

12

1

1

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

بر شخصك ماهيتی تعین ایدرکه اجرا ایدهمیه جکی بر طوره
بولنان یعنی جعلی بسالت طاسلیان کیسه لر وصف ایدیلیر .
بناءً علیه ضروب امثال عثمانیه آرد سنده بوقیلدن پک
چوق تعیرات مشهورده تصادف اولنور واکرچه حکماً
امثالدن معدود دکسه لرده افواه ناسده کثرت استعماللرندن
طولای امثال قوتی بولملردر .

شناسی مرحوم امثال عثمانیه نی جمع ایلدیکی صره ده
امثال ایله اصطلاحاتی تقریقه لزوم کورمیه رک ایکسینی برابر
قید ایش اولمسندن بزده جامعک طوتدینی اصولی محافظه
ایلدک .
لاطابع ابوالضیا

مبتلای حرمان اولدیغنده ایراد ایدیلیر . بومثل بویله بر شخص
مسرفی تسلیه معرضده دکل بلکه آنک سوابق ولواحتی تصویر
ایتدیکی ایچون سائرلری عبرتین ایتک مقصدینه ضرب اولنور .

و مثلاً « بال بال دیمکه آغز طاتیلانماز » مثانی بروعه
قبل الانجاز اعتماد ایدوبده اولمش بتمش نظریله باققدن تحذیر
یولنده ایراد ایدرلر .

و « قاش یایارکن گوز چیقازیر » مثلی برکاری
اصلاحه ابتدار ایدوبده افساد درجه سنده بر باد ایدن شخصک
حالی تصویر معرضده یاد ایدیلیر .

ایشته بونلر بر حادثه بی و یا امری تمثیل طریقله تعریف ایله
برابر بر حکمی تضمن ایدرلر که بوقییلدن اولان کلام عوامه
[ضروب امثال] اطلاق اولنور .

لسان ترکیده ایسه برطاق اصطلاحات و تعیرات دخی
امثال یولنده استعمال اولنه کلشدر .

[تعیر] اطلاق ایلدیکمز اقوال ایسه برحالی مصوردر .
آنده مثاک حائر اولدینی حکم یوقدر .

مثلاً (یالانچی پهلوان) تعیر مشهوری کی . چونکه
(یالانچی پهلوان) تعیرندن هیچ بر حادثه تضمن ایتیموب بلکه

ايدن بر قول شايع در كه قاعده كلييه حكمنده در . « ديه تعريف انشدر .

شو اوچ تعريفك اوچيده بر مالى و بر حكمتى متضمن اوله رق فقط آره لنده كي فرق مثلا مر مره دكريله بحر سياهك يكديكره تلاحق ايلديكي نقطه ده كي رنك اختلافه بكرر .

§

هر لسانده امثال ايله امثال قوتنده بر طاقم تعبيرات وارد در كه آكا فرانسزلر (اقسپرسيون) ديرلر . لسانمزده ايسه يرينه كوزه [اصطلاح] و يرينه كوره [تعبير] ايله تعريف اولنه بيلير كه خلاصه حكمتى بر حس و يا فكر مخصوصى ترجمه و تفهيم دن عبارتدر . حتى « تعبيرات مشهوره دندر » تعبيرى زبازرد خواص و عوامدر .

بناء عليه ضروب امثال ايله تعبيرات مشهوره يي فرق ايتكم اقتضا ايدر .

حاصلى مثل اودر كه بر وقعه يي و يا بر حكمتى متضمن اوله رق انسانه بر امرى اشعار و تنبيه ايده .

مثلا « بول بول بيان بل بل باقار » مثل تركيسى بر مسرفك فرط سفاهت و اسراف ايله لنده كي اموالى بتيروبدنه بالاخره دوچار فقر و فاقه و بناء عليه هر آرزوسنده

ملاحظه طابع

علمای عرب مثلی شویله تعریف ایشلردر :

[مثل] قول ایله متسم و تداول ایله شایع و مشهور
اولان کلامه اطلاق اولنورکه شبه معناسندن مأخوذدر ؛
گویا مفوهی اولان کیسه موردنی مضربنه مثل ونظیر ایده رک
ایراد ایلر .

اوروپا (آنسقلویدستلری) یعنی قاموس علوم اربابی
ایسه شویولده تعریف ایشلردر :

[مثل] بر وقعه و یا امرک معنی مانسندینی تضمین ایدن
کلامه اطلاق اولنورکه حکمة العوامدر . آنکه او وقعه و یا
حاک یا ماهیتی تعریف و یاخود مثلی تصویر اولنغله وقعه نک
سابقده دخی عینی کذران ایتدیکندن استدلالاً مبتلا و یا
مخاطبی متسلی و یاخود مفوهک قولنی تأیید ایدر .

زماننیزک اشهر علمای لغتی اولان متوفی لیتره دخی
لغتده مثلی « افواد ناسده دوران و آز کله ایله تفهیم مرام

§ ۴۰۰۱ یوکسکدن اوچار .

§ [نفی - غزل]

« دل جبریلی شکار ایلک استر زانی
نوله ایلرسد هما کی یوقاردن پرواز »

۴۰۰۲ یوکنی طوتدی .

۴۰۰۳ یوکنی یوقاری ییغار .

[عطائی - خمسة - نفحة خامسه]

« یوريسه عزم ايلسه دريا اکر
نازیه یوکنی یوقارو ییغر »

۴۰۰۴ § یوکنی یوکلمته دن اشکنه داه دیر .

⊗ ختام تمثیلی فی ۲۰ شوال ۱۳۰۲ هـ ⊗

- § ۳۹۸۷ یوزلهمه یوزه چیقار .
 ۳۹۸۸ یوزندن آستاری بهالی .
 ۳۹۸۹ یوز ویردکجه یوزدها ایستر .
 ۳۹۹۰ یوزی آستارینه اویماز . آستاری
 ۳۹۹۱ یوزین کوسترمسون مولا قاطر آباد ایمش بیلدک .
 (مصرع مشهور)
 ۳۹۹۲ یوز یوزدن اوتانور .
 § ۳۹۹۳ یوز یوزه باقه جق .
 § ۳۹۹۴ یوز یوزه باقعه یر براق .
 ۳۹۹۵ یوزی قصاب سونکریله سیلغش .

[نفی - غزل]

- « رز دخترینه سحیه صد داندی صاتوب
 صوفیده یوزسن اولدی کورنجه او یوز سزی »
 § ۳۹۹۶ یوزینک درسی قالین اوتانماز .
 ۳۹۹۷ یوزینه توکورسه لر یاغمور یاغمور صانور .
 عارسزک .
 § ۳۹۹۸ یوزینی شیطانلر گورسون .
 § ۳۹۹۹ یوکلی اشک آکرماز .
 ۴۰۰۰ یوکنی بولده باجنی آل .

[واصف تخمیس - باصطلاحات زنان در

وادی نصع وپند از دهان والده]

« ارلرله ائمه بنجره لردن آلس ویرش
دادیکه کاهی یاردم ایدوب سنده کورکه ایش
یاغ باغلاون یورکی نندکک قارش قارش
تک طور کوچوکدن اوده اوتوزمقلغد آلس
اوله سوراق سپورکه سی قادین قادنچق اول »

۳۹۸۳ یوروک آتہ قامچی اولماز .

۳۹۸۴ یوروک آت یننی کندی آرتیرر .

§ [وحید - بیت - ازقصیده اصطلاحات]

« یوکک آت کندی ینن آرتردیغک ادراک ایدوب
ایلدم خدمتده بیطار نامه قولیلہ قیام »

فارسی

اسب بدویدن جو خودرا زیاد میکند .

۳۹۸۵ یوزدک یوزدک قویروغنه کلدک باری بتور .

۳۹۸۶ یوز صوبی دوکدی .

[عطایی - خمسة عرض مناجات]

« شیشه نادوسی چالوب یرله
یور صوبی دوکدی همان یوق یره »

عربی

من تحرّك تبرّك

۳۹۷۷ یووانی یاپان دیشی قوشدر . دیشی قوش

یو - خفیفه مقبوضه ایله

۳۹۷۸ یوزه کدن یوزه که یول واردر . گوکلدن

۳۹۷۹ یوزهک سالانیک .

۳۹۸۰ یوزه کنه صو سرپدم .

[واصل - غزل]

« یار آتش هجرانه وعد بوسه ایله

صو سریشیدی، لساناً دل حریتده اوشوح »

۳۹۸۱ § یوزه کی بر قارش یاغ باغلادی .

§ [بیت - لادری قائله]

« یار ایدی اغیاردن خالی مضیفم دون کیجه

بر قارش یاغ باغلادی قلب ضعیفم دون کیجه »

۳۹۸۲ یوزه کی قارش قارش یاغ باغلادی .

۳۹۶۸ یوقاری توکورسه‌م بیغم آشاغی توکورسه‌م صقالم .

آشاغی .

§ ۳۹۶۹ یولارسز آتہ ییلنر .

§ ۳۹۷۰ یولارسز دوه ییلنر .

۳۹۷۱ یومورطالادیغی بریومورطه چغتیسندن گچلمز .

[غالب - حسن و عشق]

« مانده ماکیان غرا

پک بیضه هرار فخر ودعوا »

۳۹۷۲ یومورطه ده قیل بتمز .

۳۹۷۳ یومورطه یه قولپ طاقار .

§ [بلیغ - غزل]

« ساقی شو جام زرکشی حفظ ایله کیم سقین

رشک آوران میکده برقولپ طاقسون »

۳۹۷۴ یومورطه یی آلان صاریسنی بوله ماز (آندن)

۳۹۷۵ یونس بالئی گبی آتیلور .

۳۹۷۶ یووارلنان طاش یوصون طوتماز .

عربی

من تنقل تبقل

یو - ضمهٔ ثقیلهٔ مته بوضه ایله

§ ۳۹۶۶ یوردامسز الک قضاسی چوق اولور .

۳۹۶۷ یوف بورسینی چالدی .

§ [پچوی - تاریخ - فتح قاعهٔ استرغون -

جلد ثانی - صحیفه ۳۰۳]

« قلعه ده باش بوغ اولان غروف دخی اول محله

یوف بورسینی چالدی »

§ [کاظم پاشا - قصیده دن مفرز فقره]

« فراش موده یانوب بر فقیر بکناشی

دیشکه اوغلند « ای نور چشم وجان پدر

مزاره بنله برابر نفیرمی کومدر

بودر وصیتم اجراده اتجه خوف وخذر

چو جق دیشکه « باشملد برابر امرک لیک

سبب ندرر بوکا سوبله قصوره قیله نظر »

کان حزن ایله بر آه ایدوب او بیچاره

دیش « بودر امل قائم اولیجق محشر

ابو البشر دن امام حسیندک برر

یو کلرک واروب آیاغنه سوروب یوزلر

جناب حقد شفاعت لرین رجا ایدهیم

قبول اولورسه نداعلا نیازم اولسه کر

چکوب خلوص ایله بر یوف بورسینی

صفای خاطر ایله ایلمی جحیمه سفر »

۳۹۵۵ یول ییلن کروانه قاتماز .

[علوی - بیت]

« عشق قودم جنون یولن طوتم

یول ییلن کارباند قاتماز »

§ ۳۹۵۶ یولجی یولندن قالماز .

۳۹۵۷ یولجی یولنده گرک .

۳۹۵۸ یولجی به یول گرک .

§ ۳۹۵۹ یولدن قال یولداشدن قاله .

۳۹۶۰ یول صورمقاه بولنور .

۳۹۶۱ یول گتمگله توکنور .

۳۹۶۲ یولندن کیدن یورولماز .

[راغب - غزل]

« کیدن یولنده یورلار مثلدر اولدن

هیچ استقامته مانند برعصا اولمز »

۳۹۶۳ یولنه باقه باقه کوزمده لکه پیدا اولدی .

§ ۳۹۶۴ یول یورومکله بورج ویرمکله توکنور .

۳۹۶۵ یولی یول ایله اورمانی بالظه ایله .

و مشقت مال اند کرمش اوله . لاجرم قدرتی
 بیز و محسنه حق شکرین تمام ادا قیز و ترکیده
 مثلدر دیرلر که یین کسنه بیز طوغرین بلور »

فارسی

کسی داند که اشتری چراند

یو - ضمه ثقیله مبسوطه ایله

۳۹۴۵ یورغاننه گوره آیاغی اوزاتمه لیدر . کشی
 یورغاننه .

۳۹۴۶ § یورغون گیده جک .

۳۹۴۷ یورغونلغی آخرتده آلاق .

۳۹۴۸ § یوغوردم قاره در دین اولماز .

۳۹۴۹ § یوقدن چیتماز پکدن چیقار .

۳۹۵۰ یوقدن نه چیقار .

۳۹۵۱ § یوقدن ویرمک اللهه ویرگیدر .

۳۹۵۲ یوقلادق چاقاق طاشی چیقدی .

۳۹۵۳ یوقاق طاشدن قاتیدر .

۳۹۵۴ یول ایله کیدن یورولماز . یولنده

- ۳۹۳۴ یگیت باشندن دولت ایراق دکادر .
 § ۳۹۳۵ یگیتدن قورقه محندن قورق .
 § ۳۹۳۶ یگیت قسمی کوزینی بوداقدن صاقماز .
 ۳۹۳۷ یگیتک سوزی دمرك کرتکی .
 § ۳۹۳۸ یگیتک مالی میدانده در .
 ۳۹۳۹ یگیت لقبیه آکیلور .
 ۳۹۴۰ یگیتک طقسوزدر ؛ سکزی قاققدر ؛ بری هیچ
 گورنمه مک .
 ۳۹۴۱ یگیت میدانده بللی اولور .

§ [راغب پاشا - غزل]

« عالمده هرکس ایلر خود بخود دعوای زور
 مرد میدان هنر معلوم اولور روز مصاف »

- § ۳۹۴۲ یگیت یگیته آت باغشلار .
 § ۳۹۴۳ یگیت یوزینه توکوزتمز لاشه سنه توکوردور .
 ۳۹۴۴ بین بیلز طوغرایان بیلور .

[اخلاق - علائی - کتاب ثانی - علم تدبیر
 منزل - باب سادس - تدبیر مدن - فصل
 ثانی محبت بیانده در]

« و محسن الیه اول کسندیه بکزر که بی زحمت

§ [ثابت - رمضانیه - برای مدح صدر
اعظم محمد پاشا]

« یلدزی دوشدی سیه کاری* مینانوشک
صانه قنیل اوچورر قییم سیاره فشان »
۳۹۳۱ یلدزه کند آتیور .

[وهیء سنبلزاده - لطفیه - در علم نجوم]
« چوق منجم یلورم بی پیوند
یلدزه آقه ایچون آندی کند »
[سامی - بیت مفرد]

« رخنده حال کوروب طوق آهم اولدی بلند
کدای دل ند عجب یلدزه آترسه کند »

§ [ثابت - غزل]

« دلسته قالدی ایده جک رشته بندناز
زلف نکار یلدزه آتار کند ناز »

۳۹۳۲ ییلنمش چفید عقلی وار .

یِ یِ - کسرد خفیفه الیه

§ ۳۹۳۳ یگیت آرقه سندن اورلماز .

۳۹۳۰ ییلدزی دوشکون .

[عاکف پاشا - منشآت - برمنجم حقه‌ده

توصیه‌ی متضمن تذکره‌دن مفرز فقره]

« هرندقدر ییلدزی دوشکون بر بیچاره ایسه‌ده
تدویر عاطفت ولی‌العیلی‌یه بخت خوایده‌سی بیدار
واختر مطلبی نبودار اولمق وسایه دونت‌لرنده
برکون کورمک آرزوسیه فنجم ثانیلک خدمتسه
ملیکار اولدوق »

[شناسی - صافی ترجمه بیت]

« کولکمی ایردی باشم یربوزینه کلدسه
وارمی باق بخلین ییلدزی دوشکون کسه »

§ [باقی - غزل]

« دوکیلور قطره‌لی عاشق مسجور آغلر
ییلدزی دوشکون اونور پادشهم معزولک »
§ [عالی - قضیه‌ده برای شکایت منصب
نوشته بود]

« بلای عرل ایله بن خاکه یوزمی کوستردی
دوشوردی ییلدزی ماه وساندر منصب »

- ۳۹۱۸ ییلان حکایه سی گبی قرقه سورر .
 ۳۹۱۹ ییلان دلیکی بیک آلتونه . صچان دلیکی
 ۳۹۲۰ § ییلان صوقان او یومش آچ قالان او یومامش .
 ۳۹۲۱ § ییلان طوغرلینجه دلیگنه گیردمز .
 ۳۹۲۲ § ییلان گبی آقار عقرب کبی صوقار .
 ۳۹۲۳ ییلان گبی صوقار .
 ۳۹۲۴ § ییلان آغو ویرر .
 ۳۹۲۵ ییلان بین حکیم بوله ماز .
 ۳۹۲۶ ییل خرمسز اولماز .
 ۳۹۲۷ ییلدزی بارشمدی .

[علوی - بیت]

« کوز یاشن دوکدک اومد یوزمزه باقادی آه
 وه کد بارشمدی یار ایله بزم ییلدزمز »
 § [سید وهبی - مثنوی - در تکمله لیلی
 و محزون فاضلی]

« مکتب سکا بعد ازن یاقشمز
 اطفال ایله ییلدزک بارشمز »

- ۳۹۲۸ ییلدزی بازیشق .
 ۳۹۲۹ § ییلدزی پارلاق .

[فاضل - دفتر عشق - معشوق دیگر -

قصه سلیمان بك]

« حرف واحد بكا سوز سوئندی

نكه نطف ايله شاد ايیدی .

مصدق اولدی آكا بوتیشیل

يیرنجی قوشنك اولور عمری قلیل

اولدی اول غنجه كلزار امل

وهكه يغما شده دست اجل »

§ [نابی - قطعه]

« چوق كورمش زوانی غدار اولانرك

هنكاه فرصته دل آزار اولانرك

ذنبته در قراری اكر صاغ اولور سده

كوتاه اوور حیاتی ستمكار اولانرك »

۳۹۱۴ § ییقلانی طومق ارکشینك کاری .

۳۹۱۵ ییقلان ییقلانی سوز .

[کاتب چابی - میزان الحق - بحث سابع -

برش وافیون]

« ای نجاتی سوز اینش ییقلانی ییقلان »

۳۹۱۶ ییل آلتش ایش بتمش . ~~نیش~~ یاش

۳۹۱۷ § ییل اوغورسرگذر .

§ ۳۹۰۷ یهودی ایمانه گلمز .

§ [مصرع مشهور]

« جهود ایمانه گلز مرد ملحد مسلمان اولماز »

§ [پچوی - تاریخ - جان بولاد اوغلنك

کاری ذکرندهدر - جلدثانی - صحیفه ۳۳۴]

« بر دفعه جلانی عنوانی بولان کیمسدنك [جهود

ایمانه گلز مرد ملحد مسلمان اولماز] فحواسنجد نه

ایمانده اسلامده نه توبه سنده قطعاً اعتقادی بوق

ایدی »

۳۹۰۸ یهودی بازارلغی .

۳۹۰۹ یهودی زوگوردلجکه اسکی دفترلری قارشديرر .

۳۹۱۰ یهودینك یمکنی یه اونده یاتمه، رومك اونده یات
یمکنی یه .

۳۹۱۱ یهودی یاغراسی .

۳۹۱۲ یهودی بی اولدرمکدسنه قورقومتق یگدر .

ی ی نی - کسه ٲ ثفیله الیه

۳۹۱۳ یرتیجی قوشك عمری آز اولور .

§ ۳۹۰۰ يَمَكْ اَمَكْ اَيْسْتَر . اَمَكْسَز .

§ ۳۹۰۱ يَمِنْ تَرِياقِيسِي .

§ ۳۹۰۲ يَمِينِ اَيْتْسَهْمْ باشمِ آغْرِيْمَاز .

§ [ثابت - غزل]

« ميان نشوہ جامہ خار غم کبرمن
يَمِينِ ايدرسدم اکر هيچ باشمِ آغْرِيْمَاز »

§ ۳۹۰۳ يَمِينِ حَقَقْ كَسْكِينِ قَلْبِجِيدِر .

۳۹۰۴ يَمِينِكْ مالِي يَرْلَر .

[وھبي سنبلزادہ - اعظیہ - در منع خست]

« اهل خست ھلہ پك نكبت او نور

خاق ايچندہ دخی ی قیمت او نور

منتج خير او ندمز آمالی

دوستی یوق دتمہ صاقتر مالی

قاریشوب غیریسنك قسمتمہ

صانكہ صاقتر قریند عورتند

ھیچ دوشنر کہ کبرسد او اشك

یدلر عورتی یغعلیدرنك »

۳۹۰۵ يَنگِچْ گِي يَانِ يَانِ كِيدِر .

۳۹۰۶ يَنگِجِهْ صُورْمُشَلَرْ نِيچُونِ يَانِ يَانِ كِيدِرْسَن سِرْدِهْ قَبَا

دایلق وار دیمش .

- ۳۸۸۳ یر یازلدی یرە کچدی .
- ۳۸۸۴ یرینی بیلیان ییلده برقات اوربا زیاده اسکیدر .
- ۳۸۸۵ § یغما یوق قازانده یه .
- ۳۸۸۶ یك آت يك مزراق .
- ۳۸۸۷ یكلمگی آیو بیله ایستمز .
- ۳۸۸۸ یكجه الکم سنی زه جکه آصهیم . اویکی
- ۳۸۸۹ یکی قناد آشدیریور .
- ۳۸۹۰ § یل اوفوردی صو گوتوردی .
- ۳۸۹۱ یلر اوکماز اوه کلز .
- ۳۸۹۲ § یل دودنی، صوقیانی، قاره اوغلانده کینه گی آلدی .
- ۳۸۹۳ § یل قیادن نه آلیر .
- ۳۸۹۴ § یل گبی کلان سل گبی کیدر . (سیل)
- ۳۸۹۵ یلکنلری صویه ایندیردی .
- ۳۸۹۶ یل یپه لك یلکن کوردك .
- ۳۸۹۷ § یله سی قویروغی دوکولش تلکی گبی .
- ۳۸۹۸ § یمز بری یر ایکی یی .
- ۳۸۹۹ یمشی اولیان آغاچه طاش آتازلر . میودسز

[عاکف پاشا - غزل ردیف]

« شاه بالاده اولان میه نخوت انداز
زخم خورنده سنک ستم اولارده نونور »

۳۸۷۹ یرنه قولاغی وار .

[پرتو افندی - غزل]

« تنهاده ایتمه ندکد یرنه قولاغی وار
شایدکه عکس ایدر درو دیوار ایشتمون »

[باقی - غزل]

« آه ایتمه نعر اسی نشانن کوروب دلا
شاید کمسنده ایشیده یرنه قولاغی وار »

فارسى

دیوار کوش دارد .

۳۸۸۰ یرنده یلار امر .

§ [معید حسین چای - بیت مفرد]

« شکوفه قندى کلشنده یوق چندن ار
خرن ایرشدی بهارنه یرنده یلار امر »

§ ضیا پاشا - ترکیب بند]

« دیرلردی هوا اوزره کزده تحت سنیمن
اول سلطنت برل امر شمده یرنده »

۳۸۸۱ یرده بقار یوزنه یاقار .

۳۸۸۲ یرده باقن .

۳۸۷۵ § بر پک کیرلنز، کوک یوکسک چیتماز .

§ [ثابت - بربرنامه]

« آکلادی دائره دن دولابی
 دف کی قزدی رخ پر تابی
 اوصراحی کی سرکش جلی
 اله ویردی بوغازی شیشه کی
 لیتنه مجره همچون خامه
 ایکی آیاغله ضوتلدی دامه
 زیر و بالايد باقوب اول کودک
 نیلسون بر پک ایدی کون یوکسک »
 ۳۸۷۵ یر دمر کوک باقیر .

فارسی

زمین سخت و آسمان دور

۳۸۷۶ یردن یاپمه .

۳۸۷۷ یرده کی یوزره باصلماز .

۳۸۷۸ § یرک اوستیده بردر آلتیده .

§ [کمال - شرقی]

« یاره نشاندر تنه ارلرک
 موت ایسه حوک زتبه سیدر عسکرک
 آلتیده بر اوستیده بردر یرک
 آرش یکیتلر وطن امدادینه »

۳۸۶۳ یاوز خرسز او صاحبنی باصیرر. اوسته خرسز

§ [طالب - مصراع]

« یوز خرسز مثلدر باصیرر او صاحبن دیرلر »

۳۸۶۴ یاوز کوپک نه یر نه یدیرر .

۳۸۶۵ یایی پک چکمه قیرار سین .

ی - فقهه ایله

۳۸۶۶ § بیان کدیسی گبی انساندن قاجار .

۳۸۶۷ یتشمدی خورسزه . خورسزه

۳۸۶۸ یتش ایکی درددن صو گتیرر .

[ترکسی - خمسة - مشاق العشاق المشتاق]

« بالاخره تسکین لب غضبی ایچون یتش ایکی

درددن صو کتورده »

۳۸۶۹ § یتشه مدیک کویک آلت طرفده یات .

۳۸۷۰ § یتیم مالی آتشدن گوملکدر .

۳۸۷۱ § یخشی کشی یوزندن بللی در .

۳۸۷۲ یدیسنده نه ایسه یتمشندده اودر .

۳۸۷۳ یدی قرال ایله باریشق .

§ [قوجه سکیان باشی - خلاصة الکلام

فی رد العوام - نمونه ادبیات ابوالضیا]

« یانغین باجدی سارمدن چاره سنه باقلق لازم

کلدجکی »

۳۸۵۵ یانغینه کور وکله کیدر .

§ ۳۸۵۶ یانغینی یوق زلزله سی یوق .

۳۸۵۷ یان قانی کبی یانمه طاقله .

۳۸۵۸ یانمش مال ایله اولمش بابا ایله افتخار اولماز .

۳۸۵۹ یاننده صندال بیله اوله ماز .

[دفتردار عزت علی پاشا - اوچ انبارلی

تاریخی]

« آنی بر طرح مطبوع اوزره انشاد اینشاستند

یاننده صندل اولمز کشتی چرخ فروماید »

۳۸۶۰ یانین یاتدی چاموره باتدی .

۳۸۶۱ یاواش آتک تکمه سی یاوز اولور .

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« اللهم صفین شخص حکیم غضبندن

دیرا یومشق خویلی آتک چفته سی بکدر »

۳۸۶۲ یاورو قوشک آغزی بیوک اولور .

۳۸۵۰ یالکر بین سفره سنی کندی قالدیرر .

فارسی

تنها خور برادر شیطان است

۳۸۵۱ یالی آلچاق .

[عطایی - خسه - نقحه ثامن عشر -

داستان مأمون]

» یدکد زیب چن باغ اونور

چلکلکه یالی آنچاغ اولور «

فارسی

کوته دیوار

فارسی

§ [کمال اصفهانی - بیت]

» کنبد چرخ که بالا و دراز آهنگست

هست باهت عانی* تو کوته دیوار «

۳۸۵۲ یالی یی یگی صامش .

۳۸۵۳ یانبولی کبه سی بوتلاز .

§ ۳۸۵۴ یانغین باجه یی صارمه دن چاره بوللی .

§ [قوجہ سکبان باشی - خلاصة الکلام

فی رد العوام - نمونہ ادبیات ابوالضیا]

« یانغین باجدی صارمدن چاره سنده باقلق لازم

کلدجکی »

۳۸۵۵ یانغینه کوزوکلہ کیدر .

§ ۳۸۵۶ یانغینی یوق زلزله سی یوق .

۳۸۵۷ یان قانی کبی یانمہ طاقله .

۳۸۵۸ یانمش مال ایله اولمش بابا ایله افتخار اولماز .

۳۸۵۹ یاننده صندال بیله اوله ماز .

[دقتدار عزت علی پاشا - اوچ انبارلی

تاریخی]

« آنی بر طرح مطبوع اوزره انشاد الیش استناد

یانده صندل اولمز کشتی چرخ فروماید »

۳۸۶۰ یانین یاتدی چاموره باتدی .

۳۸۶۱ یاواش آتک تکمه سی یاوز اولور .

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« اللهم صفین شخص حکیم غضبندن

زیرا یومشق خویری آتک چفته سی پکدر »

۳۸۶۲ یاورو قوشک آغزی بیوک اولور .

۳۸۵۰ یالکزین سفردسنی کندی قالدیرر .

فارسی

تنها خور برادر شیطان است

۳۸۵۱ یالی آلچاق .

[عطایی - خمسة - نقحة ثامن عشر -

داستان مأمون]

« یدرکه زیب جن باغ اونور

چلکلکه یالی آپباغ اونور »

فارسی

کوته دیوار

فارسی

§ [کمال اصفهانی - بیت]

« کنبد چرخ که بالا و دراز آهنکست

هست باهت عانی* تو کوته دیوار »

۳۸۵۲ یالی ییگی صاتمیش .

۳۸۵۳ یانبولی کبهسی بوتلاز .

§ ۳۸۵۴ یانغین باجهنی صارمه دن چاره بوللی .

۳۸۴۱ یالانچینک اوی یانمش کیمسه اینانماش .

[وهیء سنبلزاده - لطفیه - درمنع کذب]

« دهن کاذب اولور زهر افشان

بردر املاده یلان ایله یلان [۱]

آتشه یانسه ده بیت کذاب

اینابوب کیمسد کتورمز آکا آب »

§ ۳۸۴۲ یالانچینک یالانی توکنمز .

§ ۳۸۴۳ یالان طاوی .

۳۸۴۴ یالان وارکه کرچکدن یگدر .

فارسی

دروغ مصلحت آمیز به از راست فتنه انگیز

۳۸۴۵ یالانی اورانله سویله .

§ ۳۸۴۶ یالانی دیکله مک سویلکدن گوچدر .

§ ۳۸۴۷ یالانی سویله مه لی اما قبه سز براقه ملی .

۳۸۴۸ یالکترلق اللهه یراشور .

§ ۳۸۴۹ یالکترلق انسانه هرشیئی یابدیرر .

[۱] توافق املارن احکام چیقارمق ایستیانلرک راینجددر .

یوقسد املاده (یلان) الف ایله و (یلان) ایکی یا ایله یازیلیر .

(لاطابع ابوالضیا)

۳۸۳۰ یا قه‌سی آچلقدق .

[عطای - خمه - خاتم کتاب]

» کوی کرانایه‌سی ط. قندق

بلکه دخی یا قه‌سی آچلقدق «

§ ۳۸۳۱ یا قه‌مازسه‌م جیرلادریم یا .

§ ۳۸۳۲ یا قه‌بی اله ویردی .

§ ۳۸۳۳ یا قه . یقه بیتردمدی .

§ ۳۸۳۴ یا کشاغک حقندن طماز گلیر .

۳۸۳۵ یا گلش حساب بغداددن دوزر .

۳۸۳۶ یا کلمیان بر الله .

§ ۳۸۳۷ یا لان ایله ایمان بر یرده طورماز .

§ ۳۸۳۸ یا لانجی پهلوان .

۳۸۳۹ یا لانجی کیم ایشتیکنی سویلر .

§ ۳۸۴۰ یا لانجیلقدده یساری زاده‌یه رحمت اوقودیور .

§ [بیت - لادری قانیه]

» بر یالان سو یلکه اولمش ایکن آماده

بزه نوبت قومدی کلدی یساری زاده «

- ۳۸۲۲ § یاغمور یاغارسه ترلاده کندن، یاغمور یاغمازسه
انبارده کندن قزانیر .
- ۳۸۲۳ § یاغمور یاغسونده وارسون کر پیجی آغلاسون .
- ۳۸۲۴ § یاغنه گوره تاوده سی قیوسنه کوره قوغه سی .
- ۳۸۲۵ § یاغ یه حاجی اوغلی .
- ۳۸۲۶ § یاغ بین کوپک تویندن بلای اولور .
- ۳۸۲۷ § یاقدیغک چراغی سوندرمه .

§ [فاضل - ترجیع بند - در ستایش کاتب

شهریاری احمد افندی]

« آه دولتی افندم سکا رام اوله فلیک

بیشکاهنده چکه انهب اقبال بدک

کرم ولطفکد نسبت ایله حاتم ند کوپک

سندن او کرنش ایگر خلق مروت ند دینک

ایله اهل مکارم هله بومصرعه شک

بوکا قائن بلی هب یرده بشر کوکده ملاک

کشی یاقدیغی چراغ اوستنه برواند کیک »

۳۸۲۸ § یاقشمش کل باشه چشیر طراق . کل باشه

۳۸۲۹ یاقه دن آتانی آتارلر .

[نابی - غزل]

« دلده مشهور مثلدر که فراموش ایله

هرکیم اونورسد بو عالمده فراموش نکده »

- ۳۸۱۳ § یاشی نه باشی نه .
 ۳۸۱۴ § یاشی یاشنه باشی باشنه دنکدر .
 ۳۸۱۵ یاشی یوز اولسون باشی بز اولسون . محمد
 ۳۸۱۶ یاغ آجی اولنجه پلاو آجی اولور . ^{۱۱۵} ~~چوم سوز سایی~~
 ۳۸۱۷ یاغار، اسرگیدیلور .
 ۳۸۱۸ § یاغلی مشتری .
 ۳۸۱۹ یاغمور اولسه کیمسه نك ترلاسنه یاغماز .

[و اصف - قصیده شتاییه]

« دل کباب اولمشیدی نار فراقکله ولیک
 طوکه قائم سنی اغیار ایله کوردن تنها
 بلورم قارده کرده ایزینی کوسترمن
 دام تزویرینه آندانه آتک مرغ آسا
 کیمسه نك ترلاسنه یاغر اولورسه یاغور
 سکاذه نشو ونا ویرمن او ای نخل جفا »

۳۸۲۰ یاغموردن قاجارکن طولویه طوتلیدی .

فارسی

از باران زیر ناودان کزیرد

۳۸۲۱ یاغمور دیگر سو طوریلور .

- § ۳۸۰۱ یاز یاغموریدر گچر؛ گچر اما گوماگه .
 ۳۸۰۲ یازنجی کندینه کم یازماز .
 § ۳۸۰۳ یازیق سکا ا کیلان طوزه .
 § ۳۸۰۴ یازین سرچهیه کیم اولسه یم ویرر .
 § ۳۸۰۵ یاسمین یوجهده بیتر قوقوسی عالمه یتر (یاسمن
 ۳۸۰۶ یاش دریدر چکدکجه اوزار .

[منیف - مکتوب منظوم]

« دیدی چوق سوز کوتورر کتدکجه

یاش دریدر اوزانور چکدکجه »

- ۳۸۰۷ یاش دریدر نرديه چکسهك گیدر .
 ۳۸۰۸ یاش کسن باش کسن .
 ۳۸۰۹ یاشی آت پازارنده صورارلر .
 § ۳۸۱۰ یاش یمش ایش یمش . ییل .
 § ۳۸۱۱ یاش یشامش گون گورمش .

§ [جنانی - ییت]

« قنی بر مردم چشم کبی دملر سورمش
 شوق مهرکله سنک یاش یشامش کون کورمش »

§ ۳۸۱۲ یاشی بگزده مسون .

[فرانسه‌زجه]

On sent quand on met le doigt sur la plaie.

(ترجمه سی) یاردنک اوزرینه پارمق قولنججه
طویلور .

۳۷۸۸ یارده‌ماز آدم بازار بوزار ایو آدم بازار یاپار .

حرامزاده .

۳۷۸۹ یارده طوزا کر .

۳۷۹۰ § یارین ایله او برکون بتمز .

۳۷۹۱ § یارین قیامتده اون پارماغم یاقه‌گده اولسون .

۳۷۹۲ § یارین قیامتده حقم اولسون .

۳۷۹۳ § یارینک صاحبی وار .

۳۷۹۴ یارینکی طاوقدن بوکونکی یومورطه ایودر .

بوکونکی طاوق .

۳۷۹۵ یازی نیله‌یم بعد حراب البصره .

۳۷۹۶ یار ییقلدیغی گون توزار .

۳۷۹۷ یار ییقندیسنه اوغرا دی .

۳۷۹۸ § یازدیغنی کندیس ی اوقویه‌ماز طاقدن .

۳۷۹۹ § یازده بوزده برشینه بگزر .

۳۸۰۰ یاز یاغموری گبی گلور گچر .

۳۷۸۰ یار بنی آکسون بریشیل یاپراق ایله .
۳۷۸۱ یاردن آتلدی .

[عالی بك - نوئل الویز ترجمه سی - دردنجی
مکتوب - مجموعه ابو الضیا - صحیفه ۱۱۵۹]

« خیر ! بو ایراک خطوه ایله یاردن آتبعده منجذب
اولدیغی حس ایدیورم . »

۳۷۸۲ یارسز قالیر جهانده عیسیز یار استیان .
(مسراع احمدباشا)

۳۷۸۳ یارک اتمکنی دشمن گبی یه .
۳۷۸۴ یارم المانک یاریسی او یاریسی بو .

فهرسی

هما فرخان

۳۷۸۵ یارم آنه گوگلم آله .
۳۷۸۶ § یارم حکیم جاندن ایدر یارم فقیه دیندن ایدر .
۳۷۸۷ یارده سی اولان قوجنور .

[عطایی خمسه - داستان رابع]

« بختی دعوت ایلیوب فی الحال
سبب خنده مندن ایدی سؤال
طوقنور رخی اولنه کل تر
قوجنور یاغری اولان دیرلر »

§ ۳۷۶۹ یا حلب یا شام دیرکن اگریوز چیقدی .

۳۷۷۰ یا خویندن یا صویندن .

§ ۳۷۷۱ یا دودکی چالمه‌لی، یا ماندردده قالمه‌لی .

۳۷۷۲ یا دولت باشه، یا قوزغون لسه .

[عطایی - خمسة - صحبت سی ٲوسوم -

داستان حاکم اصفهان منصور .]

» یادوشد سانیه دوت باشه

یاقونه زاغ وزغئر لاشه «

۳۷۷۳ یا دود یا دودجی .

§ ۳۷۷۴ یا دود یا دودجی یا اوستندکی حاجی .

§ ۳۷۷۵ یارادان قسحتی ده یارادیر .

§ ۳۷۷۶ یارادانه قربان اولایم .

۳۷۷۷ یار اولورسه یارد نه بن اولورسه م چارد نه .

۳۷۷۸ یار باقی، صحبت باقی .

فرسی

یار باقی صحبت باقی

۳۷۷۹ یار بنی آکسون برچوروك الما ایله .

تک بنی یار .

یا - الف ایله

- § ۳۷۵۷ یا آلت یا اوست .
 § ۳۷۵۸ یا آلدیغنی ویرمه‌لی یا آلامه‌لی .
 § ۳۷۵۹ یا آلیرم یا اولورم .
 ۳۷۶۰ یا بودودینی گوتمه‌لی، یا بودیاردن گنمه‌لی .
 ۳۷۶۱ یا یاق گوج یتیق قولای .
 § ۳۷۶۲ یا پک طوزمه‌لی یا تک .
 ۳۷۶۳ یا پوطاشی یا پودن قالماز .
 ۳۷۶۴ یا تان آرسالاندن کرن تلکی ایودر .
 ۳۷۶۵ یا تان ییلانک قویروغنه باصمه .

[فرانسزجه]

Il ne faut pas réveiller le lion qui dort.

(ترجمه‌سی) او یویان آرسالانی او یاندیرما .
 مه‌لیدر .

- § ۳۷۶۶ یا تخت یا بخت .
 § ۳۷۶۷ یا تسودن صگره نعره خوش گلک بایرام اغا .
 § ۳۷۶۸ یا تسونک فضیلتی گویگیدن صورمه‌لی .

فارسی

هنر هنراست بی هنر خراست

۳۷۵۴ هنر صاحبی عزیز ایدر .

۳۷۵۵ § هنر صاحبی .

۳۷۵۶ هنر مقبولدر اما معتبر حسن ادبدر .

§ [مصراع]

« بومل مشهور در طاغله طیاناز همته »

۳۷۴۷ هندستان فیلی سیوری سیگگدن قورقار .

۳۷۴۸ هندی خرقة سنه دوندی .

۳۷۴۹ § هندی خرقة سی گبی قرق یامه لی .

۳۷۵۰ § هیجه صاندی .

§ [روحی - غزل]

« قوغغلی کد بوبازاره خواجده هرنک »

کتورمدن سنی مقصودی هیجه صانتقدز . «

۳۷۵۱ هیچ یوقدن طورلاق یگدر . ~~کتورمدن~~

[فرانسه]

Il vaut mieux tard que jamais.

(ترجمه سی) هیچ اولمامقدن کج اولوق اولادر .

۳۷۵۲ هیچی هیجه ویرسه کینه هیچ حیقار .

~~اولسه ایاه~~ .

ه — ضمه خفیفه مقبوضه ایاه

۳۷۵۳ هنرسز آدم میوه سز آغاجه بگزر .

- ۳۷۳۶ § هم اوقودق . هم اوقوتدق . هم اونوتدق .
 ۳۷۳۷ § هم دوگر هم آغلاتماز .

[خاتم - غزل]

« نطفی حکام زمانک بودر آنجیق هیچ کس
 اونو - ن آغلیدمز نفلت قسامندن
 هم دوکر هم قومز آغلامغه مشهور مثل
 نوعدر حادثه عالمک آلامندن »

- ۳۷۳۸ § هم زیارت هم تجارت .
 ۳۷۳۹ § هم سویلیه من هم بکنمز .
 ۳۷۴۰ § هم قاچار هم طاول چالار .
 ۳۷۴۱ § هم سوچلی هم کوچلی .
 ۳۷۴۲ § هم کل هم فضول .
 ۳۷۴۳ § هوا خوش .
 ۳۷۴۴ § هواده بولود سن آنی اونود .
 ۳۷۴۵ § هوانک گوزی یاشلی .

ه - کسره خفیفه ایله

- ۳۷۴۶ § همته طاغیر طیانماز .

۳۷۲۷ هر یری گرمش کتمدیکی برگرده زندانی قالمش .
کیرمدیکی .

۳۷۲۸ هر ییکتک بریوغورد یشی وار .

۳۷۲۹ § هر یوریلان ایچون برخان یاپماز .

۳۷۳۰ § هر یوزه گولنی دوست صائمه .

۳۷۳۱ هر یوسف کوزل اولماز .

۳۷۳۲ هر یوقشک برایشی وار هر اینشک بریوقشی وار .

۳۷۳۳ هر یوقشک برایشی .

[پرتو پاشا - غزل]

« قبض و بسطی نویولک در پی اونوب بررینه

هردوزک بریوقشی هر یوقشک بردوزی وار »

فارسی

هرنشیبی را فرازی در پی است

[فردوسی - شهنامه]

« نباید نهادن دل اندر فریب

کدهشت از بسی هر فرازی نشیب »

۳۷۳۴ هر یومورطه بیاض دگل .

۳۷۳۵ هزار احباب اولان اهل تلوندن وفا گامز .

(مصراع)

فارسی

§ [ملا جامی - مصراع]

« هر سخن جایی و هر نکته مقامی دارد »

۳۷۲۰ هر موسانك بر فرعونى وار . هر فرعونك

[نابی - خیریه - نهی اعیانیء ظلم فقرا]

« بولور آكه دخی نچه رقیب

ملعنه بری بیرینه قریب

قومز ایش کوزمكه هیچ لذتله

آنغه طوغه گرمیله

چرخ نعمتی ویرر غوغامز

هیچ فرعون اولدی موساسز »

عربی

لكل فرعون موسى

۳۷۲۱ هر وقت دوشش گلمز .

۳۷۲۲ هر وقت فرصت اله گیرمز .

§ ۳۷۲۳ هر وقت یوروك بوستان کنارینه قونماز .

§ ۳۷۲۴ هر وقتی بر صانه .

§ ۳۷۲۵ هر هوان چالار . هر تلدن

§ ۳۷۲۶ هر یرده اوقه دزت یوز درهم . نرهیه .

- § ۳۷۰۷ هر كسه يوزولديني يرده خان ياپوي رملر .
 ۳۷۰۸ هر ككلك برزو الی هر زوالك بر ككلی .
 ۳۷۰۹ هر ككلك برزو الی .
 ۳۷۱۰ هر كيك باغی وار يوزگنده داغی وار .

فارسی

زاغی بردلش داغی

- ۳۷۱۱ هر كورديكك صقاللی بی بابا گمی صانورسن .

[فرانسهجه]

Il ne faut pas toujours croire ce que l'on voit.

(ترجمه سی) هر كور یان شیئه دائما اینا تامه لیدر .

- ۳۷۱۲ هر كوزلك بر خونی وار .
 § ۳۷۱۳ هر كوزلك بر قصوری وار .
 § ۳۷۱۴ هر كون بر اولماز .
 § ۳۷۱۵ هر كون بقلوا ينسه بیقیلیر .
 § ۳۷۱۶ هر كون ترخانه آشی بر گونده پكمز اولسون .
 § ۳۷۱۷ هر كون چكمكندن بر كون اولوب قورتلق یگدر .
 § ۳۷۱۸ هر كون كناهكار بر كون توبه كار . قرقیل
 § ۳۷۱۹ هر مقالك بر مقامی وار .

- § ۳۶۹۷ هرکسک چکدیکی کندی دیلی بلاسیدر .
 § ۳۶۹۸ هرکسک خمیری اتمکنه کورددر .
 § ۳۶۹۹ هرکسک عقلی بر اولسه قویونه چوبان بولماز .
 § ۳۷۰۰ هرکسک کندنجه درت پاردلک بر کیفی وار .
 ۳۷۰۱ هرکسک گوکلنده بر آرسلان یاتر .

[عطایی - خسه نقحه تاسعه]

« هرکشی قلمبنده برارسلان یاتور

کوشد ویرانده سلطان یاتور »

§ [علوی - مصرع]

« بومثلدر هرکسک کوکلنده برارسلان یاتر »

§ ۳۷۰۲ هرکسک مالی کندینه قیتلی در .

۳۷۰۳ هرکسک نبضنه گورد شربت ویرر .

[فرانسه زجه]

Il faut gratter les gens ou il leur demenger.

• (ترجمه سی) خلاقک گجشن یرینی قاشمه لیدر .

۳۷۰۴ هرکسه کندی خوینی خوش گلور .

§ ۳۷۰۵ هرکسه کندی یوردی گوزل گوزینور .

۳۷۰۶ هرکسه یار اول بار اوله . جهانده یار اول

- ٣٦٩٠ هرکسک ایتدیکی یوانه گلور .
 ٣٦٩١ هرکسک ایچ یوزینی الله بیلیر .
 ٣٦٩٢ § هرکسک اویدینی امامه سنده اوی .
 ٣٦٩٣ هرکسک بر دزدی وار دگر منجینک ده صو .

فارسی

[حافظ شیرازی - مصراع]
 هرکس بقدر خویش گرفتار محنتست

فارسی

- [مصراع]
 زمانه ایست که هرکس بخود گرفتار است .
 ٣٦٩٤ هرکسک بر دلیلیک طماری واردر .
 [فرانسه زجه]

Chacun a sa marotte.

- (ترجمه سی) هرکسک دلیلیکه مخصوص
 چنغراقلی صویه سی واردر .
 ٣٦٩٥ § هرکسک تجربه سی قبالی قاینار .
 ٣٦٩٦ § هرکسک جانی طاتلیدر .

- ٣٦٧٩ § هرکس کندی چیقارینه باقار .
 ٣٦٨٠ هرکس کندی دردندن سویلر .
 ٣٦٨١ هرکس کندی عقای بگنور . هرکس عقای
 ٣٦٨٢ § هرکس کندی عینی بیلز .
 ٣٦٨٣ هرکس کندی لایقی سویلر .
 ٣٦٨٤ § هرکس کندی نفسی دوشنور .
 ٣٦٨٥ هرکس کندی یوردینی بگنور .
 ٣٦٨٦ § هرکس کیجیشن یرینی قاشیر .
 ٣٦٨٧ § هرکسک آبدستنده شبهه سی یوقدر .
 ٣٦٨٨ هرکسک آرشونه گوره بز ویرلز .

[واصف - نخمیس - باصطلاح زنان در

وادیء نصح وپند ازدهان والدہ]

« قاصدر قصندی درزیده ویر آل جانفسه
 صاردر دکر می پونلی یقی فنوفسه
 بز ویرمه صاقن آرشونده کوره هرکسه
 گاه ترکی ایرله گاهی چیز ایشله که کسه
 اولده صوقاق سبور که سی قادین قادینجیق اول »

٣٦٨٩ هرکسک آغزنده بر پارمق بال اولدی .

[وهیء سنبلزاده - غزل]

« ایتدی اسان خلقدہ بر پارمق انکبین
 بر بوسد ویر مکيله اوشیرین دهان بنی »

فارسی

[مصراع]

مور در خانه خود حکم سلیمان دارد .

[فرانسه]

Chacun est maître chez soi. dit le charbonnier.

(ترجمه سی) کومورجی دیورکه هرکس کندی

خانه سنده آغادر .

۳۶۷۰ هرکس ایتدیکندن اوتانور .

۳۶۷۱ § هرکس جتنه کیره جک اولسه جهنم بوش قالیر .

۳۶۷۲ § هرکس ساقز چگیر اّما چیتلاده ماز .

۳۶۷۳ § هرکس ساقز چگیر اّما کرد قزی طادینی کتیرر .

۳۶۷۴ § هرکس طاول خالار اّما چومانی مقامه

اویدیرده ماز .

۳۶۷۵ هرکس طوپراغی آلدینی یرده قالور .

۳۶۷۶ هرکس عقالی مزاده ویرمش ینه کندی عقلنی

بکنمش .

۳۶۷۷ هرکس قاشق یاپار اّما صاپنی اورته سنه گتیره مز .

۳۶۷۸ هرکس کندی چقورینی طولدیرر .

- § ۳۶۵۹ هر عقل بر اولسه بيله جکده بازار اولماز .
- § ۳۶۶۰ هر فرعونك بر موساسی اولور .
- § ۳۶۶۱ هر قدین اوینك هم خنمی هم خلائقی در .
- § ۳۶۶۲ هر قزیلان یردن صو چیقماز .
- § ۳۶۶۳ هر قاشغك قستی بر اولماز .
- ۳۶۶۴ هر قوش کندی یو واسنی بکنور .
- هرکس کندی یوردینی .
- ۳۶۶۵ هر قوشك اتی ینمز قوش وارکه ات یدیرلر .
- هر قوش وار .
- ۳۶۶۶ هر قویون کندی باجاغندن اصلور .

فارسی

هر بزی را بیای خویش آویزند

- ۳۶۶۷ هرکس آتار اتما اور اماز .
- § ۳۶۶۸ هرکس آتدینی اوقك نردیه وارد جغنی بیلک گرک .
- ۳۶۶۹ هرکس اونده آغادر .

§ [محمود ندیم پاشا - مصرع]

« هر کیمه کندی عالمیت پادشاهیدر »

فارسی

[مصراع]

مور در خانه خود حکم سلیمان دارد .

[فرانسه]

Chacun est maître chez soi. dit le charbonnier.

(ترجمه سی) کومورجی دیورکه هرکس کندی

خانه سنده آغادر .

۳۶۷۰ هرکس ایتدیکندن اوتانور .

§ ۳۶۷۱ هرکس جتنه کیره جک اولسه جهنم بوش قالیر .

§ ۳۶۷۲ هرکس ساقز چگینر اما چیتلا ده ماز .

§ ۳۶۷۳ هرکس ساقز چگینر اما کرد قزی طادینی کتیرر .

§ ۳۶۷۴ هرکس طاول چالار اما چوماغی مقامه

اویدیره ماز .

۳۶۷۵ هرکس طوپراغی آلدینی یرده قالور .

۳۶۷۶ هرکس عقانی مزاده ویرمش ینه کندی عقانی

بکنمش .

۳۶۷۷ هرکس قاشق یاپار اما صاپنی اورتدسنه گتیرد مز .

۳۶۷۸ هرکس کندی چقورینی طولدیرر .

- § ۳۶۵۹ هر عقل بر اولسه بيله جکده بازار اولماز .
 § ۳۶۶۰ هر فرعونك بر موساسی اولور .
 § ۳۶۶۱ هر قادين اوينك هم خانمی هم خالیقی در .
 § ۳۶۶۲ هر قازیلان یردن صو چیمماز .
 § ۳۶۶۳ هر قاشغك قستی بر اولماز .
 ۳۶۶۴ هر قوش کندی یو واسنی بکنور .
 هرکس کندی یوردینی .
 ۳۶۶۵ هر قوشك اتی نیمز قوش وارکه ات یدیررلر .
 قوش وار .
 ۳۶۶۶ هر قویون کندی باجاغندن اصلور .

فارسی

هر بزی را بیای خویش آویزند

- ۳۶۶۷ هرکس آتار اتما اور اماز .
 § ۳۶۶۸ هرکس آتدیغی اوقك زدییه وارد جغنی بیلک گرك .
 ۳۶۶۹ هرکس اونده آغادر .

§ [محمود ندیم پاشا - مصرع]

« هر کیمسه کندی عالمت پادشاهیدر »

فارسی

چوب بردخت خوش آینده است

۳۶۴۹ هرصفانك بر جفاسی .

۳۶۵۰ هرصفالدين برتل .

§ [خاکی - قطعه]

« حاشالله که هدایایه سزادر دیو بن

صوندم در که والاسنه کستاخانه

هرصفالدين بنی بر قیل ایله شاد ایله دیو

شانه عرض ایلدم آنجق او کریم الشانه »

۳۶۵۱ § هرصفالدين برتل چکسه لر کوسه یه صقال اولور .

۳۶۵۲ هرصفالی بی بابا گمی صانورسن . هر کوردیکک

۳۶۵۳ هرصودن آبدست آلتماز .

۳۶۵۴ هرصو گچید ویرمز .

۳۶۵۵ هر ضررده بر خیر واردر .

۳۶۵۶ § هرطاش باش یارماز .

۳۶۵۷ هر طماردن قان آلتماز .

۳۶۵۸ هر عسرك بریسری وار .

حضرتك ناسه بودر تلقینی
 اطلبوا نعلیم ولو بانصینی
 ایتمه عار او كرك اوقی اهلندن
 هرشيك علی و كوزل جهلندن «

فارسی

علم هرشی بهتر است جهلش بود

۳۶۴۴ هرشيك چوقانی بر ضرر گتیر ،

۳۶۴۵ هر شيك وقتی وار خروس بیله وقتیله اوتر .
 هرشی وقتیله .

۳۶۴۶ هرشيك یگیسی دوستك اسکیسی .

۳۶۴۷ هرشی وقتیله اولور خروس بیله وقتنده اوتر .

[نابی - قصیده - برای جلوس سلطان

مصطفی بن سلطان محمد]

« زمان کلمچك هرايشك حصولی محال

امور وقتند مرهون کلامی خود مشهور »

عربی

الامور مرهونة باوقاتها

۳۶۴۸ هرشی یرنده یاقیشور .

- ۳۶۳۳ هرزواك برکالی هرکالك برزوآلی .
- ۳۶۳۴ هرزواك برکالی .
- ۳۶۳۵ هرزيان براوکوددر .
- ۳۶۳۶ هرسوزی سوسله یرک قولاغی وار . یرک
هرشیئک یرک هرشیئک .
- ۳۶۳۷ هرشی اعتقاده باغلیدر .
- ۳۶۳۸ هرشی اولور بترکوسه نك صقالی تمز .
- ۳۶۳۹ هرشی بتدی ده لگن اورتوسی قالدی . هپسی
۳۶۴۰ هرشی خدیله منکشف اولور .
- (بوملك مالی عریدن آلمددر)

عربی

الاشیاء تنکشف باخدا دها

- ۳۶۴۱ هرشی طهارینه چکیر .
- ۳۶۴۲ یرک برصوگی وار .
- ۳۶۴۳ هرشیك جهانندن علمی یگدر .
- [نابی - خیریہ - مطالع دانش انواع علوم]

» بملك انبه دكلی احسن

صورسدنر بن آتی بیام دیندن

۳۶۲۸ هر خروس كندی چوبلكنده اوتر .

§ [مجموعه ابوالضيا - امثال عرب
صحيفه ۸۰۸]

» [كل كلب سبابه نباح] هر كوپك كندی
فاپوسنده اورر ديتكدز . بومدهوم لسانزده [هر
خروس كندی چوبلكنده اوتر] مثليه تعبير
اونور «

§ ۳۶۲۹ هر دردك بردواسی واردر .

§ [وقعه نویس اسعد ملا - مصراع]

» هر درده بردوا وار آتی بولددر هنر «

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

» هر دردك اولور چاره سی هر ايكلین اولمز
هر محنته بر آخر اونور هر غمده پایان «

§ [فطنت خانم - غزل]

» جور وجفایه مهرو وفا فرفته وصال

هر دردك ای کوکل بوجهانده دواسی وار «

§ ۳۶۳۰ هر دلیگه الکی صوقه یاییلان چیقار یا چیان .

§ ۳۶۳۱ هر دودك ایستدیکك گی اوتمز .

۳۶۳۲ هر ذوقك بر خاری واردر .

§ [ضیا پاشا ظفرنامه - از لسان شاعر
خیری و بوشناق فاضل پاشا]

« کیمده کندینک فارنی یا آج یاطوقسه
چوقیدر پارمق آتوب هرایشه بورن صوقسه
کیرو ویرسون دیدلم ذاته بونئر چوقسه
کندینک غیرت ملیه سی قویناز یوقسه
چکیلور یوکی بومحت کشی اولسه حال »

۳۶۲۳ § هرایشی اولوریله بیترملی .
۳۶۲۴ § هر بویایی بویادق جنکاریسی قالدی [ژنکاری]
۳۶۲۵ هر تلدن چالار .

[واصف - شرقی]

« ناز ایله چاغدر چالار
عاشق کولکن چالار
یعنی هر تلدن چالار
بوصمه بر شوخ کوچک »

۳۶۲۶ هر جائی گوزل سومیهیم توبه لر اولسون .
(مصراع)
۳۶۲۷ هر جفانک بر صفا سی هر صفا نک بر جفا سی .
[فرانسه زجه]

Après la pluie, le beau temps.

(ترجمه سی) یا غموردن صگره گوزل هوا اولور .

§ ۳۶۱۳ هر اوزون آغاج سرو دکلدر .

§ [فضولی - قطعه]

« هر کیم وارایسد ذاتده شرارت کفری

اصطلاحات علوم ایله مسلمان اولمز

کرقر طاشی قزل قان ایله رنگین ایتسدک

طبعده تغیر و پروپ لعل بدخشان اولمز

ایلسدک طوطی بد تعلیم ادای کلمات

سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولمز

هراوزون بویلی شجاعت ایده بیلز دعوی

هراغاج کیم بوی آتار سرو خرامان اولمز »

§ ۳۶۱۴ هر اوده بر دلی بزم اوده هپ دلی .

§ ۳۶۱۵ هر اوك بر توره سی وار .

§ ۳۶۱۶ هر ايب ایله آدم اصلماز .

۳۶۱۷ هر ایش اعتقاده باغلی در .

۳۶۱۸ هر ایشک باشی صاغلاق .

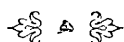
§ ۳۶۱۹ هر ایشک دینه طاری اکر .

۳۶۲۰ هر ایشک صوگنه باق .

۳۶۲۱ هر ایشک عاقبتی عاقله در پیش گرك . کار اولده

(مصراع مشهور)

§ ۳۶۲۲ هر ایشه بورنی صوقار .

ها - الف الیه

- ۳۶۰۱ ها خواجه علی، ها علی خواجه .
 ۳۶۰۲ § هاونده صو دوگمگه بکزر .
 ۳۶۰۳ هایدن گلن هویه گیدر . حرامدن کلن

ه - فته الیه

- ۳۶۰۴ § هپ چکدیجگک کندی جزای عملکدر .
 (مصراع مشهور)
 ۳۶۰۵ هپسندن بختلی بشکده اولان .
 ۳۶۰۶ § هپسی بتدیده لگن اورتیسی قالدی .
 ۳۶۰۷ § هر آری بال یاماز .
 ۳۶۰۸ هر آزک بر چوقانی وار .
 ۳۶۰۹ هر آغاجک گولگهسی وار .
 ۳۶۱۰ هر آغاجک میوهسی اولماز .
 ۳۶۱۱ هر آغلامه نك بر گولهسی وار .
 ۳۶۱۲ هر اگری آغاجدن یای اولماز .

[نابی - غزل]

« کلبوسه دنك روینی یارك فزون ایدر
مشهوردر که بذل الیه نعمت فزون اولور »

۳۵۹۴ ویرمنجه معبود نه یاپسون محمود .

[راغب پاشا - غزل]

« تانوشنه اولمنجه نسخه تقدیرده
مطلب و مقصد بونمز فهرس تدبیرده »

۳۵۹۵ ویرن ال درد گوزمز .

§ ۳۵۹۶ ویرن الی کیسه کتیز .

§ ۳۵۹۷ ویرن الی هرکس اوپر .

۳۵۹۸ ویرنجه قرقی کیدر قورقو .

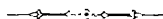
۳۵۹۹ ویره سییه شراب ایچن ایکی کرّه سرخوش اولور .

§ [فاضل - تمسک باده]

« ویره سی هرکه صونر بادهیه دست

ایکی کرّه اولور ایش سرمست »

۳۶۰۰ ویره سییه ویرنک کیسه سی بوش قالماز .

§ ۳۵۸۶ وندیکدن تر یاق گانجه یه قدر مصرده آدمی ییلان
هلاک ایدر .

§ [قوجه سکیبان باشی - خلاصه الکلام
فی رد العوام - نمونه ادبیات ابو الضیا]

« یانغین باجدنی صارمدن چارم سندن باقلق لازم
کله جکی واستانبونده عسکر موجود اونسه ییله
[وندیکدن تر یاق کلنجده قدر مصرده آدمی ییلان
هلاک ایدر] فحوا سنجه خبر کلوب کیدنجه قدر »

وِ وِ ی - کسرده خفیفه ایله

- ۳۵۸۷ و دین قلعه سی گبی متین .
§ ۳۵۸۸ ویر الکنه کنی الله صکره اور باشکی یرلره .
§ ۳۵۸۹ ویردک قرقی کندی قورقو .
۳۵۹۰ ویردیکی یاغک طورطوسی .

[فرانسجه]

C'est un prête pour un rendu.

- ۳۵۹۱ ویرگو الله ویرگوسیدر .
۳۵۹۲ ویرلش صدقه سی وارمش .
۳۵۹۳ ویرمکله مال تو کنز . آدامق .

وَ - فتنه ایله

§ ۳۵۷۸ وزای پرده ده اسرار وار ظهور ایده جک .

(مصراع)

۳۵۷۹ ورق مهر و وفای کیم اوقور کیم دیگر .

(مصراع)

[نابی - قصیده در مدح سرایی مصاحب

مصطفی پاشا]

« عرض مهر ایکنک باشلدی اما دوران

ورق مهر و وفای کیم اوقور کیم دیگر »

§ ۳۵۸۰ وقت انسانه هرشیئی اوگره دیر .

۳۵۸۱ وقتسنز آچیلان گل تیز صولار .

۳۵۸۲ وقتسنز اوتن خروسک باشنی کسرلر .

۳۵۸۳ وقت چکر صولر طوریلور . کوچوک بیور .

۳۵۸۴ وقف لاقردی .

[فرانسه جه]

Eau bénite de cour.

(ترجمه سی) سرائیک ماء مقدسی .

۳۵۸۵ وقف لاقردی پاره ایتمز .

وا - الف ایله

- ۳۵۶۹ وار اووی کرم اووی .
 ۳۵۷۰ واردینی عینتاب یدیکی پکمز . گندیکی
 ۳۵۷۱ § وار بابا که سلام ایله .
 ۳۵۷۲ وار شکه کلشیم ترخانه که بلغور آشم .
 ۳۵۷۳ وار کفهدده یاغ ایچ .
 ۳۵۷۴ وارلغه طارلق اولماز .
 ۳۵۷۵ وار یگیچیری آغاسنه آکلالت .
 ۳۵۷۶ وارینی ویرن اوتانماز .

§ [کانی - مصراع]

« بومثل مشهوردر وارن ویرن عار ایتماش »

§ عربی

الوجود من الوجود

۳۵۷۷ واوسز اولیا .

[فرانسز جد]

Sainte n'y touche.

۳۵۶۱ نیت خیر عاقبت خیر .

§ ۳۵۶۲ نیتیم چوق هله چیتسون رمضان .

(مصراع مشهور)

ن نُو - ضمه ثقیله مبسوطه الیه

۳۵۶۳ نخود او طه باقلا صفه .

§ ۳۵۶۴ نقصانه نظر ایلین احباب دکلدر .

(مصراع حشمت)

۳۵۶۵ نولدم دیلسی . نه اولدم .

ن نُو - ضمه ثقیله مقبوضه الیه

۳۵۶۶ نوح دیر پیغمبر دیمز .

۳۵۶۷ نوح ییلندن قالمه .

§ ۳۵۶۸ نقل عن نیقوله .

[ورقه - ترجمان حقیقت - نومرو ۱۹۲۶]

« واقعا یونده اشتباه یوقدر که بو بولش کندی

اثر فطانت و عرفانکز اولیوب اولسه اولسه

(نقل عن نیقوله) قیلندن برلاطخه قلید اولق

لازم کلیر »

§ ۳۵۵۰ نه شیطانك يوزيني گور نه بسمه چك .

§ ۳۵۵۱ نه شیطانی کور نه لاحوله چك .

§ [ثابت - مقدمه ظفرنامه - تمثيل ابوالضيا]

« نيدر سك طوبوب قصه و امقي
نه شیطانی کورده نه لاحول اوقی »

۳۵۵۲ نه صقاله منت نه بيغه .

۳۵۵۳ نه طاغده باغم وار نه چقالدن دعوام وار .

§ ۳۵۵۴ نه عادت ايمهلی نه عادت ترك ايمهلی .

۳۵۵۵ نه قماش اولديغنی بيلورز .

§ ۳۵۵۶ نه گونلره قالدق ای غازی خنکار .

§ ۳۵۵۷ نه لر گلدی نه لر گچدی فلکدن طویلدی دوه

گچدی الکدن .

۳۵۵۸ نه ويررسهك الكله اوکيدر سنگله .

۳۵۵۹ نه ياوز اول اصل نه ياواش اول باصل .

[شناسی - بيت]

« قانلی واری نه ياوز اولده اصل
حددن آشقین نه ياواش اولده باصل »

ن - کسرده خفیفه ایله

۳۵۶۰ نسیان حقوق محض عقوقدر .

§ ۳۵۴۱ نه دوست بللی نه دشمن .

§ [نورس قدیم - غزل]

« سبب ییغمدی کندی بوشورشه نورس

نه دوست بللی نه دشمن غریب مهر کدر »

۳۵۴۲ نه دیلر سهك اشكه او گلور باشكه . خیر

§ ۳۵۴۳ نه سال ایله در نه مال ایله در بکم اولولق کمال

ایله در . (مصراع اسعد مخلص پاشا)

۳۵۴۴ نه سحر در نه کرامت الا ال چابوقانی معرفت .

§ ۳۵۴۵ نه سلام علیکم نه علیکم سلام .

۳۵۴۶ نه سوزم یادی نی نه آگارم آدینی .

۳۵۴۷ نه سوزم یاریمی نه آگارم آدینی .

۳۵۴۸ نه شامك شكری نه عربك یوزی .

فارسی

نه شیر شتر نه دیدار عرب

۳۵۴۹ نه شیش یانسون نه کباب .

فارسی

نه سیخ سوزد نه کباب

- § ۳۵۲۶ نه آلوده نه ویره میوز .
- § ۳۵۲۷ نه آلیرسک بنده بيلم .
- § ۳۵۲۸ نه اولدم دلیسی .
- § ۳۵۲۹ نه اولدم دیمه ملی نه اولاجغم دیمه لی .
- § ۳۵۳۰ نه اولدیه اولدی بسلیه مدم اولدی .
- § ۳۵۳۱ نه اولدیه بگا اولدی سکا نه اولدی .
- § ۳۵۳۲ نه اولویه آغلار نه دیری یه گولر .
- § ۳۵۳۳ نه ایدک نه اولدق .
- ۳۵۳۴ نه بال اولدی نه پکمز .
- ۳۵۳۵ نه بیت اخراب نه بیت المعمور .
- ۳۵۳۶ نه بیلورم نه گوزدم بوندن ایوسی یوقدر .
- الدم .
- § ۳۵۳۷ نه توکوردی آوجه نه چالیم صورتنه .
- ۳۵۳۸ نه چیک یدم نه قارنم آغیریر .
- ۳۵۳۹ نه دادی وار نه طوزی .

[سامی - بیت]

« فراق بوسه نعل نمکفشانکله
مذاق دنده شرابک نه دادی وار نه طوزی »

۳۵۴۰ نه دگلو جهد ایدرسهک برمراده - نصیب اولماز
مقدردن زیاده . (بیت مشهور)

[عطایی - خمسة - داستان رابع]

« خبره تشنه لب اولوب هرآن

ا بردن نم قیاردی شاه جهنم »

۳۵۲۲ نه استرسهك اللهدن استه قولدن استه .

۳۵۲۳ نه اكرسهك آنی بیچرسن . اكهمدن .

[شفیقنامه - بیت]

« امید کندم ایتمه صقین جوفشان اولوب

عالمده نیک و بدکشی هپ اکدیکن بیچر »

[شناسی - بیت]

« عالمده ویردیکی زهری ایچدی

اکدیکن باغ جهانده بیچدی . »

[نفعی - قصیده - در منقبت منلای روم]

« تخم مهرش میفشاندم بر زمین جان و دل

چون بکویند آنچمدی کشتی همد آن بدروی »

فارسی

هرچه کاری بدروی

۳۵۲۴ § نه آلاچق نه ویره جك .

۳۵۲۵ § نه آلاندنم نه صاتاندن .

§ [نابی - قطعه]

« مخصوص دست پرورشی میوه کمال
 مهر جهانفروز هنردر ضمیر من
 بر گلشن هنر کده دهره نابیا
 آینده کورر کورن آنجق نظیر من »

۳۵۱۲ نغمی حب ایتدی .

§ ۳۵۱۳ نفس ایله مجادله دنیا ایله محاربه دن گوجدر .

§ ۳۵۱۴ نفسگده تجربه ایتدیک شئی خلقه توصیه اتمه .

۳۵۱۵ نفسگه الویرر سه بوریزن باشی اول .

§ ۳۵۱۶ نفسگده تجربه ماله اینان سویلرم سگا .

(مصراع مشهور)

§ ۳۵۱۷ نقشی بیاضه چیقدی .

§ [حامی آمدی - غزل]

« هم چیقار نقشک بیاضد هم اوور رویک سیاه

ایتمد رازک کیمسده اعلام مانند نکین »

۳۵۱۸ نقل ایله بیلدک بروسه نک بوللغنی .

۳۵۱۹ نکس ایله جومردک خرجی بردر . جومرد

۳۵۲۰ نلر نلرده مایده نوزلی کوفته لر .

۳۵۲۱ نمدن حیه قاپار .

فارسی

[بیت]

« آنچه نصیب است ندکم میدهند
 گرنستانی بستم میدهند »

عربی

نصیبك یصیبك

۳۵۱۰ نظافت ایماندر .

(بومثلك . فی عرییدن آلمددر)

عربی

النظافة من الايمان

§ [تصویر افکار - بند مخصوص - استانبول

سوقاقلرینک تنویر و تظهیری - نومرو ۱۹۲۰]

« هر بلدة معظمه اسلامیه نك سوقاقلری كسب

نظافت یدنجه [النظافة من الايمان] احكامندی

مغیر اونور یوقسه [انظهر عنوان الباطن]

معناسی شمندی یاخود اول وقعی ظاهر اونور! »

§ ۳۵۱۱ نظیری آینه ده گورینور .

۳۵۰۲ زرده اخشام اوراده صباح .

فارسی

درویش را هر نه محل که شب آید سرای اوست

۳۵۰۳ زرده حرکت اوراده برکت . حرکت

۳۵۰۴ زرده صویندك ايسه اوراده گین .

۳۵۰۵ زردیه وارسهك اوقه درت یوز درهم .

۳۵۰۶ نصرالدین خواجه . حوجه نصرالدین

۳۵۰۷ نصرالدین خواجه نك اشکی گبی هر کسه آغزینی آچار.

نصل ناصل .

۳۵۰۸ نصوح یوسف توبه سی .

§ [ثابت - غزل]

« ایتدم بلای جورلد ای یوسف زمان

» دل ویرمه سنك کی ید توبه نصوح «

۳۵۰۹ نصیبگده وارسه کلیر یمندن، نصیبگده یوقسه دوشر

دهندن . قسمت نه دگلو .

فارسی

[بیت]

« کر زین را باسمان دوزی

ند دهندت زیاده از روزی «

§ ۳۴۹۱ نادان نصیحتی چیک ات گیدر .

۳۴۹۲ ناصل یاشارسہق اویله اولورز .

[فرانسیزجه]

Telle vie telle fin.

(ترجمہ سی) بویله عمر بویله خاتمہ .

ناکس ناکس .

۳۴۹۳ نالنجی کسری کبی اوکنہ یونتار . (نعلنجی)

§ ۳۴۹۴ نامبارک قدمی نیل و فراقی قوریدر .

(مصرع مشہور)

§ ۳۴۹۵ ناموس انسانک قانی بہاسیدر .

§ ۳۴۹۶ ناموسنی بر آقہلک ایتدی .

§ ۳۴۹۷ ناموسی عقل، دینی نقل محافظہ ایدر .

ن - فتحہ ایلہ

۳۴۹۸ نبضنہ گورد شربت ویرر . هرکسک نبضنہ

§ ۳۴۹۹ نجات کشیہ سرمایہ اعتباردر .

۳۵۰۰ نردبانی آباق آباق حیقارلر .

§ ۳۵۰۱ نردہ آج اورادن قاچ ، نردہ آش اورایہ یاناش .

نا - الف ایله

۳۴۸۶ نابی کجی .

[نابی - بیت مفرد]

« سوزده ضرب مثل ایرادینه سوز یوقی اما
سوز اودر عالمه سندن قالد بر ضرب مثل »

§ [خسرو مولوی - غزل]

« چوب ستمله باشمه اورسده کده چوق دکل
بر کون اولور که لطفکه ضرب مثل اولور »

۳۴۸۷ ناچاره تشکر در چاره .

۳۴۸۸ نادان الدن صو ایچمه آب حیات اولسه ده .

۳۴۸۹ نادان ایله قوشتمدن اهل عرفان ایله طاش طاشیق
یگدر .

۳۴۹۰ نادان ایله یه ایچ صحبت اتمه .

فارسی

[مصراع]

« روح را صحبت نا جنس عذابی است الیم »

- ۳۴۷۹ مسافرك عقلسزى او صاحبنى آغرلار .
 ۳۴۸۰ مسافر مسافرى سومن او صاحبي ايکيسنى ده .
 ۳۴۸۱ مفت اولسونده زفت اولسون . باد هوا

فارسی

کرا مفت از شهر بدرغه میکند،

- § ۳۴۸۲ مفلس بازرگان اسکی دفترلرینی قارشدير .
 § ۳۴۸۳ مفلسه مال قاپديرمش .
 § ۳۴۸۴ مفلس مندبور (احلی افلس من دبور در)
 ۳۴۸۵ مهر کیمده ایسه سلیمان اودر .

[شناسی - بیت]

« حکم ایدن کوکله جانان اوندر
 مهر کیمده ایسه سلیمان اولدر »

[سعدی - کلستان - باب اول - حکایه]

« اذا یئس الانسان طال نساءه
کسور مغلوب یصول علی الکلب »

§ ۳۴۷۱ مدارا دشمنه کلچک گیدر .

۳۴۷۲ مرادک الندن نه قوزتیلور .

۳۴۷۳ مرکب یلامش .

۳۴۷۴ مرؤته اندازه اولماز .

§ [غباری - مصراع]

« متاع همته اندازه اولماز »

۳۴۷۵ مسافر، اوچ گون مسافردر .

فارسی

مهمان عزیز است تاسه روز .

۳۴۷۶ مسافر اومدیغنی یمز بولدیغنی یر .

فارسی

مهمان هرکه باشد خانه هرچه باشد .

§ ۳۴۷۷ مسافر اون قسمته کلیر . برینی یر طقوزینی براقیر .

۳۴۷۸ مسافر چارشفی گبی هرکسک آلتیه یایلور .

فارسی

بای چراغ تاریکست

۳۴۶۵ موم گبی طوغری .

۳۴۶۶ مومیا گبی صاری .

۳۴۶۷ موم یامینجه پروانه یانماز .

م - ضمه خفیه مقبوضه الیه

۳۴۶۸ محب صادق یگدر کشینک اقر باسندن .

(مصراع مشهور)

§ [مجموعه ابوالضیا - امثال عرب -

خفیه ۸۰۶]

« رب الخ لا تلده امك - بعض قرداش واردر که

آنی آنک طوغور مامشدر . بوئلدن محبت و مودت

سبیلله احباب قرداشدن ایلریدر حکمی استفاددر .

نسانزده [محب صادق یگدر کشینک اقر باسندن]

مصراع مشهوری بومعایددر . »

۳۴۶۹ محنت اردن عورت یگدر .

۳۴۷۰ محنتک اوزرینه وارمه یگیت ایدرسن .

کیر مسون کیسه که مال میری
 اوله مسئول سؤال میری
 استخوان پاره مار ایسته او مال
 زخی افزونتر اولور هغمی محال «

[فرانسجه]

Qui mange l'oie du roi, cent ans après en rend les plumes.

(ترجمه سی) پادشاهک قازینی بین یوز ییلدن
 صکره توایلرینی گری ویرر .

م - ضمه ثقیله مقبوضه الله

۳۴۶۲ موتاف شا کردی گبی گبرو گبرو گیدر . (مویتاب)
 ۳۴۶۳ موم دینه ایشق ویرمز .

فهرتی

چراغ پای خود را روشن ندارد .

۳۴۶۴ موم دبی قرنگاق اولور .

[یحی - حکایه منظومه شاه وکدا -

صحیفه ۵۶]

« خانقاه جهاده ای مهر و

اولوریش چراغ دبی قره کو »

۳۴۵۵ من الباب الى المحراب .

[شناسی - تاریخدن مفرز بیت]

« خصوصاً بوعبادتکه من الباب الى المحراب
خراب اولمش ایکن تجدیده ایتدی همت موفور »

۳۴۵۶ مناره کولکهسی .

(مناره نفتی غریبه ازلک فتحیله در . ترکیده
ایسه کمریله اوقونور)

۳۴۵۷ مناره بی چالان قیافنی حاضرلر . (غلافی)

§ ۳۴۵۸ منت قدر آغر یوک اولماز .

۳۴۵۹ مندر چوزودن .

§ ۳۴۶۰ میراث حلال . هله اله آل دیمشله .

۳۴۶۱ میری مالی بالی قیلچیغیدر یوتماز .

[شیخ غالب - حسن و عشق - فخریه شاعری]

• « اسرارینی مشویدن آندم

چاندن ولی میری مالی چاندن .

فهم ایتمکه سنده همت ایله

اول کوهری بولده سرقت ایله »

[وهبی سنبلازاده - لطفیه - در منع سرقت

مال از بیت المال]

« صاقله خانه که بیت المانی

ایله صندوقه کی آندن حالی

م - کسرۀ ثقیله ایله

۳۴۵۲ مزرّاق چواله صیغماز .

[فاضل - دفتر عشق - در نقل معشوقان]

« بکا براهل دل اولدی جاسوس
آکا حالم مکر اولمش محسوس
بو کباب اولمشی ریانه چکوب
نمک سوزلری زحم اوزره اکوب
دیدي ابر اولسه باران یاغز
فاضلانیره چواله صغیر
سر-سری کرمدن آواره
عشقه دوشمش کپی سن بچاره »

[خاتم - غزل]

« ند آنکه حال شد خفتدکار اولد مکتوم
یلور افندی مثلدن سکو چواللماز »

۳۴۵۳ م - کسرۀ خفیفه ایله

م - کسرۀ خفیفه ایله

۳۴۵۴ محتى کندویه ذوق ائمه در عالمده هنر .

(مصراع فضولی)

§ ۳۴۴۲ میخانه جینک یوزینی بایرام طوپی گولدرر .

§ ۳۴۴۳ میدان اوقودی .

§ [نورس قدیم - غزل]

« دنیا خدک غزه که جان آتسون ای پری

میدان اوقو بو عاشق سر بازه ابتدا »

§ ۳۴۴۴ میدانه بیلان اولوسی آتدیلر .

§ ۳۴۴۵ میون گبی هر شیئه الی یاقیشور .

§ ۳۴۴۶ میونه آتشدن کستانه چیقارتمغه بگزیر .

§ ۳۴۴۷ میونی آتسه آتمشلر یاوروسنی آیاغک آلتنه آلمش .

§ ۳۴۴۸ میوه آغاچندن اوزاق دوشمز .

(میوه لفظی فارسیده اولک کسریله در . ترکیده

ایسه فخیله اوقونور)

§ ۳۴۴۹ میوه سز آغاچه بالظه اوررلر .

§ ۳۴۵۰ میوه سز آغاچه طاش آتمازلر . یشی

[مصراع مشهور]

« آتارلر طاشی البنه درخت میوه دار اوزره »

§ ۳۴۵۱ میوه سنی یه ده آغاچنی صورمه . اوزمی یه ده

[فرانسزجه]

Il ne faut pas juger sur l'etiquette du sac.

(ترجمه سی) طور به نك يافته سنه گوره حكم
اينك اقتضا ايتمز .

۳۴۳۵ من چه گويم طنبورم چه گويد .

§ ۳۴۳۶ منصب بردستمالدر الدن اله كزر .

§ [عالی - قصيده - برای شكایت منصب
نوشته بود]

« افندی منصبی سن دستمال ايشتدكسه

اول اعتقادی كيدر دسته ماندر منصب »

۳۴۳۷ منقل كناری قیش كونك لاله زاريدر .

(مصراع مشهور)

آتش قیش .

§ ۳۴۳۸ میانه سی هنوز كلدی .

۳۴۳۹ میخانه جی اولورده شراب ایچمز اولورمی .

۳۴۴۰ میخانه جیدن كفیل استمشلر بوزه جی بی گوسترمش .

۳۴۴۱ میخانه جی غزل آلاز .

[مصراع]

« میخانه جی آلاز غزلی وارمی قدوری »

- ۳۴۲۵ مشورت سنت شریفدر .
 § ۳۴۲۶ مشورتسز یاییلان شیدن خیر کلز .
 § ۳۴۲۷ مضی ما مضی، کله جکه باقهلم .
 ۳۴۲۸ مظلوم اشکه هرگس بنر . آلیحاق اشکه
 ۳۴۲۹ مظلومك آهی یرده قالماز .

[دفتردار عزت علی پاشا - غزل]

« دولت با برکاب فلسکه آندانه

یرده قالماز بومثلدر بکم آه مظلوم »

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« ظالمتری عدلك نه زمان خاك ایده جکدر

مظلوملرك چیتقمدهدر کوکله آهی »

۳۴۳۰ مغرورك خصمی اللهردر .

§ ۳۴۳۱ مکاری بازگیری کبی طور اوتور یوق .

۳۴۳۲ مکّه بو قولای بو .

۳۴۳۳ مکّه شیخك اوغلی .

۳۴۳۴ مناستره خور باقه کیر خورگی اریاتور . کپه نك

فارسی

هر پیشه گان مبرکه خالی است

۳۴۱۵ § مرامك النذن برشی قورتلماز .

۳۴۱۶ § مرامی قلایحلیق دکل قیچ چالقه مق .

۳۴۱۷ مرجمکی فرونه ویردیله .

۳۴۱۸ مرچمتدن مرض حاصل اولور .

[فرانسه]

Qui oblige fait des ingrats.

(ترجمه سی) لطف ایدن نانکودلر پیدا ایدر .

۳۴۱۹ مردیون نردبان .

۳۴۲۰ مرمرده قیل بتمز .

۳۴۲۱ مرمره چراسی کبی طوتشدی .

۳۴۲۲ § مزار طاشی کبی آلتنده هوالباقیسی اکسک .

۳۴۲۳ مزار طاشی کبی دیم دیک .

[سلیمان و همیم]

« روحدر قالب انسانده فیهما عرفان

هیکل بی هنران عد اولنور سنک مزار »

۳۴۲۴ مزار قاقچینی .

[مختاری - رمضانیه]

« حجره دن چیقدی روزه پک صقمش

صاند سنکم مزاردن چقمش . »

۳۴۰۸ § مجوسینک فزوندر غیظی اسلامه کتاییدن .

(مصراع ثابت)

۳۴۰۹ محبت ایکی باشند اولور .

۳۴۱۰ محبت بر بلادرگیم گرفتار اولیان بیلز .

(مصراع مشهور)

۳۴۱۱ محبت شرکت قبول ایتمز .

فارسی

خدا یکی و محبت یکی

۳۴۱۲ محکمه قضیه ملک اولماز .

۳۴۱۳ مدینه فقراسی .

۳۴۱۴ مذهبدن بحث اولنور مشربدن بحث اولماز .

[فرانسزجه]

On ne dispute ni des goûts, ni des couleurs.

(ترجمه سی) نه طبایع ونه الواندن بحث

اولنور .

§ [لاتیجه]

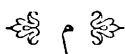
De gustibus et coloribus non disputandum.

(ترجمه سی) نه اذواق ونه الواندن بحث اولنور .

- § ۳۳۹۰. مارسوانلی یه اشك بکندیرمك کوچ اولور .
- § ۳۳۹۱. مال انسانه دشمندر .
- § ۳۳۹۲. مال انسانی زنکین ایتمز اداره لازم .
- § ۳۳۹۳. مال ایله انسان انسان اولماز .
- § ۳۳۹۴. مال بنم دکللی دگره آتارم .
- § ۳۳۹۵. مال بولش مغربی یه دوندی .
۳۳۹۶. مال جانك یونغه سیدر .
- § ۳۳۹۷. مال جانی قازانماز جان مالی قزانیر .
۳۳۹۸. مالغره کشان خوببالا پاشام .
- § ۳۳۹۹. مال قزانمقله شان قزانلر کشی کریم گرك .
۳۴۰۰. مال قنده ایسه کندینی سویله در .
۳۴۰۱. مال کندینی گوستر .
۳۴۰۲. مال مالی قزانور .
۳۴۰۳. مالز یوق ایسه عر ضمیر وار اولسون .
- § ۳۴۰۴. مالی یمشده اولمش وارمی .
۳۴۰۵. مالی قدر زکاتی آرتسون .
- § ۳۴۰۶. مالی ماله جانی جانه اولچمه لی .

م - فتنه ایله

۳۴۰۷. مجلسده دلکی سفرده الکلی قیصه طوت .

ما - الف ایله

§ ۳۳۸۴ مات ایتدی .

§ [فضولی - قطعه]

« بو غرضه بلاده نیم اون پیاده کیم
 عزیمده فیل بند عدودن کیدر ثبات
 رخ شاه دین رکابنه سورمش پیاده یم
 معجم عجمی خیم دغلمازی ایتسه مت »

§ ۳۳۸۵ مات اولدی .

§ [نفی - قصیده - در استخسان فتوحات

صدر اعظم خسرو پاشا]

« بر سفرده بو قدر خدمته کیم قادر در
 فکر اونسه بوراده مات اولور اهل تدبیر »

§ ۳۳۸۶ مارت آیلرک چنکانه سی ایمش .

§ ۳۳۸۷ مارت قپودن باقدیرر قازمه کوردک یاقدیرر .

§ ۳۳۸۸ مارت هواسی گبی برحالد طورماز .

§ ۳۳۸۹ مارسرما دندیه مولی کونش کوسترمسون .

(مصراع مشهور)

لی - کسرۀ خفیفه ایله

۳۳۷۹ لیون گبی صاری .

۳۳۸۰ لیونی طبیعت .

ل - ضمه ثقیله مبسوطه ایله

۳۳۸۱ § لقمان حکیم .

۳۳۸۲ § لقمه چیکنه یجه یودماز .

۳۳۸۳ لقمه قارین طویوزماز خاطر خوشانی در .

ل - فتحه ايله

۳۳۷۲ لطيفه لطيف گرك .

[فرانسوزجه]

Il y a plaisanterie et plaisanterie.

(ترجمه سی) لطيفه وار لطيفه جك وار .

§ ۳۳۷۳ له يهودیسی گبی صاپ صاری .

۳۳۷۴ ليت لعل ايله وقت کچیرر .

§ ۳۳۷۵ لیلکک آتدیغی یاورو .

§ [کانی - نظیره - بممای منیف]

« یا بذیر بارداغیدر قوایی قریق

یا اولاح بایراغیدر ساده صریق

یا بورینک سسی در آهنگمز

یا که بلغار اویدر آونگمز

لیلکک آتدیغی یاورو سیدر اول

دولککک الله کی بورغوسیدر اول »

۳۳۷۶ لیلکک عمری لقاغه ايله کچر .

۳۳۷۷ لیلکک یووادن آتدیغی یاورو گبی یاقه دن آتدی .

§ ۳۳۷۸ لیلکی قوشدنمی صایارسک یازین گایر قیشین گیدر .

§ ۳۳۶۹ لاله بيك آلتونه ايسه ناله بادهوادر .

۳۳۷۰ لام وجيم ديمدی .

§ ۳۳۷۱ لایسل عما یفعل (آیه)

§ [خاقانی - حلیه - در توحید باری]

« اقتضا ایلر او وحدانیت

واقعا کبر و جلال و عظمت

آنی درک ایدمز ادراک فحول

ایره مز قدرتنه فهم و عقول

کیف وکنده اوزاتمه سخنی

حاصلی کندی ییلور کندیسنی

بجر افکاره دوشوب چکمه امک

نکته چون وچرادن ال چک

کسمش آتمشدر آنی ایتمه جدل

تیغ لایسل عما یفعل »

§ [ضیا پاشا - ظفرنامه - از لسان شاعر

خیری و بوشناق فاضل پاشا]

« قلبی آینه الهام خداوند ازل

ذاتی مرسل کی معصوم خطایا وذل

کیمه لر ایلیمز کندی ایله بحث وجدن

هرنه ایشلر ايسه لایسل عما یفعل

هرند حکم ایلیمه آزاده تقید و سوال »

- ۳۳۵۶ لاز، عقلی آز .
 ۳۳۵۷ § لاز عقلی قاز عقلی .
 ۳۳۵۸ § لافله دکان آچیز .
 ۳۳۵۹ § لافه گمرك آلتماز .
 ۳۳۶۰ لاقردی ابه‌سی .
 ۳۳۶۱ لاقردی ایله ایش بتمز .
 ۳۳۶۲ لاقردی ایله پینر گمیسی یورومز .
 ۳۳۶۳ لاقردی طور به یه گیرمز .
 ۳۳۶۴ لاقردی قارشولقلی اولوز .
 ۳۳۶۵ لاقردی قیتاغنده آصه‌لر بودایم .
 ۳۳۶۶ لاقردی لاقردی بی آچار .

فارسی

سخن از سخن خیزد

عربی

الكلام يحجر الكلام

- ۳۳۶۷ لالا پاشا اویونی .
 ۳۳۶۸ § لالا پاشا اگلندیرییورز .

ل

لا - الف الله

۲۳۵۴ لاحول ولا قوة الا بالله .

§ [ضمیری - رباعی]

« بر مغیبتك عشقنه دوشدم ناكاه »
 « زناز سر زلفند بند اولدم آه »
 « اصلاح بنیر اولندی كندی بو دل »
 « لاحول ولا قوة الا بالله »

§ [كبوتری - رباعی]

« ایتمز زه اول شوخ ستم یشد نكاه »
 « حال دلز اولمده كتدكجه تباه »
 « یوق بار غمی حكیمكه هینخ طاقتمز »
 « لاحول ولا قوة الا بالله »

§ [نحیفی - رباعی]

« آلوده اولوب جرم وكنهله هرگاه »
 « بیهوده كذار ایتمده عمرم ایواه »
 « سدبار ندامتله دیدم شام و سحر »
 « لاحول ولا قوة الا بالله »

۲۳۵۵ لاز خمسی بالغنی سور .

§ [آکاد - بیت]

« خطی کلدکده بکا رام اولدی .
نه یمان یرده کون اقاشام اولدی . »

۳۳۵۲ گونی طوغدی .

[پرتو پاشا - غزل]

« کورسک کونیز طوغدیغنی زده فلکده
برکون نونوز ارکنجه پیور وقت شفق کل »

[شریف - معما باسم عبدی]

« دون کینجه کوکل وصلت یاری طنبده
کلدکده کونم طوغدی اومه نیم شهبده »

۳۳۵۳ § گونی گوندن يك اولسون .

§ [نقعی - غزل]

« کونی گوندن يك اولسون روزه داران غم عشقک
دیزنرکیم بزده عیدمز نوروزمز واردر »

[فاضل - چنکی نامه - در بیان سبب تألیف]

« ار اولان براولدی قجیق ایله

آلینورمی پکی قیورحق ایله

آفتابی صوامه بانجق ایله

که آنک بارقند انوری وار »

[حاتم - غزل]

« کل ایله اسکی مثلدرکه صوانز خورشید

ای ریا پیشه چامردر بو روش چکمه امک »

۳۳۲۶ گون طوغمه دن نلر طوغار .

[تاتار رحمی - مصراع]

« کون طوغمدن مشیمه شیدن نلر طوغر »

عربی

اللیلة حبلی

۳۳۴۷ گون گچر، عمر توکنور، دلی سونورکه بایرام گلور.

۳۳۴۸ گون وار ییلی بسلر.

§ ۳۳۴۹ گون وار ییلی بسلر ییل وار آیی بسلر .

۳۳۵۰ گونه گوره کوزک کینفک گرک .

§ ۳۳۵۱ گون یمان یرده آقشاملادی .

[لطیفی - بیت]

« باشم اوزره یری وار دلبرك اغیاری ایله
بز کلی باشمزه طاقینورز خاری ایله »

فارسی

۳۲ گلی صد مشت خار باید کشید

۳۳۳۵ گوزلر آدمه چوق ایش ایدرلر - سو یارلر عاقبت

درویش ایدرلر . [بیت]

۳۳۳۶ گوزلك اوندر طقوزی دوندر .

۳۳۳۷ گوزلكه قرق کونده طویلور ایی خویه قرق ییلده
طویناز .

۳۳۳۸ § گوزله باقق ثوابدر .

۳۳۳۹ § گوزله نه یراشماز .

۳۳۴۰ گوزلی هرکس سور .

۳۳۴۱ گوگندی کمز طاغله سزه ده می یاغدی قارلر .

۳۳۴۲ گوگندی کمز طاغله قارلر یاغدی .

۳۳۴۳ § گوگنمه وارلغه دوشرسك طارلغه .

۳۳۴۴ گوله قومشوکه گلور باشکه . ❧ خیر .

۳۳۴۵ گونشی بالچق ایله سوامق استر .

§ [فضولی - غزل]

« سیند چاکدن اکسنت اتجه تیر غمزه ی
ای کوکل رعنا بیلورسک کم کل اولماز خارسنز »

§ [نیلی - غزل]

« کوکل اغیار ایچون اینجند یازه
کل اولماز باغ عالمده دیکنسز »

فارس

هرجا که گلی است خارش در پهلو است

فارس

هرجا که بریوشی است دیو با او است

[فرانسوزجه]

Il n'y a point de rose sans epines.

(ترجمه سی) دیکنسز گلی یوقدر .

۲۲۲۱ گلک قدرینی بابل بیلور .

۲۲۲۲ گانه باق غنجه سن آل .

۲۲۲۳ گلی تعریفه نه حاجت نه چیچکدر بیلورز .

(مصراع مشهور)

۲۲۲۴ گلی سون دیکننه قاتلانور .

۳۳۲۲ گوگل نهك آشنی استر .

۳۳۲۳ گوگله کوتك اولماز عاشقده ادب .

۳۳۲۴ § گوکه دیرك دگره قاباق اولماز .

۳۳۲۵ § گولکه ایتمه بشقه احسان ایستم .

(مصراع عالیك - دیوژنك قول مشهورندن مقتبسده)

۳۳۲۶ گولگه سندن قورقار .

فارسی

از سایه خود رم میکند

۳۳۲۷ گوملك قفتانندن یقیندر .

[فرانسزجه]

La chemise est plus que le pourpoint.

(ترجمه سی) زینندن زیاده گوملك یقیندر .

كنُ گوُ - ضمه خفیفه مقبوضه ایله

۳۳۲۸ گل آغر نجه آگا برشی سویلدم .

۳۳۲۹ گل چنگلسنزار انگلسنر اولماز .

۳۳۳۰ گل دیکنسز سنبل شکنسز اولماز . ❦ دیکنسز

۳۳۱۸ گوگل قوجه‌ماز .

[پرتو افندی - غزل]

« بلی کوکل قوجه‌من دیرلر ایدی کرجک ایش

هوای عشقده فرق شباب وشیب ایتم »

[فرانسز جد]

Le cœur en vieillit jamais.

(ترجمه سی) کوکل اصلا قوجه‌ماز .

۳۳۱۹ گوگل کیی سورسه گوزل اودر .

۳۳۲۰ گوگل معصومدر کوردیگنی استر .

فارسی

دلکی دارد زیبا هرچه دید میخواست

۳۳۲۱ گوگلنه براوق صاپلانندی .

[واصف - خمیس]

« اومهد سینه کروب طوربد مثالی طوردم

هدف تیر نگاه اولمی واصف قوردم

هرکشاندن دیسون کوکلنه براوق اوردم

بویاه وصف ایتدی آنی هرکیمه که بن صوردم

کورمدم بویاه ادا بویاه روش بویاه کشاد »

۳۳۱۴ گوگل دوستی بیلور .

فارسی

دل بردل کواهی دهد

۳۳۱۵ گوگلدن گوگله یول واردر .

[عطایی - خمسه - صحبت شاذ دهم -
برکت صداقت]

« نظر ایت جام صراحیله مله
یول او نور چونکه کوکلدن کوکله »

فارسی

دل بدل راه دارد

عربی

القلب من القلب سیلا

۳۳۱۶ گوکلنددر شکایت کیسه دن فریادمز یوقدر .

(مصراع نوعی)

۳۳۱۷ گوگلسنز کوپک آو آولاماز .

فارسی

سك را بزور بشكار نتوان برد

۳۳۰۹ گوڭ گورلنجه الله الله ديتز .

۳۳۱۰ گوڭل اگلنجه سی قوری کستانه .

۳۳۱۱ گوڭل بر صرچه سرايدز قيريلورسه يابلناز .

[واصلف - فخمس]

« نیازم پکمدی دلداره طاشه ایلدی تئبر
همان شمدنکرو نیلرسه ایتسون ایتسون تأخیر
اگر ایسترسد بیدری دزونم ایلسون تکدیر .
قبول ایتز بنم ویراند کوکلم غیری هیچ تعبیر
یقلدی خاطرمد شمدنکرو عالم خراب اولسون »

[شریف - غزل ردیف]

« حانه دونتک آبادنغن استر ایسک
آکا تعبیر دل ایتک کبی ترمیم اولز »

[مصراع]

« کوکل بر شیشددز جانا قیرلندده کنت طوتماز »

فارسی

[مصراع]

« شیشه اشکسته را پیوند کردن مشکل است »

۳۳۱۲ گوڭل بلا یوز قرا .

۳۳۱۳ گوڭل بیان هجران بیلور .

§ [نوعی - قصیده برای سور ختان
شہزادگان سلیم ثانی]

« اطفال انجم انجمن چرخد صیغنیوب
پیلدیزر آدیئر یرہ اول کچد یشمار
ہب کوکدہ ایستدکارینی یردہ بولدی خلق
ہیج ایتر اوندیئر روش چرخد اعتبار »

§ [نعتی - داستان ادھم و ہما - دریان
وصال]

بکا دنیاہ جسم و جان سنسن
مقصد و مطلق همان سنسن
سنی کوکدہ آزار ایکن ای ماہ
یردہ لطف ایتدی حضرت اللہ »

۳۳۰۶ گوک قندیل .

[واصل - شرقی مربع]

« بولدی ہنوز ایمنی زور قحہ صہبا
اوز سہ بوچد قدیلی یدت چکد یردلم تا
کوت قندیل اولوب سجدت ای ماہ شب آرا
بر عالم مہتاب ایدلم بزدہ فلکدہ »

§ ۳۳۰۷ گوک گورلیوب شمشک گی چاقار .

§ ۳۳۰۸ گوک دیرکارینی آلدی .

- § ٣٢٩٩ گوزینی بوداقدن صاقماز .
 ٣٣٠٠ گوزینی طوپراق طویورسون .
 § ٣٣٠١ گوز یوموب آچنجه فرصت وقتی گچیر .
 § ٣٣٠٢ گوزی یومونجه قیتی بیلنیر .
 § ٣٣٠٣ گوکدن پالدم یاغسه بوینه گچیر .
 ٣٣٠٤ گوکدن نه یاغارکه یر قبول ایتمز .

[مصراع مشهور]

« گوکدن نه یاغدی کیم آنی یر ایتمدی قبول »

[نائی - قطعه]

« مژگانلری دم یوق که تن خاکیه
 بیکان قضا کی نزول ایلیه
 اوک چشم کبوده سیند کردک طورددق
 گوکدن نه یاغ که یر قبول اینید »

٣٣٠٥ گوکده آزارکن یرده بولدم .

[عزت منلا - غزل]

« یرده بوندیم اودهی گوکده آزارکن بو کیجه
 بو کرم همتیدر طانع وارو نمزک »

§ [کانی - مصراع]

« مشهور مثلد که بو [یوق کوزلوید کیرلو] »

۳۲۹۱ § گوز مختدر هرشیدن قورقار .

۳۲۹۲ § گوز معنددر باقار .

۳۲۹۳ گوزه یساغ اولماز .

[عطایی - خسه - صحبت هشتم]

« لیک اولمز نظر پاکه یساغ

کله بقسه نه خطا بدله باغ »

۳۲۹۴ گوزی ایصیریور .

[عزت منلا - مطلع غزل]

« البت قولک افندی بریده کورمشم

سیب رخک کوزم اصرر نرده کورمشم »

۳۲۹۵ گوزی برشی طویورماز الا طوپراق انسانک
گوزینی .

۳۲۹۶ گوزی پرده لیدر گورمز .

۳۲۹۷ گوزینه دیزینه طورسون .

۳۲۹۸ گوزینه قوروق صوینی .

§ [ثابت - غزل]

« طبع خامه دوشوب سرکه نورهش زاهد

بر قورق یوق کوزینه بونده می ناب دکل »

[عطائی - حمسه - صحبت هشتم]

« دیده در عشقه و برن نشوونما
قاتل نور کور میچک دیده کوکل »

۳۲۸۷ گوزلر آیدین .

§ [باقی - قصیده]

« شادمان اولسون عجملر کوزلرین آیدین ینه
میر حیدر نور چشم خسر و ایران کلور »

۳۲۸۸ گوزلر ترازو گوکلر بطمان . گوز ترازو

۳۲۸۹ گوزلری و الفجر اوقور .

۳۲۹۰ § گوزلی یه گیرلی یوقدر .

§ [پجوی - تاریخ - فتح قلعه قوش-وار و

بو بو فچه و قورتنه - داستان قاضی غرژغال -

جلد ثانی صحیفه ۳۶۲]

« دخی بن دیندن احوانن آنک

دیدي « کوردکی ذوقن اول جوانک ؟ »

دبدم « کوردم حقیقت اول جوانی

بورادن سزده کوردیکرمی آنی ؟ »

« بولارک بویله حالی » دیدي « چوقدر »

« ییلورسک [کوزلی یه خود گیرلی یوقدر] »

§ [ثابت - غزل]

« فضاذه عینی اولوب چشم و کوش عشاقك

قدوم دنبره هب کوز قولاقدر نرکس »

§ ۳۲۸۲ گوزك اوستنده قاشك وار دیدیرتمز .

(موزوندر)

§ [سهیلی - مسدس]

« جهان بیوفا باقی دکلدر کیمسده ای یاز

دکلدر برقراره چون بیلورسین چرخ زاهدوار

دیلرست اوله سین باغ جهان ایچنده برخوردار

بو قولی جن ایله کوش ایت سکا پندم بودر هر بار

ای آتنده اوله کیمسدهك خاتم کبی زنه ار

کیمسده دنییه تا کیم کوزك اوستنده قاشك وار »

§ ۳۲۸۳ گوزك سپری انسانك الی در .

۳۲۸۴ گوز گوردی گوکل سودی .

§ [نحیفی - بیت مفرد]

« کوز کوردی گوکل سودی سنی ای یوزی ماهم

قربان اوله یم وارمی نیم بونده کناهم »

۳۲۸۵ گوز گوزر گوکل استر . گوکل معصومدر .

۳۲۸۶ گوز گورمینجه گوکل دخی قاتلانور .

[و اصف - تاریخ ولادت صالحه سلطان

بنت سلطان محمود ثانی]

« آنچه دعوا ایدوب یوقدر دیم مثلی ملوک ایجره

مئلدر بوکه دیرلر کوز ترازودر عقل میران »

§ ۳۲۷۸ کوز حبسنه آلدی .

§ [نفی - غزل]

« کوز حبسنه صاندی دلی مستاند نسکهله

برکوشده میخانه وزندان نه بلاد . »

۳۲۷۹ گوزدن اوراق اولان گوگلدن دخی اوراق اولور .

فارسی

ازدل برود هر آنچه از دیده برفت

۳۲۸۰ گوزدن سرمه یی چکر .

۳۲۸۱ گوز قولاق اولور .

[خاتم - غزل]

« کوشمال نکه وسامعه اندیش اولدرق

کلخم درخنی کوز قونق ایلر کاکل »

[و اصف - قصیده شتائیّه]

« اطرافنه کیف اهلی نوله کوز قولاغ اولسه

کوش ونکه یی وقف منارات ازاندر »

- § ۳۲۶۹ گورمنجه یوزینی خرج ایدم سوزمی .
 § ۳۲۷۰ گوردم آینه دوران نه صورت گوستر .
 (مصرع مشهور)
 ۳۲۷۱ گورینن کوی قلاغوز استر .

§ [کانی - مصرع]

« بهروده اینش چون کورینان کوی قلاغوز »

فارسی

آنجا که عیان است چه حاجت به بیان است

- ۳۲۷۲ گورینوردن کورنمز چوقدر .
 § ۳۲۷۳ گورینور گورنمز قضادن تگری صاقلاسون .
 § ۳۲۷۴ گوز ایکی قسولاق ایکی آغزتك، چوق گوروب
 چوق دگلیوب آز سولك گرك .
 ۳۲۷۵ گوز بر پنجره در گوگله باقار .
 § ۳۲۷۶ گوز بویادی .

§ [ثابت - بیت مفرد]

« نقد جان ودنی مفت آلدی المدن جانان »

برقدح میله بویادی کوزمی پیرمغان »

۳۲۷۷ کوز ترازو عقل میزان .

§ ۳۲۶۱ گیرمدیکی برگرده زندانی قالدی .
 § ۳۲۶۲ گیرمدیکی برگرده زندانی قالمش آندهده آلتی آی
 اگلنمش .

۳۲۶۳ گیرمزدن اوّل چیقہ جغکی دوشون .
 ۳۲۶۴ گیرمزن کیمسه افندیله قولک آرهسنه .
 (مصراع مشهور)

قول ایله

۳۲۶۵ گیزلی ایسته .

گو - ضمه خفیفه مبسوطه ایله

§ ۳۲۶۶ کوچ بورسی چاندی .

§ [تاریخ جودت جلد اثنی عشر - عزت
 منلا - بیت - برای نفی و اعدام خذله
 بگتاشیه]

« اعار ایلدی جعیمد سفر

چاندی بگتاشیلرده کوچ بورینسن »

۳۲۶۷ گوردیکنه چنگل آتار .

۳۲۶۸ گوزر اما گوزمزنور .

فارسی

دستك بزنيده كه هرچه بردند بردن

§ ۳۲۵۷ گتديكي غنٲب يديكي پكمز (عيٲتاب)

§ ۳۲۵۸ گريه بكا خنده سكا .

§ [فهميم - تركيب بند.]

« خنده ايت آغلسه حالن دل نالنده سكا

بويلاه در قسمت حق كريبه بكا خنده سكا »

۳۲۵۹ گيجهلر گبه در .

[واصف - بيت مفرد]

« ايدر البته تولد ولد اميدك

واصفا ضرب مثلدز كيجهلر حاملدز »

عربي

الليلة حبلى

§ [ثابت - غزل]

« دندارى بوشب غائه جامد دوشوردن

[الليلة حبلى] دى اخشامد دوشوردك »

§ ۳۲۶۰ گيدن آغامز كلن پاشامز .

[شناسی - بیت مفرز]

« ویر دونمایه تقویت شاندر

کسین قورتازان قپوداندر »

۲۲۴۹ گمی به بنمینجه ناولون (نول) ویرلز .

§ ۲۲۵۰ گمی بی دیوارده صویی باردراقده صویی

۲۲۵۱ گمی بی قوللانان قپوداندر .

§ ۲۲۵۲ گنج بکه خدمت گوجدر .

§ [ثابت - غزل]

« جوان طبعه ثابت سخن بکندره م

افندی کنج بکه خدمت ایلک کوچ ایش »

§ ۲۲۵۳ گنجلکدن قوجهلغه صاغلاق صاقلامه لی .

§ ۲۲۵۴ گنجلک قیتی بیلنسه قوجهلغک شکایتی آزاووز .

 گِ گِ کی - کسرده خفیفه ایله

۲۲۵۵ گندی بزاز گلدی قزاز .

۲۲۵۶ گندی کیدر داخی کیدر .

§ [کافی - مصراع]

« اوکیدشدر که کیدر داخی کیدر داخی کیدر »

عربی

§ رحم الله نباش الاول

۳۲۳۵ § گلنه گیت دینلز .

۳۲۳۶ § گله جك دوه دن گان طاوق یگدر .

۳۲۳۷ § گله لم وهینك كرا كه سنه .

۳۲۳۸ § گلیرسه خانه بوش گلمزسه دها خوش .

۳۲۳۹ § گلین آلتون کرسی گتیرمش چیقمش اوستنه

گندی اوطورمش .

۳۲۴۰ § گلین باباسنه هم آغلايه لم هم گیده لم دیمش .

۳۲۴۱ § گلین چيک هر دیدیکی گرچك، قاین آنا ییلان

هر دیدیکی یالان .

۳۲۴۲ § گم آدی ره مدی .

۳۲۴۳ § گم آلمایان آتک اولومی یقیندر .

۳۲۴۴ § گمسز آته دیزکین اولماز .

۳۲۴۵ § گمی آرسلائی گبی .

۳۲۴۶ § گمی آزی یه آدی .

۳۲۴۷ § گمیسنی باتیران صندالئی آراماز .

۳۲۴۸ § گمیسنی قورتاران قپوداندر .

فارسی

ناخوانده بخانه خدانتوان رفت

- ۳۲۲۷ گلدیسی کتدیسی .
 § ۳۲۲۸ گلدی کتدی تخته‌سنة دوندی .
 ۳۲۲۹ گلدی کتدی قزلق .
 § ۳۲۳۰ گلمسون اكسك ترازوده متاعی كیمسه‌نك .
 (مصراع نائلی)
 ۳۲۳۱ گلمك ارادت گتمك اجازت ایله‌در .

فارسی

آمدن بارادت رفتن باجارت

- § ۳۲۳۲ گلن قسمنیه گایر .
 § ۳۲۳۳ گان کیدنك یرینی طوتماز .
 § [راشد - غزل]
 « یتو تنزل احوال عالمه بو دلیل
 كلنده کیمدمی واردر کیدن یرین طوتدی »
 § ۳۲۳۴ گلن کیدنه رحمت اوقودر .
 § [شفیق - مصراع]
 « اوقودر کیدنه رحمت كلن البت دیرلر »

٣٢١٨ گچمشه ماضی دیرلر .

٣٢١٩ گچمشه ماضی ینمشه قوزی .

عربی

الماضی لایذکر

٣٢٢٠ گچمه نامرد کو پروسندن قو آپارسون صو سنی .

(مصراع مشهور)

٣٢٢١ § گردشگه کیم گپردی ایسه طاوغی اویسون .

٣٢٢٢ § گردشگه گیمز ایکن صاقلامه لی .

٣٢٢٣ گردشگی گیمز اولور عرب اوغلینک تریاقی .

٣٢٢٤ گردشگی گیمز ایکن برگون گرك اولور .

٣٢٢٥ § گیلان گیلان .

٣٢٢٦ گل دنیلان یرد کتنگه عار ایله گکلمه دنیلان یرد

کیدوبده یریگی طار ایله .

فارسی

[مصراع]

تاخواندت مرو در هیچ در .

فارسی

گا - الف ایله

- ۳۲۱۲ § گاوردن تنبلی کشیش مسلماننک تنبلی درویش .
 ۳۲۱۳ گاوردن گمبسی گبی یان یان گیدر .
 ۳۲۱۴ گاوردن قیزوبده اوزوج بوزمغه بگزر .

گی - فتحه ایله

۳۲۱۵ گچ اولسون گوج اولسون .

فارسی

دیر آی ودرست آی

۳۲۱۶ گچ گچندن .

[سامی - بیت مفرد]

« چکدیکیون بنده سندن چکدی وقت حسن یار
 کچ چکدن سن دخی ای عاشق بیچاره وار »

۳۲۱۷ گچمش زمان اولورکه خیالی جهان دگر .

(مصراع مشهور)

اسیر دخان ابدی چرخ دغل
 قیارتای چوبوقدر تفنك جدل
 ایچندن چیقان خلقد در خلقد دود
 آکا تللی بر پوسکل اولمش کبود
 چیقوب چرخه خپاره آتش صحر
 [کویه بندی] جادوی ازرق مکر «

۳۲۰۶ کویه کوب دینجه کوب آدمه دوم دیر .

۳۲۰۷ کوچوک بیور دلی اوصالانور .

۳۲۰۸ § کوچوک بیور دلی اوصالناماز .

۳۲۰۹ کوچوک بیوکه تابعدر .

۳۲۱۰ کوچوک دلی بیوکه دلی بشکده کی باشنی ساللار .

۳۲۱۱ کوچوک طاش باش یاراز .

§ [کانی - مکتوب لطیفه آمیز - نمونه

ادبیات ابوالضیا - تمثیل ثانی]

« پریشانی غربت ایشیدنزدن اوراق بردرد پر
احترافدرکه باشی فرقدن عاجز اولمغله برکیسه
اول درددن رهایاب اولسه سربوشنی پرتاپ
سمت آفتاب ایدر . »

§ ۳۲۰۱ کل خطاط جاهل .

۳۲۰۲ کلخن بگی .

§ ۳۲۰۳ کل طویل احق .

§ [نابی - بیت مفرد]

« سرده لایقمی قدکدن اوزین اعلا طوتق
اولدی بونکته عیان کل طویل احق »

§ ۳۲۰۴ کل منجم کذاب [حدیث]

۳۲۰۵ کوپه بندی .

[خاتم - نعت]

« کوپه لی بورمدن کا کلی بخور مریم

کوپه می بندی ینه طره طراری طرار »

§ [ثابت - ظفرنامه - پیکار کردن خان

جنگیز تبار با طاہور اعدای برکشته کار]

« دخان ایجره صد باره مردان کین

توتون کاری باصدیرمه ایدی همین

لُ كُوْ - ضَمَّةٌ خَفِيفَةٌ مَتَبَوِّضَةٌ اِلَيْهِ

چوک . چوک

۳۱۹۵ کشاد غنجه دل قالدی بر بهاره دخی .
(مصراع ضمیری)

§ ۳۱۹۶ کلاه اوینادی .

§ [ثابت - قطعه]

« ای قندیل کی مهر و مهری
روز و شب باد آه اوینادیور
آدمه بونده آقده پول یرینه
قونیدویلر کلاه اوینادیور »

۳۱۹۷ کلاه ایتدی .

§ ۳۱۹۸ کلاه قایدی .

§ [شناسی - تاریخ قصر قلندر .

« اتمام ایچون تاریخمی قایدم کلاهن بانقدنک »
« ایلدی احیا قلندر قصرینی »

§ ۳۱۹۹ کلاهکی او گکه قویده دوشون .

۳۲۰۰ کلاهنی کوکه آتدی .

[خاتم - نعت]

« مهربان فلکه ژانده فدادر کلشن
کل هوايد ابو کون کورسه کلاهنی آتار »

[فرانسه زجه]

Il faut hurler avec les loups.

(ترجمه سی) § قوردلرله برابر اولومه‌لی‌در.

۳۱۹۲ کورد الواندن بحث اولتماز .

§ [شناسی - بیت مفرد]

« اکر اهل بصیرت سک هنر عرض ایتمه نادانه

آنادن ملوغه اعمار دکلدر واقف انواند »

۳۱۹۳ § کوستکی قیردی .

§ [ثابت - قصیده رمضانیه برای صدر

اعظم محمد پاشا]

« اسب حرصی چکرز آخور استغنایه

سمت جره بوشانور ایلسمه ارخای عنان

کوستکی قیرسده معذوردر اول معناه

کهنه بایند توکلده طورری حیوان »

۳۱۹۴ کوس دگله مشدر طاوله قولاق ویرمز .

[فرانسه زجه]

Bon cheval de trompette s'effraie pas du bruit.

(ترجمه سی) ایو بوریزن آتیدر گورولتیدن

قورقماز .

۳۱۸۱ § کور اولور بادم گوزلی اولور کل اولور صرمه
صاچلی . کور اولور .

۳۱۸۲ § کور بيله دوشديکی چيقوره بردها دوشمز .

۳۱۸۳ کورس طوپالس قبولس .

(کور است طوبال است قبول است دیکدر)

۳۱۸۴ § کوز شيطانك ایشی .

۳۱۸۵ § کور قاضی ديه جك قدر طوغری سوزده ایشه
یراماز .

۳۱۸۶ کوزك استديکی برگوز .

۳۱۸۷ کوزك استديکی برگوز ايکيسي اولورسه نه سوز .

فارسی

کور چه مطلبد دودیدد یینا

۳۱۸۸ کور کور پارمنم کوزیکه .

۳۱۸۹ کور گورمز سزر .

۳۱۹۰ کوزك ياننه واررسهك سنده برگوزيکی قاپه .

فارسی

مخاه کوران روی چشتی پوشی

۳۱۹۱ § کورلر محله سنده آینه صاتمغه بگزر .

۳۱۷۲ كوتو سوز قلب آقجه صاحبنكدر . خام سوز
 قلب آقجه كم سوز .

۳۱۷۳ كوتو قومشونك يدي محلهيه ضرري واردر .
 بر كوتونك

۳۱۷۴ كوتو كلمينجه ايونك قدری بيلنر .

۳۱۷۵ § كوتو كيدوبده يرينه ابي گلر .

۳۱۷۶ كوتولك هي كشينك كاري ، ايولك ار كشينك كاري .
 ايولكه ايولك .

[شريف - مطلع غزل]

« بر كيمسيه قابده بوق آنجق ستم ايمك »

دشمنلريني قصدم اسير كرم ايمك »

۳۱۷۷ كوتولك ايدن كوتولك بولور .

§ [ضيا پاشا - مطلع غزل]

« دشمنلرك چراغي دينم روشن اولسون »

حقدن بولور ايدن كوتولك بدن اولسون »

۳۱۷۸ كوتونك كندى بلاسى كندينه يتر .

۳۱۷۹ كور اولدركه دوشديكي قويويه بردها دوشه .

۳۱۸۰ كور اولور بادم گوزلى اولور .

[نابی - قطعه]

« ایّدی غرقاب رقیبی سیلاب
لاشه‌سندده کوتوروب کندنی ینه
کیمکه کوردیسه تعجیله دیدی .
سوریدرلر کوپکی اولدیرنه »

§ [کمال - هزل - مبنی علی الحکایه]

« باشلادی یاغغه کوز بارانی
مژده لر تشنه دلان وطنه
کر چیقوب قول اطبا صادق
..... کبرسه بوسنه
دیکلیک نصحمی ای وارثلر
ویرمیک باره مزاره کفنه
نعلش مردارینی سیلابه آتاک
سوریدرلر کوپکی اوندرینه »
[فرانسه زجه]

Qui fait la faute la boit.

(ترجمه سی) کیم خطا ایدرسه جزاسنی چکر.

- ۳۱۶۹ کوپکی دوگمه‌لی اّما صاحبندن اوتانمه‌لی .
۳۱۷۰ کوتو دمیردن قلیج اولماز .
۳۱۷۱ کوتورمدن آقساق هیچ یوقدن طورلاق یگدر .

[انوری - بیت]

« طمع چون کربه در انبان فروشد »

« که بخل امروز باسک در جواز است »

§ ۳۱۶۳ کوپکه طالاشتمدن چالی به طولاشتمق یگدر .

§ ۳۱۶۴ کوپکه اوشت، کدی به پیست دیمز .

§ ۳۱۶۵ کوپک هاو لامقله هوا بولانماز .

۳۱۶۶ کوپکه طلوم پینری اینانماز . ~~تیمز~~ کدی به

۳۱۶۷ کوپکی آک چوماغی یانی باشند .

فارسی

چونام سگ بری چوبی بدست گیر

[فرانسزجه]

Quand on parle du loup on en voit la queue.

(ترجمه سی) قوردك لاقردیسی اولنجه قویروغی

گوریلور .

۳۱۶۸ کوپکی اولدیرنه سوریدرلر .

[عزت منلا - عزل]

« بومثلدر سوریدرلر کوپکی اولدیرنه

شمیدن پای رقیب سکه برایپ طاقدم »

[بر سايں طرفندن لطيفه طريقيه نابيه
كوندرلش اولان مكتوبه نايينك يازديغي
جوابنامه دن]

« اكرچه كوپك كتدك يريكي بوش قومادك بردن
بدتر ايكي سي ظهور ايلدى . »

§ [كمال - تنذير الحنزير .]

« [كرحه كتدك كوپك اماكه يرك قاندى بوش]
ممدافجه اقربا وخويشوندك يتيشوب طورركن
برده سن باشه بلا اولد »

۳۱۵۵ كوپك كبي آدمك يوزينه آتيلور .

۳۱۵۶ كوپك كوپكي يمز .

۳۱۵۷ كوپك كوينى بوش قويماز .

§ ۳۱۵۸ كوپك كوينى ايچون دگل كندى ايچون حاولار .

۳۱۵۹ كوپكك آغزينه گميك آتدى .

۳۱۶۰ كوپكك دعاسى قبول اولايدى گوكدن گميك
ياغاردى .

۳۱۶۱ كوپككه چواله گيرلنز .

۳۱۶۲ كوپككه خراده كيرلنز .

فارسي

كربه در انبان كرده

کیمی دلال اولور کیمی زمال
 اوشدیلر ادهم بریشانه
 سویلیوب هرری برافسانه
 عاشقد باشلادقجه توینجه
 کیمی نعله قاقر کیمی میخه »

- ۳۱۴۳ کیمی یاغندن بیه مز کیمی یوانندن .
 ۳۱۴۴ کیم یودی کیم طرادى صحبت کیم یارادی .

كو - ضمه خفیفه مبسوطه ایله

- § ۳۱۴۵ کوپری نی کچجه قدر آیویه دایی دیملیدر .
 § ۳۱۴۶ کوپك اتمك ویرن قپونی طانیر .
 § ۳۱۴۷ کوپك آرتیغنی ارسلان یمز .
 § ۳۱۴۸ کوپك اولالی برآو اولامدی .
 ۳۱۴۹ کوپك اولالی قرق ییلده برآو اولادی .
 § ۳۱۵۰ کوپك اولانیرسه طاوانیر .
 ۳۱۵۱ کوپكجه کوپك صاحبنی طانیر .
 § ۳۱۵۲ کوپكجه کوپك یاتدیغی یری اشه لر .
 ۳۱۵۳ کوپكسز کوی بولمشته چوماقسز گزیور .
 ۳۱۵۴ کوپك کوپكگ یرینی بوش قویماز .

فارسی

کس نکویدکه دوغ من ترش است

فارسی

کس نکویدکه انکور من ترش است

- ۳۱۳۴ کیم کیمکله اوده بنمله .
 ۳۱۳۵ کیمک آدینی صور یوزسک سن .
 ۳۱۳۶ کیمک عربه سنه یینر سه آنک ترکیسنی چاغرر .
 ۳۱۳۷ کیمک دوه سی کیمک دعاسی .
 ۳۱۳۸ کیمه های های کیمه وای وای .
 ۳۱۳۹ § کیمه ایولک ایتدکسه آندن صاقین .
 ۳۱۴۰ § کیمی عجم کیمی دایم هپسندن آلمشم یایم .
 ۳۱۴۱ کیمی کوپری بوله ماز چمکه کیمی صوبوله ماز ایچمکه .
 ۳۱۴۲ § کیمی نعلنه اورر کیمی میخنه .

§ [ثابت - مثنوی - قصه جوان بلخی]

« طرفه معجوندر بوخلق جهان
 کشف اسراره والد و حیوان
 آدمک کلسه باشکه بر حال

- ۳۱۲۶ كچه سنى سودن چيقاردى . كچه سنى .
- ۳۱۲۷ § كيمسه سز ميراث يدينك كيمسه سى چوق اولور .
- ۳۱۲۸ § كيمسه كيمسه نك چيقوريني طولدرماز .
- ۳۱۲۹ كيمسه كه الويرسه بوريزنجى باشى اول .
- ۳۱۳۰ كيمسه نك آهى كيمسه ده قالماز .

[شناسى - قطعه]

- « اى عدل الهى مدد اى عدل الهى »
- « وى ظالم ومظلومك اولان خوف رپناهى »
- « عندكده سنك شاء وكدا جلدسى بركن »
- « قالماز ابد كيمسه ده بر كيمسدىك آهى »

- ۳۱۳۱ كيمسه نك كوتولكى كيمسه يه بولاشماز .
- ۳۱۳۲ كيمسه نك قستتى كيمسه ييه مز .

[وهىء سنبلزادهء - لطفيهء - درقرض وديون]

- « فهم ايدوب نحن قسمنا سرين »
- دوشنوب حكمت مولا سرن
- رزق مقسومد قناعتدر اهم
- هم درهم اياه اولمده درهم
- سن همان قسمتكده اول قانع
- اولمده رزقكده كيمسه مانع

- ۳۱۳۳ كيمسه يوغردم قاره ديمز . يوغردم .

عربی

تسئل عن المرء واسئل قرينه فان القرين

بالمقارن يقتدى .

۳۱۱۹ کشتی نه ایدرسه کندی کندینه ایدر .

فارسی

هر چه کنی بنخود کنی گر همه نیک و بد کنی

۳۱۲۰ کشتی وزیر اولغله آدم اولماز .

۳۱۲۱ § کشتی هر بیلدیکنی آياغنىك آلتنه آلسه باشی
گوگه ايرر .

۳۱۲۲ کشتی یورغانه گوره آياغنى اوزاتمه ليدر .

فارسی

پارا باندازه کلیم باید دراز کرد

۳۱۲۳ کلیسانی غائب ایتش پاپاس گبی .

۳۱۲۴ § کلید دوست ایچوندر دشمن ایچون دگل .

۳۱۲۵ § کلیمك درت اوحنی قویوردی .

• کسه کچه

۳۱۰۲ كشی دوشديكى يردن قالقار . دوشديك

۳۱۰۳ كشی رفيقندن آزار .

۳۱۰۴ كشی سوديكنك يامدخنده ياذمنده .

۳۱۰۵ كشی سوديكنه ناز ايدر .

۳۱۰۶ كشی طوغديغى يرده دكلدر طويدىغى يردهدر .

۳۱۰۷ § كشی قياقتدن بللى در .

۳۱۰۸ كشی كندى عزتگى كندى آرتيرر .

۳۱۰۹ كشی كندينه ايتديكى عالم بريده گلسه ايده مر .

۳۱۱۰ كشی مرگب يالامغله عالم اولماز .

۳۱۱۱ كشی نقصانى سىك گبى عرفان اولماز .

(مصراع مشهور)

۳۱۱۲ كشينك آدى چيقمه دن جاني چيقمه سي خيرليدر .

انسانك

۳۱۱۳ § كشينك ارادتي كندى الندهدر .

۳۱۱۴ § كشينك باشنه گلان آعزندن چيقاندر .

۳۱۱۵ § كشينك چكديكى دلى بلاسيدر .

۳۱۱۶ § كشينك حرمتى ده، ذاتى ده كندى الندهدر .

۳۱۱۷ كشينك حرمتى كندى الندهدر .

۳۱۱۸ كشينك رفيقنه نظر ايمه لى .

§ ۳۰۹۳ کُشی اَکدیگنی بَیجر .

§ [شفیقنامه - یت]

« امید کندم ایتد صاقین جوفشان اولوب
عائده نیک و بد کُشی هپ اَکدیکن بَیجر »

§ ۳۰۹۴ کُشی اولمکه خاطری اولمز .

§ [کمال - تعزیتنامه - بفرزند فاضل
مصطفی پاشا]

« انسان کندی اتلاف ایتمکه حیاتی موتاره
انتقال ایتز [کندی وفات ایتدسه خاطریده وفات
ایتدی یا [مثلی البته بیلیرسکز »

§ ۳۰۹۵ کُشی ایتدیگندن اوتانور .

§ ۳۰۹۶ کُشی ایتدیگنی بولور .

§ ۳۰۹۷ کُشی بیلدیگنی اوگر نهلی .

§ ۳۰۹۸ کُشی برازده قولاغنی آرقه سنه ویرمهلی .

§ ۳۰۹۹ کُشی حالنی بیلسه خوش دکی .

§ ۳۱۰۰ کُشی حدینی بیلک گر کدر .

§ ۳۱۰۱ کُشی دنیایه بر گلیر .

§ [صبری شاگرد - غزل]

« آدم بو بزم دور دلارایه بر گلیر
پل قدر عمرکی کُشی دنیایه بر گلیر »

۳۰۸۳ کنڊینی درهم صاتار .

[عزت منلا - قصیده]

» ایتمدن صرف کهر مخزن اندیشه مدن

صاتارم کنڊینی شاعرلره درهم درهم «

۳۰۸۴ کنڊینی صاتار .

فارسی

خود فروشی میکند .

۳۰۸۵ § کنڊی یاپار خالقه آتار .

۳۰۸۶ § کنڊی یاغیاه کنڊینی قاوورولور .

۳۰۸۷ کهر باگی صاری .

==
ک کی - کسره خفیفه الیه

۳۰۸۸ کبارلق باشه بلاددر .

۳۰۸۹ § کبرک خصمی اللهدر .

۳۰۹۰ کبریجی .

۳۰۹۱ کرپی گی بوزیلور .

کشی آدم .

۳۰۹۲ § کشی آرقداشندن بللیدر .

- § ۳۰۷۶ كندی قارپوزینی كندی كسر .
 § ۳۰۷۷ كندی كندینه گاین گوگی اولور .
 § ۳۰۷۸ كندیگدن بها بیج .
 ۳۰۷۹ كندی كورلگنی گورمزده الك گوزنده کی چوپي
 گورر .
 ۳۰۸۰ كندی گوزنده کی مرنگی گورمزده الك گوزنده کی
 چوپي گورر .

[فرانسزجه]

Il voit une paille dans l'œil de son prochain et il ne voit pas une poutre dans le sien.

(ترجمه سی) قومشوسنك گوزنده صمانی
 گورر كندیگكندده برمرتك گورمز .

۳۰۸۱ كندینی ییلزه كندینی ییلدیرمك اوکسوزده قفتان
 بچمك گیدر . حدینی ییلزه

§ [سروریء مؤرخ - هجیو - در حق
 وهیء سنبل زاده]

« سزادر برش-بك تصویر یایوب وهییه ویرمك
 كر كدر كندینی بئازلره كندوی ییلدیرمك »

§ ۳۰۸۲ كندینی ییلان چوقدار ییلده ایکی چاقشور
 اسکدر .

- § ۳۰۶۸ كندی باشنه بیورق .
 § ۳۰۶۹ كندی بولمش بیهكك اله قالمش گل دیهكك .
 § ۳۰۷۰ كندی بازاراغنی كندی بوزار .
 § ۳۰۷۱ كندی پارمغككه كندیگی اولچ .
 § ۳۰۷۲ كندی چالار كندی اوینار .
 § ۳۰۷۳ كندی خطاسنی اله یوكلتكك ایستر .
 § ۳۰۷۴ كندی دردیگه باق آخرك غمنی چكمه .

§ [نورس قدیم - غزل]

« كندی دردم قور لك دردینه آغلر كزرم
 لاللك داغی كللك آتشی یاندیردی بنی »

فارسی

غم خود خوركه لاغر نشوی

§ [کمال خجندی - بیت]

« مخور ای زاهد غمخواره غم
 غم خود خور توكه لاغر نشوی »
 § ۳۰۷۵ كندی دوشن آغلاماز ایکی گوزدن چیقار .

فارسی

خود کرده را تدبیر نیست

۳۰۵۸ کنارک ایشی هر نه قدر نازك اولسه نازنینم اوله ماز .

[نابی - غزل]

« سزای نام سلطانی قلوب پاك كوهر در .

بیابانده یاتن هر سنک بی قیمت نکین اولمز

یلن حال ستانوندیر رسوم شیوه ونازی

کنارک دلبری نازکده اولسه نازنین اولمز »

۳۰۵۹ کنارین گور بزین آل آناسن گور قزین آل .
 آناسنه

۳۰۶۰ کندگدن بیوکه آلس . ویرش ویرمه .

۳۰۶۱ کندگدن بیوکه اورتاق اوله .

۳۰۶۲ کندگدن قوتلی ایله طوشمه .

۳۰۶۳ کندگدن کوچوکدن قز آل کندگدن بیوکه قز ویرمه .

§ ۳۰۶۴ کندی اتمکنی قرار .

§ ۳۰۶۵ کندی اینی کندسی چکر .

§ ۳۰۶۶ کندی ایتدی کندی بولدی .

§ [بیت - 'لا ادری قائله]

« کندی ایدر کندی بولور ایتدیکن

صکره صانور آنی غم روزگار »

§ ۳۰۶۷ کندی ایشی کندی گوزر .

[و اصف - قصیدہ شتائیہ]

« طوتہلم عالمی شمشیر ایلہ پر ایلہ لر
 یاقبشوری ینہ هیچ کل باشد شمشیر اما »
 § ۳۰۴۹ کلک عینی تاقیہ اور تر .

[ثابت - غزل]

« داغ تسلیم سری کون کی اظہار ایدہلم
 کل کبی عجزی زیر کلاه ایلہلم . »
 § ۳۰۵۰ کلک مداری اولسہ کندی باشنہ اولور .

§ ۳۰۵۱ کلہ سنی قولتغنہ آلمش .

§ ۳۰۵۲ کلہ صاغ اولسون جہاندہ برکلاہ اکسک دگل .
 (مصراع مشہور)

§ ۳۰۵۳ کلہ قولاق یرندہ .

§ ۳۰۵۴ کل یانندہ قباق دینمز .

§ ۳۰۵۵ کمالہ ایرن میوہ یرہ دوشر .

[حشمت - غزل]

« تمام اقبال ایدر انسانی القاجای ادبارہ
 اونور افتادہ خاک ہبا میوہ کانندہ »

§ ۳۰۵۶ کانکش سری گبی .

§ ۳۰۵۷ کم سوز کم آچہ صاحبنگدر . خام سوز
 قلب آچہ

۳۰۴۳ کعبه اولسه طواف ایتیم .

کف کاف

۳۰۴۴ § کفن صوبیجی .

۳۰۴۵ کفتی یرتدی .

۳۰۴۶ کلامندن اولور معلوم کشینک کندی مقداری .

(مصراع جلال‌الدین رومی)

فارسی

[مصراع]

سخن آینهٔ مرد سخن کوست

فارسی

سخن گواه حال گوینده است

فارسی

حال هر کس موافق قل است

عربی

کلام المرء يدل على عقله

۳۰۴۷ کل اولور صرمه صاحلی اولور . کور

۳۰۴۸ کل باشه شمشیر طراق یاقیشور یا .

۳۰۳۸ کسکین قلیج قیننی کسکز . پچاق کندی

۳۰۳۹ § کسکین قلیجی جانورده دزدر .

§ [نفی - سهام قضه - قصیده هجویه

در حق کورجی محمد پاشا]

« یازق تیغ زبانه کرچه کیم ضرب المثلدر نو

ایدلر جانورده تجرید شمشیر برانی »

۳۰۴۰ کسه مدیکک الی اوپده باشکه قوی .

§ [مجموعه ابوالضیا - امثال عرب]

« [الناس اتباع للغالب] خلق کندیلرینه غالب

اولاند تابعدزلر . دیکدرکه غالبک باضروره

امرینه اقیاد ایدلر حقنیده ایراد ایدلر . بونک

حکمی لسانزده [کسه مدیکک الی اوپده باشکه

قوی] مثلیله ادا ایدلر . »

۳۰۴۱ کسیلن باش یرینه قونماز .

[عطایی - خسه - صحبت بیست ونهم -

داستان خاتم طائی باقصر روم]

« بوخسه طالب بورادن بوش کتمز

اولن اولدی کسیلن باش بتمز »

۳۰۴۲ کشیش طاغنه قار یاغمش کیمسه اینانماش .

۳۰۲۸ کدی یتیشه مدیکی جگره پیس دیر .

۳۰۲۹ کدی یه طلوم پیزی اینا نماز .

[فرانسز جد]

Il ne faut pas laisser le chat au fromage.

(ترجمه سی) کدی نی پیزه براقه ملیدر .

۳۰۳۰ کرمسز کبارک فقرادن فرقی نه .

۳۰۳۱ کرم گبی یانیور .

۳۰۳۲ کرمک آره ترلاسی گبی یاندم .

۳۰۳۳ § کریم اولان وارنی صلاحلامز .

§ [فضولی - غزل]

« غزه پیکلک کوزک بن مبتلادن ساقلامز »

صرف ایدر اهل کرم نقدین کدادن ساقلامز »

۳۰۳۴ § کروان گوچدی ایسه کروانسرای یرنده .

۳۰۳۵ کستانه قبوغندن چیتمشده صگره قبوغنی بگنممش .

۳۰۳۶ § کسر مصدق .

۳۰۳۷ کسکین سرکه قابنه ضرر ایدر .

§ [ثابت - غزل]

« باده عشق سبوی دله ویردی حلل »

کندی ظرفنه ضرر ایلدی اول کسکین خل »

- ۳۰۱۵ کچینک یمدیکی اوت باشی آغریدر . کدینک
 ۳۰۱۶ کدی بولخدیغی یرده فاره‌لر باش قالددر .
 ۳۰۱۷ § کدی جگره باقار گی .
 ۳۰۱۸ § کدی طاوشان طوتماز .
 ۳۰۱۹ کدی گی نانکور .
 ۳۰۲۰ § کدی گی نرهدن آتسهک : آياق اوزرینه دوشر .
 ۳۰۲۱ § کدینک آياغی قاچ .
 ۳۰۲۲ § کدینک گوزی صچان دلگیندهدر .
 ۳۰۲۳ کدینک کیده جکی صمانغه قدردر .
 ۳۰۲۴ § کدینک یور وکلکی صمانغه قدردر .
 ۳۰۲۵ § کدی یمدیکی اوتی یرسه باشی آغرر .
 ۳۰۲۶ کدی نه بودی نه .

§ [کافی - عرضحال - از اسان گربه -

نمونه ادبیات ابوالضیا]

« لکن افندم حضرتلری دخی [کدی نه بودی نه]

منلی مسداقچه جسممده نسبتله جسیم کورینان

جریتمک اذیال عنایتیریلده محمی بیورلمسته علامت

اولغیچون »

§ ۳۰۲۷ کدی یاور یسنی ییه جگی وقت صچانه بگزور

درمش .

[وهجيء سنبلزاده - لطيفه - در توقير اهل علم]

« کورکنه بورکنه باقه اصلا
عرف و ظرف آدمی ایتر اعلا
بوستی سرشته اونور حیوانک
عینی صدرنده اونور انسانک
خاک ایچنده در و کوهیرونور
کپه نکهده نیدیلر ار بولنور »

عربی

العلم فی الصدور لافی السطور

(ترجمه می ایکنجی بیتک ماننه قریدر)

۳۰۱۰ کچه سنی صودن چیقاردی .

[عطایی - خسه - عزیمت کردن پادشاه

اسلام بغزای له]

« اولوب ینده بکتاشیان شیر کیر

چیقاردی صودن کچه سن هر دیر »

§ ۳۰۱۱ کچی قورتدن قورتیلورسه گرگدن اولور .

§ ۳۰۱۲ کچی گبرسه ده قویروغنی اندیرمز .

§ ۳۰۱۳ کچینک ده صقالی وار .

۳۰۱۴ کچینک سومدیکی اوت گلیر قارشوسنده بتر .

§ [نظم - بیت مفرد]

« عجمیدر یله کتسد کوکل ده نامه ایله
 اوشوخه کاغد اوچوردم ینه حمامه ایله »

۳۰۰۳ کاف اسه کی بوری .

۳۰۰۴ کاف اسه کی پوستکی .

۳۰۰۵ کاه اولور عاشق شیدایه دوشر استغنا .

(مصراع مشهور)

۳۰۰۶ § کاه اولور غربت وطن کاهی وطن غربتلور .

(مصراع مشهور)

(کاه لفظی فارسیده کاف فارسیله در . ترکیده ایسه)

کاف عربی ایله اوقنور (

۳۰۰۷ کاه باشد کاه نباشد .

فارسی

کاه باشد کاه نباشد

ک - فتحه ایله

۳۰۰۸ کبابچی کدیسی گبی یوزیمه باقار .

۳۰۰۹ کپه نك آلتده اریاتور .

عربی

کا - الف ایله

۲۹۹۹ کار اوّلده کشتی عاقبت اندیش گرتک .
(مصراع مشهور)

فارسی

[مصراع]

« علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد »
§ ۳۰۰۰ کار ضررک قرداشیدر .
§ ۳۰۰۱ کاسه یالار سگره دونر صاحبنه سالار .

§ فارسی

بدبخت نمک خورد نمکدان شکند

§ ۳۰۰۲ کاغد اوچورر .

§ [نابی - غزل]

« انبات صیامد اوننان حجتی صاقلر
کاغد اوچورر منر الله یولده اولاقیر »

۲۹۹۵ قویروغی دیکدی .

[شناسی - تناسخ حکایه سندن مفرز بیت]

« دیدی کیم قویروغی دیکن حیوان

بولور انبه صورت انسان »

۲۹۹۶ قویروغی طاوه صاپنه دوندی .

۲۹۹۷ قیوسنی قازار ال ایچون قیو .

۲۹۹۸ قیویی بویکجه قاز .

§ ۲۹۸۸ قول کناه ائلسه عفوہ مقارن اوله مز .

(مصراع حشمت)

۲۹۸۹ قول قوللقده گرك .

۲۹۹۰ قولك ديديكى اولماز اللهك ديديكى اولور .

آلتى اولو

§ ۲۹۹۱ قومده اويناسون .

§ [والهى - بيت مفرد]

« سرمى فاش ايلدى اول نقطه نقطه حاللر

قومده اويناسون بكم شمدن كرو رماللر »

۲۹۹۲ قونداق براقدى .

[منيف - بيت مفرد]

« او آتشاره طويجى آفتى كهواره ده يكن تا

نهان قونداق براقدى خاند آرام عشاقه »

۲۹۹۳ قويروغنى اموزينه اوردى .

[فرانسزجه]

Il s'en est allé la queue entre les jambes.

(ترجمه سى) قويروغنى نجاغى آره سنده

اوله رق گەرى .

§ ۲۹۹۴ قويروقلى ييلديز هرزمان طوغماز .

۲۹۸۰ § قول اوله درکهنکده مصره سلطان اوله دن یگدر.

(مصرع شاعر ثانی)

۲۹۸۱ قول ایله تکرینک آردسنه کیرلمز .

[مصرع مشهور]

« کیرمیز کیمسه افندیله قولک آردسنه »

۲۹۸۲ قول بوکالمده حضر یلشتمز .

۲۹۸۳ قولپ طاقدی .

۲۹۸۴ قولپنی قولاینی بولدی .

[عزت منلا - بیت]

« بولمق قولپونی قولاینی بز »

هرکسه قولپو قولای طاقدی فلاک »

۲۹۸۵ قول خطاسز اولماز خطا توبه سز اولماز .

§ [امری - قطعه]

« عاشق غم دلریاسز اولماز »

پیران هوا عصا سز اولماز

کیسو که دیدسه مشک چینی

عفو ایله که قول خطاسز اولماز »

۲۹۸۶ قول خطاسز اولماز عفو ایدر افندیسی .

۲۹۸۷ § قول کناه ایتسه نوله عفو شه نشاد قی .

(مصرع احمد پاشا)

عربی

الطیر بالطیر یصاد

[فرانسه ترجمه]

Il faut savoir employer les gens.

(ترجمه سی) خلقی قوللانغی بیله لیدر.

§ ۲۹۷۵ قول آزما ییجه بلاسنی بولماز .

§ ۲۹۷۶ قولانغه قورشون آقش .

§ ۲۹۷۷ قولانغه کوپه اولدی .

۲۹۷۸ قولانغی کرشده .

[منیف - بیت مفرد]

« کوش ایتمکه حدیث نیم ابروانلرک

سرتا قدم قولانغی کرشده کاندلرک »

§ [رحیمی - غزل]

« آواز پای یاره طوتار کوش انتظار

طنبور مجلسنده قولانغی کرشده در »

۲۹۷۹ قولاقدن عاشق اولمش .

عربی

وتعشق الاذن قبل العین احیانا

§ [راتب احمد پاشا - غزل]

« ایدردم مرغ دلد یاره ارسال پیام اما
بو بولردن قوش اوچاز نیلیم سمت دلارایه »

§ ۲۹۶۹ قوش سودندن بشقه هرشی تکمیل .

۲۹۷۰ قوش سودیله بسلر .

[فاضل - زنانامه - دریان امر نکاح]

« نیجه مختلری وار سیند کداز
سویلسدم نامدم اولور دور ودراز
باخصوص حامله اولسه کافر
آکا قوش سودی کر کدر حاضر »

§ ۲۹۷۱ قوشقولی اویقو اوک بکچیسیدر .

۲۹۷۲ قوش وار اتی ینور قوش وار ات یدیر لر .

۲۹۷۳ قوشه آلتون قفس زنداندر . ~~بلیله~~ بلیله .

۲۹۷۴ قوشی قوشله آولار لر .

[عطای - خمسة نفحة سادس عشر - داستان

محاوره مغلم مغبون]

« باری هیچ اولمسه چکوب زحمتی

ایلر ایدی دلبره زن صحبتی

جفت قیلوب بر قوجه بیقوشله

عاقبت آولاردی قوشی قوشله »

۲۹۶۶ قوزغونه صورمشلر کوزل کیدر یاورولرمدر دیش .

[شناسی - بیت]

« کشید هرایشی اعلا کورینور

قوزغونه یاوروسی عنقا کورینور »

§ [کمال - مقدمه جلال - مجموعه ابوالضیا

صحیفه ۱۲۲۳]

« مع مفید [قوزغون یاوروسی عنقا کورر]

سوزی صرف حقیقت اولدیغندئیدر ندر . شو

زاده طبعده . »

۲۹۶۷ قوزی چوبان ایچون دکدر بلکه چوبان قوزی

ایچوندر .

فارسی

§ [قطعه]

« پادشاه از برای درویش است

کرچه نعمت بفر دوت اوست

کوسفند از برای چوبان نیست

بلکه چوبان برای خدمت اوست »

§ ۲۹۶۸ قوش اوچاز کروان گوجز .

§ [ثابت - مشوی - در فضائل عمر -
الفاروق - رضه]

« عدلی سم ظلمه هر مخلوق
بولدی نریاق پاره فاروق
کاری اجرای حتمه دقت ایدی
اوغلی اولسه دخی اقامت ابدی
خوایده کورسه حانت سکری
اویانوب یردی سکسانی بکری
دزد طرار دربی باصدی
خلمدن سارقل انن کسدی
صالح وفاسق ایدوب هم راه
قویونی قورد ایله یورتدی اوشاه »

۲۹۶۱ قوری آغاجه قان بولاشدیرمه .

[فاضل - زناننامه - محله باصقینی]

« کورمدک عینی بو خاتونک
لکدسی وارمی عجب صابونک
اشته بیکانه دکلش اوغلان
قوری آغاجه بولاشدرم قان »

§ ۲۹۶۲ قوری اوزومله انسان آلتخز .

۲۹۶۳ قوری چشتمده آبدست آلمش اهل پاشاده نماز قیلش .

§ ۲۹۶۴ قوریدن قوری یه برشی بولاشتاز .

۲۹۶۵ قورینک یاننده یاشده یانار .

- ۲۹۵۳ § قوردله قونوشورسهك كوپكى يانگه آل .
 ۲۹۵۴ قورد محله سنده اولاماز .
 ۲۹۵۵ قورده صورمشلر نچون بويونك قاليندر ايشى كيسه يه
 اينامديغم ايجون ديمش .
 ۲۹۵۶ قورده قويون اينالماز .

[فاضل - زنانامه - در بيان زنان ارمنی]

« قیوسنده نیجه قور خرواتی
 نیجه قسراق ایله باغلر آتی
 کوزه در اوله کوزل عفریتی
 چاریلور حسنه اهل بیت
 اشته بازوت ایله آتش اویونی
 قورده اصارمه در بو قیونی »

[فرانسه زجه]

Il ne faut pas bailler la brebis à garder au loup.

(ترجمه سی) قویونی قورده باقدر مغه
 ویرمه لیدر .

- ۲۹۵۷ قوردی اورماندن آچاق چیقارر .
 ۲۹۵۸ § قوردیغی طوزاغه کندی دوشدی .
 ۲۹۵۹ قوردی قورد ایله اولامه لیدر . قوشی قوشله
 ۲۹۶۰ § قوردی قویونله بارش دیرر .

۲۹۴۸ قورد قولاغندن طوتماز .

[فرانسجه]

Il faut prendre le taureau par les cornes.

(ترجمه سی) بوغانی بوینوزلرندن یاقه لایمه لیدر

۲۹۴۹ قورد قومشوسنی یمنز .

۲۹۵۰ قورد قویون بریرده کچنور .

فارسی

کرك ومیش باهم آب میخورند

۲۹۵۱ قوردك اوغلی قورد اولور .

فارسی

کرك زاده عاقبت گرك شود

فارسی

[مصراع]

عاقبت گرك زاده گرك شود

۲۹۵۱ قوردك اوغلی قوزی اولماز .

۲۹۵۲ قوردك یاننده قوشده کچنور .

ق قو - ضمه ثقیله مقبوضه ایله

- ۲۹۳۶ قربان خطایه قالقاندیر .
 ۲۹۳۷ § قربانلق قویون گبی بل بل باقار .
 ۲۹۳۸ قله لینگ کور آییسی .
 ۲۹۳۹ § قوت طالعه باق استیز استعدادی .
 ر ا ت (مصراع عزت علی پاشا)
 ۲۹۴۰ قور بغه واردرق واردرق دیش .
 ۲۹۴۱ § قورجه لمه سیویلجه بی چیان ایدرسک .
 ۲۹۴۲ قورد ایله قویون یوزر .
 ۲۹۴۳ قورد تونی دگشدریر خونیی دگشدرمز .
 ۲۹۴۴ قورد دومانلی هوایی سور .

[فرانسه زجه]

Il espère pêcher en eau trouble.

(ترجمه سی) بولانق صوده (بالق) اولامق
 امید ایدر .

- ۲۹۴۵ قورد صابیش قویونلری بیله قپار .
 ۲۹۴۶ قورد قوجانیجه کوپکک مسخره سی اولور .
 ۲۹۴۷ § قورد قوردی یمز .

قوگشمق قونشوق .

۲۹۲۸ قومشو حقى تگري حقى .

۲۹۲۹ § قومشوده پيشر بزهده دوشر .

۲۹۳۰ § قومشو قومشونك توتونه محتاجدر .

۲۹۳۱ قومشونك طاوغى قومشويه قاز گورينور .

۲۹۳۲ قومشونك طاوغى قومشويه قاز گورينور قارىسى
قز گورينور .

۲۹۳۳ قونشوق اوقومقدن ايودر .

۲۹۳۴ § قونمهدن گوجاز .

§ [عاكف پاشا - جوابنامه - بتد كرده شيخ

مشتاق - نمونه ادبيات ابوالضيا]

« هله سز فصل ايسد بويه شيلرى يازمى

ايستمش سكر . يازان چلي ده - طور بقالم عزيزم

[قونمهدن گوجاز] بردنبره بوناسب اولماز . . »

۲۹۳۵ قويونك بولغديغى يرده كچييه عبدالرحمن چاي ديرلر .

[فرانسوزجه]

Au royaume des aveugles les borgnes sont roi.

(ترجمه سى) < كورلرك ملكندده يكچشمبار

حكمداردر .

[عطایی - خمسه - داستان سلطان محمود

سبگتگین]

« طلب اینم فدا ایدر لر جن

قوج یکت کی اونمه قربان »

۲۹۱۶ قو دیسونلر شاهك بوظاغده باغی وار .

۲۹۱۷ قورقق بازرگان نه کار ایدر نه ضرر .

§ ۲۹۱۸ قورق اللهدن قورقیاندن .

§ ۲۹۱۹ قورقدیغنه اوغرا دی .

۲۹۲۰ قورقو باغلی بی بکلر .

۲۹۲۱ قورقی طاغلی بکلر .

۲۹۲۲ قورقولو دوشك صوگی خیرلیدر .

۲۹۲۳ قورقولو رؤیا کورمکدسه اویانق یاتمه خیرلیدر .

§ ۲۹۲۴ قوز قردی .

§ [حلمی - مصراع]

« ندقوز قردق کیدوب فندقلی یه اول غنجه لبسبز »

۲۹۲۵ قوغمه محنتی یگیت ایدرسن .

۲۹۲۶ قول ایله باش کسلور .

۲۹۲۷ قولنی دورتمنجه دوشمز .

قوگشی قوشو .

[پرتو افندی - بیت]

« میانشک چون قلی قرق یاردیلر چوق قیل وقال اولدی
نه ایشلر کسدیلر باق موشکافان موی باریکه »

فارسی

مورا هفت بخش میکند

۲۹۱۰ قی صویله یناشدی .

قو- ضمه ثقیله مبسوطه ايله

۲۹۱۱ § قوجه اتمکی میدان اتمکی، اولاد اتمکی زندان اتمکی.

۲۹۱۲ § قوجه ایلده، اولاد بلده، قرداش نرده .

۲۹۱۳ قوجه مشك اولادی اولماز .

[سلیمان فهم - غزل]

« ولد قلب دینور نظم کړک طبع جوان

چونکه مشهور مثل بیردن اولاد اولماز .

۲۹۱۴ § قوجه مش تلکی فاقه دوشمز .

۲۹۱۵ قوج یگیت قربان ایچوندر .

§ [احمد فصیحی - غزل]

« بنی تیغی کبی بند میانی ایتدی جانانم
 بلی یاننده یم اما که قیل اوستنده در جانم »
 ۲۹۰۸ قیلدن نم قپار . بولودن نمدن .
 ۲۹۰۹ قیلی قرق یارار .

[عطایی - خمسة - نقحۂ حادی عشر - داستان
 مفتیء کامل]

« کرچه که برکوزلی ایدی مهروش
 سوزن افکاره ولی رشته کش
 اهل نظر عارف ایدی حاصلی
 رشته دکل قرق یارادی قیلی »

[عطایی - خمسة - تعریف معراج]

« مینک نیکته سینه ایله نظر
 خط فرمانی قیلی قرق یارار »

[عاکف پاشا - قطعه]

« وصلت ایسه کر مطلبک اول شمع جماله
 پروانه صفت بزمه یانوب یاقه رقی وار
 ای تارنکد زلف و میانه صار یلنجد
 احوالی عرض ایتمده یارده قیلی قرق یار »

§ [ملت مسلحه - افادۀ مترجم - تمثيل
ابوالضيا]

« ويار واغيرك طوغاً وكرها اعترافكردهسى اولان
بوعنوان شجاعت ايسه عثمانليك [قلیچی اتمی]
مشابه سنده بونمشدرد . »

§ ۲۸۹۸ قیامتده شق اولنه .

§ [فاضل - صورت تمسك باده]

« اولدی بویع ند سود ونه ضرر
وغدهسى داخی صباح محشر »

قیناق قحطاق

۲۸۹۹ قیر آتمک یاننده طوزان یا خویندن یا تویندن .

۲۹۰۰ قیردیغی جوز بیگی آشدی .

۲۹۰۱ قیرق المیه .

۲۹۰۲ قیریلان جام یرینی طوتماز .

§ ۲۹۰۳ قیریلان جام کناد طوتماز .

۲۹۰۴ قیریلان قاب یرینی طولدیرماز .

۲۹۰۵ قیشدن صگره بهار اولور .

§ ۲۹۰۶ قیشین اتمکسریازین گوملکسریوله چیتمه .

§ ۲۹۰۷ قیل اوستنده اوتوریوز .

فارسی

آنچه در ديك بود بچمچه آید

فارسی

آنچه در ديك هست بچمچه می آید

۲۸۹۵ قلیج بالی گی بوزنه طوقونجه طاریلور .

۲۸۹۶ قلیج قینی کسز .

۲۸۹۷ قلیجی اتمگیدر .

§ [شناسی - تصویر افکار - بند مخصوص

نومرو ۴۰]

« چركس ملتك [قلیجی اتیگی] اولمی اوزره

هنوز نعت سربستیدن محروم اولان برفرقدهسی »

§ [کمال - امیر افغان عبدالرحمن خانك

مکتوبی اوزرینه مطالعات - عبرت نومرو ۷۷]

« حکم قدر بشقه بر قومده محکوم اوندلرینی اقتضا

ایتدیکنده یقین حاصل ایتدکدن مسکیره مطاوعت

واتفاقندن هیچ بروقت اجتناب ایتدکلرندن روسیه

برکره ذکر اولئان مالککه استیلا ایدنجه [قلیجدری

اتمکیله] چکنمکه حریص اولان سکه سب »

- ۲۸۸۳ قزغین دمر طاونده یاراشور . دمر
 ۲۸۸۴ قر قوجانجه غیرت داییه دوشر .
 ۲۸۸۵ § قزل دیلی بالمومله دعوت ایتدم یا .
 ۲۸۸۶ قزم سکا سویلیورم گلیم سن دگله .
 ۲۸۸۷ قزی کندی کیفنه قویسه لر چالغیچی یه وارر .
 ۲۸۸۸ قزی کندی هواسنه براقسه لر بوریزن باشی یه وارر .
 ۲۸۸۹ قزینی دوگمین دیزینی دوگر .
 ۲۸۹۰ قسراغی آت ایله باغلادی .

[فاضل زنانامه - دریان زنان ارمنی]

« قیوسنده نیچه قور خرواتی

نیچه قسراق ایله باغلر آتی

کوزه در اوله کوزل عفریتی

چاریلور حسننه اهل بیی »

- ۲۸۹۱ § قسمت ایسه گلیر هنددن ، یمندن قسمت دکلسه
 نه گلیر الدن .

۲۸۹۲ § قسمتک سنی آرار بولور .

۲۸۹۳ قسمت گوکدن زنیل ایله اینمز .

۲۸۹۴ قسمتده وارسه قاشغنده چیقار .

- ۲۸۶۶ § قرق سرچه دن بر بورك .
- ۲۸۶۷ قرق عربك عقلی بر انجیر چكردگی طولدیرماز .
- ۲۸۶۸ § قرق قورده بر ارسالن نه یاپسون .
- ۲۸۶۹ قرق قوز گورمینجه طاش آتماز .
- ۲۸۷۰ § قرقیدن سكره آزانه چاره بولماز .
- ۲۸۷۱ قرقنده سازه باشلایان قیامتده چالار .
- ۲۸۷۲ قرق ییلدر پضریقك اشكنی گودویور .
- ۲۸۷۳ قرق ییلده اوجنی آلان .
- ۲۸۷۴ قرق ییلده بر، قاری سوزی دكلمه لیدر .
- ۲۸۷۵ قرق ییل طاوق اولمقدن ایسه برگون خروس اولوق یگدر .
- ۲۸۷۶ قرق ییل قران اولش اجلی گلن اولش .
- ۲۸۷۷ قرق ییلك باشنده بر كبجه خرسزلغه چیقّه جق اولوق آندهده آی اخشامدن طوغدی .
- ۲۸۷۸ § قرق ییلك برگونی وار .
- ۲۸۷۹ قرق ییل گناهكار برگون توبه كار .
- ۲۸۸۰ قرق ییلق كانی اولورمی یانی .
- ۲۸۸۱ قرلانجك ضررینی چوید اكدن صور .
- ۲۸۸۲ قز آناسندن گورمینجه سفرمینی قالدیرماز .

- ۲۸۵۱ قنطارلنی آتدی .
 ۲۸۵۲ قنطاری بلنده .
 ۲۸۵۳ قنئی پیغمبره امت اوله جغنی بیلز .
 ۲۸۵۴ قنئی طاش قتی ایسه باشی آکا اورسون .
 ۲۸۵۵ § قنئی طاشی قالدیرسهك آلتندن چیقار .
 ۲۸۵۶ قنئی گاور اولدیگنی بیلزده وای واسیل چاغرر .
 ۲۸۵۷ قنئی گون وار اخشام اولدق .

[جنانی - مصراع]

« دهراینده قنئی کون وارددرکه اخشام اولدی »

- ۲۸۵۸ قواق آغاجی گبی بیومش گتمش .
 ۲۸۵۹ قواق آغاجی گبی نه یشی وار نه گولگهسی .
 ۲۸۶۰ قولسز گیرن حقسز چیقار .
 ۲۸۶۱ § قولی فعانه اویماز .
 ۲۸۶۲ قهر یوزندن لطفه اوغرادی .
 ۲۸۶۳ قهوه دو کچینک هنق دیجیسی .
 ۲۸۶۴ قیصری پاصدیرمهسی گبی یام یاتسی .

ق قی - کسرذ ثقیله ایله

- ۲۸۶۵ § قرق دودیه براشك .

§ ۲۸۴۳ قناد لانه دن اوچه .

§ ۲۸۴۴ قناد سز قوش اوچاز .

۲۸۴۵ قناعت تو کنز خزینه در .

(بومثالک مالی خریدن آنمدر)

[شریف - غزل]

« مکر کنج قناعت اولسد باخی چرخ آماله

دنطشدر که زیرا کنز لایفنا قناعتدر »

§ [راشد - مصراع]

« قناعت کنز لایفنا ایله تفسیر اولنمشدر »

عربی

القناعة کنز لایفنی

۲۸۴۶ قناعت گبی دولت اولماز .

§ ۲۸۴۷ قنبر سز دوگون اولماز .

§ ۲۸۴۸ قنده اولسه عاشق بیچاره درمانک آرار .

(مصراع مشهور)

۲۸۴۹ قنده اولسه م برده بردنباک اکسک دگل .

(مصراع کفری بهایی)

§ ۲۸۵۰ قنده شاب قنده شکر .

§ [نفی - قصیده رحشیه در مدح
مصطفی پاشا]

« کیمکد سوبلشدم یا کیمکد جنک ایدم
خدا بیلیر که نذر بونده حکمت باری
همان قضایه رضادر بوباده چاره
قبول ایدرسه خداکر رضای ناچاری »

- ۲۸۳۲ § قطرانندن اولماز شکر اولسه ده جنسنه چکر .
۲۸۳۳ قلایلی قوز اوده برسوز .
۲۸۳۴ قلب آچه صاحبکدر . خام سوز .
۲۸۳۵ قلب قلبه قارشودر . گوکلدن گوکله
۲۸۳۶ قلبک شاهدلیکی یوز شاهدلکدن قوتلیدر .
۲۸۳۷ § قلبکه گلان باشکه گامسون .
۲۸۳۸ قلبکی پاک طوته قرق ییل جنب گز .
۲۸۳۹ قلعه ایچندن آلنور .
۲۸۴۰ § قلم قلیچدن کسکیندر .
۲۸۴۱ قلمک یاپدیغی قلیچ یاپه ماز .
۲۸۴۲ قلمدن قان داملر .

[عزت منلا - قصیده - برای عزت محمد
پاشا محافظ بونغاز آستانه]

« قان داملر قلمدن دیلان ایشته بودر
چانلده قادر اولورمی آنی کلک تحریر »

۲۸۲۲ قرا گلغه طبانجه صیقار .

فارسی

تیری بتارکی می اندازد

۲۸۲۳ قرا گلقلده کوز قیرپار .

۲۸۲۴ قرتاله براوق قونمش برده گورمشکه یلگی کندی
قنادنددر .

۲۸۲۵ قرمانک قویونی صکره چیقار اویونی .

قرنبه قارنبه

۲۸۲۶ قران قران ویر قرانجی به .

۲۸۲۷ قرانمبنجه قران قایناماز .

۲۸۲۸ قصابه یاغ قیغوسی کچی به جان قورقوسی .
چوبانه .

۲۸۲۹ قضا، طور گلدیم دیمز . بلا

۲۸۳۰ قضا کلنبه دانش گوزی کور اولور .

عربی

اذا جاء القضاء عمی البصر .

۲۸۳۱ قضایه رضا لازمدر .

[خاتم - قصیدہ شتائیہ - در مدح سلطان

محمود اوّل]

« حق کونکسی ویریدی بزه سایه چنار

سمت زواله مهر آتاردی قباغنی »

۲۸۱۱ قبا قوطينك قباغنی .

۲۸۱۲ قبالی قوطی .

۲۸۱۳ قپامه سی چیقار مکتب دگلدر .

۲۸۱۴ قپوالله قپوسی .

§ [کانی - مستزاد]

« الله قپوسیدر قپودر بانلغن ایله - کل کتمه درینه »

« الله درندن ایوردرمی کرکدر - هر درده او شافی »

۲۸۱۵ قپودن قوغسهك باجه دن دوشر .

§ ۲۸۱۶ قپوسنی آشنیدر دیلر .

§ ۲۸۱۷ قپولی باجه لی اولدیلر .

§ ۲۸۱۸ قجه نك صوکی ابه لك کلخنینك صوکی دده لك .

§ ۲۸۱۹ قخط رجال .

۲۸۲۰ قخطلقدن چیقش گی .

§ ۲۸۲۱ قدرك یایدیغنی کیسه یاپه ماز .

قرا قاره

۲۸۰۵ § قباغك صاحبي راضى اولدى .

۲۸۰۶ § قباق اولمشده قول اوزادىيور .

۲۸۰۷ قباق باشنده پاتلادى .

[عطايى - خمسة - داستان سادس]

« دأما بىحضور اولوب جانان

آنى ايلردى سنك جورده نشان

هرچنق باشند آتاردى طبق

اوفنوردى آلك باشند قبق »

[واصل - تاريخ شكستن سبوباتقنك]

« سرب ايش آتشى كوروردى تنسكدن فالىد

دستينك پاتلادى باشيند آره یرده قباق »

۲۸۰۸ قباق دادى ويردى .

۲۸۰۹ قبول اوليه جق دعايه آمين دينر .

۲۸۱۰ § قباغى آتدى .

[عطايى - خمسة - نغمة ثالث - داستان

عبرتما]

« ديك ديك آتار نيتد كد شاطر قلق

ياتر اوتورمز قوسك آتار قبق »

فارسی

خون گرم است

۲۷۹۷ قانی قان ایله یومازلر قانی صوایله یویارلر.

§ ۲۷۹۸ قانیمی قورتدی .

§ [راغب - غزل]

« قاتم قورتدی نغمه ناسازی بلبلك

بیم خزان غنجه نك آچاز دهانی »

§ ۲۷۹۹ قاو چاقق کیسه سی گبی قوشاغه صوقماز .

§ ۲۸۰۰ قاو صره سپدی گبی دلیل دشیك .

۲۸۰۱ قایمانی بین ماندیدی یاننده طاشیر .

۲۸۰۲ قاین آنا دیرلیسی .

ق - فتحه ایله

§ ۲۸۰۳ قباحث اولدیرنده دکل اولنده در .

§ [قبولی - مصراع]

« البتد اولدیرنده دکل صوح اولنده در »

§ ۲۸۰۴ قباحث سموز کورک اولسه کیسه صرتنه آماز .

[فاضل - دفتر عشق - معشوق دیگر -

قصه اسماعیل]

« ادرند شهرینه کندی پدری
 کز دی هپ آنده می چنکاندزی
 قالبور اوستنه کلن قبطیدن
 بوندی بر دختر پاکیزه بدن »

قالب قالب

§ ۲۷۸۹ قالبیرم قارغه سی .

§ ۲۷۹۰ قامچی به قووت قوصقونه منت .

§ ۲۷۹۱ قامش اوزار تل ویرر بزه بویله الویرر .

§ ۲۷۹۲ قان آله حق طماری بیلور .

§ ۲۷۹۳ قان ایتمه قانون ایله .

[شناسی - بیت - قصیده دن مفرز]

« حق و انصاف ایله قان ایتمدن ایتدک قانون

اولدی باطل ایشی جلاد نئیمک بطل »

§ ۲۷۹۴ قان گویدنی گوتردی .

§ ۲۷۹۵ قانایم اولسونده قرداشم اولسون .

§ ۲۷۹۶ قانی صیاق .

§ ۲۷۸۳ قاضی قزندن آق .

§ ۲۷۸۴ قاضی که دیدک قضیه معلوم .

(موزوند)

§ [ویسی - طریق قضادن چیقارلمسنى

ناطق استدعا - لطائف انشا - جلد اول]

« اراده حکیم علی الاطلاق جبل جلاله طوائف

اهل اسلامدن بر طائفدنک دنیا و آخرتده سرکردان

و بریشان اولمده سین روا کورمش و واضع الاسماء

قضا آنلره قاضی دیو نام ویرمش و [قاضی که

دیدک قضیه معلوم] منتهجده »

§ ۲۷۸۵ قاطر شیوه سی .

§ [ثابت - یب مفرد]

« قیسده صورسدیم قدم ناقید یوز سوزدکی

شیوه استر ایدوب دیر دوه بی کوردکی »

§ ۲۷۸۶ قاطره بابان کیم دیمش آت دایمدر دیمش .

§ ۲۷۸۷ قالب قیافته آدم آدم اولماز .

۲۷۸۸ قالبور اوستته کلن .

- ۲۷۷۲ قازی قوز آگلار .
- ۲۷۷۳ قاسم پاشالی الی ماشالی .
- ۲۷۷۴ قاسم پاشالی دینجه هپسی ایچنده در .
- ۲۷۷۵ قاش ایله کوز آرسنده .
- ۲۷۷۶ قاش ایله کوز غیریسی سوز .
- ۲۷۷۷ قاشغی هرکس یار اما صاپنی اورته یرینه گتیرد مز .
- ۲۷۷۸ قاشقه ویرر صاپله گوزینی چیقار .
- ۲۷۷۹ قاشک اوستنده گوزل وار دیمدم .
- ۲۷۸۰ قاشنه جق طرنق استر .
- ۲۷۸۱ § قاش یارکن گوز چیقار .

[مجموعه ابوالضیا - تبکیت - برای جوابنامه]

مدحت افندی [

« مقصد عامدک معلوماته خدمت اوندیغی حالدده
[قاش یارکن کوز چیقاروق] قیلدن بر معرفت
اومش اونور . »

۲۷۸۲ § قاضی دعواجی محضر شاهد اونجه ایش
اللهه قالیر .

§ [ضیا پاشا ترکیب بند]

« قاضی اولد دعواجی و محضر دخی شاهد
اول محکمدک حکمنده دیرلری عدالت »

- ۲۷۶۳ § قاری شرینه اوغرامش .
 ۲۷۶۴ § قاری مالی ییوبده اوگمش واری کس بر
 صوغان دها .
 ۲۷۶۵ قاریلر حمّامی .

فارسی

حمام زنانه است

[فرانسزجه]

Cour du roi Petaut.

(ترجمه سی) پتو قرالنک سراییدر .

۲۷۶۶ § قارین قرداشدن دها یقین .

۲۷۶۷ قارینک صاحی اوزون عقلی قیصه در .

[فاضل - زناننامه - در بیان زنان حجاز]

« کبردی شمیر ایله ناز ورقصه

آه اول صاحی اوزون عقلی قیصه »

۲۷۶۸ قاز طاغلی .

۲۷۶۹ قازگی آغزینی آچوب باقار .

۲۷۷۰ قازگلن یردن طاوق اسرگنمز .

۲۷۷۱ قازمه قیوی کندک دوشرسن . ال ایچون .

۲۷۵۸ قارده گون آتی .

فارسی

یار قدیم اسب زین کرده است

۲۷۵۹ قارده نك ياننه وارمه قارده بولا شور .

۲۷۶۰ قارده یومغله آغارماز .

فارسی

[بیت]

« زید اصل نیکی ندارید امید

که زنی بشستن فکر دد سفید »

۲۷۶۱ قارده صابون دلی یه اوگود نیاسون .

۲۷۶۲ قاری دوزنی .

فارسی

[مصرع]

« مکر زن ابلیس دید وبر زمین پیی کشید »

فارسی

مکر از زنان وتلیس از شیطان

§ [ضیا پاشا - بند مخصوص - قارنجه

قنادلاندی حریت نومرو ۳۵]

« جان ورن ... پاشانك مثالنه باقیلورسه بونده
چوق سورمز، زیرا قارنجهك قنادلنسی معلومدر كه
زوانده علامتدر . »

۲۷۵۰ § قارنجه یوواسی گبی قاینار .

۲۷۵۱ قار، نهقدر چوق یاغسه یازه قالماز .

۲۷۵۲ قارنی طوق گوزی آج .

۲۷۵۳ قارون گبی زنکین .

۲۷۵۴ § قاره جاهل .

§ [انوری - بیت]

« زلفكده خطك علم وفا بختن ایدر هپ

بیری قاره جاهل برسی جهل مرکب »

۲۷۵۵ قاره خبر تیز طویولور .

§ [ناظم - بیت]

« خط كلدی رخ یاره دیو ایلدك اخبار

ای باد صبا قاره خبردن دهانك وار »

۲۷۵۶ قاره گوز پردهدن دوشر گبی دوشدی .

۲۷۵۷ قاره گوزك دیدیکی گبی سن دانه باق .

[شناسی - بیت]

« قويدم قارغدي بلبل يرينه
چچك آچش ديكني كل يرينه »

۲۷۴۲ قارلر ياغدی ایزلر اورتولدی .

[فرانسه زجه]

Bonjour lunettes. adieu filettes.

(ترجمه سی) مرحبا کوزلک الوداع قزجغزلر.

۲۷۴۳ قارلی طاغلرم .

§ ۲۷۴۴ قارنجهدن عبرت آل یازدن قیشی قارشیلار .

§ ۲۷۴۵ قارنجه قنادلاندی .

۲۷۴۶ قارنجه قدرنجه .

§ ۲۷۴۷ قارنجه لی کوتوک کبی کیرن چیقان بللیسیر .

۲۷۴۸ قارنجه نك باباسنی سورار .

۲۷۴۹ قارنجه نك قنادلانسی زوالنه اشارتدر .

§ [بیت مشهور]

« قنادی کلسه برموزك صانور خیره بشارتدر

آنی بملز که بیچاره زوانده اشارتدر »

§ [نائی عتیق - قصیده نونیه]

« افسوسکه یوق عاقبت کازه شعورک

ای مور چه حسرتکش بال طیرانسن »

§ ۲۷۳۴ قارغه اوکوزک باشنی کندی چیقاری ایچون بیتلر.

۲۷۳۵ قارغه بکما سویلدی .

۲۷۳۶ قارغه درنگی .

فارسی

صد کلاغ را يك كلوغ کافست

§ ۲۷۳۷ قارغه قارغه نك گوزینی اویماز .

§ ۲۷۳۸ قارغه کیکلگه تقلید ایدرکن یوریشنی شاشرمش .

§ [بلیغ - غزل]

« فارسی شعر یار رومده شاعر، مثلاً

روشن زاغ اونودر کبکه ایدرکن تقلید »

§ [کمال - مقدمه جلال - مجموعه ابوالضیا]

« لسانزده رومان یازمقی ایستیانلرده بونمش

ایسهده آره لرنده روش زاغانه ایله خرام کبکه

تقلید بوانه وسلیکندن بشقه برمزیت کوریه مز »

§ ۲۷۳۹ قارغه مانده یی توکلی بیتله مز .

۲۷۴۰ قارغه یی بسله کوزیگی اویسون .

۲۷۴۱ قارغه یی بلبل دیه صاتار .

§ ۲۷۲۷ قارپوز صولاندجه بیور .

§ ۲۷۲۸ قارپوز کوکنده بیور .

§ ۲۷۲۹ قارت آغاچک اگلمسی گوج اولور .

۲۷۳۰ قارت کافر مسلمان اولماز .

۲۷۳۱ قار حلواسی گبی لذتی یوق .

[فاضل زناننامه - زنان یهود]

« تن ناپاکی بیاض بیجی یوق »

قار حلواسی گبی لذتی یوق »

§ [ثابت مشغولی - حکایت معصیت و

استمداد در قاضی حاجات]

« ابتدیکم ضاعتک حلاوتی یوق »

قار حلواسی گبی لذتی یوق »

۲۷۳۲ قارده گزرده ایزینی بللی ایتمز .

[واصف - قصیده شتاییه]

« دل کباب اولمشیدی نار وراقیکله ولیک »

طوکه قاندم سنی اغیا ایله کوردیم تنها

بیلورم قارده گزرده ایزینی کوسترمز

دام تزویرینه آلدانده آنک مرغ آسا »

۲۷۳۳ قارش قارش یاغ باغلار . یورکی

ق ق

قا - الف ایله

- ۲۷۱۶ § قاب سرکه یه کورده در .
 ۲۷۱۷ قابل شا کرد اوسته دن اوسته اولور .
 ۲۷۱۸ § قابلو بغه قبوغنده نه بیوک سرایم و اردر ایمش .
 ۲۷۱۹ § قابلو بغه ییمورطه سنی کوزیله ایصیدر .
 ۲۷۲۰ § قابلیت تعلیم ایله اولماز .
 ۲۷۲۱ § قابلیتک مکتبی یوقدر .
 ۲۷۲۲ § قابنه قباغنه صیغیور .
 قابو قپو .
 ۲۷۲۳ قاجانک آناسی آغلاماش .
 ۲۷۲۴ قاجیق بندن، طومتق سندن .
 ۲۷۲۵ قاجمده دن قوغمغه الی دگسر .

[فاضل - زنانامه - در بیان خاتمه]

« آندم مرغ مرای آغد

قاجمده دن المی دکر قوغماغده »

- ۲۷۲۶ § قادین قسمنک صاحی اوزون اولور عقلی قیصه .
 قارا قاره
 قارا کلق قرا کلق

ف - نَمَهٗ ثَفَیَاهُ مَقْبُوضَهٗ اِلَیْهِ

§ ۲۷۱۲ فقرا باباسی .

۲۷۱۳ فقرادن صاقن کج دولتی یه دولتی یه کج دولتی یه

§ ۲۷۱۴ فقرا قلبنه هرکیم طوقنه - طوقنه سینه سی الله اوقنه .

(بیت مشهور) .

§ ۲۷۱۵ فقرانک باشی اوجنده طورمقدن زنگینک آیاغی

اوجنده اولمک یگدر .

۲۷۰۲ فتیلی آلدی .

[فتیل لفظی عربیده اولنک فتحیلدر . ترکیده ایسه
کسره خفیغه ایله اوقنور]

[واصف - شرقی صریح]

« تام او دیله دل فتیلی آلدی ایدی بیوفا
هندسه یمنی یوزرسون غیر یتمی ادا
بر ننگه آشنای ایتیوب ایلر جفا
بویله بر دای روشلی آفت دور زمان »

۲۷۰۳ فتیلی آلورکن مومی سوبندر .

۲۷۰۴ فرعون گبی انا ربکم الاعلی دیمکه باشلادی .

۲۷۰۵ فرعون گبی سوزندن دوتمز .

۲۷۰۶ فرقتک صوکی وصلتدر .

۲۷۰۷ فرنکستاندن کیش شاقه یی .

۲۷۰۸ فلان یرک صمونی بیوکش سگانه .

۲۷۰۹ فیلدن قورقم لکن زورنپادن قورقارم . (زرافه)

فو - ضمه ثقیله مبسوطه ایله

۲۷۱۰ فول یوق یومورطه یوق .

۲۷۱۱ فویه سی میدان چقیدی .

§ ۲۶۹۵ فرصت ایی ایله کوتونك مهنكيدر . (محكي)

§ ۲۶۹۶ فرصت گوزددر .

۲۶۹۷ فرصتی غنیت بیللی .

۳۶۹۸ فرصتی فوت ایتك اولماز .

۲۶۹۹ فرصتی فوت ایته .

§ [شیخ الاسلام ابوالسعود عمادی - غزل]

« یوشه خرج ایدیم نقد حیات الدہ ایکن

که پکر فرصت عمر کذران پکمز الله »

§ [مصراع مشهور]

« عاقل اولان فرصتی فوت اینز »

§ [ثابت - غزل]

« اغیار منجم کی وقتہ مترصد

فرصت کوزددر دیره چاره رسدندن »

۲۷۰۰ فرصت یوقسولی .

ف - کسرده خفینه ایله

§ ۲۷۰۱ فته مقمه سی . فساد .

- ۲۶۸۴ فلڪ چنبرندن کچمش .
 ۲۶۸۵ فلڪ گرم و سردینی گورمش .
 ۲۶۸۶ § فلڪ مشربی دونکدر .

[ضیا پاشا - ترکیب بند]

« پک رنکنه آندانه فلک اسکی فلکدر
 زیرا فلک مشرب ناسازی دونکدر »

- ۲۶۸۷ فلڪ هر ایشی عکسنه در .
 ۲۶۸۸ فلک کینه قاون یدیرر کینه کلک .
 ۲۶۸۹ § فلکله دوگوشن عاقبت یگلور .
 ۲۶۹۰ § فلک نظرنده کلک بیله دکل .

§ [منیف - غزل]

« مثال شط آقوب اشکم پر ابتد آفاق
 فلک بنم نظرمدہ کلک دکل شمدي . »

- ۲۶۹۱ فلک وقت اولور آدمه کلک صانديرر .
 ۲۶۹۲ § فلکله کلک سیرغه سیگک دیمز .
 ۲۶۹۳ § فلکله کوسمش .

ف - کسرده ثقیله ایله

۲۶۹۴ § فرصت الدہ ایکن قاچرمة .

[فرصت لفظی عریسده اولاک ثقیله در . ترکیده
 ایسه کسرده ثقیله ایله اوقونور]

§ ۲۶۷۶ فساد قایناتمش .

§ [ثابت - بیت مفرد]

« مثلث ایتمک ایچون رنده شیردر ساتاش
زوم امام یند برفساد قایناتمش »

§ ۲۶۷۷ فساد ققمه سی . فتنه

۲۶۷۸ فقیرک تسلیسی اولدر .

۲۶۷۹ فقیرک آتشدن کوملکدر .

§ ۲۶۸۰ فقیرک عیب دکدر تنبلک عیب .

۲۶۸۱ فلک ایله ییلدیزی باریشق .

۲۶۸۲ فلک دلی مصطفی یه یار اولدی .

۲۶۸۳ فلک سله سنی یمش .

[شناسی - بیت]

« ینمشدم فلکک سله سنی

چکممشدم دخی ال چله سنی »

§ [نابی - بیت مفرد]

« حد نائده کیم اولمزشده ادیب

« فلکک سله سی ایلر تادیب »

فارسی

سیلی روزکار خورده است

ف ف

فا - الف ایله

- ۲۶۶۶ فائده ضرر ك قرداشيدر . ضرر .
 § ۲۶۶۷ فازه چيقدیغی دلیکی بیلور .
 § ۲۶۶۸ فازه گبی هر دلیکدن باش کوستور .
 § ۲۶۶۹ فازه لر ماکل ایدر خانه سنی بقالک .
 (مصراع ثابت)
 ۲۶۷۰ فاطمه جغک بازارده آدی اولماز . دوکونده
 § ۲۶۷۱ فاقه باصدی .

ف - فتمه ایله

- § ۲۶۷۲ فتواسنی آلمش .
 ۲۶۷۳ فتوانی آکلادیشه کوزه ویررلر . آکلادیشه
 § ۲۶۷۴ فردایه سالار .

§ [ثابت - غزل]

« یارین واروب ادبیر ایله نقد عهدینی

صالمزسه بر فریب ایله فردایه ایسترز »

- § ۲۶۷۵ فرمانسزدر سوز دیگله من .

- ۲۶۵۳ § غمدن اولم قورقارم غیرت هلاک ایلر بنی .
[مصراع نشأت]
- ۲۶۵۴ غوغا بزم بزم یورغانک اوسته ایمش .
- ۲۶۵۵ غوغاده قلیج اودنج ویرلز .
- ۲۶۵۶ § غوغاسز اوک قاین آناسی .
- ۲۶۵۷ غوغا سن بن دیمکله چیقار .
- ۲۶۵۸ غوغا قشاغیسی .
- ۲۶۵۹ غوغانک ایوسی اولماز .
- ۲۶۶۰ غیرت ایماندندر .
- ۲۶۶۱ غیرت دانی یه دوشدی .
- ۲۶۶۲ § غیرت قومیوز دیرده ایدر غیت احباب .
[مصراع مشهور]
- ۲۶۶۳ § غیور بغدادی گبی .

غ - ضمه ثفیلہ مقبوضه الیه

- ۲۶۶۴ غربتده اوگونمک حمامده ترکی چاغرمغه بگزدر .

فارسی

لاف در غربت کذاب در آسیاست

- ۲۶۶۵ غول بیانی گبی آدمک یاقه سنه بتر .

- § ۲۶۴۱ غریبک پازدهسی پول قاریدی طول
 ۲۶۴۲ غریبک دعاسی مقبولدر .
 ۲۶۴۳ غریبک دوستی اولماز .
 § ۲۶۴۴ غریبه برسلام بیك آلتون یرینه کچر .
 ۲۶۴۵ غریبی دوگمشلر وای آرقه‌م دیمش .
 ۲۶۴۶ غریب یکیٹک دیلی قیصه بویونی اگری اولور .

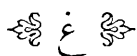
فارسی

غریب کور میاشد

عربی

الغریب کالاعمی ولوکان بصیرا

- § ۲۶۴۷ غزا کز مبارک اوله .
 ۲۶۴۸ غضب کلنجه عقل کیدر .
 § ۲۶۴۹ غضب هر فغالغک باشیدر .
 ۲۶۵۰ غلط مشهور لفظ فصیحدن یکدر .
 ۲۶۵۱ غلطه قلهسی قدر قنبوزک اولایدیده بزمه برابر
 اولایدک .
 § ۲۶۵۲ غماز اولسه تلکی پازارده گزر .

غا - الف ايله

- ۲۶۳۳ غائبه حکم اولماز .
 § ۲۶۳۴ غائبی اللمدن بشته کیمسه بیلز .
 § ۲۶۳۵ غائبی بیلسه یردن مال چیقارر .
 § ۲۶۳۶ غازی بوشناق گبی سوز آ کلاماز اولدی .
 § ۲۶۳۷ غاصبک مالی ظالمه یازار .
 ۲۶۳۸ غافل باش دشمنه یار اشور .

فارسی

غافل نشود عاقل

غ - فتحه ايله

- § ۲۶۳۹ غریب ایتک قویروغی بجانغی آردسندگرك .
 ۲۶۴۰ غریب قوشک یوواسنی الله یاپار .
 [شناسی - بیت مفرد - پارسده نظم ایشدر]
 « ندغم اوچوب وطندن بعید دوشدمسه
 یاپار غریب قوشک آشیانی الله »

کریه و زاری قوه‌چو بلبل
 طیانورمی بوقدر سوزشه کل
 اعتذار ایتش ایکن ثقلتدن
 [عذر بدتر ز کناه] ایتدک سن «

§ فارسی

عذر ز کناهش بدتر .

۲۶۳۲ عمر تر پیسی .

§ فارسی

سوهان روح

§ [فضولی - شکایتنامه مشهور - در حق
 متولیء اوقاف - نمونه ادبیات ابوالضیا]

« جمعیتلری دام حیی و حضار مجلسلری » اولنک
 کالانعام بلهم اضل « حرکات ناهموارلری مشابیه
 [سوهان روح] و کلمات پر آزارلری مشابدهامواج
 طوفان نوح »

ع - ضمه ثقيله مبسوطه ايله

- ۲۶۲۶ عثمانلی طاوشانی عربیه ايله اولار . عربیه
 § ۲۶۲۷ عثمانلی فصلیدین خوشلاماز .
 § ۲۶۲۸ عثمانلی قلیچی نانکورلکه چکلمز .
 § ۲۶۲۹ عثمانلینک آیانغی اوزنگیده گرك .
 ۲۶۳۰ عثمانلی بی آت ییقار ترکی عناد .

ع - ضمه خفیفه مبسوطه ايله

۲۶۳۱ عذری قباحتمدن بیوک .

[شناسی - بیت - مناجاتدن مفرز]

« ند دیدم توبدلر اولسون بوده فعل شردر
 بنم عذرم کنهمدن ایکی قات بدتردر »

فارسی

عذر بدتر ز گناه

§ [حامی آمدی - عریضه منظومه]

« فکر ایدوب یوقله غم دفتربینی
 سامعک خاطر نازک ترینی »

ع۔ - کسرۂ ثقیلہ الیہ

- § ۲۶۱۵ عرض انسانک قانی بہاسیدر .
 § ۲۶۱۶ عرض دشمنی اوگمز .
 ۲۶۱۷ عرضسزدن عرضنی صاتون آملیدر .

ع۔ - کسرۂ خفیفہ الیہ

- § ۲۶۱۸ عبادتدہ قباحتدہ قول ایچوندرد .
 ۲۶۱۹ عبادتدہ مخفی قباحتدہ مخفی .
 § ۲۶۲۰ عرفانہ طورپ صیقہیم . اذعانہ
 ۲۶۲۱ علم حکمتدن دم اورر .
 ۲۶۲۲ علم دریادر .

[نابی - خیرہ - مطالع دانش انواع علوم]

« علم ر لجندی ساحلدر

آندہ عالم کچنن جاہلدر . »

- ۲۶۲۳ علم صاحبنی عزیز ایلر .
 ۲۶۲۴ عمارت یابلہدن دینجیلر قیوی آلدیلر .
 § ۲۶۲۵ عنایت اولہ ! او بر قیویہ .

- ۲۶۰۷ عاینک کلاهنی ولی یه ولینک کلاهنی علی یه کیدیر .
 ۲۶۰۸ عملسز عالم یشسز آغاج گیدر .
 ۲۶۰۹ § عنقاگی اسمی وار جسمی یوق .
 ۲۶۱۰ عنقا مشرب .

[نابی - خیریہ - مطلب دغدغه پاشایی]

« صورمد آمد شد ایدن آغاز
 زعلا هربری بر عنقالر »

عورت . قاری

- ۲۶۱۱ عورت اویاپار عورت اویقار .
 ۲۶۱۲ عورتک اوگودی عورته چکر .
 ۲۶۱۳ عیسز دوست آر ایان دوستسز قالور .

§ [احمد پاشا - مصراع]

« یارسز قالمش جهانده عیسز یار استین »

۲۶۱۴ عیوقه چیقاردی .

[واصف - مربع]

« نوش ایدن صهبای لعلک جوش ایدر میلر کبی
 بوس ایدن غنجد دهانک دم چکر نیلر کبی
 هرکچد شوقکلده ای ماه فلک مشرب سنک
 نالدم عیوقه چیقار آواز هی هیلر کبی »

§ ۲۶۰۲ علامه تقازانی .

§ ۲۶۰۳ علامه کسلدی .

§ ۲۶۰۴ علامه وحده .

§ [کافی - هجو - در حق علامه]

« مجوعه مکاره ومسوده سغه
آينه مفاسد وسورتكر شره
حياط هر ملابس ونظام هر كله
آئيند خوان منقبه عالم عته
اغلوطنه بند مضبوطه حيرت وولد
راز آشنای سفسطه كويای مشتبه
وجه وجهه ضابطه شهيد وشبه
كسوتفروش دغدغه وزران هر كونه
دهشت رس بلاهت وحيرت ده ولد
علامه وحده ايداً لاشريك له »

§ ۲۶۰۵ علی پاشا نرخى .

§ [ثابت - قطعه]

« علی پاشاده اوتاجر بیخه بی انصاف
آرترر مشترى وصلته کالا نرخن
اوستنه دوشمیدلم برایکی کوندن صكره
بولور آنكده قاشی علی پاشا نرخن »

۲۶۰۶ علی پاشا ویرگوسی .

عربی

عدو عاقل اولی من صدیق جاهل

[شانی زاده - تاریخ - جلد اول صحیفه ۵۹]

« اعانت و صداقت ظن ایده رک (عدو عاقل اولی

منی صدیق جاهل) مانجه »

۲۵۹۷ § عقلی کوپری آرمنجه دهك دلی صوی کچر .

۲۵۹۸ عقلی نیلر بالی عقلسز نیلر مالی .

۲۵۹۹ عقله گلیمیان باشه گلور .

۲۶۰۰ عقله یلکن ایتدی .

[عزت منلا - مصراع]

« کشتی نشین تمکین ایلری عقله یلکن »

۲۶۰۱ عقل یاشده دکل باشده در .

[حفید - غلطات - نهایت ماده بزر جههر]

« حدانت سننه نظراً حیادت رأی وتدبیر امور

دولتی کما هو حقه اداره سی کالشمس فی وسط النهار

ظاهر دیک اولور . ویا کمال حسن و جالندن اوله .

نوشرواه تعریض ایدنلر ایله (عقل باشده میدر

یاشده میدر) مباحثه لری عقلی و نقلی حکیمانه

مدعاسنی اثبات منقبدلرینی بیان مالا یعنی اولور . »

۲۵۹۳ عقلی ادبی ادبیزدن اوکره نور .

§ [مصرع مشهور]

« عاقل ادبیزدن ادب اوکره نور »

۲۵۹۴ عقلی ایکی کره آلدانماز .

فارسی

عاقل دوباره کول نمیخورد

۲۵۹۵ § عقلی بابانک اولادی .

۲۵۹۶ عقلی دشمن عقلسز دوستدن یگدر .

فارسی

دشمن زیرک به از دوست نادان

[فردوسی - شهنامه]

« که دشمن که دانا بود به زد دوست

که زندان بود این مثل زان اوست »

§ فارسی

دشمن دانا به از نادان دوست

۲۵۹۳ عقلی ادبی ادب‌سزدن اوکره‌نور .

§ [مصراع مشهور]

« عاقل ادب‌سزدن ادب اوکره‌نور »

۲۵۹۴ عقلی ایکی کره آلدانماز .

فارسی

عاقل دوباره کول نمیخورد

۲۵۹۵ § عقلی بابانك اولادی .

۲۵۹۶ عقلی دشمن عقلسز دوستدن یگدر .

فارسی

دشمن زیرك به از دوست نادان

[فردوسی - شهنامه]

« کد دشمن که دانا بود بد زدوست

که نادان بود این مثل زان اوست »

§ فارسی

دشمن دانا به از نادان دوست

§ [کمال - مقدمه جلال - مجموعه ابوالضیا

صحیفه ۱۲۸۵]

» بویکی استاد ادب آره لرنده اولان مغایرت ملیت

وتریتله برابر [عقل ایچون طریق بر] اولاق

جهتله کویا بر یرده بیومش کی »

§ ۲۵۸۵ عقل ایله فتوا ویرلر .

۲۵۸۶ عقلدن خارج ایش طومه .

۲۵۸۷ عقل رحمانی وار عقل شیطانی وار .

[شناسی - بیت]

» عقلی کرچد کورینور شیطانی

ایشیدر قلبی کی رحمانی »

۲۵۸۸ عقلسز باشک زحمتی آیاق چکر .

§ ۲۵۸۹ عقل عقلدن اوستوندور .

۲۵۹۰ عقل فرنکستانده سلطنت آل عثمانده در .

۲۵۹۱ عقل کشی به سرمایه در .

§ ۲۵۹۲ عقلکله گور قلبکله ایشیب .

(بومثالك مالی سریدن آلمه در)

§ [امام ماوردی - بیت]

» اسمع بقلبك ان الاذن کاذبه

وانظر بعقلک ان اطرف خوآن »

§ [ثابت - غزل]

« بچد شمع ایستیان یاران زال عشق ایله

بچدل تیمور بازول کرک بولاددن »

۲۵۷۷ عشق بردمردن لبایدز چکنینه عشق اولسون

بوبردمردن

[شناسی - بیت]

« عشق کیم روحه غدادر نه ینور نه یوتیلور

بردرم لبایدز چکنینه عشق اولسون »

۲۵۷۸ عشق وار ایسه طاغله دوش .

§ ۲۵۷۹ عصای دیکدی بایراغی آچدی .

§ ۲۵۸۰ عفو خصومتک قلیجیدر .

۲۵۸۱ عقرب ایتمز اقر بانک اقر بایه ایتدیکین .

[مصراع مشهور]

۲۵۸۲ عقرب گبی صوقار .

[واصف - غزل]

« مثال عقرب اوساعت صوقار کوروب اغیار

بخله بریره کتسد یارم دقیقده اوشوخ »

§ ۲۵۸۳ عقل اولینجه باشده نه قوریده بتر نه یاشده .

۲۵۸۴ عقل ایچون طریق برذر .

۲۵۶۴ عربہ قیریلنجہ یولی کوسترن چوق اولور .

§ ۲۵۶۵ عرشہ چیقسه آدم اولماز .

§ [ثابت - غزل]

« سکا هر مجلسکده سویلرم سن میزم اولمیسک .
دکل کرسییه واعظ عرشہ چیقسه آده اولمیسک »

۲۵۶۶ عرفاتده صویش حاجیه دوندی .

۲۵۶۷ عرفه گونی یالان سویلینک بایرام گونی یوزی
قاره چیقار .

§ ۲۵۶۸ عزرائیل گبی انسانک یاقه سنه بیتہ .

§ ۲۵۶۹ عزرائیلہ بهانه بولماز .

۲۵۷۰ عزیز علم یومشاق دوشکده یاتماز .

۲۵۷۱ عسکرسز خنکار .

§ ۲۵۷۲ عسکرسز سردار اولماز .

۲۵۷۳ عسکر کجیریور . آلائی .

۲۵۷۴ عسل ختان .

۲۵۷۵ عشق ارادت گوکل سلطان .

(عشق لفظی عربیده ارلک کدربله در . ترکیده
ایسه فتحیله اوقونور)

§ ۲۵۷۶ عشق ایله پنجه لشمکه تیمور بازو گرت .

- ۲۵۵۴ عربجه بیلورمیسین اویدر اویدر سویله .
 § ۲۵۵۵ عربستان طورنه سی کی بر آیق اوستنده یوتقونور.
 ۲۵۵۶ عرب صاچی گی قارمه قاریشق .

[شفیقنامه]

« مرغوله » سکیندرینه موی زنبی کی بیج وتاب
 اضطراب طاری اولغین »

فارسی

موی زنبی

- ۲۵۵۷ عرب صره سیدر کچامز .
 ۲۵۵۸ عرب عربہ یوزک قاره دیمشدر .
 § ۲۵۵۹ عرب قیزار اما قرق حرامی لازم .
 ۲۵۶۰ عربك قزی مصره قاجدی قورتیلامدی .
 ۲۵۶۱ عربکیریلر گی بر برینه اکرام ایدرلر .
 ۲۵۶۲ عربہ ایله طاوشان اولانماز . عثمانلی
 ۲۵۶۳ عربہ سنی دوزه چیقاردی .

فارسی

خر خود را از پل گذرانید .

[شانی زاده - تاریخ جلد اول - صحیفه ۲۰]

« تدابیر ملکیدیه دائر جریان ایدن کلام عبرت
ارتسام (انجمله من انشیطان والتانی من الرحمن)
عبارة حقایق عبارتق اولغله »

فارسی

تجیل بد است ولیکن درکار خیر نیکوست

§ ۲۵۴۵ عجله ایله فاقه باصدی .

۲۵۴۶ عجله ایله یوریین یولده قانور .

[مصراع مشهور]

« تبر رفتار اولانک پابند دامن طولاشور »

۲۵۴۷ عجم قلیچی گبی ایکی طرفهده چالار .

§ ۲۵۴۸ عجمی چایلاق بوقدر اوچار .

۲۵۴۹ عجمی نعلبند کرد اشگندن دکر کندینی .

۲۵۵۰ عجمی نعلبند گبی کاه نغانه اورر کاه میخنه .

§ ۲۵۵۱ عدودن انتقام آلق گبی دنیاده گام اولماز .

(مصراع مشهور)

۲۵۵۲ عرب آردگده .

۲۵۵۳ عرب اوغلان وارسون کلسون تخت روانی آلسون

کلسون .

- § ۲۵۳۲ عاقل ايسهك آچه سرك دوستكه دوستكك دوستی واردرد اوده سويلر دوستنه .
- § ۲۵۳۳ عاقل دوشمری دوشديکی زندانه بردخی .
[مصراع مشهور]
- ۲۵۳۴ عالم اغياردن خالی دگلدر .
- § ۲۵۳۵ عالمك آغزی طوربه دگلکه بوزولسون .
- ۲۵۳۶ عالمه جلاّد لازم ايسه سكانه .
- § ۲۵۳۷ عالمه جلاّد لازمسه بنم نمه لازم .
- § ۲۵۳۸ عالمه يرانماز .
- ۲۵۳۹ عالمی نصل بيلورسك كندك گبی .

ع - فتحه ايله

- § ۲۵۴۰ عباچی کبهچی سن نه چی .
- ۲۵۴۱ عباس یولچيدر .
- § ۲۵۴۲ عبايی یاقدی فاطمه جفك بزینه .
- § ۲۵۴۳ عجبانك صرهسی دکل عجله لازم .
- ۲۵۴۴ عجله ایشه شیطان قاریشور .

عربی

الجملة من الشيطان والتأني من الرحمن

- ۲۵۲۱ عاشق اولان کوردرد .
 ۲۵۲۲ عاشق عالمی کندی گبی کور سانور؛ درت طرفی
 دیوار سانور .
 ۲۵۲۳ عاشق کندی کور سانور .
 ۲۵۲۴ § عاشقه دینک فرقی بری گولمز بری آغلامار ایش .
 ۲۵۲۵ عاشقه بغداد اوراق دگلدر .

[عطایی - خسه - صفت شب معراج]

« کاهکشان دجله سته سال براق
 چونکه دکل عاشقه بغداد اوراق »

[فاضل - زاننامه - در بیان نسوان بغداد]

« اول قزل یوزلی قزلباش قزی
 آکا دوش ایتمه الله سزی
 آنلره هرکم اولورسه مشتاق
 عاشقه صانه که بغداد اوراق . »

- ۲۵۲۶ عاشقه نشان درویشه برهان .
 ۲۵۲۷ § عاشقه یا صبر یا سفر گرك .
 ۲۵۲۸ عاشورا بدلاسی .
 ۲۵۲۹ § عاصی یاره ایله قاضی پاره ایله اولانور .
 ۲۵۳۰ § عافیت اوله دیمکله دگر ایچلنز .
 ۲۵۳۱ § عاقل اولان عاقبت اندیش گرك .

[سروریء ثانی - قطعه]

« کل صد بر که بدل اوندی بو اون جز دیوان
فصل نوروزده زیب آور کلزار بیان
تخفہ ایتسدم آتی سلطانیہ لایقدر کیم
« یشور عارفہ بر کل دیش اهل عرفان »

[منیف تخمیس قصیدہ باقی]

« سادہ لوحانہ دوشر قید کل ومل چونکم
اهل تجریدہ عبث زیب تجمل چونکم
بی خزاندر چن باغ توکل چونکم
بو کلستانده یتر عارفہ بر کل چونکم
تاقفور فرقنه بر داد کل تر خانم »

۲۵۱۵ عارفہ تعریف نہ لازم .

۲۵۱۶ عاریتی آتہ بنن تیز اینر .

§ ۲۵۱۷ عاریگتک بر بادیدر .

§ ۲۵۱۸ عاریگتک قامچیسی در .

۲۵۱۹ عاشق آکا دیرلرکه قارده گزوب ایزینی بللی ایتیمه .

§ ۲۵۲۰ عاشق اولان گدا اولور .

§ [نظم - غزل]

[اهل محبت ایلز پست و بلندہ اعتبار]

عشقہ دوشن کدا اولور شاه فلک جناب ایکن »

§ [ثابت - بیت مفرز]

« اکسندون بیلیرز خطی کلان محبوبی

عارف اولان بکم آردندن اوقور مکتوبی »

۲۵۱۱ عارف ایسه بر کل یترقوقغه حمال ایسه ک گیر
باغچه یه یشیغه .

۲۵۱۲ عارفک الندد ظریفک بلندد . ظریفک

۲۵۱۳ عارفه بر اشارت یتر .

عربی

العارف یکنیه الاشارة

[شانی زاده - تاریخ - جلد اول -

حقیقه ۱۲۵]

« وسائر بوستانیدن ماعدا (العارف یکنیه الاشارة

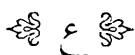
مبغوا سنجید »

[فرانسر جلد]

A bon entendeur demi mot.

(ترجمه سی) عارفه یارم کله .

۲۵۱۴ عارفه بر گل یتر .

عاً - الف ايله

§ ۲۵۰۲ عابدك عبادتی نفسنه در .

۲۵۰۳ عادت طبیعت ثانیه در .

(بومثلك مالی عرییدن آئمه در)

عربی

العادة طبیعة الثانية

§ ۲۵۰۴ عار بلاسی .

§ ۲۵۰۵ عار چکمکدن بار چکمک اولادر .

§ [ثابت - متوی - قصه جوان بلخی]

» عار چکمکدن ای دل شیدا

بار چکمک هزار بار اولی «

۲۵۰۶ عارسزك یوزینه توکورمشلر یاغمور یاغیور صانمش .

۲۵۰۷ عارسز نه دن عارلانوور چول کیسه ده ساللانوور .

۲۵۰۸ عارسزه اوگوت خیر ایتمز .

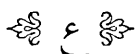
۲۵۰۹ عارف اولان آگللاسون .

§ ۲۵۱۰ عارف اولان مکتوبی آرندن اوقور .

ض - ضمه ثقیله مقبوضه نیله

- ۲۴۹۷ ضمه ایبه بغداد ویران و نور .
 ۲۴۹۸ ضمه ایبه دنی خراب و نور .
 ۲۴۹۹ ضمه ایبه بیلان چوق یقور .
 ۲۵۰۰ ضمی کنهینه در .
 ۲۵۰۱ ضهوراته تبع .

عاً - الف ايله

§ ۲۵۰۲ عابدك عبادتی نفسنه در .

۲۵۰۳ عادت طبیعت ثانیه در .

(بومثلک مالی عرییدن آنمه در)

عربی

العادة طيعة الثانية

§ ۲۵۰۴ عار بلاسی .

§ ۲۵۰۵ عار چکمکدن بار چکمک اولادر .

§ [ثابت - متوی - قصه جوان بلخی]

» عار چکمکدن ای دل شیدا

بار چکمک هزار بار اولی «

۲۵۰۶ عارسزك یوزینه توکورمشلر یاغور یاغور صانمش .

۲۵۰۷ عارسز نه دن عارلانور چول کیسه ده ساللانور .

۲۵۰۸ عارسزه اوگوت خیر ایتمز .

۲۵۰۹ عارف اولان آکلاسون .

§ ۲۵۱۰ عارف اولان مکتوبی آرندن اوقور .

ظ' - ضمهٔ ثقیلهٔ مقبوضه ایلله

- ۲۴۹۷ ظلم ایلله بغداد ویران اولور .
 § ۲۴۹۸ ظلم ایلله دنیا خراب اولور .
 § ۲۴۹۹ ظلم ایلله یاپیلان چابوق ییقلور .
 ۲۵۰۰ ظمی کندینه در .
 ۲۵۰۱ ظهوراته تابع .

حجی ظ

نأ - الف الیہ

۲۴۹۱ ظالم ایتدیگنی بولور .

۲۴۹۲ § ظالم قاضیدن منصف صوباشی یگدر .

۲۴۹۳ ظاهره حکم اولور .

عربی

الحکم للظاهر

عربی

الظاهر عنوان الباطن

۲۴۹۴ § ظاهری باطننه اویماز .

ظ - فتحه الیہ

۲۴۹۵ § ظرافت کوتگی .

۲۴۹۶ ظریفك بلند عارفك النده عارفك

§ [وهیء سنبلزاده - غزل]

« تنورلی او تورر صکره صاقین قیمه کبابه
ای رندی آشام براز حق نیک طوت »

۲۴۸۸ طوطی سویلر اما انسان اوله مانز .

۲۴۸۹ طوطی نامه مثلیبی اوقودی .

۲۴۹۰ طویلدی شکرلی حلقه .

۲۴۸۱ طوز اتمك حقنى بيليان عاقبت گوزدن چيقار .

۲۴۸۲ طوزسز پلته گبی صاللانمه .

۲۴۸۳ طوزسز چوربه گبی دادی یوق .

۲۴۸۴ طوز گبی هر آشه گیرر .

۲۴۸۵ طوزك آزیده بردر چونیده .

فارسى

نمك يك انگشت است

۲۴۸۶ طوزلايمده قوميه سن .

[واصف تخمیس - باصطلاحات زنان در

وادیء نصیح و پند ارزدهان والده]

« های باری یوری یوردامکه کولدم برار

طوب صیقدم ظرافتکه فوص چغه بوناز

کل طورلهنده قوقیدسن آزوواللی فاز

بیک کره ساکه ایتدی سوندینه نیاز

اولمه صوقاق سبورکسی قادین قانجق اول »

۲۴۸۷ § طوزلی اوتورر .

§ ۲۴۷۱ طوموزی بولسه قویروغندن یوتار .

§ ۲۴۷۲ طوموزی قویروغندن یوتار .

طو - ضمه ثقیله مقبوضه ایله

۲۴۷۳ طودیغی آلتون طوپراق اولور .

[فرانسهجه]

Il se noierait dans son crachat.

(ترجمه سی) توکور وگنده بوغیله حق .

۲۴۷۴ طوتلیان اوغری بکدن طوغری .

فارسی

دزد نا گرفته سلطان است

§ ۲۴۷۵ طوت کلک پرچندن .

۲۴۷۶ طوتهلم جنت ایش آدم یوق . (موزوند)

§ ۲۴۷۷ طوتهمدینی قوشی آزاد ایدر .

۲۴۷۸ طوپر اکدم شالغم چیقدی .

۲۴۷۹ طوپرک صیقندن سیرگی ایودر .

۲۴۸۰ طورنه گوزی گبی اصابی .

۲۴۶۵ طوموزدن قیل قوپارمق هنردر .

فارسی

از خوك يك مو

۲۴۶۶ طوموز طوموزی چالماز .

۲۴۶۷ طوموز کوردیکی چالار .

۲۴۶۸ طوموزك بورنی قولاغی کسمشله ینه طوموز
ینه طوموز .

[فرانسجه]

Un singe habillé de soie est toujours un singe.

(ترجمه سی) ایپك (قاش) کیدیرلش
مایمون ینه مایموندور .

§ [ضیاپاشا - مصراع مفروز از ترکیب بند]

« زر دوز پالان اورسدك اشك ینه اشکدر . »

۲۴۶۹ طوموز نه ییلور جوهرك قیمتی .

فارسی

هرچه داند قیمت نقل و نبات

۲۴۷۰ طوموزه طالانه .

۲۴۵۹ طوق آجك حالندين بيلز .

[شناسی - بیت]

« يوقسولك زنكین آچار مالندن
طوق اولان بيلز آجك حالندين »

[فرانسزجه]

Le renard est d'avis que chacun mange poule
comme lui.

(ترجمه سی) تلکینک قولنجه هرکس کندی
گبی طاوق یر .

§ ۲۴۶۰ طوق اولك آچ کدیسی .

طوگز طوموز .

۲۴۶۱ طولو بارداق صو آلاز .

۲۴۶۲ طولو دیزگین .

[واحف - قصیده رحیمه - درستایش]

[سلطان محمود ثانی]

« باقدم اولدم یا کیلوب اول شہسوار عشوہید

طولی دیزکن دندن آوب کتدی صبر و طاقتی »

§ ۲۴۶۳ طولی یه قویدم آمدی: بوشه قویدم طولمادی .

§ ۲۴۶۴ طولی یه قویسه م آلاز بوشه قویسه م طولماز .

عربی

§ الحق مرّ

- ۲۴۴۹ § طوغری سوز یمین ایسته مز .
 ۲۴۵۰ § طوغری سویلینک برآیاغی اوزنگیده گرك .
 ۲۴۵۱ طوغری سویلینی شهردن قوغارلر .

[عطایي خمسة - داستان خامس]

« دل اوچندن بو حاله قویدی بنی
 شهردن سوردی طوغری سویلینی »

- ۲۴۵۲ § طوغری سویلینی طقوز کویدن قوغارلر .
 ۲۴۵۳ § طوغری سویلیچی سنئی قالدك .
 ۲۴۵۴ § طوغری صارصیلیر اما ییقلماز .
 ۲۴۵۵ § طوغریلق مناره ده قالمش .
 ۲۴۵۶ طوغریلق صوقباغیدر باتماز .
 ۲۴۵۷ طوغرینك یاردیحیسی اللهدر .

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« انسانه صداقت یاقیشیر کورسده اکره
 یاردیحیسیدر طوغریلك حضرت الله »

- ۲۴۵۸ طوغمه دق چوجغه قفتان بچلر .

۲۴۴۴ طوپك آغزینه گلدی .

۲۴۴۵ طوپه طوتلش مایمونه دوندی .

۲۴۴۶ طوپ یولنه گتدی .

[فاضل - دفتر عشق - معشوق دیگر -

قصه اسماعیل]

« بویوله کله ویرنلر چوقدر

آه او بی رحمی طویورمش یوقدر

کور کبی باقدی صاغ وصولنه

کتدی بیچاره مدد طوپ یولنه »

[شانی زاده - تاریخ - جلد اول - صحیفه ۴۵]

« اموال سرقت مأی کلیاً طوپ یولنه کیده جکی

هویدا اولمقله »

۲۴۴۷ طوغدی بوغمه گلمز .

[فرانسهجه]

Le vin est versé, il faut le boire.

(ترجمه سی) شراب (قدحه) بوشادلدی

ایچله لیدر .

۲۴۴۸ طوغری سوز آجیدر . حق سوز .

۲۴۳۴ § طقوز آت بر قازیغه باغلانماز .

۲۴۳۵ طقوز کورک بر دگنگی .

عربی

اعتر من هراوة الاعراب

۲۴۳۶ طقوز اوکسوز ایله بر مغاردیه می قپاندی .

۲۴۳۷ § طقوز آی آناسنک قارننده فصل صبر ایتمش .

۲۴۳۸ طقوز آیک چارشنبه سی بر یزه کلدی .

۲۴۳۹ § طقوز کچی کرد گی قورولور .

۲۴۴۰ طقوز ویرمینجه اونی قورتارد مزسک .

۲۴۴۱ طوپال اشکه کاروانه فاریشور .

۲۴۴۲ طوپال ایله گزن آقساماق اوگردنور .

۲۴۴۳ § طوپراغه یایشسه آلتون اولور .

[ثابت - مشوی - در شکایت نفس اماره

و استداده در قاضی حاجات]

» دوشیخک خاک تیرید بدنم

تخم توحیدینی چوروتنه بنم

سوسن آسا زبانه ویرتاب

ویرهیم منکر و نکیره جواب

خاکده بختی همایون ایت

طوپراغه یایشورسدهم آلتون ایت «

- ۲۴۲۸ طمعك گوزینی طوپراق طویورر . انسانك
 ۲۴۲۹ طمعكار وار ایكن مفلس آج قالماز .
 طوشان طوشان
 ۲۴۳۰ طیاق جتدن چیقه در .

فارسی

چوب از بهشت آمده

§ ۲۴۳۱ طیاق یوقسولی .

ط - کسرۀ ثقیله ایله

طراش تراش

§ ۲۴۳۲ طرايزان باباسی .

§ [رفیع آمدی - بیت]

« اور طفل نازه ارف دیوب ایتدی ننگه کرم

یوزی صوغق رقیب طرزان باباسیدر »

ط طو - ضمه ثقیله مبسوطه ایله

۲۴۳۳ طقوز آبدال برقاشقه کچور .

- ۲۴۱۶ طای آت اولنجیه قدر صاحبی مات اولور .
 ۲۴۱۷ طایفه نك عقلیسی گمینك دومنندن اوزاق طورر .
 ۲۴۱۸ § طایفه نه قدر چوق اولسه ایش گمینك قپوداننده در .
 ۲۴۱۹ § طایي قالقسه كه نه اوتوریورسك دیمش قالقه مدیغمن
 اوتوریورم دیمش .

ط - فتحه ایله

- ۲۴۲۰ § طبانجه سنك طاشی یوق اوقه یله باروت طاشیر .
 ۲۴۲۱ § طبانجه سی طقوز پاتلایور .
 ۲۴۲۲ § طبان طبانه ضد .
 ۲۴۲۳ § طبانلری یاغلادی .
 ۲۴۲۴ § طبانی قالدیردی .

فارسی

§ « بر کاو جل بست و ماده کاو زین کرد و دو
 شاخ شد »

- ۲۴۲۵ § طبانی یانمش ایت گبی قاجار .
 ۲۴۲۶ طرخونجی به طرخون صائماز . تره جی به
 ۲۴۲۷ طمعکار اولسه مفلس آجاغندن اولور .

۲۴۰۴ ضاوس قویروغی قویوردی .

۲۴۰۵ ضاوشان اویقوسی .

فارس

خواب خرکوش میکند .

۲۴۰۶ ضاوشان دریسنه قاتلانور .

۲۴۰۷ ضاوشان ضاعه کوشش ضاغک خبری اوشامش .

۲۴۰۸ طاوق اشه اشه کوزینی چیقارر .

۲۴۰۹ طاوق آیانی یمشدر ایچریسنی صرمالار .

۲۴۱۰ ضاوق بیله صو ایچرکن گوگه بقدر .

۲۴۱۱ ضاول ضوزی .

۲۴۱۲ ضاوق توزیله منارد گوگه سی آراز .

۲۴۱۳ ضو زورنا ایله آدم آرامغه کیدر .

[فرانسزجه]

Il va chercher quelqu'un avec la croix et la bannière.

(ترجمه سی) خچ و بایراق ایله برینی آرامغه

کیدییور .

۲۴۱۴ ضاول زورناسز چنگانه دوگونی اوماز .

۲۴۱۵ طاوب سسی اوزاقدن خوش کلور .

اوزاقدن ضاول

§ [نظم - نطق]

« عشق در نخل باغ لم یزلی
هر کسک اول نهاله ایرمنانی
عشق در بزم جانده شمع جلی
اوندی پروانسی کوکل کوزه لی
عشق در نشئه کستر ازلی
طاغیر چاغیر محمد علی »

§ [شناسی - بیت مفروز]

یناشورسک کنار بحره ولی
چاغیر طاغیر محمد علی »

۲۴۰۰ طاعلی تفنکی .

۲۴۰۱ § طاغنه کوره قار یاغار .

۲۴۰۲ طاغ یوزیمزسه آبدال یوزر .

[عطایی خمسه - صحبت سی و چهارم -

داستان قزل ارسلان]

« عقلی یوق کلر آنک دیواند

خلوتنده اولدمن بیکنده

کوش ایدوب دیدی شه فرخ حال

طاغ کلرسه یوروسون ابدان »

۲۴۰۳ طاعلی یار اولانک یار صارار یاره سنی .

(مصراع مشهور)

۲۳۹۶ طاغ طاغ اوسته اولور او او اوسته اولماز .

§ [راسخ - غزل]

« دنده غم وار شمدیاك نطف ایلد ككه ای مرور

اولمز برخانده مهمان مهمان اوستند »

۲۳۹۷ طاغ طاغه قاوشماز انسان انسانه قاوشور .

فارسی

كوه بكوه نمیرسد آدم بادم میرسد

§ [شیخ نظامی - قطعه]

« باور نكردمی كه رسد كوه سوی كوه

مردم رسد بزمی باور بكردی

كوهی بود تم كه باو كوه غم رسید

من مردم چرا نرسیدم بزمی »

[فرانسیزجه]

Les montagnes ne se rencontrent pas, mais les hommes se rencontrent.

(ترجمه سی) طاغلر بر برلرینه قاوشماز لکن

انسانلر قاوشورلر .

۲۳۹۸ طاغ طاوشانسز اولماز .

۲۳۹۹ طاغلر محمد علی چاغریوز .

۲۳۸۹ طاش یورکلی .

فارسی

• سنکدل است

۲۳۹۰ صیقه صوینی چیقارر .

۲۳۹۱ طاشی کدیکنه قودی .

۲۳۹۲ طاغ اوستی باغ .

[پرتو پاشا - غزل]

« باغله سن پهلوی ناز اوزره چیچکلی شانکی
سیرایدن وارسون دیسون بو حالتد طاغ اوستی باغ »

[شفیقنامه]

« بزله طاغ اوستی باغ ایکن »

۲۳۹۳ طاغ باشندن دومان، انسان باشندن یامان اکسک
اولماز .

۲۳۹۴ طاغدن گلن طاغه گیر .

۲۳۹۵ طاغدن گایوب باغده کنی قوغدی .

[شناسی - بیت]

« باغده کی سومز ایکن طاغده کیبی
مناغده کی کله قوغار باغده کیبی »

۲۳۸۴ طاشمه صوابله نگرمن نه قدر دوزر . دوکمه صو

۲۳۸۵ طاشمی آتدی که قوی یورولسون .

۲۳۸۶ طاشمی ویر دین ترکلردندر .

[فرانسه زجه]

C'est un mur d'airain.

(ترجمه می) چلیکدن دیواردر .

[فرانسه زجه]

Il est têtue comme un mulet.

(ترجمه می) قاطر کی عنادجی در .

۲۳۸۷ طاش یاتر قالدی .

[واصف - قصیده شتایه]

« یجه طوشانی طاوشان قانی باده یاه همان

طاش یاتور سید ایدلم کام آلدلم صبح و صبا »

[شانی زاده - تاریخ - جلد اول صحیفه ۱۰۹]

« آنر دخی (ع) یساقده آوایسدم اول غزالی

طاش یاتور . دیوب »

۲۳۸۸ طاش یرنده آغردر .

فارسی

سنگ بجای خود سنگین است

۲۳۸۰ طاشدن اتمکنی چیقارر . ار اولان

۲۳۸۱ طاش دیکدی .

[واصف - قصیده - درستایش سلطان

سلیم ثالث]

« طاش دیکدم منزل نظم دو پای خامه‌دن

ناوک ادرامک اشته آیاق شاهدلری »

۲۳۸۲ طاش طاش اوسته قالمسون .

§ [ثابت - مقدمه ظفرنامه - تمثیل ابوالضیا]

« یتر غزه کاهر ایله سیر

او دعوائی فصل ایلسون تیغ تیر

یتر مدحت یال و بال بتان

خرامنده اولسون نهال ستان

سواران میدان شاس خیال

بو وادیلری ایلسون پایال

کهندر بو نیاد خاطر خراش

خراب اولدی قالمادی طاش اوزره طاش »

§ [نظم - غزل]

« یابندی دیوانه کوکلم دست لطف روزگار

عالمک شمدن کرو طاش اوزره طاشی قالمسون »

۲۳۸۳ طاش طاشه باش باشه .

- ۲۳۷۲ § طادی دماغنده قالدی .
 ۲۳۷۳ طارتیلورسهك دنكككه طارتل .
 ۲۳۷۴ طاز یرده یمك یمکدن ایسه بول یرده طایق یمهسی
 خیرلیدر .
 ۲۳۷۵ § طاریسی باشنه .
 ۲۳۷۶ § طاریسی دوستلر باشنه .
 ۲۳۷۷ طاسی طراغی طوپلادی .

[خاتم - قصیده شتایه - در مدح سلطان
 محمود اول]

« کرمايه سوز هجر ايله بزم بهار دن
 قانديردي كلده، ژالده طاسی طراغی [

§ [کافی - بیت مفرد]

« کرمايه وصلنده بايلدق او پر بنك
 کافی ینیشور دیوشیره لم طاسی طراغی »

۲۳۷۸ طاش آتار .

[فرانسه زجه]

Il jette des pierres dans son jardin.

(ترجمه سی) باغچه سینه طاشلر آتار .

۲۳۷۹ طاش آتوبده قولگمی یوز ولدی .

ط ا - الف ایله

- ۲۳۶۸ طابله کار باشنده کینی صاتار .
 ۲۳۶۹ طاتلی دیل یردن ییلانی چیقارر .
 ۲۳۷۰ § طاتلی دیل ییلانی دلیکدن چیقارر .

فرسی

زبان خوش مار را از سوراخ بر آورد

[فرانسه زجه]

Plus fait douceur que violence.

(ترجمه سی) شدتن زیاده ملایمت ایش کورر.

[فرانسه زجه]

On prend plus de mouches avec du miel qu'avec du vinaigre.

(ترجمه سی) سرکه دن زیاده بال ایله سیگک
 طوتارلر .

۲۳۷۱ طاتلی یه طاتلی سویله .

§ [راتب احمد پاشا - بیت]

« او بت نازه نیاز ایله ملایم سویله
 نعلن ایستد لبن اوپ طاتلی به طاتلی سویله »

ضَا - الف الله

- ۲۳۵۹ § ضابط چهره لی .
 ۲۳۶۰ ضابط گولرکن اصیرر .
 ۲۳۶۱ § ضایع اولان قویونک قویروغی بیوک اولور .
 ۲۳۶۲ ضایع اولماز میری مالیدر . میری مالی

ضَ - فتحه الله

- ۲۳۶۳ ضرر فائده نك قرداشیدر .
 ۲۳۶۴ ضرره گولچی اوله .
 ۲۳۶۵ § ضرورت انسانه هرشیئی یاپدیرر .
 ۲۳۶۶ ضرورتنده تیم جائزدر .

§ [غباری - مصراع]

« سو بولنمزسه ضرورتنده تیم جائز »

- ۲۳۶۷ ضروری یاموسی .

۲۳۵۳ صویه صابونه دو قنقمزین .

۲۳۵۴ صویی بارد اقدہ گمی بی دیوارده سیر اتمه لیدر .

۲۳۵۵ صویی دورمش کدی به دوندی . سود

[واصف - قصیده - در ستایش سلطان

سلیم ثالث]

« حلی حذب البحر خوان اولسه خروش قلمد

دوندر حیرتله سود دوکش کدی به درصری »

۲۳۵۶ صویی کسلش دگرمنه دوندی .

۲۳۵۷ صویی گتیرنده بر دستی بی قیرانده بر دستی بی

۲۳۵۸ صویی یومشاق .

[فاضل - زنانامه - در بیان زنان روم]

« ندقدر فائق ایسه نسوانی

او قدر خویش اولور غنائی

لیک غنائی اولور اهل عناد

بونلر اما که ایدر عاشق شاد

باصلور هر تقدیر سرکش ایسه

صویی یومشاق تقدیر آتش ایسه »

[فرانسه زجده]

Entre le chien et le loup.

(ترجمه سی) کوپك ايله قورد آرمسندده .

۲۳۴۶ § صو مالکھسی . دگڑ .

۲۳۴۷ صویك آقندیسنه گیدر .

۲۳۴۸ صوینجه گیدر .

[واصف - شرقی مربع]

« هر زمان بوبله ستم سوزلریکی ایشیده م
 سنده اولسه م سکا افتاده صویکجد کیده م
 چهره ایتسه ندقدر واصفی تعیب ایده م
 سنده سوز دکلده م اولمزی آراجق یراماز »

۲۳۴۹ صوینه پرنج صالماز .

۲۳۵۰ صوینه ترید .

۲۳۵۱ صوینی بولدی .

۲۳۵۲ § صویه سجاده سرنلردندر .

§ [سلیمان دده - بیت - برای مرور

شهرزاده سلیمان پاشا بروم ایلی]

« کرامت کوستروب خلقه صویه سجاده صالمشک

یقاسن روم ایلیک بیخه همتله آلمشک »

[وهیء سنبلزاده - لطفیه - احتراز از
حیلہ کاران و خائنان]

« دشمنی دوست اونور صاند صاقن
عرض احلاصنه آندانه صاقن
خواب خر کوشنه اولمه مغرور
صو اوپور دشمن اوپومز مشهور »
[فغانی - بیت]

« سرو یاتیز کیخدر خدمت رفتار کیچون
آب اوپومز اکلر حسرت رخسار کیچون »
۲۳۴۱ صو بولانماینجه طورولماز .

[عطائی خمسہ - داستان عاشق واصل شده]

« تسلیت بولدی عاشق بیاز
دل آواره بوندی سمت قرار
طاشمسه آب بحری بولمز ایدی
صو بولنماسه کر ضورلمز ایدی . »

۲۳۴۲ صوجوق کسلدی :

۲۳۴۳ صورتہ باقمہ سیرتہ باق .

۲۳۴۴ صو کچوک سوز بیوکک .

۲۳۴۵ صولر قاراردینی وقت .

- ۲۳۳۶ صوینی صویدن آل سودی ماندرددن .
 § ۲۳۳۷ صوینی صویدن آل کوپکی ماندرددن .

صو - ضمه شتيله مقبوضه ايله

- ۲۳۳۸ صو آقدينی يره اينر .

[خاتم - تاريخ چشمه محسن زاده عبدالله پاشا]

« مثلدر آقدينی يردن يند صوینی آقر ديرلر
 مبشر بر اثر در نولد بجرای اعلايد »

[خاتم - غزل]

« هر تهي مينای بخت آزرده سامان اولسون
 که مثلدر آقدينی يردن آقرمش يند صو »

- ۲۳۳۹ صو اگرسز آرسلان گيذر .
 ۲۳۴۰ صو اوپور دشمن اوپوماز .

§ [ثابت - داستان خواجه فساد]

« کرم ايدوب آنی بو خواب خرکوش
 واردی ايت اويقوسند اولدی خوش
 دوشوب حيلديه چون بو يمار
 بحر افکاره طاردي هر بار
 بوينه اهل فتن بورج قوينر
 صو اوپور حاصلی دشمن اوپومز »

[عطایی - خسته - نقشهٔ سابع عشر -
داستان جلاق]

« فاسد ایدی فکری کی مشربی
کاسد ایدی کاری کی مذهبی
زله خیالیله واروب آمده
صولاغنه طورمد طاوول چالده »
[فرانسر جد]

Il prend la chose au rebours.

(ترجمه سی) ایشی ترسنه طوتار .

۲۳۳: صویغون ویرمش ابداله دوندی .

[واصف - قصیدهٔ شتائیه]

« دوندی صویغون ویرن ابداله نهال کلر
الی نوکرده قانوب بلبین ایلر خولیا »

§ ۲۳۳۵ صوی کوپک . دیشاری دوکولسهده صالدیرر .

§ [ضیا پاشا - ظفرنامه - از لسان شاعر
خیری و فاضل]

« اولدرق مستند شیمهٔ عفو و صفحک
نعتکی فاضل ایدر خیری قولکده شرحک
کننج ایکن سویلامشدی ینه ذم و قدحک
فاضل یرره عتده کلسدهده سویلر مدحک
صوی کوپک قالمسدهده دیشلری طورماز بطلال »

۲۳۲۸ سوقاق . سوقاق

۲۳۲۹ § صوك پشيمانلق آچه ايتمز .

۲۳۳۰ صوك پشيمانلق اله كيرمز .

[وهبيء سنبلزاده - لطفيه - اتصاف اصناف

بعدم انصاف]

« عيدير عاتله مغيون اولمق

صوك پشيمانلغده مقرون اولمق »

۲۳۳۱ صوكه قالان طوكه قالير .

۲۳۳۲ صولدهكي صفرگي زاندر .

[عطايي - خمسه - نفحه تاسعه - سخا وكرم]

« بولديغي صفر ايدى مغيون ايدر

يانه بر حبه قوسه اون ايدر »

[عطايي خمسه - اظهار شوق و غرام بنظم

جواهر انتظام]

« كلارك ايسه صكره نوله جملدن

صفر دكلى القى انت ايدن »

۲۳۳۳ صولنه طاوول چالار .

§ [ثابت - غزل]

« یکمسه ایصیباغنی تاب رخ دلدارک
 بویه کرمیتی اولمزدی بزم جامک »

ص صو - ضمه ثقیله مبسوطه ایله

- ۲۲۲۰ § صگردهن گورمه .
 ۲۲۲۱ § صگردهن گلان دولت دولتدر .
 ۲۲۲۲ صگره گلان قیوی قاپار .
 ۲۲۲۳ صگره گلان کیم ایسه قیوی اوقپار .
 ۲۲۲۴ § صگردیه صالمه فقیرک کارین، نه بیلیرسک که نه
 اولور یارین .
 ۲۲۲۵ صورمه کشینک احسانی عزتندن بلایدر . آغزی
 اگری گوزی شاشی اگسه سندن بلایدر .
 [بیت مشهور]
 ۲۲۲۶ صوره صوره کعبه بولنور .

فارسی

- پرسان پرسان بکعبه بتوان رفت
 ۲۲۲۷ صوفیدر صوغان یمز بولسه قبوغنی قویماز .

- ۲۳۱۵ صحان دوشسه باشی یاریلیر . ایچنه
 ۲۳۱۶ صحان دلیگی بیک آلتونه .

فارسی

سوراخ فار بهزار دینار

[شانی زاده - تاریخ جلد اوّل - صحیفه ۹۰]

« لکن مخافت مهابت مسند صدارتله [سوراخ
 فار بهزار دینار] مفادنجسه ماز سرما دیده کی
 محتفی و پنهان اولدیلمر . »

§ ۲۳۱۷ صحان گبی قاپانه طوتش .

§ ۲۳۱۸ سرچه دن اوده اوطوران قومشولرینه طاش
 آتمه ملی .

§ [کمال - تخریت خرابات - مؤاخذه بیت
 ضیا پاشا - مجموعه ابوالضیا صحیفه ۶۴۳]

« مصراع ثانیده کی [هر بحث] لفظی ده حلقومدن
 چیقارکن انساك غرتلاغنه صار یلیور . [جامدن
 اوده اوطوران قومشولرینه طاش آتمسه ده
 خیرلی اولماز می ! دید یلیردی . »

§ ۲۳۱۹ صیغانی کچدی .

۲۳۱۰ صمان آلتدن صو یوریدر .

§ [ثابت - غزل]

« صوی صنعتله آلتدن یورتدی سبره باغک
کلم آلدانه رسم جوی چاریدر نفاق اوزره »

فارسی

آب زیرگاه

۲۳۱۱ صممانی بین طور به سنی برابر طاشیر .

۲۳۱۲ صنعت آلتون بلزکدر .

[شناسی - بیت]

« الده آلتون بلزکدر صنعت
که ویرر اهلله فیض ورفعت »

فارسی

حرفت مرد زینت مرد است

۲۳۱۳ صنعتی اوستاددن اوگرمین اوگرمز .

ص - کسرء ثقیله الیه

۲۳۱۴ § صچان چقدینی دلگی بیلر .

§ [ثابت - مصراع]

« صقال باشی ضاعیدر کیسوان دبره توغ »

۲۳۰۵ صقالنه گولدی .

۲۳۰۶ § صقالنی اله ویردی .

۲۳۰۷ صقالنی دگرمنده آغارتمش .

§ [احمد رسمی افندی - خلاصه الاعتبار]

« اونکی جنککری کورمش تکلمه قادر آده

قلمدیغندن غیری موجود اولانلر دخی [صقالنی

دکرمنده آغارتمش] تجربدن بی نصیب »

فارسی

« ار کرد آسیا ریش خود را سفید کرده است »

فارسی

ریش را باسیا سفید کرد

۲۳۰۸ صقالی بشقه سنک الندددر .

فارسی

ریشه ریشش بدست دیگر است

۲۳۰۹ صقصقان عقلی .

[فرانسز جد]

Avec du temps et de la patience on vient à bout.

(ترجمهٔ موزونه سی) زمان و صبر ایله هر شیئه دسترس اولنور .

۲۲۹۹ صبر شازلق آناختاریدر .

[نابی - خیریه - در بیان فرح صبر و شکیب]

« اولکه حکمتله شکر لر یدیلر

• صبر مفتاح فرجدر دیدیلر »

فارسی

صبر مفتاح کارهاست

۲۳۰۰ صبرك صوکی سلامتدر .

عربی

من صبر ظفر

۲۳۰۱ صبرلی قولنی الله سور .

۲۳۰۲ § صبر مقصدك اك كسدیرمه یولی در .

۲۳۰۳ صقال باشه قربان اولسون .

۲۳۰۴ § صقال باشی طاغندی .

- ۲۲۸۹ ساللا قوجه اوغلان بالطه قده .
 ۲۲۹۰ § صالی گونی صلا دن صکره .
 ۲۲۹۱ صاندیغز قوطی قباغی چیقدی .
 ۲۲۹۲ صانکه بیوک طاغلری اویراتمش .
 ۲۲۹۳ § صانکه قیامت قوپمش .
 ۲۲۹۴ § صایلی قویونی قورد قاپماز .
 ۲۲۹۵ صایلی گون تیز چکر .

ص فَتْحَهُ اِلَهِ

- ۲۲۹۶ صباح اوله خیری کله .
 ۲۲۹۷ صباحکی بیه جگکی بوگوندن دوشنه .
 ۲۲۹۸ صبرایله قوروق حلوا اولور دود یاپراغی اطلس .

[آذری - نقش خیال]

« تازه قوروق صبرایله حلوا او'ور
 برک درخت اطلس و دیا اولور »

عربی

الصبر مفتاح الفرج

(ترجمه سی) صبر نجاتک آناختاریدر .

- ۲۲۷۴ صاری صقالی ماوی گوزلودن خیر گلمز .
 ۲۲۷۵ § صاغ اليك ويرديكني صول الك كورمسون .
 ۲۲۷۶ صاغاناقلی یاغمور تیز چکر .
 ۲۲۷۷ صاغ اوکوزه چوروك صمان ضرر ایتمز .
 ۲۲۷۸ § صاغ اولانه هرگون دوگون بایرام .
 ۲۲۷۹ صاغ آياق قابی دکل در .
 ۲۲۸۰ § صاغدج امگی .
 ۲۲۸۱ صاغدن صاغه صالی گونی بیرام .
 ۲۲۸۲ صاغر ایچون ایکی کرّه قامت اولماز .
 ۲۲۸۳ صاغر ایشتمز اویدیرر .
 ۲۲۸۴ صاغر ایله سويلشتمك گوجدر .
 ۲۲۸۵ صاغلق وارلقدن یگدر .
 ۲۲۸۶ صاقله صمانی گلور زمانی .

فارسی

[بیت]

« نکهدار کاید زمانی بکار
 اگر چه بود در جهن رأس مار »

- ۲۲۸۷ صاقلان کوزه چوب دوشر .
 ۲۲۸۸ صال اوستنده قالمش قلافتچی کوپکی گبی .

صا - الف ايله

- ۲۲۶۵ صابونده لکه وار آنده لکه يوق .
- ۲۲۶۵ § صابونك لکه سی وار آنك لکه سی يوق .
- ۲۲۶۶ صاپسز بالطه گبی باتار .
- ۲۲۶۷ صاحی آقی قاردمی اوکنه دوشرسه گورر .
- بربره
- ۲۲۶۸ صاحی اوزون عقلی قیصه . قارینك
- ۲۲۶۹ § صاحی یلتمه دك یتیم .
- ۲۲۷۰ صاحبسز تحته نی ال آلور ؛ ال آمازسه یل آلور .
- § باصقیسز .
- ۲۲۷۱ صاحی قائل اولور دلال قائل اولماز .

فارسی

- صاحب خود را در پس خر نمیتوان دید
- ۲۲۷۲ صادق دوست اقربادن یگذر .
- ۲۲۷۳ صارمساغی گلین ایتشلر قرق گون قوقوسی چیتماش .

سَنَك يَدَكده در دِيْدَك يَرده خُرب اوْلنور. عوام

تُرکی بِيْنده بومعا [شمدی ميمون سَنَك قېوده

اوينايور] ايله تعبير اولنور «

۲۲۶۱ شيشمان ايدَك قى سَنَك صارقالك زنگين ايدَك قى

سَنَك پارتالک .

§ ۲۲۶۲ شيشهده پرى .

§ [وهىء سنبلزاده - شوق انگيز - در

وصف زنان عشوه زنان]

« قفس آر دنده او تلو طى قوشلر

سويلد پرسهك ند شكرلر چينر

هپ او طوطيلرك آينهسى وار

يعنى بلور كچي سينهسى وار

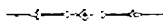
جامدن طشره ايدنجه نظرى

كورينور شيشهده مانند پرى «

۲۲۶۳ شيشهني ديشندن يالار .

فارسى

« سوداگر بنير در شيشه ميخورد »

۲۲۵۵ شیطانہ چارینی ترس گیدیرر .

ش - کسرء ثقیله ایله

۲۲۵۶ § شروانی زر دوز عجم بشقه کسمدر .

[مصراع مشهور]

۲۲۵۷ شیق شیق ایدن نالچه در ایش بترن آچه در .

ش شی - کسرء خفیفه ایله

۲۲۵۸ § شفاسی اولمیان بماره صحتدر هلاک اولمق .

[مصراع فامی]

۲۲۵۹ شمدی رعبت گوزل ایله زنگینه .

۲۲۶۰ شمدی مایمون آنک قپوسنده اوینار .

فارسی

آب در جوی تست

[عاصم - برهان قاطع ترجمه سی - آب

ماده سی]

« آب درجوی تست شمدی رواج و رونق و

اقبال سنک طرفیکده وحل و عقد و رتق و فتق

- § ۲۲۴۸ شیطان ایله اورتاق اکن بغدایک صمائی آلیر .
 § ۲۲۴۹ شیطان بنم اولسون دده سلطان سنک اولسون .
 (مصراع مشهور)
 ۲۲۵۰ شیطان قولاغنه قورشون .

§ [ثابت - غزل]

« جوار شیخده مطرب ترانه سنج اوله
 ایستسون سنی شیطان قولاغنه قورشون »

- ۲۲۵۱ شیطان عذابده گرک .
 § ۲۲۵۲ شیطانک دوستلغی دار آغاجنه قدردر .
 § ۲۲۵۳ شیطانلری کندی ایچلرندن .
 § [ثابت - مناجات و استمداد در قاضی
 حاجات]

حرف کیران بی هیز چوقدر
 هیچ قورتغنه مدد یوقدر
 مکر عین عنایت باری
 سهل ایده بو امور دشواری
 کهن فضلندن ایلیوب مأمون
 نفسم فتنه سندن ایده مصون
 درد نفس ستیره کردندر
 ینه شیطانز ایچرنددر »

- § ۲۲۵۴ شیطانله قباق اکنک قباق باشنده پاتلار .

۲۲۴۴ شریعتك كسديگى پارمق آجماز .

[شناسى - بيت مفرد]

« اولديغيچون قلیجی حق شرعك

آجماز كسديكى پارمق شرعك »

۲۲۴۵ شیخ اوچماز مریدی اوچورر .

۲۲۴۶ شیخ كراماتی كندندن منقول .

[نابی - قطعه]

« عصرده زندیق سیمای شیخ

مستحاب اندعوه لكده لاف آت

غییدن منصب ویرر طالبله

آلدا یوب خلقی ولایتلر صائر »

[نابی - حکایه منظومه]

« سینّه درویشد و پروب می خروش

باشلادی اولماغه کرامت فروش

لیك ایدوب احمد انا اعتقا

دیدى نوله ایلدلم انقیاد »

[شناسى - مصراع]

« بزم شیخ كراماتی اونور منقول كندندن »

۲۲۴۷ شیخ مریدینه موم مقصی اوك دیمش .

تیشه مگری حواله ایتسه خاک حیلاید
 مصر ایله بغداددن شط ایله نیلی قاندریر
 ایتسه باد مکر ایله تحریک دریای فتن
 شاشقین اوردک کبی شیطانی قیچندن طاندریر «

۲۲۳۸ شاعره لازم اولان برسوز بر سازدر .

[شناسی - بیت مفرد]

« بنده وار حسن بیان برده دل افغانساز
 واقعا لازم اولور شاعره برسوز بر ساز »
 § ۲۲۳۹ شاهین ایچون طوزاق قورسه م بختمه قوزغون
 دوشر .
 § ۲۲۴۰ شاهین ایله دوه اولانماز .

ش - فتنه ایله

۲۲۴۱ شجاعت عرض ایدرکن مرد قبطی سرقتن سویلر .
 (مصراع راغب)

۲۲۴۲ شجاعت قیافته دگلدر .

۲۲۴۳ شریعت ظاهره در .

ش

شأ - الف ایله

۲۲۳۱ شاب ایله شکر بردکل .

§ ۲۲۳۲ شاب ایله شکری فرق ایدر .

§ [ضیا پاشا - ظفرنامه - از لسان شاعر

خیری و بوشناق فاضل پاشا]

« نقری اواسده فاضله اول کامورک

اوغلنی تربید ایتک کیدر بریدرک

یوقسه تمیز ایدر بیننی شاب و شکرک

خانانی یقیلیردی نیجه اهل هنر

جانب عفوہ اگر اونسه طبعی میال »

۲۲۳۳ شایچی چیفیدی قدر زنگین .

۲۲۳۴ شاب دیمه دن شاپه اوتوردی .

۲۲۳۵ شاپه اوتورمش حاجی گمبسی گی شاپلادی .

§ ۲۲۳۶ شاشارم کدیلمک چاشیر بیتمه سنه .

§ ۲۲۳۷ شاشقین اوردک باشنی براقیر قیچندن طالار .

§ [نابی - قطعه هجویه]

« اولمشز برحیله پردازک اسیر مکریم

سفره افلا کردن نان نجومی چالدیر

§ ۲۲۲۷ سود دوکش کدی به دوندی .

§ ۲۲۲۸ سوزگون حی .

§ [عاکف پاشا - مکتوب - نمونه ادبیات

ابوالضیا]

« ادرندید کوندزیه جکی اشعار بیوریلان طیب
حذاقتی برشی ایسه واقعا [سوزگون حی] حسن
تدبیر اولمغلده »

§ [ابوالضیا - ردوس مکتوبلری - مجموعه

ابوالضیا - صحیفه ۱۳۰]

« حیات ثانی بی هنوز ادراک ایده مدیکندن - اگر

[بر سوزگون حبیلده] سفر آخرت مقدر ایسه -

مزاره آلیشوب آلیشدمیه جغمی »

۲۲۲۹ سوزوب کیت دیمه مشلریا گور کچ دیشلر .

۲۲۳۰ سوزیدن آریلان قوزی بی قورد قاپار .

[خاتم - نعت]

« اعتراف اہلند سر محفل رافتدر بو
اعتبار الیہ اولور آندہ سکوتک اقرار »
۲۲۲۵ سکوت ایتک کبی عالمده نادانہ جواب اولماز .
[مصراع مشہور]

[منیف - بیت مفرد]

« ترک دعوا الیہ دعوا منی انبات ایدرز
لب خاموش الیہ بز خصم من اسکت ایدرز »

عربی

جواب الاحق سکوت

[فرانسیزجہ]

A sottie demande point de réponse.

(ترجمہ سی) سؤال احمقانہ یہ جواب یوقدر .

۲۲۲۶ سکوتی موسیقی یرینہ پکر .

§ [بلیغ - مصراع]

« جہانده شمدی پکر موسیقی یرینہ سکوت »

§ [صویولجی زادہ نجیب - مصراع]

« سکوت صوفی خر موسیقی یرینہ پکر »

- ۲۲۱۵ سویلیدیگی لقردی بر انجیر چکردگی طولدیرمز .
 ۲۲۱۶ سويلئكدن سويلئك يگدر .
 ۲۲۱۷ سويلئدن سوز اوزار .
 ۲۲۱۸ سويلئئك سوز اولماز .

فارسی

سخنی هراچه بود گفته اند

- ۲۲۱۹ سويلئندن دگلين عارف گرك .
 (موزوندر)

- ۲۲۲۰ سويلينه باقه سويلئنه باق .
 § ۲۲۲۱ سويلينه باقه سويلئنه باق .
 § ۲۲۲۲ سويليه جکی وارسه ايشيده جکی ده وار .
 ۲۲۲۳ سويليه سويليه دئئده توی بتدی . دئئده

س سو - ضمه خفیفه مقبوضه اناه

- ۲۲۲۴ سکوت اقراردن گلور .

[باقی - غزل]

« اول صمندن باقیا بر بوسه دعوا قیل یودی
 سويلئزسه اوب همان آغرين سکوت اقراردر »

۲۲۰۹ سوزنا . زورنا

سو - ضمة خفيفة مبسوطة ايله

§ ۲۲۱۰ سوزابهسی .

§ [ثابت - داستان خواجه فساد]

« زمرة شيفتد دن ز نخستند
 سويلدى نقله سزا بر پابند
 دركه اولمشدى ردوسجقه نهان
 بش شهر سوزكونى بر رند جهان
 چكه رمالى خبر حمانى
 لاف سرمايه يالان دلالى
 چكده يوكسك ايدى مرتبهسى
 خلق ايچنده لقبي سوزابهسى »

۲۲۱۱ سوز آياغه دوشدى .

۲۲۱۲ سوز بر الله بر .

§ [نسيب - مصراع]

« سوز بر جناب خالق كون ومكن بر »

۲۲۱۳ سوزيكي بال ايله كسدم .

۲۲۱۴ سوزينك اريدز .

فارسی

مکس چیزی نیست اما دل بهم میزند .

۲۲۰۲ سیل اوگندن کوتوک قاپدی .

۲۲۰۳ سیل گیدر قوم قالور .

[واصف - قصیده شتاییه]

« سیل کیدر قوم فانور آخر بوکا عالم دیرلر
ایله عاشق افتاده کی اغیاره فدا »

۲۲۰۴ § سیما اخلاق آینه سیدر .

۲۲۰۵ سیویلجه بی قورجالادجه چیان ایدر .

سر - ضمه ثقیله مسموطه ایله

۲۲۰۶ سوخته - (سوفتا) نك يتاغی فپودن طیشاری
آتمشیر بی ضمناً استقلالدر بودیش .

۲۲۰۷ سوقاق سپوزکه سی .

[واصف تخمیس - باصطلاحات زنان]

« اوامه سوقاق سپوزکسی قادین قادیجق اول »

س سو - ضمه ثقیله مقبوضه ایله

۲۲۰۸ سلطان فاطمه بیاندن قالمه .

۲۱۹۶ سکه و خطبه پادشاهك ايكي دليلی در .

۲۱۹۷ سکه‌ی مرمره قازدی .

[سامی - ییت]

« آهم تمام او سنکده ایلدی اثر
سد آورین که سکه‌سی قازدی مرمره »

[نابی - غزل]

« نعل و یاقوت قزار سکه‌ی مرمره دکل
نایا هرکیم اونور نه نکو قینده »

§ [مصرع - سید وهبی]

« سخاوه سکه‌ی مرمره قازدی برحتم »

§ [نعتی - داستان ادهم وها - دریان وصال]

« کلدی مشاطلر که یوز یازهر
سکه‌ی مرمره اوستند قازهر »

۲۱۹۸ سیکنک اولار .

[فرانسه ترجمه]

Il attrape des mouches.

(ترجمه سی) سیکنک ضوتار .

۲۱۹۹ سیکنک پکمزجینی طانور .

۲۲۰۰ سیکنک کبی ویزردار .

۲۲۰۱ سیکنک مردار دگل معده بولاندير .

§ ۲۱۸۸ سنی حماجی ایدن بنی ده کلخنجی ایدر .

§ ۲۱۸۹ سونی سوهم سنی .

۲۱۹۰ سوسنی سونی خاک ایله یکسان ایسه ، سومه سنی
سومینی مصره سلطان ایسه .

§ ۲۱۹۱ سونجندن آغزی قولاقارینه واریر .

۲۱۹۲ سونک قولیم سومینک سلطانی .

[شناسی - یت]

« کوکلت عشق و وفا در شرف وعنوانی

سونک بن قولیم سومینک سلطانی »

س - کسره ثقیله ایله

۲۱۹۳ سرکی دوستگه دوستگی دشنگه آچه .

§ [وهی - مصراع]

« راز پنهانی اخوانکده ایله فاش »

س - کسره خفیه ایله

۲۱۹۴ سپاهی به صاغ سوز تیارندن یگدر .

§ ۲۱۹۵ سزه فنا ایسه بکا ای در .

۲۱۷۴ § سلطنت دیدکاری آنجق جهان غوغاسیدر .

[مصراع سلطان سلیمان قانونی]

۲۱۷۵ سمری دویردی .

۲۱۷۶ § سمرینی گوشه طیادیلر .

۲۱۷۷ § سن آغا بن آغا بواینگی کیم صاعه .

۲۱۷۸ سن افندی بن افندی آتی کیم تیمار ایده .

[موزوندر]

۲۱۷۹ § سن ایشلرسک مال ایشلر انسان اویله گنشلر .

۲۱۸۰ سندن دولتی ایله طوتمه .

۲۱۸۱ سنده بیلدک امانمک اوقومش اولدیغنی .

۲۱۸۲ سن دیمه نیجه دگرمند غوغا اولماز .

۲۱۸۳ سن سن، بن بن .

۲۱۸۴ § سن صاغ بز سلامت .

§ [عطایی - بیت مفرد]

« بیزر کوزلر کدن جانده ایرشدی آفت

شمدن کرو افندم سن صاغ بز سلامت »

۲۱۸۵ سن قزان سن یه .

۲۱۸۶ § سنک آرادینگك قنطار بورسه ده کستانه طارتار .

۲۱۸۷ سن گیدرکن بن گلیوردم .

چکدرک فنده فیکریله زین
 خلقی ایچره اولدک حانی یان
 عاقبت آلچق ایدوب پایه سنی
 کدی یه بولکده سرمایه سنی»

فارسی

زادو بود خودرا برباد داد

- ۲۱۶۴ سر ویرر سر ویرمز .
 ۲۱۶۵ سر ووروب سر ویرمه ملی .
 ۲۱۶۶ سعدی درویشی کجی طوندی قالدی .
 ۲۱۶۷ سکا الویرن بگا بول بیله گلور .
 ۲۱۶۸ سکا پشمش سه بگا قورتارلمش .
 ۲۱۶۹ سگسار کجی بوغار .
 ۲۱۷۰ سل . سیل . سیل .
 ۲۱۷۱ سلام پازه کلام پازد .
 ۲۱۷۲ § سلامت ایستیان دینانی طوتمق گیک .
 ۲۱۷۳ سلامت انسان حفظ لسان ایله در . دینانی
 طوتان .

عربی

سلامة الانسان في حفظ اللسان

- ۲۱۵۴ سبیلخانه بارداغی، کبی دیزلدیلر .
 ۲۱۵۵ سیتده پاموق یوق .
 ۲۱۵۶ سجاددنک درت اوچنی ده براقش .
 ۲۱۵۷ سرچه دن بشقه قوش زیرکدن بشقه یوقوش یلنر .
 ۲۱۵۸ سرچه دن قورقان طاری اکر .
 ۲۱۵۹ سرچه گبی بر دالده طورماز .
 ۲۱۶۰ سرچه نه چوبوق بره در .

§ [ثابت - غزل]

« هزار خستیده کلبن طوقند سندر در
 اوتازه کل ندیلور سرچیده چوبوق بره در »

فارسی

در خانه مور شبنجی طوفان است .

- ۲۱۶۱ سرچه بی قوشدنی صایارسن .
 ۲۱۶۲ سرخوشک مکتوبی میخانه ده اقونور .
 ۲۱۶۳ سرمایه بی کدی به یوکلندی .

[وهیء سنبلازه - لطیفه - در اتصاف]

اصناف بعدم انصاف]

« نه روا عرضی اولان تجاره
 ضم ایدوب حیلایی کسب و کاره »

سا - الف ایله

- ۲۱۴۷ § ساخته وقار .
 ۲۱۴۸ § ساده پرنج زرده اولماز بال کرکدر قزغانه . بابا مالی
 تیز توکنیر اولاد کرک قزانه .
 ۲۱۴۹ § سازد ساز ایله سوزده سوز ایله مقابله کرک .
 ۲۱۵۰ سازینه بلبل قونار .

[وهبی سنبلزاده - اطفیه در علم موسیقی]

« اونچق نفع حقیقت آگاه
 ایسیدر نچد صدای جانکه
 شوقیله وولهلی آواه
 بلبل قوندینی جوقدر سازه
 طبع انسان نچد ایلر که قرار
 حظ ایدن اشتر اشکسته مهار »

س - فقهه ایله

- ۲۱۵۱ § سبسنر دشمن پیدا ایدن یا احمقدر یا کوزده .
 ۲۱۵۲ § سبسنر قوش بیله اوچجاز .
 ۲۱۵۳ § سبسنر کیسه نی دشمن ایتمه .

۲۱۵۱ - زورده پسر و زورده

ز زور - ضمه حذو ماسومه به

۲۱۵۲ - زورده پسر و زورده

ز زور - ضمه حذو

ز زورده پسر و زورده

ز زورده پسر و زورده

ز زورده پسر و زورده

ز زورده پسر و زورده

ز زورده پسر و زورده

ز زورده پسر و زورده

ز زورده پسر و زورده

ز زورده پسر و زورده

۲۱۵۳ - زورده پسر و زورده

۲۱۵۴ - زورده پسر و زورده

۲۱۵۵ - زورده پسر و زورده

۲۱۵۶ - زورده پسر و زورده

مفسه

سا - الف ایله

- ۲۱۴۷ § ساخته وقار .
 ۲۱۴۸ § ساده پرنج زرده اولماز بال کرکدر قزغانه . بابا مالی
 تیز توکنیر اولاد کرک قزانه .
 ۲۱۴۹ § سازه ساز ایله سوزده سوز ایله مقابله کرک .
 ۲۱۵۰ سازینه بلبل قونار .

[وهبی سنبلزاده - الحاقیه در علم موسیقی]

« اولیحق شمع حقیقت آگاه
 ایشیدر نیجه صدای جانکه
 شوقیله وولهلی آوازه
 بلبلک قوندیغی چوقدر سازه
 ضبع انسان نیجه الیرکه قرار
 حظ ایدر اشتر اشکسته مهار »

س - فتنه ایله

- ۲۱۵۱ § سبسنز دشمن پیدا ایدن یا احمقدر یا کوزده .
 ۲۱۵۲ § سبسنز قوش بیله اوچماز .
 ۲۱۵۳ سبسنز کیسه‌نی دشمن ایتمه .

۲۱۴۱ زورناده پیشرو اولماز . بوریده

زُ زو - ضمه خفیفه مبسوطه اله

۲۱۴۲ زلف یاره طوقندی .

[منیف - غزل]

« زلف یاره طوقندی کیی صبا

سد هزار آفتاب وار دنده »

§ [ضیا پاشا - ظفرنامه - از لسان شاعر

خیری و بوشناق فاضل پاشا]

« سیرینه کوز ایره مز کلک هنر جامه سنک

اوقو بو بیتنی دقتله ظفرنامه سنک

[زلف یاره طوقنور] مسئلهده خامه سنک

تار معنی دو کیلور پینه قنغال قنغال »

۲۱۴۳ زوگورد اولوب دوشکدنیسه اویوز اولوب قاشق یگدر .

§ ۲۱۴۴ زوگوردلک زاده لکی بوزار .

۲۱۴۵ زوگوردلگ آدینی ظریفک قویمشله .

۲۱۴۶ زوگورد ده مال قایدیرمش کبی تلاش ایدر .

 مفلسه

۲۱۳۱ زیر دلی مور کراکه .

۲۱۳۲ زیلغت یدی .

ز زو - ضمه ثقیله مبسوطه ایله

۲۱۳۳ زقاق - سوقاق .

۲۱۳۴ زور اویونی بوزار .

۲۱۳۵ § زور ایله کوپک چواله گیرمز .

۲۱۳۶ زور ایله کوزللك اولماز .

[نابی - غزل]

« دکلدر حسن مادر زاد محتاج زر وزیر
تکلف حسنده رهیاب اونورسد دایستد اولمز »

۲۱۳۷ زوره بکلرک بورچی وار .

۲۱۳۸ زوره طاغملر طیانماز .

۲۱۳۹ § زوقه بی یوتدی .

§ [ثابت - غزل]

« یوتدیدی طبع اولطمسینی آده شیطان

آویزه ایدوب دانهی نار حسدن »

زؤ - ضمه ثقیله مقبوضه ایله

۲۱۴۰ زورناجینک قارشوسنده لیون یر .

§ [بیت - از نوادر الاثار]

« ابتدای زمان مدتی ایضا فتنه در .

کهواره ده کی کودکنک شره ننی »

۲۱۱۹ § زمانه حاجیسی آدمه ارمغان ویرمز .

§ [ثابت - غزل]

« نسیم کوی بزه کل چشم جانی ویرز

زمانه حاجیسی یارانه ارمغانی ویرز »

۲۱۲۰ زنکین عربسه سنی طاعدن آشیرز : زوکورد دوز
اوواده یوننی شاشیرز .

۲۱۲۱ § زنکینک خروسی ده یمورطالار .

۲۱۲۲ § زنکین کیسه سنی دوگر زوکورد دیزینی .

۲۱۲۳ زنکینک گوگلی اولنجهیه قدر فقرانک جانی چیقار .

۲۱۲۴ § زنکینک مالی زوکوردک چکه سنی یورار .

۲۱۲۵ زنکینک مالیه زوکورد اگلنور .

۲۱۲۶ زنکینه مال ویرن دگره صوگوتورز .

۲۱۲۷ زهردن شفا قجه دن وفا گلمز .

۲۱۲۸ زیتون یاغی گبی صویک اوسته چیار .

۲۱۲۹ زید ایچون عمرود خطاب اولماز .

زِ زی - کسرده ثقیله ایله

۲۱۳۰ رزود تاویل کوتورمز .

[بیت]

« سر زمانه کیتی بریده باد بکاز
زمانه با تون سازد تو بازماند بساز . »

۲۱۱۳ زمان صمان صاتار .

۲۱۱۴ زمان صمان صاتار صمان زمان صاتار .

۲۱۱۵ زمانه اویمق گرک .

§ ۲۱۱۶ زمانه ده بیک هنر بر آفرینه .

§ [نای - قطعه]

« ارزان متاع فضل وهنر تا اودکلو کیم

بیک معرفت رمانده بر آفرینه در .

ابنای دهر هر هنره آفرین ویرر

یارب بو آفرین ند دو کمنز خزینه در . »

§ ۲۱۱۷ زمانه چوجوغنی طقوز بابایدر .

§ [ثابت - رباعی]

« دنیای طقوز طولاشده آدم بولدمز

بابای زمانه بر سلیم البالی

فرزند ند آبای فاک اولغله

ابنای زمانه هب طقوز بابالی . »

§ ۲۱۱۸ زمانه چوجوغنک شره نی .

۲۱۰۷ زحمتك نقطه سی قالفنجه رحمت اولور .

۲۱۰۸ § زردوز پالان اورسهك اشك ینه اشكدر .

[مصراع ضیا پاشا]

۲۱۰۹ زعفران کبی صاری .

۲۱۱۰ § زلزله نی کورن یانغینه راضی اولور .

§ [عزت ملا - قطعه - برای زلزله حلب]

« اوندی استانبول اهالیسی حریتیه راضی

بیله پکدکده بوییل شهر عیبتاب وحلب

طوتوشوب هر برینك دامن صبری دیدیر .

بزه یانغین یشور زلزله ورمه یارب »

۲۱۱۱ زمان زمانه اویماز .

[فرامرز جد]

Les jours se suivent mais ne se ressemblent pas.

(ترجمه سی) کونلر تعاقب ایلرلر لکن بر برینه

بکیرده منزلر .

۲۱۱۲ زمان سکا اویمازسه سن زمانه اوی .

فارسی

زمانه با تونسازد تو با زمانه بساز .

ز

زأ - الف ايله

۲۱۰۲ § زال اوغلی رستم کسادی .

ز - فقهه ايله

۲۱۰۳ زبانی قلقلی .

۲۱۰۴ زحمت چکن راحت بولور .

۲۱۰۵ زحمتسز بال ینز .

فارسی

رنج بکش تا بکنجی برسی

فارسی

[مصراع]

نا برده رنج کنج میسر نمیشود .

[فرانسرجه]

On ne peut cueillir la rose sans se piquer les doigts.

(ترجمه سی) پارمق‌لرینی آجتمق‌سزین گل
قوپارلماز .

۲۱۰۶ زحمتسز برشی اولماز .

§ ۲۰۹۵ روزگارک اوگنه دوشتمان آدم یوریلور .

[مصراع مشهور]

۲۰۹۶ روزکاره اعتماد اولنماز .

§ [مصراع]

« سنین داخی اولسدک روزکاره اعتماد ایتمد »

۲۰۹۷ روزکاره توکورن یوزینه توکورز .

[فرانسزجه]

Il crache en l'air, cela lui retombe sur le nez.

(ترجمه سی) هوایه توکورر، توکوردیگی

یوزینک او-تنه دوشر .

رؤ — نَمْنَمَةُ خَفِيفَةُ مَقْبُوضَةٍ اِیْلَه

§ ۲۰۹۸ رؤیا ایسه خیردر ان شالله !

§ ۲۰۹۹ رؤیا ایله خولیا اولسه زوگوردلرک جانی چیقار .

۲۱۰۰ رؤیا کبی گلدی کچدی .

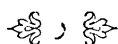
§ ۲۱۰۱ رؤیا گورمشه دوندی .

§ [کانی — قصیده — در بیان فقدان صداقت]

« دوش کورمشد دوندی دونچک دور رواجی

حیرت کتورز آدمه سیران صداقت »

را - الف ایله

۲۰۸۵ راحت استیان صاغر، کور. دلسز اوله لیدر.

§ ۲۰۸۶ راحت یوزینه حسرت قالمش.

§ ۲۰۸۷ رافدن سونکر دوشمش.

§ ۲۰۸۸ رافده شکر وار اّما سکا گوره دگل.

ر - فته ایله

§ ۲۰۸۹ رشید پرنجی چوق صو کوتورر.

۲۰۹۰ رغبت گوزل ایله زنگینه در.

۲۰۹۱ رقیب اولسونده نه یوزدن اولورسه اولسون.

§ ۲۰۹۲ رمضان برکتلی آیدر اّما دیواردن کیدن قلیجه

صور دیمش.

رؤ - ضمه تشبیهه مقبوضه ایله

۲۰۹۳ روزگار اسمینجه یاپراق قلدماز.

۲۰۹۴ روزگارک اوگنه دوشن یا گیلور.

ذ

§ ذ - الف الہ

۲۰۷۶ § ذاتی مدوح اولانک صفاتہ احتیاجی یوقدر .

ذ - فتحہ الہ

۲۰۷۷ § ذخیرہ نک انباری صپانک اوچندہ در .

۲۰۷۸ ذلیل آدم طمعکار اولور .

۲۰۷۹ § ذمیک ذمی مدح یرینہ کچر .

۲۰۸۰ ذوقی خمارینہ دگمز .

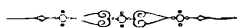
۲۰۸۱ ذوقی دزت اوستہ .

ذ - کسرہ خفیفہ الہ

۲۰۸۲ § ذمی کبی اتمی .

۲۰۸۳ ذہنہ بال قباغی .

۲۰۸۴ § ذہنگہ طورپ صقہیم .

- ۲۰۶۸ § دوگون درنك هپ بر اورنك .
- ۲۰۶۹ دوگونده زورنايه حمامده قورنايه مائل اولور .
- ۲۰۷۰ دوگونده فاطمه جني كيم بيلور .
- ۲۰۷۱ دوگون فضولاني ايدييور .
- ۲۰۷۲ دون جين اولوبده بوگون آدم چارپيور .
- ۲۰۷۳ دون قباق اولدي بوگون اطرافه بيون اوزادييور .
- ۲۰۷۴ دونكندن بوگون گوزلسن .
- ۲۰۷۵ دونكي كوله لکنه باقه بوگونكي افنديلکنه باق .

§ ۲۰۶۰ دوشش آتدی .

§ [روحیء بغدادی - قطعه]

« شش آنچه تقاعدلکه مخلولدر الان
 بن بیدلی شاه ایتسك ایا شاه مكرم
 ذوق ایلسه کولم دوشوب احسانك مظهر
 زار اولمش ایکن نرد طلبده دوشش ایتیم »
 ۲۰۶۱ دوشمز قالماز بر الله .

۲۰۶۲ دوشنك دوستی اولماز .

§ ۲۰۶۳ دوشنك دوستی اولماز دوشمه گور .

§ ۲۰۶۴ دوشنه الله کریم .

۲۰۶۵ دوشنه دن سولمه . ~~هه~~ اول دوشون§ ۲۰۶۶ دوگون ال ایله خرمن یل ایله . ~~هه~~ خرمن

۲۰۶۷ دوگون اوینی یئمز چناق چوملك طاشیر .

§ [نوعی - قصیدهء سوریه]

« شهباز ایله خصومه قادرمیدر خروس

ترك ایلسون عنادی قزلباش نابکار

سور عظیم سنته خدمت ایتکده

جمع اوندی سرور ان سلاطین هر دیار

خاقان ترك و خان ختن حاکم یمین .

رایان هند و داور کشمیر و قندهار

یئمز دوکن اوین که کلد کاسه نیس اولد

فغنور ملك چین ایله کمرای تاجدار »

- ۲۰۵۲ دنیا ییقمش او آلتند قالمش .
 § ۲۰۵۳ دوباره ایله قزانیلان حلوا ایله یغز .
 § ۲۰۵۴ دودکی چالدى .
 ۲۰۵۵ دوز طبان .

[نابی - غزل]

« خدا کوستر مسون یوخسه مذاق وصلی تلخ ایلر

مجربرد رقیبک میمنت یوقدر قدومده »

۲۰۵۶ دوش اویقودن صگره کلور .

۲۰۵۷ دوشدك ايسه طوپراغه صارل .

۲۰۵۸ دوشده کورسه م خیره یورم .

§ [نعتی - داستان ادهم و هما - در بیان

وفات هما سلطان]

« پدر و مادرك بریسی ایدم

عزت و رفعتك دریسی ایدم

رویتد اونعد بتم ناخر

چشم شاهن دکل ایدی قادر

بو یاه جای دوشده کورمز ایدم

دوشده کورسده خیره یورمز ایدم . »

۲۰۵۹ دوشدیکك یردن قالق .

۲۰۴۱ دنیا طمع دنیاسیدر .

§ [بقابی - بیت]

« بوسه که دل قائل اولماز و صلتک شیداسیدر »

دوسته معذور ضوٓب دنیا ضمع دنیاسیدر «

۲۰۴۲ دنیا قزغان بز کفجه .

۲۰۴۳ دنیا کافره جنتدر .

۲۰۴۴ § دنیا کیمه قالمش که سکا قاله جق .

۲۰۴۵ § دنیانک اوچنه یتشدک .

۲۰۴۶ دنیانک اوچی اوزون .

۲۰۴۷ دنیانک تحملی یوق .

۲۰۴۸ § دنیایه طیانمه قارییه گوکنمه .

۲۰۴۹ § دنیایی باشنه زندان ایتدی .

§ [کمال - بیت - نظیره غزل وجدی]

« بارگاه عدنی ویران ایلینلر عالمک »

باشنه زندان ایدر دنیایی آباد ایتسده «

۲۰۵۰ دنیانک قاچ بوجاق اولدیغنی ییمز .

۲۰۵۱ دنیا ییقلاسه قیدنده دکل . جهان .

[نائی - غزل]

« احسنت اول کدای تجمل بدوشدکیم »

یانسه جهان ایچنده حصیری بولنمیه «

فارسی

دنیا دایم بیک قرار نیست

فارسی

دنیای فانی بیک قرار نماند

۲۰۳۴ دنیا بر یاغلی قویر و قدریه یلنه عشق اولسون .

§ ۲۰۳۵ دنیا بویا کیم قرانه کیم ییه .

[مجموعه ابوالضیا - امثال عرب - صحیفه ۸۰۹]

« [رب ساع نقاعد] اکثر نیک سعی از طور انلر

ایچوندر دیکدر کد [دنیا بویا کیم قرانه کیم یید]

مئیز یرنده ضرب ایدیلیر . »

۲۰۳۶ دنیا توکنور دشمن توکنز .

§ ۲۰۳۷ دنیا حضرت سلیمان قالماش .

§ ۲۰۳۸ دنیاده اکن آخرتده بچر .

§ ۲۰۳۹ دنیاده تاسه سز باش بوستان قورقواخنده بوانور .

§ ۲۰۴۰ دنیا رو یا کیدر .

§ [نقی - قصیده - در مدح سلطان احمد اول]

« مردوش کیدر حق بو کد مئیده بو عالم

کیم کوز یوموب آججه زدن کذر ایلر . »

§ ۲۰۲۹ دشمنه صاحب حیقان دشمن صایایر.

§ [خواجه سعدالدین - تاج التواریخ -

ذکر فتح ممالک عرب - صحیفه ۲۲۸]

« ویرمرز دشمنه مجال نفس

یا قرلباش ایش یاخود چرکس

کیمکه تیغک چکر مقابله ده

اول آلور حصه سین مقابله ده

چون قرلباشه چرکس اوندی ضهریر

چکرز بز دخی آکا شمشیر

کیمکه ررقومی سوسه آنددر

دشمنه یار اولانده دشمندر »

۲۰۳۰ دشمنه فرصت ویرمه .

§ ۲۰۳۱ دشمنی خارجده آرامه .

۲۰۳۲ دشمنی زبون ایدن مدارادر .

۲۰۳۳ دنیا برقرارده طورماز .

[نابی - قصیده عزلیه - درشت خوانی

مصاحب مصطفی پاشا]

« اونسد آراسته برده یند رچیده اونور

برقرار اوزره دکل دور طرب کردش جام »

۲۰۱۵ دویولدی شکرلی خلقه .

د دو - ضمه خفیفه مبسوطه ایله

۲۰۱۶ § درت آياغنی بریره کتوروب لقردی سویلیه مز .

۲۰۱۷ درت اوجنی صالیویردی .

۲۰۱۸ درت پارملاک موم آلدہ دردکه یان .

۲۰۱۹ § درت کوز بر اولاد ایچوندر .

۲۰۲۰ درت کوزله باقار .

۲۰۲۱ درت یائی دگر آلدی .

۲۰۲۲ دوکه صوایله دگرمن دونمز .

۲۰۲۳ دونمه دولاب گبی ایکی یوزلی .

د دو - ضمه خفیفه مقبوضه ایله

۲۰۲۴ دشمن . ➤ خصم

۲۰۲۵ دشمن دشمنک حالندن بیلز .

۲۰۲۶ دشمن دشمنه غزل اوقوماز . ➤ خصم

۲۰۲۷ § دشمنسر آدم اولماز .

۲۰۲۸ دشمن قارنجه ایسه کندیگی مردانه بیل .

۲۰۰۸ دوستلغی بوز اوستنه یازی یازمق گیدر .

۲۰۰۹ دوستاق قنظارله آالش ویرش مثقاله .

فارسی

یاری یاریست حساب حساب

۲۰۱۰ دوستگی مدح ایدرسهك برازیرهك یرینی قوی .

۲۰۱۱ دوسته چوق واران اکشی یوز گورر .

۲۰۱۲ § دوسته دشمن باقشلی .

§ فارسی

غنیانه نگاه میکند

فارسی

§ [محترم کاشی - بیت]

« عاشق از حسرت رخسار توآهی نکند

که در وغیر غنیانه نگاه می کند »

۲۰۱۳ § دوستی کوسترمله دشمن ازینر .

دو - ضمه ثقیه مقبوضه الیه

۲۰۱۴ § دیولدی حسنك بوزکی .

- ۲۰۰۳ دوست بریشیل یاپراق .
 ۲۰۰۴ دوست برایشه آزدرد دشمن برایشه چوقدر .

فارسی

هزار دوست کم است يك دشمن بسیار است

فارسی

« دوستی را هزار دوست کم است

دشمنی را یکی بود بسیار . »

§ ۲۰۰۵ دوست دوستدن سر صاقلاماز .

§ [فضولی - غزل]

« ایلریم بخود فغان کوردیجه کویک ایلرین

آشناراز نهان آشدان صاقلاماز »

۲۰۰۶ دوستدن ضرر کلز .

فارسی

هرچه از دوست میرسد خویست

۲۰۰۷ دوست قرا کونده بللی اولور .

فارسی

یار نیک را در روز بد باید شناخت

۱۹۹۵ § دینی بر اوغرینه [دین مبین]

۱۹۹۶ § دیواری نم انسانی غم بیقرار .

۱۹۹۷ دیوان آتی .

۱۹۹۸ § دیو آینه سینه باقش . کندی

۱۹۹۹ دیورل دیلنجیسی کی ابرام ایدز .

دو - ضمه ثقیله مبسوطه ایله

۲۰۰۰ دوست آغلادر دشمن گولدر .

[وهی سنبلزاده - لطیفه - احتراز حیلہ کاران
و خائن]

« يك خطر در ايو فهم ايله كه سن
كوزينه دوست يوزندن دشمن
دشمنی دوست اوزور صانده صاقین
عرض اخلاصنه آندانده صاقن »

عربی

صديقك من صدقك لامن صدقك .

۲۰۰۱ دوست ایله یه ایچ آتش ویرش ایتمه .

۲۰۰۲ دوست باشه باقار دشمن آیانه .

۱۹۹۱ د یانی طوتان باشنی قورتاریر .

عربی

سلامة الانسان في حفظ اللسان

عربی

من صحت نجا

§ ۱۹۹۲ دیمشلم عبرت آلسون کورمین شاهي اوتاغندن

[مدراع سيد وهي]

۱۹۹۳ دینسزک حقندن ایمانسز کلور .

[موزوندز]

§ [نیلی - غزل]

« نوله اول کافر خسند حواله ایتسدم اغیاری

مشلدز دینسزک انبت کلور حقندن ایمانسز »

§ [سرورزی - تاریخ هزل آمیز - برای غلبه

فرانسه بنمچه]

« دینسزک حقندن ایمانسز کلور کیم ایلدی

اولسکدسن جمهور ايله یغما فرانسه نچدمک

الامان دیر موسقو البتد کوزوب تدریجی

ملکته .. تهلدی حلا فرانسه نچدنک »

§ ۱۹۹۴ دینندن دوزر دیدیگندن دوتمز

§ [ثابت - غزل]

« زمانده غزلی کیمسه آلمیور ثابت
 دینجیید ویریلان تحفه سلام کبی »
 ۱۹۸۵ دینجی عالمده بر اواسه شکرله بسلر لر .

[فطنت - غزل]

« دیدی دینر ایلزدم نوسه نعل دروغ
 قندایله بسلردم اولسدیدی اگر جرار بر »
 ۱۹۸۶ دینجینک چنانغدن پاره چالار .
 ۱۹۸۷ § دینجینک طور بهسی طولماز .
 ۱۹۸۸ دینجینک یوزی قاره طور بهسی طوایدر .

فرتی

کدا رویش سیاه است اما توپره اش پزاست
 ۱۹۸۹ دینجییه برخیار ویرمشر اگری دیه بگنمش .
 ۱۹۹۰ دیانی اشک آریسی صوقسون .

[فاصل - زنانامه - صفت زنان ارمی]

« حیددن هیچ ند زمن بان آفسون
 دینلی اشک آریسی صوقسون
 قومقبو یاغینی اولدی مشدد
 سرکز قنباغی یاندی بدد »

- § ۱۹۷۶ دیل اوزادیلان یره ال اوزادماز . ال
 ۱۹۷۷ دیلدن گلان الدن گلسه هر فقرا پادشاه اولور .
 ۱۹۷۸ دیلده نیاز الدہ پیاز .
 ۱۹۷۹ دیل قلیچدن کسکیندر .
 ۱۹۸۰ دیلک کیگی یوق نردیه چویرسک اورایه دوزر .
 § ۱۹۸۱ دیلرده داستان اولدی .

§ [حلیمکرای - غزل]

« هب حسن وعشقه دائر ایش کفتکوی خاق
 دیلرده داستان ایش اسرار صانديغ »

۱۹۸۲ دیلده توی بتدی .

فارسی

زبانم موی بر آورد .

(ترجمه سی) دیلم توی چیقاردی .

فارسی

زبانم کبودشد

(ترجمه سی) دیلم گوگردی .

§ ۱۹۸۳ دیلنجی دگنگنه دونمش .

§ ۱۹۸۴ دیلنجی سلام آماز .

۱۹۶۵ دیشنی صایدیرر .

۱۹۶۶ دیشی قوشدر یووایی یاپان .

۱۹۶۷ دیشی کوپک قسوروغنی ساللامیجه ارکاک کوپک
آردینه دوشتیز .

§ ۱۹۶۸ دیشنه طیاندی .

§ [شیخ غالب - غزل]

« بامکاه فلکده چیقدی ستون آهم

خیم چرخک دیشنه خیلی طیاندیم بوکیجه »

۱۹۶۹ دیکندن گل بترگلدن دیکن .

§ ۱۹۷۰ دیکنسزکل اولماز انگلسز یار اولماز .

§ [روحی بغدادی - غزل]

« بویاه قینش حکمت ای بلبلای ازندن اقتضا

کیم نه یاز اعتبارسز اولسه نه غنچه خارسز »

§ ۱۹۷۱ دیکنه تراش .

§ ۱۹۷۲ دیکیش طوتیردماز .

§ ۱۹۷۳ دیکیش قالدی .

§ ۱۹۷۴ دگلینه ~~هه~~ آکلایانه .

§ ۱۹۷۵ دیل آدمی بیان ایدر .

§ [واصف - جوابنامهٔ پسندیده از دهان
دختر]

« دیدی قودیله بجدی بتون یاز ایله قشم
دعواجی کندی بورسویه یوق غیری هیچ ایشم »
§ ۱۹۶۲ دیدیگی گلدی چیقدی .

§ یکچیری روحی - غزل]
« دیرلردی خط دهری برکون کلور چیقار
هَب کلدی چیقدی ای دل شیدا دیدکری »
۱۹۶۳ دیش بیلر .

[واصف - قصیدهٔ رمضانیه]
« کوردکجه هلال فلکی کرسنه چشمان
سر صفرهٔ چرخ اوزره صانور پارهٔ نادر
قرص مهده بودیش بیلدیش واریکن آنده
مه در او دکل نان دیو کل ارسک اینادر »
[وهبیٔ سنبلزاده - لطیفه - در احوال
ملاحدهٔ زمان]

« اکثری دیش بیله یوب قربانه
کوز دیگر نزره بشر احساند »
۱۹۶۴ دیشک آغریدینی یره دیل دوقنور .

[پرتو پاشا - غزل ردیف]

« نه دیرسم واز پکمز غمزه دن اول چشم پرکولر
مشدر فتند جولر الفت غمازدن پکمز »

۱۹۵۵ دمیاط پرنجیدر چوق صو قالدیرر .

۱۹۵۶ دمیاطه پرنجه گیدرکن اوده کی بولغوردن اولدی .
پیا سه .

[عاصم - قاموس ترجمه سی - نعامه ماده سی]

« (النعامه) سخابه وزنده دوه قوشنه دینور
شمعدی مزبوره بو حال کوردکده حیران ونادم
و پشیمان اولوب قالدی . پیاسه پر شجه کیدرکن
اوده کی بلغوردن چیقدی »

فارسی

خر رفت رسن برد .

۱۹۵۷ § دیبسنز تجربه جامسنز پنجره .

۱۹۵۸ دیبسنز کیله بوش انبار ها اولچ . ها اولچ .

۱۹۵۹ دینه طاری اکر .

۱۹۶۰ § دیدهلر روشن .

۱۹۶۱ § دیدی قودیه عمر کچیرر .

§ [ثابت ظفرنامه - بیکار کردن خان
جنکیز تبار با طاہور اعدای برکشتہ کار -
تمثیل ابوالضیا]

« اولورکن لعاب ایله رطب اللسان
اوچوب کلدی دل کسدی همان
لساندر دلك کلدسن کسدیرن
مشلدن بویکم دل اسن باش اسن »

۱۹۵۳ دلبرده وفا اولماز .

[عزت منلا - غزل]

« افسانه کلور باکه دوکوب سوکدسی یارک
دلبرده وفا اولمه ضرب مثانجه »

[پرتو افندی - غزل]

« اولور مشهور عالم دلربازر بیوفانقله
سنک ای پر صفا نلاهرده اولیله شهرتک یوقدر »

[نابی - غزل]

« مشهوردر که ماه رخان سپهر حسن
بالطبع بیوفا اولور اما که دپ دکل »

۱۹۵۴ دلبر قسمی غمازی سوز .

۱۹۲۹ دوده قولان .

§ [کال - عبدالرحمن خانک مکتوبی اوزرینه

مطالعات - عبرت - نومرو ۷۷]

« بخارا و خیوه و خوقند حکومتلارنده اوروپا
جغرافیای طوبی طوبی ۱۲ میلیون نفوس تخمین
ایتمکده ایسدرده اورالک سوابق احواند و وسعت
اراضیسنه نظراً بوتخمینک بزم ترکلرده مشهور
اولان [دوده قولاق] مثلندن هیچ فرق بوقدره.»

۱۹۳۰ دودسی حاجی .

§ ۱۹۳۱ دود قوشی کبی یوکه کلنجه قنادینی اوچغه کلنجه
آیاغی گوسترر .

۱۹۳۲ دود قوشی کبی یوکه کلنجه قوشم دیر: اوچغه کلنجه
دودیم دیر .

۱۹۳۳ دود کعبه یه کتنگله حاجی اولماز .

فارسی

« خر عیسی اکر بکد رود

کشته آید هنوز خر باشد »

۱۹۳۴ دود کبی برطوغری یری یوق .

۱۹۳۵ § دود کیتدی یولارینی آرار .

§ [سلطان جم - غزل]

« دوتقدر وصال یار اما
بکا یار اولمدی اودولت آه ! »

۱۹۲۰ § دوه آدینی صاتار اشک اودونی .

۱۹۲۱ § دوه آغر گیدر اما یول آلیر .

۱۹۲۲ دوه بر آچهیه دوه بیك آچهیه .

۱۹۲۳ دوه بوینوز آرارکن قولاقدن اولمش .

۱۹۲۴ دودجی ایله کوروشن قیوسنی بیوک آچار .

۱۹۲۵ § دوه خجوری (خجیری)

۱۹۲۶ دوددن بیوک فیل وار .

[نرکسی - خمسہ - مشاق العشاق المشتاق -

حکایه فردی]

« اول اما ایسه خنکار صاغ اولسون دست

بر نالانی دست مقالی کوشن دکر دکل ایسه

[دوددن بیوک فیل وار] مثلنی کوش ایتمیکرمی؟

صباح دیواند وار، دیواند واره بن »

۱۹۲۷ § دوددن دوشنک آناسی آغلامامش اشکدن

دوشنک آغلامش .

۱۹۲۸ دوه دوه یرینه گوچر .

[فرانسز جد]

Le bien lui vient en dormant.

(ترجمہ سی) اویقودہ ایکن خیرہ نائل اولور .

§ ۱۹۱۲ دولت دوشگونی .

§ ۱۹۱۳ دولتینک اشکنہ بیلہ یالیزیلی چول اوررلر .

§ [للطابع ابوالضیا - بیت مفرز - نظیرہ

هزل آمیز بقصیدہ نفی]

» بن اویج آیاقلی بر اشکنہ مالک اولدم

کردون خر زمانہ مز رکش بلان ویرر «

۱۹۱۵ دولتلی یہ دوقن کیچ . فقرادن صاقن کیچ .

۱۹۱۵ دولت منصبی برگوگر جنلکدر قونان گوچر .

§ ۱۹۱۶ دولتی تبدی .

§ [ثابت - مفرد]

» دوقنوب پایی دوکوندی ساغر

دولتن تبدی یند زاهد خر «

۱۹۱۷ دولته گورہ گوجلک یوقدر .

۱۹۱۸ دولته یارانمش یوقدر .

§ ۱۹۱۹ دولت یار اولدی .

۱۹۰۶ دمر طاونده یاراشور .

فارسی

آهن سرد کوفتن فائده ندارد

[فرانسه ژبه]

Il faut battre le fer quand il est chaud.

(ترجمه سی) دمری قیزغین ایکن دوگمه لیدر.

۱۹۰۷ دمر یالایوب آتش پوسکورر .

۱۹۰۸ دملر او دملر ایدی زمان اول زمان ایدی .

(مصراع نفی)

۱۹۰۹ دواسز درد اولماز .

۱۹۱۰ § دولت آدمه آیاغله کلز .

§ [سید وهبی - غزل]

« پای فرسوده صحرای طلب اولمیحق

آدمه کندی آیاغی ایله دولت کلز »

۱۹۱۱ دولت آیاغنه طولاشور .

[نابی - غزل]

« سوردکده یار صورت بالینه رو دیدم

عاجز زنه نصیبی کلورمش آیاغنه »

[عارف - غزل]

« عشق اهلی یا نکرده یا کیلوب کوهکنی یاد
مجنون طاش آکدرمه کبی بردایلمکدر »

[فراندزجد]

Il ne faut pas parler de corde dans la maison d'un
pendu.

(ترجمه سی) اصلمشک اونده ایب لقردیی
ایتمه ملیدر .

۱۹۰۱ دلیه گوره هرگون بایرام .

۱۹۰۲ دم بودم .

فارسی

غنیمت دان دمی تاییکدمت هست

۱۹۰۳ دمر آیاق .

۱۹۰۴ دمر باش .

۱۹۰۵ دمر طاونده دوگلور .

§ [ملت مسلحه - اون ایکنجی فصل -

قانون انجابات - صحیفه ۵۰۹]

« دمیر طاونده دوگلور ضرب مثلی سفرده دخی

برقاعده اساسیه در . »

۱۸۹۶ دلینک سوزنی قله گلز .

[واصلف - غزل]

« عرضحالک نیله تحریر ایلسون کو کلم سکا
یومشدر که قیم دیواندیه بیکانه در . »

فارسی

دیوانه را قلم نیست

۱۸۹۷ دلینک یوزکی آغزنده در : عاقلک دلی یورکنده در .

۱۸۹۸ دلی نیلر حالی عقلی نیلر مالی .

۱۸۹۹ دلی یه پوستکی صایدیریورسن .

۱۹۰۰ دلی یه طاش آگمه .

[شانی زاده - تاریخ - جلد اول صحیفه ۱۲۱]

« اول قوم ملامدن دلی یه طاش آندرمق مقولدهی »

§ [ثابت - ظفرنامه - مقدمه - تمثیل ابوالضیا]

« ندر کار و باز بر ارغاد ایله

باشن درده اوغراآمه فرهاد ایله

اوسنک بلادن ایدوب کفتکو

دلی یه طاش آندیرمه در ایشه بو »

- ۱۸۹۱ دلی قز دوگون ایتیش. گندی باش سدره چمش .
 ۱۸۹۲ دلی قسمی گندی سویلر گندی ایشیدیر .
 ۱۸۹۳ دلیک بیوک یامه کوچوک .

عربی

اتسع الخرق على الراقع

(ترجمه سی) دلیک یامه یه گکش گادی .

[عاصم - قاموس ترجمه سی - خرق ماده سی]

« الخرق - خرق و زننده بر نسنیدی یروب یرتقی
 معناسنده در شارحک بیانسه کوزه خرق '
 اسم اولدرق دخی استعمال اونوز که یرتغه دینور .
 ومنه المثل : [اتسع الخرق على الراقع] نسانزده
 دخی [دلیک بیوک یامه کوچوک] مثلی زبانزده در .

۱۸۹۴ دلیکی طاش یرده قالماز .

[فرانسه ترجمه]

Il ne manque pas de chapeau à qui a bonne tête.

(ترجمه سی) باشی یرنده اولان ایچون شابقه
 اکسک اولماز .

۱۸۹۵ دلیلسر جنته بیله گیرلماز .

۱۸۸۶ دلی دلی بی سوز .

۱۸۸۷ دلیدن اوصلی خبر .

§ [راغب پاشا - غزل]

« اولدیم قیددن آزاده دین قیده دوشر

دلیدن اوصلی خبر ناله زنجیر ویرر »

§ [یسری - بیت]

« قیسه لایلا ایدی مولا طلبنده رهبر

سندۀ طوت سمّت مجازی دلیدن اوصلی خبر »

[وهبی سنبلزاده - لطفیه - در منع حوادث]

« اصلی یوق سورلری مجنون سویلر .

صورمد هرر دلیدن اوصلی خبر .

یاغلی کسبتلی مداهنردن

پهلوانسن چکه ییلسک دامن »

فارسی

سخن راست از دیوانه بشنو

۱۸۸۸ دلی دوران سورر عقلی وقت بکمر .

۱۸۸۹ دلی فشنگ .

۱۸۹۰ دلی قز اوده قالماز .

[نابی - قصیده - در تهنیت صدارت رامی]

محمد پاشا]

« مدح ایچون سا که قصیده دینک فرقی و ار
اینکدن برانچم صوبی نثار سیریم . »

۱۸۷۵ دگری یاقه مزسه مده حیرلادیرم .

§ ۱۸۷۶ دگل کرسی یه واعظ عرشه حقیقه ک آدم اولوزسک .

[ثابت]

§ ۱۸۷۷ دگمه مخنه کندی بیقیلیر .

§ ۱۸۷۸ دگنگی بیانله صایان بر دگل .

§ ۱۸۷۹ دلی آغلاماز . عقلی کولمز .

§ ۱۸۸۰ دلی آقشامدن صکره آزار .

§ [حلیمکرای - غزل]

« دو بالا اولدی عشقم خط عنبر فامدن صکره
مجربرد جنون افزون او اور آقشامدن صکره »

۱۸۸۱ دلی آلاجه نی سور .

§ ۱۸۸۲ دلی ایسه تیمارخانه وار .

§ ۱۸۸۳ دلی ایله دولتی ایکیسیده بیلدیکنی ایشلر .

۱۸۸۴ دلی بال قباغندن اولمازا .

۱۸۸۵ دلی دلیدن خوشلانور امام اولودن .

فارسی

آسیا بنوبت

۱۸۶۴ دگر آتشمی یاندی .

[خاتم - غزل]

« آتشنور سه جام ایله دریا دل اولسده
صوفی دگر طو تشدی دیسک فیکن اولور . »

۱۸۶۵ دگر بر پادشاهدرکه سوز دگله مز .

۱۸۶۶ دگردن بر آوج صو .

§ ۱۸۶۷ دگردن بر قطره صو آلق گیدر .

۱۸۶۸ دگردن کچوب چایده بوغلدی .

۱۸۶۹ دگردهکی بالقی پازار اولماز .

§ ۱۸۷۰ دگر صوینی نه اچیلیر . نه کچیلیر .

۱۸۷۱ دگر مالکدهسی گبی . ~~تت~~ صو

§ ۱۸۷۲ دگره دوشن یوصوندن امداد اومار .

۱۸۷۳ دگره دوشن ییلا نه صار یایر .

عربی

الغریق یتشبث بکل حشیش

۱۸۷۴ دگره صو گوتورر .

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« قاضی اوله دعوا حی و محضر اوله شهید

اول محکمدتک حکمند دیرلری عدالت »

۱۸۵۵ دعواسنی بیئینه شاهد اوله .

۱۸۵۶ دعوته اجابت لازمدر .

۱۸۵۷ § دعوی ایچون بر قاضی اثبات ایچون بیک شاهد.

۱۸۵۸ § دغلبازله طاقله آتماز .

۱۸۵۹ دفترده اسمی اوقونماز .

§ [احمد رسمی افندی - خلاصه الاعتبار]

« دفترده اسمی اوقونماز بر آلائی ایسز صاپسزلر

ایله سفره کیدمز »

[علوی - بیت]

« از لدن دفتر عشاقه خود علوی قید ایتدک

نندز پادشاهیم شمدی اولق خارج از دفتر »

۱۸۶۰ § دگرمن بازگیری گبی حولا شیر .

۱۸۶۱ دگرمن دونر اتما صوینی نرهدن .

۱۸۶۲ دگرمنک اوننده دکل اوننده در .

۱۸۶۳ دگرمنه کلان نوبتنه قائل اولور .

۱۸۴۹ درویشک فکری نه ايسه ذکرى دخى اودر .

۱۸۵۰ دره دن، تپه دن لاقردى ايدر .

۱۸۵۱ دستورسز باغه گيرلنز .

۱۸۵۲ دستى يى قرانده بر صويى گتيرنده بر .

[عزت ملا - غزل]

« بر در بو بزمگاه حاقنده آن واين

دستى قران دليله فلاخون خم نشين »

۱۸۵۳ دعواجيك بروسهيه كتدى .

[واحف - جوابنامه پسنديده ازدهان دختر]

« ديدى قوديله پكدى بتون ياز ايله قشم

دعواجى كتدى بروسهيد يوق غبرى هيچ ايشم

ياپشدى قالىدى بر برينه ايكي آيشم

چيقمزدن اول ابو آقير يكرمى ياش ديشم

اون بش ياشنده كنديد بر اويناش آرهيم . »

۱۸۵۴ دعواجيك قاضى اولورسه ياردجيك الله اولسون .

§ [فضولى - جوابنامه منظوم براى مکتوب

سيد محمد غازى]

« اى فضولى بو نوع دعواده

مصلحتدر طوتم طريق رضا

حال مشكلدر آنده كيم براولده

صاحب حكيم و صاحب دعوى »

د - فتنه ایله

۱۸۳۶ دباغ سودیکی دری بی یردن یره اورر .

۱۸۳۷ دخل ایدن دینیزی باری مسلمان اولسه .

§ ۱۸۳۸ درد آغلادیر عشق سویلدر .

§ ۱۸۳۹ درد اورتاغی .

§ ۱۸۴۰ دردسز باش ترکیده گرک .

§ ۱۸۴۱ دردسز باشکی درده صوقه .

§ ۱۸۴۲ دردسز قول اولماز .

§ ۱۸۴۳ درد کیدر آما یری بوش قالماز .

۱۸۴۴ دردینی صاقلایان درمان بوله ماز .

§ [ثابت - غزل]

« رنجش خاطری عرض ایله شفا نیته

دردینی سویلیان خستید بیمار اولمز »

§ ۱۸۴۵ دردینی ویرن درمانتی ده ویرر .

۱۸۴۶ درویش اولان دلریش اولور .

۱۸۴۷ درویش، پاره ایله بتر هرايش . ای آبدال

۱۸۴۸ درویش شیخسه بابا همت دیش : شیخی ده اوغل

خدمت دیش .

عربی

« وقطر على قطر اذا اتفقت نهر

ونهر اى نهر اذا اجتمعت بحر »

[فرانسز جه]

Les petits ruisseaux font les grandes rivières.

(ترجمه سى) كچوك آقار صولر بيوك چايلر

تشكيل ايدر .

§ ۱۸۳۱ دامن آلوده لکى زينتيدر بقالک .

[مصراع ثابت]

§ ۱۸۳۲ دامه دوشردى .

§ [ثابت - غزل]

« هينع خلقه توحيد ايله انس اينمىدى

اول اهووى وحشى يى هله دامه دوشوردك »

۱۸۳۳ دانشان داغى آشمى .

۱۸۳۴ دانشق دوکوشى .

فارسی

جنگ زرگرى

۱۸۳۵ داييم کيم گاور کيم بالى دکدر .

د

دا - الف ايله

- ۱۸۲۵ دادامش قودورمشدن بتردر .
 ۱۸۲۶ دام آردنده اشکی بولمده ارگگنی دیشینی آرایور.
 ۱۸۲۷ § دامدن دوشر گبی .
 ۱۸۲۸ دامدن دوشسه کدی گبی درت آیانی اوسته دوشر.
 ۱۸۲۹ دامدن دوشن دامدن دوشنك حالندن بیلور .

§ [ثابت - غزل]

- « آفتابه صور بکم افتاده ملک ماهیتن
 حال مجروحی ند یلسون دوشمینر طامدن »
 ۱۸۳۰ داملهیه داملهیه کول اولور .

فارسی

[مصراع]

- « قطره قطره جمع گردد و انکاهی دریا شود »

فارسی

- « اندک اندک بهم شود بسیار
 دانه دانه است غله در انبار »

- ۱۸۱۵ خروسلا نغّه باشلادی .
 ۱۸۱۶ § خروسی باشنه برغلامشده سوقاغه اویله چیمش .
 ۱۸۱۷ خوجه . خواجه .
 ۱۸۱۸ خوروز . خروس .
 ۱۸۱۹ خوشابك یاغی کسلدی .
 ۱۸۲۰ § خوش کلدك دربدر؛ خوش بولدق بندن بتر .

خ خو - ضمه ثقيله مقبوضه ايله

- ۱۸۲۱ § خماری کیفنه دکر .
 § [ضیا پاشا - غزل]
 « ضیا دکر خماری کیفنه میخانه عشق
 بو عشرتکده بن چوق طورمدم اما ندلر کوردنم »
 ۱۸۲۲ ختکار دوکوننده عاشق اولدم یا .
 ۱۸۲۳ ختکارك آتی بکا باقدی .
 ۱۸۲۴ خوی جانك آلتنده در .
 § [ثابت - غزل]
 « زهر حسدی دشمنك افی کی چیتیز
 ناچیمه ییحق روحی قیص بدندن »
 جان چیمینجه .

§ ۱۸۰۴ خنج دیمش بورنندن دوشمش .

خ - کسره خفیه ایله

۱۸۰۵ خدمت اوکرمین افندیك ایتمز .

(خدمت نفطی دال مهمله ایله غریدر . ترکیده
ایسه زاء معجمه ایله اوقونور)

§ ۱۸۰۶ خدمت ایت بنم ایچون همت ایدیم سنک ایچون .

۱۸۰۷ خدمتکاردر افندیسنک یوزینی آغاردن .

خ خو - ضمه ثقیله مبسوطه ایله

§ ۱۸۰۸ خروس اوتدی دعوی بتدی .

۱۸۰۹ خروس اولش کوزی سوپرتیلکده قالمش .

§ ۱۸۱۰ خروس بیله وقتسز اوتمز . وقتسز .

۱۸۱۱ خروس چوق اولان یرده صباح کچ اولور .

فارسی

خانه که دوکد باتو باشد خاك تازاتو باشد

§ ۱۸۱۲ خروس سسی ایشتنك آلتونی وار .

§ ۱۸۱۳ خروس عقلی .

§ ۱۸۱۴ خروس کندی چوپلگنده اشینیر . هر .

۱۷۹۷ خرسز اودن اولورسه بوانغسی مشکل اولور .

§ [ثابت - مشوی - در شکایت نفس اماره]

« بنم عقلمچه بئلكه نعت
همان او خرسزده در صحبت
طشردن دزده چاره قابلدز
خرسز اودن اولورسد مشكلدر . »

§ ۱۷۹۸ خرسز خرسزه يولداشدر .

۱۷۹۹ خرسزك آرزغینانی صوباشینك اهانلنددر .

فارسی

بسیاری دزدان از مساحه شخه است .

[شانی زاده - تاریخ - جلد اول -

صفحه ۳۵۳]

« بقید سنك برازی ولایتلری طرفلرینه کندیکی کبی

برصنق دخی اختفا اختیار اینکله [بسیاری دزدان

از مساحه شخه است] مثلنک مثل آشکار اوندی . »

۸۰۰ خرسزه ایپ مجرمه زندان گرك (موزونددر)

۱۸۰۱ خرسزه قپو باجه اولماز .

۱۸۰۲ خمخمله برونسز بری برندن اوغورسز .

۱۸۰۳ خیار آچقه سیله آلنان اشكك اولومی صودندر .

§ ۱۷۸۸ خلایقدن قادین اولماز کل اغاجندن اودون .

§ ۱۷۸۹ خلقه گوکل باغلايان صکره پشیمان اولور .

[مصراع سلطان وند]

§ ۱۷۹۰ خلیل ابراهیم برکاتی .

§ [ثابت - قضه]

« خوان جود خلیل باشند

طوندى مطبخ ازلده هنجاهنج

عزنى ویرمى ایدی جانده تعب

قورتیلوب اول کدردن اولدق دنج

برکات خلیل رحماندر

کد یشدیردی نیل نطفی برنج »

۱۷۹۱ خمسی بالی قربان اولورمی قانیده وار جانیده وار.

۱۷۹۲ خمور [خمیر] ایشنه قارشه .

۱۷۹۳ خمورسزه یتشمدی .

۱۷۹۴ خیر دیله اشکه خیر کلسون باشکه .

§ ۱۷۹۵ خیرلی بابانک خیرسز اولادی .

خ - کسره ثقیله ایله

§ ۱۷۹۶ خرسز انختار ایسته مز .

۱۷۸۴ خطاسز لاقردی اولماز .

۱۷۸۵ § خط هایون کبی ال اوستده طاشیر .

§ [ثابت - ظفرنامه - ملاقات شدن شاه

عالیجاه، باشهنشاه سلیمان سپاه - تمثیل ابوالضیا]

« بنوب حضرت خان خاقان تبار

اولور عازم در که شهریار

شرف در شرف، شوق در شوق ایدی

صفای بر صفا، ذوق بر ذوق ایدی .

جهانبان عالمده مشتاق آکا

کوزی یونده چون جام عالمنا

اینبوب رحمدن مرفراز زمین

هبوط ایدی مریخ چرخ برین

یدی پرده دن یکدی کردون نی

ال اوستده خط هایون کبی »

۱۷۸۶ خطیب قلیچی کبی کوسترش ایچوندور .

[شناسی - بیت مفرز از هجو]

« انکده کی قلمکدن دیمکه قان داملر

اوبر نایش ایچوندور مثال سیف خطیب »

۱۷۸۷ خلائقندن قادین اولان قورنه نی دلر طاسله . کوله دن

مؤذن اولان مناره نی بیقار سسله .

§ [ثابت - غزل]

« رنجور عشقه قید مداراده برمرض

جان علیله ناز اظباده برمرض »

۱۷۷۵ خسته‌ی بوزده، عاشقی سوزده یوللامه‌ملیدر .

۱۷۷۶ خصم خصمه غزل اوقوماز . دشمن دشمنه .

۱۷۷۷ خصمدن صاقن قارنجیه ایسه‌ده ..

۱۷۷۸ § خصمك ستمك آكلاماق خصمه ستمدر .

(مصراع نفعی)

۱۷۷۹ خصمك بروسه‌یه گتدی .

۱۷۸۰ خصمك قارنجیه ایسه کندیکگی مردانه طوت .

۱۷۸۱ خطابندن عطاسندن .

[علوی - بیت]

« کناهم یلدم ایلر سدم نوله شفقت رجاسندن

بنم دولتی سلطانم خطابندن عطاسندن »

[واصف - قصیده شتاییه]

« باقه نقصانه شوکتلو کرامتکارم

بومثل بنده خطا ایلر ایسه شاه عطا »

۱۷۸۲ خطاسز انسان اولماز .

۱۷۸۳ § خطاسز قول اولماز .

- § ۱۷۶۳ خائن برخوردار اولماز آخر بردار اولور .
 ۱۷۶۴ خاین خاینه یاردم ایدر طوغری طوغری یه .

خ - فتنه ایله

- ۱۷۶۵ خرمن صوکی درویشلر کدر . (موزوندر)
 § ۱۷۶۶ خرمن یل ایله دگون ال ایله . دوگون
 ال ایله .

- § ۱۷۶۷ خرمنی یاقارم دین اوراغه یتشمامش .
 § ۱۷۶۸ خسته اولیان صحتک قدرینی یلیر .

§ [فطنت خانم - غزل]

بیتدک ذوق وصالک چکبدکجه فرقتک
 اولمینجه خسته قدرین بیلر آدم صحتک «

- § ۱۷۶۹ خسته اول بنم ایچون اولهیم سنک ایچون .
 § ۱۷۷۰ خسته صاغالیرسه حکیم قارشی کلیر .
 § ۱۷۷۱ خسته لق، صاغلاق بزم ایچون .
 § ۱۷۷۲ خسته یه باقمقدن خسته اولوق یگدر .
 ۱۷۷۳ خسته یه دوشک صورولماز .
 § ۱۷۷۴ خسته یه ناز ایتک حکیمه یاقشماز .

۱۷۵۷ خواجه نصرالدین .

[سروریء ثانی - بیت]

« دلك آدى اوقوندقجه نوله رحمت اوقورلرسه
جهانی خواجه نصرالدین قدر آناری . کوندزدی »

[نابی - غزل]

« روی زردم بستد نب بستدن خندان ایدر

زغفران جنس نباتک خواجه نصرالدینیدر »

§ ۱۷۵۸ خواجه نصرالدینک اوینه بقلوا گتمش سکا نه .

۱۷۵۹ خواجه نصرالدینک تربه سی گبی .

۱۷۶۰ خواجه نك اوردینی یرده گل بتر .

[واصف - تخمیس - باصطلاحات زنان

دروادیء نصیح و پند ازدهان والده]

« شبنم مثال آغید ای کلها ل تر

خواجه قادینک اوردینی یرلده کل بتر

اوقومش اونکد دوکیمه قنقدن دخی بتر

حیلاز فله منلا خانم کل بتر بتر

اولد صوقق سپوز کدی قادین قادنجق اول »

۱۷۶۱ خانم آدم قورقاق اولور .

عربی

الخان خائف

§ ۱۷۶۲ خان اولان قورقاق اولور .

- ۱۷۵۲ خانم قیرارسه قضا خلائق قیرارسه جزا .
 ۱۷۵۳ خانه آله کندینه هم سایه آل . (موزوندز)
 ۱۷۵۴ خواجه حق تگری حق .

[وهیء سنبلزاده - لطفیه - در تعظیم استاد]

« خواجهد که ایله بغایت تعظیم

حق استاد عجب امر عظیم

حرف پر نکته من علی

آکله در قیلد یغنی بنده سنی

قید محندن اولور آزاده

دانا قوللق ایدن استاده

خواجهیه هرکیم ایدرسد آزار

کورمدک اولدیغنی بر خوردار

طایفه خیر دعای استاد

دو جهانده سبب نیل مراد »

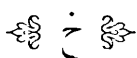
۱۷۵۵ خواجه حق گورمامش .

۱۷۵۶ خواجه لر کاغدی ترسندن اوقور .

[عطایی - خمسة - نفحه عادی عشر]

« اولمه صقین غیبت ایله نکته ور

کاغدی آزدندن اوقور خواجهدر »

خا - الف ابله

- ۱۷۳۹ خاطر اچون چيک طاق بيله ينور .
 ۱۷۴۰ خام آرمود .
 ۱۷۴۱ خام آرمود گبي بوغازه صاپلانور .
 ۱۷۴۲ خام تيمور دوگلمز . دمر طاونده .
 ۱۷۴۳ خام سوز صاحبنکدر .
 ۱۷۴۴ خام سوز قلب آچه صاحبنکدر . کم سوز .
 ۱۷۴۵ § خانجی طاوغی گبی یولجی آرتیغندن کچیز .
 ۱۷۴۶ § خانجی گبی گلانه خوش گلدک گیدنه اوغورلر اول .
 ۱۷۴۷ § خانجینک خروسی اولمش یولجی به نه !
 ۱۷۴۸ خانجینک عربی غائب اولمش کیمک قیدنده !
 ۱۷۴۹ خان قپوسندن تکلتي آثار گبی .
 ۱۷۵۰ خانم ایکنه سی .

[فاضل دفتر عشق - فقره سلیمان]

« خانم ایکنه سی گبی برتندر .
 دلده هر بر مزه سی سوزندر . »

- ۱۷۵۱ § خانم قیرارسه قضا اولور خلایق قیرارسه صوچ
 اولور .

§ [کال - تصویر افکار - بند مخصوص :
نومرو ۲۳ :]

« طبیعی و موضوع اعتباریاه ایکی بد منقسم اولان
حقوق دولید قضیه سنک هر هانکی جهتدن باتلسه
قیاس منقسم کی انتاج ایده جکی حکم واحد در که
اوده [الحکم للغالب] مدعا منه عا ددر »

§ [اسماعیل پاشا زاده غالب بك - قطعه]

« قلوب نفعی معجز کودن اورنك سخن محلول
هنرمندان دهر اولمشدی هرر عسدره طالب
ایدنجد شمعی دعوی طبع اول جاء معلای
دیدي حکام دیوان قضا [الحکم للغالب] «
[فرانسر جید]

La raison de plus est toujours la meilleur.

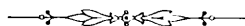
(ترجمه سی) اقوانك ادعاسی دائما اعلادر .

(فرانسر جیدی مصراع مشهور در)

۱۷۳۸ حکم قره قوشی .

§ [شیخ غالب - غزل]

« عدلیله ظلم سابق محو اینسد چوقیدر
رانی اولور می حکم قره قوشه ماهتاب »

۱۷۳۴ § حقہدہ ۳ یووارلقده اوچ .
۱۷۳۵ حقہنک آلتہ گندی .

حو - ضمة ثقیلہ مقبوضہ الیہ

۱۷۳۶ حوری کی کوزل .

ح - ضمة خفیفہ مبسوطہ الیہ

۱۷۳۷ حکم غالبکدر .

عربی
الحکم للغالِب

عربی
الحکم لمن غاب

§ [شناسی - تصویر افکار - بند مخصوص :
نومرو ۲] .

« هر وقت و محلده و بالیند دول و مالده حکمی
دستور انعمل اولان [الحکم للغالِب] کلام خفیفہ
از تسمات ماصدق اوزره »

- § ۱۷۲۴ حکمتدن دم اورر .
 § ۱۷۲۵ حکمتدن سؤال اولناز .
 § ۱۷۲۶ حيله ايله اولسه يدي فاره اوگاردی .
 § ۱۷۲۷ حيله ايله ايش کورن محنت ايله جان ويرر .
 (موزوندر)
 § [نیلی - مصراع]

« حيله ايش کورن کشي محنتله جان ويرر »

- § ۱۷۲۸ حيله ايله پينر گميسي يوزومز .
 § ۱۷۲۹ حيله خورده يئمز .
 § [عاکف پاشا - تبصره - مجتثانی - درمؤاخذة
 افعال پرتو پاشا، صيفه ۷۶ - تمثيل ابوالضيا]
 « كذلك فن انشاده دخی واقعا [حیل و خرده] »
 کتابتی بیلور و چوق شی یازمق ائندن کلورایسده
 § ۱۷۳۰ حيله کار طقوز اوجاق ییقمینجه بر اوجاق یاپه ماز .
 § ۱۷۳۱ حيله کارک کوزی یاشلی اولور . حرامیزاده .
 § ۱۷۳۲ حيله کارک مومی یاتسویه قدر یانار .

ح - ضمه ثقيله مبسرطه ايله

۱۷۳۳ حقه باز چشمه سی گبی همان آقار .

- § ۱۷۱۵ حماله سمري يوك دكلدر. اوکوزه بوينوزی
 § ۱۷۱۶ حمام پشتالی گبی اوموزه آتمش .
 § ۱۷۱۷ حمام طوقاغی گبی باشنه اورر .
 § ۱۷۱۸ حمامه گيدر قورنایه، دوکونه کيدر زورنایه عاشق
 اولور .

- ۱۷۱۹ حیوان انسان .
 ۱۷۲۰ حیوان اولور سمري قالور؛ انسان اولور اثری قالور.
 آت اولور. ار اولور .
 ۱۷۲۱ حیوانده آریقلق. انسانده زوکورتاک عییدر .
 ۱۷۲۲ حیوانک آلاجهسی طیشنده اولور: انسانک
 آلاجهسی ایچنده اولور. انسانک آلاجهسی .

حی - کسیره خفیفه ایله

§ ۱۷۲۳ حضری بولسه کلاهنی قاپار .

§ [عزت ملا - قطعه]

« دست کوتاهری ایتماش الله دراز
 منبع لطفی یوتسه آلامزلر قبارز
 بزه ورسونمی خدا آب حیات توفیق
 حضری بولسه ره ظیمده کلاهن قبارز »

[منشآت عاكف پاشا - حلب واليسنه
مكتوب]

« صوب صوابنای دستوریلرینه منسوج دستکاه
قدم اولان کالای زر کشتار خلوص وخصوصیت
بندکادم ضمیر عاجزانده نسبتله پیوده اندازه
تخص و تیز اولق مناسبتله خامه ترزبان ضروب
ترکیه دن [حلب آنده ايسه آرشون بونده] مثلنی
ایراد و اتیان ایلسه نابجا اولمیه جغی نزد سامیرلرنده
بدیهی و آشکار اولمقدن ناشی »

[سلیمان فہیم - غزل]

« مالک اوندم بوراده بن هنر ممتازہ
اشته میدان سخن کتمیدلم شیرازہ
حلب آنده ايسه بونده بولور اندازه
اشته میدان سخن کتمیدلم شیرازہ »

§ ۱۷۱۲ حلب یولنده دود ایزی صایار .

۱۷۱۳ حلواجی کاغدی .

[منیف - غزل]

امید بوسه ای بر طفل نورسک
ایتدی صحیفه دلی حلواجی کاغدی »

۱۷۱۴ حلوا دیمسنی ده بیلورم؛ حلوا دیمسنی ده بیلورم .

- ۱۷۰۴ § حکیمدن صورمه چکندن صور .
 ۱۷۰۵ حکیم کیم باشنه کلان .
 ۱۷۰۶ § حکیمک یه دیدیکی .
 ۱۷۰۷ حلاج منصور .
 ۱۷۰۸ حلال زاده بازار یاپار حرامزاده بازار بوزار .
 حرامزاده .

[واصف - جوابنامهٔ پسندیده از دهان دختر]

- « چیقرق مثال درلاید جاغیکه هی اوزان
 کبر دستکاهه ضوقو بزت پازه جق قران
 بازاری دیرلر آبو حرامزاده در بوران
 صاتوب صاوبده ندیسه صحن تنجره قران
 اون بش یاشنده کندینه بر اویناش آرهیم »
 ۱۷۰۹ § حلال سود امش .

§ [ثابت - غزل]

- « ضفح دله حلال سود امش عقیقه در
 خاتون بیر می کبی برداید ایسترز »
 ۱۷۱۰ حلال مال ضایع اولماز .
 ۱۷۱۱ حلب اوراده ایسه آرشین بوراده .

عربی الحق مرّ

(ترجمه سی) طوغری آجیدر .

§ ۱۶۹۶ حق سوزده آقان صولر طورر . طوغری .

۱۶۹۷ حق سوزده مجنون دخی راضی اولور .

(موزوندیر)

۱۶۹۸ حق طوغریده در .

۱۶۹۹ حق قرآن قفسی .

§ ۱۷۰۰ حق کلنجه باطل کیدر .

§ ۱۷۰۱ حقلی حقندن واز کچمز .

§ ۱۷۰۲ حقّه توکل ایدن آچیقده قالمز .

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« الاهد توکل ایدنک یاوری حقدر

ناشاد کوکوکل برکون اولور شاد اولدجقدر . »

§ ۱۷۰۳ حقّی طانییان خلقه باش اکمز .

§ [راتب احمد پاشا - غزل]

« ایتمز طریق حقده اولان خلقد سرفرو

اکمز مناره قادتنی باد امرسدهده »

فارسی

حسود هرگز نیا سود

(ترجمه سی) حسود اصلاً راحت ایتمز .

عربی

الحاسد محروم .

[فرانسه زجه]

Les envieux mourront, mais non jamais l'envie.

(ترجمه می) حاسد لر فوت اولور لر لکن

حسد زائل اولماز .

§ ۱۶۹۲ حسابی تمیز اولانک یوزی آق اولور .

§ ۱۶۹۳ حسرت قیامته قالدی .

§ [ظریف - غزل]

« کلسون حرامه سویلیک اول سرو قامته

شاید هلاک اولدم قاله حسرت قیامته »

۱۶۹۴ حق دیدکدن صگره آقان صولر طورر .

۱۶۹۵ حق سوز آجیدر .

- ۱۶۸۵ حرام حلالدن طاتلیدر .
 ۱۶۸۶ حرام حلال ویر اللہم . قولک طورمازیر اللہم .
 ۱۶۸۷ حرامدن کلان حرامہ کیدر .
 ۱۶۸۸ حرامزادہ بازار بوزار . حلالزادہ بازار یاپار .
 حلالزادہ .

[خاتم - بیت مفرد]

« جناب شیخی تصرفدن انقوش باده
 حلالزادہ پیاز ایش بوزار حرامزادہ »

۱۶۸۹ حرامیزادہ نك كوزی یاشلی اولور .

[عطائی خمسہ - داستان سادس - داستان

کفتن ملالعلی]

« زحمتد کیرمه طوبیق اصوارك »

كوزی یاشلی اوور دغللكارك »

۱۶۹۰ حرکت اولمادجقه برکت اولماز . نروده .

۱۶۹۱ حسد ایدن محروم قالور .

[مصراع مشهور]

« حسد قلب عدو نطفله زائل اولماز »

ح - فقه ايله

۱۶۸۰ جبهی قبه ایدر .

[عطایی - خسه - صحبت دوازدهم -
ظلم حکام حکام]« کنبد چرخده مانند هلال
باغبان بونددر اول تاکه کان
تریت چوق قبه قور انسانی
جبهی قبه ایدر بستانی »

[پرتو پاشا - بیت]

« جبهی قبه ایلم چو فاک
نولد اول مه جمال وار دنده »

۱۶۸۱ جبهی یوتدی .

§ ۱۶۸۲ حج ثوابی یازیلیر .

§ [نائی - قصیده میه]

« سن رفیق اول بکه ای بادکه وار پاداشن
حج ثوابی یازیلن هر سرکامده بنم »

۱۶۸۳ حج سنه سی کی اوزادی .

§ ۱۶۸۴ حدینی بیلنزه حدینی بیلدیرمک اوکسوزده قفتان

گیدیرمک کی در . ~~بیلنزه~~ کندینی بیلنزه

۱۶۶۹ حاجی یاتماز .

§ [ثابت - یت مفرد]

« حاجیده صجدك طورر اول آستانده

بیچاره حاجی یاتمازه دوندی میانده »

§ [کذا - غزل]

« خصم باصلسده یت قاتقار غیور اولان

باق حاجی یاتماز ایتدیکی مردانه غیرته »

۱۶۷۰ § حاجیه لسیج آلیرمیسک دیمشله، یاز بوزایه

نه ایچون کدک دیمش .

۱۶۷۱ حادیمه دن حلوا دیه جکنی بیلورم .

۱۶۷۲ حار اورر . حرمن صاوورر .

۱۶۷۳ حاضر مزارک اولوسی .

۱۶۷۴ § حاضره قونق .

۱۶۷۵ حاضریمکه طاغلر طیانماز .

۱۶۷۶ حاکمسر : حکمسنز ملکتده طورمه .

۱۶۷۷ § خالدن آکلایانه جانم قربان اولسون .

۱۶۷۸ § حالنه باقده حالی طوقوت .

۱۶۷۹ حالنه باقمازده حسن طاغنه اودونه کیدر .

ح ا - الف ابیه

۱۶۶۴ حاجی حاجی اولماز کتمگاه مکیه. دده دده اولماز
گتمگاه تکیه [تکیه]

۱۶۶۵ حاجی حاجینی مکده بولور .

§ [از نیقی بقای - بیت]

« عاشقان کوی یرده جمع اولسون
حاجی حاجینی مکده بولسون »

فارسی

حاجی حاجی را در مکه بیند

۱۶۶۶ حاجی صاند بمرکز حاجی قوتوغنده چیقدی .

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« امید وفا ایله ارباب دغله
چوق حاجیلر چیقدی حاجی زیر بغنده »

۱۶۶۷ § حاجی عمر کعبه دن گتیرمش. آزیمری چوغه
طوتسونلر دیمش .

۱۶۶۸ حاجی مکده درویش تکیه ده یاقیشور .

۱۶۵۹ § چوملك طاشه طوقنورسه وای چوملكك حائه،
طاش چوملكه طوقنورسه وای چوملكك حائه !

چو - ضمه خفیفه مقبوضه ایله Tchü

- ۱۶۶۰ چوروك باقلانك كور آيحيسی اولور . ستلی .
۱۶۶۱ چوروك بنا تمل طوتماز .
۱۶۶۲ چوروك تحتیه باسدی .
۱۶۶۳ § چوروك مردمنله دامه چیقماز .

§ [نابی - غزل]

« لاف ایله زبان تفاخر فشان ایله

بالای بامد چیقمد چوروك نردبان ایله »

§ ۱۶۴۹ چوق لقردی باش آغریدر .

§ ۱۶۵۰ چوق لقردی پاره ایتمز .

§ ۱۶۵۱ چوق ناز عاشق اوصاندریر .

[فنی - مصراع]

« مشهور مثله عاشق چوق ناز اوصاندریر »

۱۶۵۲ چوقه سنی کیمدکسه کنارینی قوشاندىق .

§ ۱۶۵۳ چوق یشایان بیلز چوق کزن بیلیر .

۱۶۵۴ چوق یشایان چوق بیلز . چوق کزن چوق بیلیر .

[مصراع]

« بیلز افندی چوق یشایان چوق کزن بیلور »

چ چو - ضمه ثقيله مقبوضه الیه Tchou

۱۶۵۵ چتورده دوشمش چیه ماز، پر پر ایدن اوچه ماز .

۱۶۵۶ چوبوق . کوتو آرقه داشدن ایودر .

۱۶۵۷ چوله میککی کبی بریاندن بریانه کیدر .

چ چو - ضمه خفیفه مبسوطه الیه Tchou

۱۶۵۸ چوملك حسابنه باقیایر سه آيك قرق بشی .

- § ۱۶۳۷ چوق حولایان کویک ایصیرماز .
 § ۱۶۳۸ چوق سوزن اقبال بیاض قارغیه بگزر .
 § ۱۶۳۹ چوق سویله آغزک یوک اولور .
 ۱۶۴۰ چوق سویله عارسز اولور : آز ویرمه خرسز اولور .
 ۱۶۴۱ چوق سویلین چوق یاگیلور .

[عطائی خمسہ - اخلاص عمل]

« تجرید اہلی ہونی بویاہ بیلور
 کیمکہ چوق سویلیہ اول چوق یاگیلور »

- ۱۶۴۲ چوق قارشدیرمه چپان اوغلی چیقار .
 ۱۶۴۳ چوق قارنجہ دودنی اولدیرر .
 ۱۶۴۴ چوق قوجاقلیان آزدوشیرر .

[فرانسیزجہ]

Il ne faut pas courir deux lièvres à la fois.

(ترجمہ سی) ایکی طاوشانی بردن تعقیب
 ایتہملی در .

- ۱۶۴۵ چوق قویونک چوق قوزیسی اولور .
 ۱۶۴۶ چوق گولن چوق آغلار .
 ۱۶۴۷ چوقاغہ طاری صاحیلماز .
 § ۱۶۴۸ چوقاغہ طاش آتلاز .

نہر سی

بزرا غم جان است و قصاب را غم پیہ

- ۱۶۲۳ چوجو غك یدگی حلال گیدیگی حرامدر .
 ۱۶۲۴ چوجو غه ایش بیوران آردنجه کندی کیدر .
 ۱۶۲۵ چوجوق ایله یوله چیمه .
 ۱۶۲۶ § چوجوق بیور . دلی اوصلا ناز .
 ۱۶۲۷ چوجوقدن آل خبری .
 ۱۶۲۸ § چوجوق دوشه قاتنه بیور .
 ۱۶۲۹ چوجوقلر باشی دلی عمر .
 ۱۶۳۰ § چور بایه قیل دوشدی .
 ۱۶۳۱ چوغی کندی: آزی قالدی .

فہر سی

پرش رفته و کش مانده

- ۱۶۳۲ چوق آچنه صوغوق آلورسن .
 ۱۶۳۳ چوق آرپہ آتی چاتلادر .
 ۱۶۳۴ چوق الی ایشده گوز آزالی آشده گوز .
 ۱۶۳۵ چوق بیان چوق یا گلور .
 ۱۶۳۶ چوق جبالایان چوق یوزوور .

چو - ضمه ثقيله مبسوطه اليه

۱۶۱۴ چوبان ارمغانی جام ساقری .

فارسی

ارمغان موز پای ملخ باشد .

فارسی

برك سبزست تحفه درویش

۱۶۱۵ چوبان اعتقادی .

۱۶۱۶ چوبان اولان قویون گومتک اوغل بابانک خون
گومتک گر کدر .

۱۶۱۷ § چوبان چورانی کندی اورر .

۱۶۱۸ § چوبانسز سوزی اولماز .

۱۶۱۹ چوبانسز قویونی قورد قاپار .

۱۶۲۰ چوبان کوپگی گبی نه یر . نه یدیرر .

۱۶۲۱ چوبانک گوگلی اولنجه تکدن یاغ چیقاریر .

۱۶۲۲ چوبانه یاغ قیغوسی ، کچی به جان قورقوسی .

- ۱۶۰۳ چنگانه چالار کرد اوینار .
 § ۱۶۰۴ چنگانه چرگه-سی گبی اورادن اورایه سورور .
 § ۱۶۰۵ چنگانه چوغالدجه چری باشی افتخار ایدر .
 § ۱۶۰۶ چنگانه خروسی گبی آیانندن چاقلور .
 § ۱۶۰۷ چنگانه دن چوبان اولماز یهودیدن پهلوان .
 ۱۶۰۸ چنگانه دوکونی .

[فاضل - دفتر عشق - چرگه پرداخته چنگانه]

- « کبریشوب تر بریند نکبتلر
 قاریشق از کلک الیه عورتلر
 خلقد چنگانه دوکونی اول
 بوسبب اوندی مکر ضرب مثل »
 § ۱۶۰۹ چنگانه نك اكمگی دوشنه گیرر .
 § ۱۶۱۰ چوی چوی نی سوکر .

[فرانسه زجه]

Un clou chasse l'autre.

(ترجمه سی) بر چوی نیگر چوی نی دفعه ایدر .

- ۱۶۱۱ چویسنر تخته نی روزگار آلور .
 ۱۶۱۲ چیک یمدمکه قازنم آغریسون !
 § ۱۶۱۳ چیل یاورسی گبی طاغدیله .

فارسی

صد بیمار از لب کور و اکشت

[فرانده زجه]

Il y a remède à tout sauf à la mort.

(ترجمه سی) اجلدن بشقه هر شیئه چاره واردر.

چ چی - کسره خفیفه ایله

۱۵۹۸ چرکفه طاش آتمه اوستکه صچرار .

۱۵۹۹ چزمه دن بوزمه قاطر .

۱۶۰۰ چله سی طولدی .

§ [ضیا پاشا - ظفرنامه، از نسان شاعر خیری

و بوشناق فاضل پاشا]

» یأس و حرمان ایله بکرم صاراروب صولش ایدی

اهل مطلبوب صاحجه صقالم یولش ایدی .

غالباً محنت ایله چله دخی طولش ایدی .

متصرفلغہ برقطعه سبب اولش ایدی .

بوقصیدم بنی والیلکد ایلر ایصال «

۱۶۰۱ چنگانه اوسته سی .

۱۶۰۲ § چنگانه اونده موصاندره آرار .

- ۱۵۸۴ چکشمہ پنجہ پکشمز .
 ۱۵۸۵ § چکھسنہ خرسز طاشی .
 ۱۵۸۶ § چکھسی دوشوا۔ قوجہ قاری .
 ۱۵۸۷ § چکھ خفافی .
 ۱۵۸۸ چکھ لرنی پحاق آچور .
 ۱۵۸۹ § چکھیہ قوت کیسہ یہ برکت .
 ۱۵۹۰ چلیک کبی قتی .
 ۱۵۹۱ § چناغک چوملکک لقردیسی اولماز .
 ۱۵۹۲ چنکی اوئوسی چالغی ایله قالقار .
 ۱۵۹۳ چویر قاز یانسون .

چ چی - کسرۃ ثقیلۃ ایله

- ۱۵۹۴ چق چق ایدن نالچہ در: ایش بتورن آچہ در .
 ۱۵۹۵ چنارجغک بال قباغی اوقہیہ اور .
 ۱۵۹۶ § چہار آدم شش اوینادم ینہ فلک یندی بنی .
 ۱۵۹۷ چیتماق جانده امید وار .

[عونى - يعنى فاتح سلطان محمد - غزل]

« آستانده نکلاری کورمسم یاس ایتمزم
 بومثل مشهوردر که چیتماق جاندن امید »

[فرانسز جد]

Il ne faut pas prôner les fêtes avant qu'elles ne
soient venues,

(ترجمہ سی) بیرام کلہ دن اطرا ایتہ ملی در .

چ - فقہہ الیہ

۱۵۷۷ چتال قازیق یرہ چاقماز .

۱۵۷۸ § چرچی قزی بونجغہ عاشقدر .

۱۵۷۹ چشم انصاف گبی کاملہ میزان اولماز .

کشی نقصانی بینک گبی عرفان اولماز .

[بروسدی طالب]

۱۵۸۰ چشمہ کیدنک دستیسی قیریلور .

[فرانسز جد]

Tant va la cruche à l'eau. qu'à la fin elle se casse.

(ترجمہ سی) دستی صویہ گیدہ گیدہ نہایت

قیریلور .

۱۵۸۱ § چک بشر بشر .

۱۵۸۲ § چکر دکن یتشمہ .

۱۵۸۳ § چکر گہ بر صحرار، ایکی صحرار، اوچنچیسندہ

الہ گیر . بر صحرار سن .

عربی

من دق دق

[فرانسیز جہ]

La tricherie revient à son maîtres.

(ترجمہ سی) دوبارہ جھیلق صاحبہ عائد اولور.

۱۵۶۵ چالمہ دن اوینار .

۱۵۶۶ چام آغا جی گبی اوپ اوزون .

۱۵۶۷ § چام دویردی .

۱۵۶۸ چاموردن چیقاردی .

۱۵۶۹ چامورہ یاتدہ قالبگہ باق .

۱۵۷۰ § چانطہ دہ ککلک .

۱۵۷۱ چای قوشی آیاغندن طوتیلور .

۱۵۷۲ § چای قوشی، چای طاشیلہ اوریلور .

۱۵۷۳ § چای کنارندہ قوی قازار .

۱۵۷۴ چاہ وارمہ دن چرمہ .

۱۵۷۵ چایی کچنجه یہ قدر کچی یہ عبدالرحمن چایی دیرلر .

۱۵۷۶ چایی گورمہ دن پاچہ لری صیوار .

۱۵۵۹ چاکنه اوت طيقدي .

[عزت ملا - مرثیه حورشید پاشا]

« نجه يك ديرى يقوب چاكرينه اوت طيقدي
سيفنى ايتدى چلبا عنق اعدايه »

فارسی

دهاش دریده شد

[فرانسه زجده]

Il a rabattu son caquet

(ترجمه سی) لقلقیاتنی باصدیردی .

۱۵۶۰ § چالدق کسمدی دورتدك چمدی .

۱۵۶۱ § چالشمق عبادتك یاریسیدر .

۱۵۶۲ § چالشمقاه هرايش بیتر .

۱۵۶۳ § چالغی دوگن اوینه یاقیشیر .

۱۵۶۴ § چالمه الك قپوسنی چالارلر قپوگی .

فارسی

پردۀ مردم مدر تا پرده ات ماند بجای .

فارسی

انکشت بدرکسی نرنی نادر تومشت نکوبند .

- ۱۵۴۶ چابوق پازلایان چابوق سوز .
 ۱۵۴۷ چابوق ویرن ایکی ویرر .
 ۱۵۴۸ چاباق سیلر .
 ۱۵۴۹ چاباق سیلرکن گوز حیقارر .
 ۱۵۵۰ چاتال چاتال .
 ۱۵۵۱ چارشنبه قاریسی .
 ۱۵۵۲ چارشنبه نك کلیشندن پنجشنبه بلیدر .
 ۱۵۵۳ § چارمنجه گیرادی .
 ۱۵۵۴ چاغر قردهجه اوغلان چاغر طاش یرنده آغر .
 ۱۵۵۵ § چاغرلیان یرد کدی ایله کوپك گیدر .
 ۱۵۵۶ § چاقر پنجهلی .
 ۱۵۵۷ چاقر کیف .

[واصف - شرقی مربع]

- « زخم آجق ایچون سیند عشاقه سد حیف
 چکمش یند چشمان سیه مستک ایکی سیف
 شهباز نکاهک کبی سن داخی چاقر کیف
 کوکصوبه کل ای چشم کبرد عالم آب ایت »
 ۱۵۵۸ چاگمی چالنیور .

ج - شمه خفيه، قبحه ايله

۱۵۴۳ § جمله مزك گيره جگي قاره طور اقدر .

۱۵۴۴ جمله نك مقصودی بر آما روایت مختلف .

[مصراع سلیمان قانونی]

۱۵۴۵ جمهوره مخالفت قوه خطادندر .

- ۱۵۳۴ § جن گي هر ايشه عقلی ایرر .
- ۱۵۳۵ § جنگیز یسای گي قانله یازلمش .
- ۱۵۳۶ جهانده یار اول بار اولنه .
- ۱۵۳۷ § جهانده کورمدك بر وفق دل برگامیاب اولمش .
- [مصراع راغب]
- ۱۵۳۸ § جهان طوتشسه ایچنده براسکی حصیری یوق .
- § [نائیء عتیق - غزل]
- » احسنت اول کدای تجمل بدوشد کیم
 یانسه جهان ایچنده حصیری بولنمید »
- ۱۵۳۹ جیحی مامه طاتلی گلدی .
- ۱۵۴۰ جیم قارنده بر نقطه .

جو - ضمه خفیفه مبسوطة ایله

۱۵۴۱ جومرد ایله نکسک خرجی بردر .

فارسی

خرج ممسك دو چندان

۱۵۴۲ § جومرد قسمی عطاسی ایچون آدام سچمز .

§ [کانی - مصراع]

جنسی جنسی جذب ایدر آخر .

فارسی

[بیت]

« کبوتر با کبوتر باز باباز »

کندهم جنس باهم جنس پرواز »

§ [تضمین]

مثلاً فارسیده ضرب ایدرلر

« کبوتر با کبوتر باز باباز »

عربی

الجنس الى الجنس میل

(ترجمه سی) جنس جنسه میل ایدر .

§ [حبّی قادی - قطعه]

« آقسه نوله دل عارضك این کوروب ای جان »

الجنس الى الجنس کما قیل نیل

بونظم شهید نیجد نظیره دید حبّی

فی الحزن مضی انعمر هی الاّن علیل »

۱۵۳۳ جن کبی عقلی وار .

۱۵۲۲ جهد ايله صچان تختيني دله .

۱۵۲۳ § جهنم عذابى .

§ [آكهى - ييت - برأى شاعر غبارى]

« جنت قادىن مزاريند قوندك غباريا

شمذنگيرو چك ايندى جهنم عذابى »

۱۵۲۴ جهنم کوتوكى .

۱۵۲۵ جهنم كيرسه يوزى قيرارماز .

۱۵۲۶ جينده بيك ديش وار .

۱۵۲۷ جيبى دليك يوردامندن چكامز .

ج جى - كسـد خفيه ايله

۱۵۲۸ § جن اوله دن آدم چارپمغه قالمشدى .

۱۵۲۹ جن ايله شيطان بردكدر .

۱۵۳۰ § جن چارپمغه دوندى .

§ [كانى - قصيده در بيان فقدان صداقت]

« انسان بيان آكا نسبتله ملكدر

جن چارپمغه بگزه بور انسان صداقت »

۱۵۳۱ جن طوتانه بر نسخه يتر .

۱۵۳۲ جنس جنسه چكر .

ج - فتحہ الیہ

۱۵۱۳ § حزاسز جرمنک صاحبی چوق اولور .

۱۵۱۴ جزایر دایسی گبی قورلدی .

۱۵۱۵ جزای عملکدر چک !

§ [بلیغ - بیت]

« فکر اموال الیہ بار غد حال اولدک

سنک ای خواجد جزای عملکدر چکد کیت »

۱۵۱۶ § جف القلم جواب ویردی .

۱۵۱۷ جفانی چکمین عاشق صفانک قدرینی بیلز .

[مصراع منہور]

فارس

نوش خواہی نیش خواهد چشید .

۱۵۱۸ جاذی الاولئی بیایرم [جادی الاولی]

۱۵۱۹ § جبرہ کومورلکہ دوشتمش .

۱۵۲۰ جنابتدن کرامت اوملاز .

۱۵۲۱ جنت جانمہ منت .

[شناسی - بیت]

« زاهدک حقہ دعادن غرضی جنددر .

دنیوی نعمت ایسد جانندده مندر . »

§ [ثابت - غزل]

« هر چه د جان قولاغی ایله استماع ایدر

کل جامعه ده صوت هزار خطیبی کل »

۱۵۰۶ جان کتمینجه جانان اله گیرمز .

§ [محیی - غزل]

« جان ویرمچک درد ایله جانان اله گیرمز

جان آتی دلرین اول انسان اله گیرمز »

۱۵۰۷ § جانلی جنازه .

۱۵۰۸ § جانی جانه اولچمه لی .

۱۵۰۹ جانی یانان اشک آتدن یوروک اولور .

§ [سامی - بیت]

« بنده سن پکسه نوله دادار ینه غماز خر

نومثلدر جانی آجیان اشک آتی پکر . »

۱۵۱۰ جاهل اولان کسه وقتسز خروس کیدر .

۱۵۱۱ جاهلک صوفیسی شیطانک مسخره سیدر .

۱۵۱۲ § جاهله سوز آکلاتمق دودیه خندق آتلاتمقدن

کوچدر .

۱۴۹۸ جان جانك يولداشيدر .

۱۴۹۹ جان جانہ . باش باشہ .

۱۵۰۰ § جان جفادنده اوصانور صفادنده .

۱۵۰۱ § جان جو مردلکی لقرديہ اولماز .

۱۵۰۲ جان چکشمه دنسه اولمك يگدر .

[شناسی - بيت مفرز]

« جان چکشمکدن ايسه جانى و رسم بازى

جان فدا ايلد برايشمى سونجه يارى »

۱۵۰۳ جان چيتماييجه خوى چيتماز . ~~چيتماز~~ خوى جانك

[وهبى سنبلزاده - لطفیه - عدم آسایش

اهل جاه]

« کيديتحت صكره الندن فرصت

ايدر افدهار ندامت قت قت

ليك فرصت ينه کيرسه الله

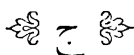
نام احيايى آلاز ديلند

طوتر انيت ينه اسكى صويي

چيقيسه ده جاني دكشمز خويى »

۱۵۰۴ § جان حلقومنه كلدى ينه امر ونهي براقمز .

۱۵۰۵ § جان قولاغياه ديگلر .

جا - الف ايله

- ۱۴۹۰ جامع نه قدر بيوك اولسه ينه امام بيلديكنى اوقور .
 ۱۴۹۱ جماعت نه قدر چوق اولورسه ينه امام بيلديكنى اوقور .
 ۱۴۹۲ جامع طور ركن مسجدده نماز قلتماز .
 ۱۴۹۳ جامع يي قلمش سده محراب يرنده در .

§ [طالعى - غزل]

« خط بوزدى ايسه حسنى ابروسى ككان
 مسجد نوله كندى ايسه محراب يرنده »

[وهبىء سنبلزاده - غزل]

« خط آوز اواسده ابروسيدز پرستشكه
 يتنلسه جامع حسنى يرنده در محراب »

۱۴۹۴ § جامه آلوده لكى ز يتيدز بقالك

[مصراع ثابت]

- ۱۴۹۵ § جان باشنه صچيرادى .
 ۱۴۹۶ § جان بنم جانم چيقسون الك جانى .
 ۱۴۹۷ جان بوغازدن كلور .

ث

ثا - الف ایله

۱۴۸۴ § ثابت اولان ثابت اولور .

(بومثك مالی عریدن آنمدر)

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« مانند شجر ثابت اولور ثابت اولانلر

هرقنغی ایشك اهلی ایشك آنده دوام ایت »

۱۴۸۵ ثابت قدم اولمی در هر ایشده .

ث - فته ایله

۱۴۸۶ ثعلجی گوگمی گبی ایچندن قاینار. [سحلیجی]

۱۴۸۷ ثوابدن قاچ که گناهه گیرمیه سن .

=

ث - خنده خفینه متبوضه ایله

۱۴۸۸ ثبوت بولمیان سوز حقنده آغز آچه .

۱۴۸۹ § ثلث قلیله آشانغی واردیلر .

— < : : : > —

§ [سروری - هزلیات - درحق وهیء

سنبل زاده]

« خود بخود کندی هلاک اولمزشد »

آنی توکرکده بوغار بر کون ایل «

۱۴۸۳ § توی قباسی ➡ اثواب .

فارسی

عقل دوستائی از پس میرسد .

فارسی

دوستائی را عقل از پس سرمیرسد .

۱۴۷۷ § ترکنه آری آلیرمیساک دیمشله . پارمله وزیرتی نی
نیدهیم دیمش .

۱۴۷۸ ترک نه بیلور بیرامی . لاق لاق ایچر آیرانی .

۱۴۷۹ ترکه بکاک ویرمشله؛ ابتدا باباسنی اولدرمش .

[عطایی - خمسة - خبت پنجم - جد وجهد
ایله اکتساب فضائل]

« سرفراز ایتمه علمک تاجی

ترک اصلق اولور معراجی »

۱۴۸۰ ترکه بورجلی اوله بادو کونده ایستر . یایرامده .

۱۴۸۱ توکوردیکنی یالامز .

عربی

الکریم اذا وعد وفی .

۱۴۸۲ § توکوردوکه بوغارلر .

- ۱۴۶۲ تیز رفتار اولانك پايه دامك طولاشور .
 (مصراع مشهور)
- ۱۴۶۳ تيز كيدن تيز يوريلور .
- ۱۴۶۴ تيمارخانه چينك كوزى كور اولسون سنى كورمديكچون .
- ۱۴۶۵ § تيمار خانه قاچقى .
- ۱۴۶۶ تيمار سپاهيسى زگوردلججه اسكى دفترى يوقلادر .
- ۱۴۶۷ § تيمور آياق - تيمور چاريق - تيمور باش .
- ۱۴۶۸ تيمور طاونده دوگولور دمر طاونده .
- ۱۴۶۹ § تيمور يالاوب آتش پوسكوزر .

تُ تَوْ - ضمه خفيه ايله Tu

- ۱۴۷۰ ترك آته بنجه كندينى بك اولدم سانور .
- ۱۴۷۱ § ترك ايشى اودنجدر .
- ۱۴۷۲ § ترك پوه پوهدن - شهرى په پهدن خوشلاور .
- ۱۴۷۳ تركجه ي غيب ايتدى .
- ۱۴۷۴ ترك دانشمند اولور؛ آدم اولماز .
- ۱۴۷۵ ترك طورسون چونكه طوغدى آندان . اوگود آلدی
 اشكيه دانادن .
- ۱۴۷۶ تركك عقلی صگره دن گلور .

۱۵۵۶ تلکینک کزوب کله جکی کورجکی دکانیدر.

[وهی سنبل زاده - لطفیه - در احتراز
از حیا کازان و خانان]

» جله از باب حیل مدبر اولور
حیله سی پک چوغده وارمز طویلور .
یوغیکن تلکی کی حیله گذار
ینه پوستی صویلور آخر کار «

فارسی

آخر گذر پوست بدباغ خانه است .
[فرانسوژد]

Tous les renards se trouvent chez le pelletier.

(ترجمه سی) تلکیر کورجکی دکاننده بولشورلر .

- ۱۵۵۷ § تلکی مصالی اوقور .
۱۵۵۸ تلکی واردر باش کسر . قوردک آدی یماندر .
۱۵۵۹ § تلکی یه طاوق کبابی یرمیسک دیمشله؛ آدمک
کوله جکنی کتیریورسکر دیمش .
۱۵۶۰ § تلکی بی قوغالارکن قوردی اویندیردی .
۱۵۶۱ تیر یینن تیر اینر .

[فرانسه زجه]

Qui se ressemble s'assemble.

(ترجمه سی) بر برلرینه مشابه اولانلر برلشورلر .

§ ۱۴۵۰ تنها اولادی .

§ [نفعی - غزل]

« آکسون صوفی دخی کثرتده وحدت عالمن

یاری تنها اولایان عشاق شیدا بونده در »

۱۴۵۱ توکلینک گمیس باتماز .

ت - کسره ثقیله ایله

۱۴۵۲ تراش اولسونده باشنه سورسون .

ت - کسره خفیه ایله

۱۴۵۳ § تلکی ایکی دفعه طوزاغه دوشتز .

۱۴۵۴ تلکی تلکیمکنی بیلدیرنجیه قدر پوست الدن کیدر .

۱۴۵۵ § تلکی دیمش که نم ایچون دیم اما اوزومسز
باغک کوتوکی قوروسون .

[طفلی - غزل]

« ای شانه سر زلف پریشانه طوقمه
تل قیرمد صافین خاطر یارانه طوقمه »

۱۴۴۴ تالی بیک کبی هرکون کینور .

۱۴۴۵ تمام بوینه کوره بچش قفتاندر .

[نابی - جوابنامه - برای مکتوب سائیس معهود]

« حنیز لفظی تمام بوینه بچش قفتانکدر »

۱۴۴۶ تمجید پلاوی کبی . ایصیدر ایصیدر . یر .

۱۴۴۷ تابل قدرتم یوق دیر .

۱۴۴۸ تنبله ایش بیوزکه سکا عقل او کرتسون .

۱۴۴۹ تنجره یووارلاندی قیاغنی بولد .

[عطایی - خمه - داستان کرفتاریء ملکشاہ

و تدیر نظام الملك]

« سیر ایدن دیه سهرک طباغن

شمدی بولدی دخی چوماک قیاغن »

عربی

وافق شن طبقه .

(ترجمه سی) قره یامه یه او یغون کادی .

۱۴۳۷ تکه‌دن سود چیقار .

۱۴۳۸ تکیه‌یه قربان کلدی .

[شفیعنامه - بیت]

« حشیتله هر بری بر بیم جن
تکیدید قربان ایدی کویا همان »

[ثابت - بیت]

« دون دینشدککه بزم تکیدید قربان کلدجن
شیخ افندی بوسوزک ایشته کرامجدسنه »

[وهبیء سنبل زاده - لطفیه - در احوال
ملاحدهء زمان]

« کورسدنر برکوزل اوغلان کلیور
دیدر تکیه‌یه قربان کلیور »

۱۴۳۹ تکیه‌نی بکلین چور بایی ایچر .

۱۴۴۰ تگریدن قورقان قولدن قورقماز .

۱۴۴۱ § تگری قولنک رزقنی ویرر .

۱۴۴۲ § تگری قولنک یاردیحیسی در .

۱۴۴۳ تل قیردی .

[خاتم - غزل]

« حذر کیم تل قرر وادیلرنده زنف مستورک
ایکی تللی خطکله بغله عشاق رنجورک »

§ [نابی - رباعی]

« دوشیرهٔ رازبرده بیرون اولماز
تدبیر ایله تقدیر دگر کون اولماز
تار املی اوزاتمد کلاهی مراد
اندازهٔ تقدیردن افزون اولماز »

§ ۱۲۲۹ تقدیره رضادن غیرى چاره اولماز .

§ [مورخ راشد - مفرد]

« مخلص اولماز دله تسلیم رضادن غیرى
کار تقدیره نه در چاره رضادن غیرى »

§ ۱۲۳۰ تڭ بنی یار آکسونده برچوروك المایله اولسون
یار بنی .

§ ۱۲۳۱ تڭدیر ایله اوصلا نیمانك حقى کوتکدر .

(ضیا پاشا)

§ ۱۲۳۲ تڭ شیشده بوانسونده قو خنزیر اتی اولسون .

(سرورى)

§ ۱۲۳۳ تڭ طورر کن باشنه ایش آچار .

§ ۱۲۳۴ تڭ کورده کله مهتابه چیقماز .

§ ۱۲۳۵ تکلیف جهنمه اولور .

§ ۱۲۳۶ تڭنه قازنتیسی .

۱۴۲۰ ترسانه اموری اولدی .

[سروری ئانی - غزل]

« او قلیونجی جوانک شمدی ترسانه اموری وش
 یوکدر دله فکر قد بالاسی سرنلردن »

۱۴۲۱ § ترله دن پاره قزانلار، صولومه دن جان ویرلر .

۱۴۲۲ تره جی یه تره صائلار .

۱۴۲۳ تره یاغدن قیل چکرکی .

فارسی

مورا از ماست میکشد .

۱۴۲۴ تسبیح بوجکی کی بوزولمش .

۱۴۲۵ تقدیر خدا قوه بازو ایله دونمز .

(مدرع مشهور)

عربی

الانسان ید بروالتقدیر یغیر .

۱۴۲۶ تقدیرده یازیلان تدیرله بوزولماز .

۱۴۲۷ تقیه تقیه .

۱۴۲۸ تقدیرک یایدیغنی تدیر بوزاما ز .

[وهبىء سنبلى زاده - لطفیه - در احوال
ملاحظهء زمان]

« تاقید قاجق روستدن آگاه
سکه صورته ایده خلقد کلاه »

۱۴۰۸ تاقیه قابله طار کادی .

ت - فتحه ایله

- ۱۴۰۹ تبه شیره پینر باقشلی .
۱۴۱۰ تپدک کچه، سیوریلندک کلاه .
۱۴۱۱ تجربیهی گوکه چکمه مشلریا .
۱۴۱۲ § تحتہ صقال ساخته وقار .
۱۴۱۳ § تدیرده قصور ایتدیکنی دوشمنزده تقدیره بهانه بولور .
۱۴۱۴ ترازو دیلی کبی ایکی طرفه آقار .
۱۴۱۵ ترازو وار طارتی وار، هر برشیئک وقتی وار .
۱۴۱۶ § تربیه لی مایمون کبی تتر .
۱۴۱۷ ترزی کندی دیکیشنی دیکه منز .
۱۴۱۸ § ترزی سوکوگی دیکه منز .
۱۴۱۹ ترزی یه کوچ دیمشله؛ ایکنه باشمده دیمش .

ت

تا - الف المله

- ۱۴۰۱ تاتار باباسن ساتار .
 ۱۴۰۲ تاتار قلاغوزه احتیاجی یوق .
 ۱۴۰۳ تازیسز آود چیقان طوشانسز اود کلور .
 ۱۴۰۴ تازینک طوپال اولدینی طوشانک قولاغنه دکمش .
 ۱۴۰۵ تازی یه طوت طوشانه قاچ .

[واصف - قصیده شتاییه]

« که شکله چیقالم دائرة کهره
 دیدم طازی ید طوت، طوشاند قاچ قاچ اما »
 ۱۴۰۶ تاقیه دوشدی؛ کل آچلدی .

§ [نفی - سهام قضا - درحق نوعی زاده]

« تاج و دستار ایله تنخر ایدن
 باشنی آچدمز کلی کورینور »
 ۱۴۰۷ تاقیه قایدی .

[خاتم - نعت]

« تاقید قبیق نجد اولور باغده کورسون خورشید
 بر کون آنیده فلک زالدنک آهیلده طوتار »

پو' - ضمه خفيه مقبوضه ايله Pu

۱۲۰۰ پوسکلی بلا .

[واصف - شرقی مربع]

« اولدی فکر کالک ای مد لقا

عاشقک باشنده پوسکلی بلا

شوق رویکه اولوب طلعتقا

طوغدی برج حسن و آنک اونکری »

۱۳۹۷ § پرلانه قاره طاشدن چيقار .

پو - ضمه ثقيله، بسوطه ايله Po

۱۳۹۸ يوستى سردى .

§ [فاضل - صورت تميلت باده]

« يد بيد آندق او بنت انجنى
اوندى شاهد بوكا مينا چلي
اوندى اول دمده شهود مجلس
لاله وسنبل وچشم تركس
شاهدت بيرى كېناب ابن غم
دخى چياند افندى محرد
كيف ديرلر دخى بروحشى دوست
ناكهران يزمد كلوب سردى پوست »

پو - ضمه ثقيله مقبوضه ايله Pou

۱۳۹۹ پوصله يي شاشردى .

[فرانسزج]

Il a perdu la tramontane.

(ترجمه سى) شمال يالديز يني غائب ايلدى .

فارسی

دست بکاسه یافت .

۱۲۹۴ پچاق کیمکه طیباندی .

[ثابت - ظفرنامه - پیکار کردن خان
جنکیز تبار. باطابور اعدای برکشته کار]

« اولاشد قجده آلفته مردان دین

بوزولدی اولوب منفعل مشرکین

بدنر اونوب زحمن ناتوان

پچاق استخوانه طیباندی همان »

فارسی

کارد باستخوان رسید .

[شانی زاده - جلد اول صحیفه ۲۷۳]

« همان نیم جانله قلمشرایدی . پس کارد باستخوان

رسید مثلنک مثلی نمایان اولوب »

۱۲۹۵ پچاق کندی قینی کسمر .

۱۲۹۶ پچاق یاردهسی اوکیلور . دل یاردهسی اوگلماز

ال یاردهسی .

۱۳۸۶ پشتمش آشه صوغوق صوقاقدی .

[سامی - بیت]

« جگرم بشدی دیو کوز یاشن ایتدم اظههار
صو قومه پشتمش آشه دیدی اوشوخ غدار »

[واصف - قصیده شتائیه]

« نیلیم قادی صوغوق صویض پشتمش آشه
کلدی اوزات شریفه اومنافق سیم »

۱۳۸۷ پشتمش کلاه کبی صیریدر .

۱۳۸۸ پرنجک طاشنی وار آقاه .

۱۳۸۹ پرنجی صو کوتورر .

۱۳۹۰ پلاودن دوننک قاشغی قیرلسون .

۱۳۹۱ پلاوی بین قاشغی یاننده طاشیر .

۱۳۹۲ § پیر پاك اولدی .

[خواجه نائی - غزل]

« الحسد اول زنده کیم چکیش آیاغن دهردن
میکده پیغولدسنده بیر پاتک اولمش یاتور »

پ - کسره ثقیله ایله

۱۳۹۳ پچاغی قیننده بولدی .

عربی

خلیع العذار .

- ۱۳۷۲ پریسی آلیحق .
 ۱۳۷۳ § پریسی خوشلانامش .
 ۱۳۷۴ § پستیانی چیقاردیلر .
 ۱۳۷۵ § پک آچمه صفوق آلیرسک .
 ۱۳۷۶ پک قارشدیرمه آلتدن چاپان اوغلی چیقار .
 ۱۳۷۷ پک قورجالامه سیوجهی چبان ایدرسن .
 ۱۳۷۸ § پنایر ایته دوئمش .
 ۱۳۷۹ پنچشنبه نك کایشی چارشنبه دن بلیدر .
 ۱۳۸۰ § پهلوان قیلق فیافت ایله اولماز .
 ۱۳۸۱ § په په ! دیدجه قوص قوصلا نیر .
 ۱۳۸۲ پیاسه پرنجه کیدر کن اوده کی باغوردن اولدی
 دمیاطه .
 ۱۳۸۳ § پینری شیشه نك طیشندن یالار .
 ۱۳۸۴ پینرین صوبولور .

پ - کسرء - فیه ایله

۱۳۸۵ پشتوك طقوزمی پاتلایور .

§ فارسی

پول یرست .

۱۳۶۴ پاردی دکره آندی .

۱۳۶۵ § پاردی مزاره کوتورده جک !

۱۳۶۶ پاردی ویرن چالار دود کی .

۱۳۶۷ پاشا دوکونتسی کبی کیرودن کلور .

§ [جودت پاشا - تاریخ - وقایع مورد . جلد

ثانی عشر صحیفه ۵۹]

» اردو پاشا دوکندسی ضرزنده کوچ حال ایله

کوردوسه واره یلدی »

۱۳۶۸ § پاشالینک دوشکونی آقلاکیر قیش کونی .

۱۳۶۹ پاصدیرمسی چیقاردیلر .

۱۳۷۰ پاموق ایلیکیله باغلادی .

پ - فتحه ایله

۱۳۷۱ پردسی صیرق .

[وهیء سنبل زاده - لطیفه - درحیا واستغنا]

» پردسی صیرق اولاندر منکوب

ستر ایدر عرضی مرد محبوب »

- § ۱۳۵۳ پاره آدمه عقل او گرهدیر .
 ۱۳۵۴ پاره استمه بندن . بوز کبی صوغورم سندن .
 § ۱۳۵۵ پاره پاره یی قزانیر .
 ۱۳۵۶ پاره سزلك هر فتالغی یایدیرر .
 ۱۳۵۷ پاره سنی عزیز ایدن کندیسینی ذلیل ایدر .
 § ۱۳۵۸ پاره سی بندن اولدقدن صگره اوچوربا یرنده
 طورسون .
 § ۱۳۵۹ پاره سی چوق عقلی آز .
 § ۱۳۶۰ پاره قوی .

§ [ضیا پاشا - غزل]

« ند قانوند، ند جبر و زوره ند - نکاره تابعدر »
 بو بندر کهمده هرکس درهم و دیناره تابعدر »

§ عربی

عبد الدینار .

- § ۱۳۶۱ پاردلی یا کشار پاره سزگوشر .
 ۱۳۶۲ پاره نك یوزی صیحاقدیر .
 § ۱۳۶۳ پاره به تاپار .

[مصراع]

« پادشاه اولسه کده دیرلر؛ ارکشی نیتند »

§ ۱۳۴۳ پادشاه قونمز سرایه خانه معمور اولمهدن .
(مصراع مشهور)

۱۳۴۴ پادشاهک امری اوچ کون سورر .

§ ۱۳۴۵ پادشاهک ایتدیکی قانون اولور .

(مصراع - باق)

۱۳۴۶ پادشاهک دخی آرقه سندن قلیچ سالالارلر .

§ ۱۳۴۷ پادشاهلر ملکلی البته ویران ایسته مز .

۱۳۴۸ پادشاهم یازک یاز اولسون . قیشک قیش دیمشالر .

§ ۱۳۴۹ پادشاه یساغی ۳ کون سورر .

۱۳۵۰ پارصه نی طوپلادی .

§ [جوابنامه - باصطلاح موسیقی - لطائف

انشا جلد اوّل]

« و باطاً برده قسمنده برازدها [پارصه طویلامق]

اوزره برکان ابرو امیدیه کو بریل طریقندن

مناسره کتمکده »

۱۳۵۱ پارمغ ایچنده .

۱۳۵۲ پارمق حسابمی کوستریور .

پا - الف ابجده

۱۳۳۲ پابوچ بولورسه بیرام ایدر بر تک .

۱۳۳۳ § پابوچ خرسزی کبی یالین آباق قچار .

§ [سروری - تاریخ هزل آمیز]

« کلش ایدی جامعد بر بی نماز

سارق ایش کیم یه یازدی طباق

سویلدی تریخی قیم آنک

قاجدی پابوچ خرسزی یالین آباق »

۱۳۳۴ § پابوجسز قچار .

۱۳۳۵ پابوجک آلتینی آلورسک اوستینی .

۱۳۳۶ § پابوچلرینی چویردیله .

۱۳۳۷ پابوچنی انه ویردم .

۱۳۳۸ پابوچی بیوکه اوقوت کندیگی .

۱۳۳۹ پابوچی دامه آتدی .

۱۳۴۰ § پاپاس هرکون پلاویمز .

۱۳۴۱ § پاچه لری صیوددی .

۱۳۴۲ پادشاه اواسه کده ارکشی نیته دیرلر .

[شانی - تاریخ - جلد اول - صحیفہ ۱۵۶]

« وقوی ضعیفد غلبہ ایدرک انسمک انکبیر یا کل

الصغیر مثلی مثلی یمان »

۱۳۲۶ بیوکدن کوچولش .

فارسی

درغور کی مویزشده .

۱۳۲۷ § بیوک سویلہ مہ باشکہ کلیر .

۱۳۲۸ § بیوکلر ظلم ایدر یالان سویلہ مز .

۱۳۲۹ بیوک لقمہ یہ . بیوک سوز سویلہ .

۱۳۳۰ § بیوکلک تگری یہ یاقیشیر .

۱۳۳۱ بیوکی دوک کہ کوچکده عبرت آلسون .

- ۱۳۲۱ بلبه قفس زنداندر .
 § ۱۳۲۲ بلبی آلتون قفسه قویمشلاآه وطنم دیمش .
 ۱۳۲۳ بلبی قفسه قویمشلاآه وطنم دیمش .

فارسی

[بیت]

- « بود قلعه زندان و مردان بس
 بدان سان که زندان بلب قفس »
 ۱۳۲۴ بیوک باشک بیوک آغریسی اولور .

§ [کافی - مصراع]

- « انسب دکلیدر بیوک آغری بیوک باشد »
 [نابی - خیریّه - مطلب دغدغه پاشایی]

« چاه سرشاردن اولمه متون
 دردك اونور یودجكد افزون »

- ۱۳۲۵ بیوک بالق کچوک بالنی یز .

عربی

السمك الكبير يأكل الصغير .

فارسی

همین چاه. همین ریستان .

§ ۱۳۱۳ بویاه دعایه آمین دینز .

§ ۱۳۱۴ بویاه شاهه قول اولان استرمی آزاد اولمی .

(ریاضی)

§ ۱۳۱۵ بویاه غم بویاه کدر! بویاه گلیر بویاه گیدر.

§ ۱۳۱۶ بویاه قالماز برگون اولور بخت اویتور .

§ [مصرع]

« بویاه قلز قو کول آلسون داورسون روزکار »

§ ۱۳۱۷ بویاه قوشک بویاه اولور قویروغی .

§ ۱۳۱۸ بویاه کویک بویاه قیالی یوغورطی اولور .

بو - ضمیمه خفیه مقبوضه الیه Bu

۱۳۱۹ بیرجیدن صور قیرلانجک ضررینی .

۱۳۲۰ بلبک چکدیگی دیلی بلاسیدر .

فارسی

طوطی ز زبان خویشان در بند افتاد .

۱۳۰۹ بویله ایام غمک بویله اولور نوروزی .

(مصراع - خانی)

۱۳۱۰ § بویله در احوال عالم کاه شادی . کاه غم .

عربی

§ [مجموعه ابوالضیا - امثال عرب]

فیوماً علینا ویوماً لنا ویوماً نساء ویوماً نسر

« برکون عایمیزده اونور شر ایسد برکوند نهمزه
اونوب خیری اونور: برکونده محزون اولور
ایسد برکونده مسرورقلینورز. نسانیزده [بویله در
احوال عالم کاه شادی، کاه غم] مصراعی بومعانی
ناطقدر .

فارسی

§ [بیت]

« یک ساعت یک خطه یک دم

شود برهمزده احوال عالم »

۱۳۱۱ § بویله باش؛ بویله تراش .

۱۳۱۲ بویله دعانک بویله اولور آمینی .

فارسی

همین مرده . همین کورستان .

§ ۱۳۰۴ بولود اړه سندن آی طوغدی .

§ ۱۳۰۵ بولوددن نم فاپار .

§ [ثابت - غزل]

« بزه بروجله مک‌توب تحریریند امکان یوق

تخا ب قسوتدن نم فاپار نشافدر کاغذ »

۱۳۰۶ بونده چاگمی چالنیور .

[واصل - مخمس]

« سنکله هر زمان اغیار ایشد مانیور

نهانی ذوقه کیدوب خاندسده فانیور

کیمد نه سویلم ای شوخ اوکافر آلیور

نه ویرمش آلامیور بونده چانی چالنیور

سوچم ندر آی افدم آباشمل تابی ؟ »

بو - ضمة خفیفه ميسوطة الیه Beu

§ ۱۳۰۷ بویاه آغانک بویاه خدمتکاری اولور .

۱۳۰۸ بویاه افدینک بویاه الور خدمتکاری .

[فرانسز جد]

Tel maître tel valet.

[ترجمه سی] بویاه افیدی بویاه خدمتکار

- ۱۲۹۵ بوگون بولدم بوگون یرم: یارینه الله کریم .
 ۱۲۹۶ بوگون دنیا، یارین آخرت .
 ۱۲۹۷ بوگونکی ایشکی یارینه براقه .
 ۱۲۹۸ بوگونکی طاق یارنکی قازدن ایودر .
 ۱۲۹۹ بوگونکی یومورطه یارنکی طاوقدن ایودر .

[فرانسز جد]

Un tiens vaut mieux que deux tu l'auras.

(ترجمه سی) الكده اولان بر، مالک اوله جفک
 ایکیدن خیرلیدر .

§ ۱۳۰۰ بولمز یمز .

§ [عاطف - غزل]

« بولمز یزدر اکثری ارباب غمتک

کورده زمانه نک نیجه پرهیر کارنی »

۱۳۰۱ بولدجه بوکار .

§ [شامی زاده - مصطفی بک - غزل]

« یتمزی تماشای جمال الده صونارسن

ای عاشق محترده بولدقعد بوکارسن »

۱۳۰۲ § بولدک بال آلاحق چیچکی .

۱۳۰۳ بولماز هند قماش دکل یا .

[خاتم - غزل]

« مسك رومی کبی چقدی قخوسی ازهارك
ینه بورنی بیودی كلشته زنبق طاش آتار »

۱۲۸۴ بورنی قاف طاغندن بیوك .

۱۲۸۵ بورنی قاف طاغنده .

۱۲۸۶ بوز اوسته یازی یازار .

فارسی

نقش برآب .

۱۲۸۷ بوز کبی صوغودی .

۱۲۸۸ بوسودادن واز کچ .

۱۲۸۹ بوصیحاغه قارمی طیانور .

۱۲۹۰ بوقدر قصور قاضی قزندهده بولنور .

۱۲۹۱ بوقلون کبی رنکدن رنکه کیرر .

۱۲۹۲ بؤگلش بریمان كلش : صاولك یولی اوستندن .

۱۲۹۳ بؤگلش یمان كلشدر .

۱۲۹۴ بؤگون بگا ایسه یارین سگا .

[عطایی - خمسة - در وصف حصار]

« جواہن بو کوند ایدرلر ادا

بؤکون باکه ایسه اویارین سکا »

بُوُ - غَمَّةٌ ثَقِيْلَةٌ مَقْبُوْضَةٌ اِلَيْهِ Bou

- ۱۲۷۴ § بواغز آنده ايکن دها چوق ساقز چيگنر .
۱۲۷۵ بوبر دمردن لبلیدر، چيگنینه عشق اولسون .

[شناسی - بیت]

« عشق کیم قلبه غدادر نه ينور نه يوتيلور
بردمر لبلیدر چيگنینه عشق اولسون »

- ۱۲۷۶ § بوبر کروانسر ایدر قونان کوچر .
۱۲۷۷ بوبر کیدشدر که احتمال عودتی یوق .

§ [کافی - مصرع]

« او کیدشدر که کیدر کتدی کیدر داخی کیدر »

- ۱۲۷۸ بو پرهیز نه. بولخنا ترشيسي نه !
۱۲۷۹ § بودنیا برد گرمندر اوگودر برگون بزی .
۱۲۸۰ § بوده قاره عثمان اوغلنک اولسون .
۱۲۸۱ بورندن قيل آلدرماس .
۱۲۸۲ بورنی شیشزر .
۱۲۸۳ بورنی بیودی .

- ۱۲۵۸ بوش بوكرندن اورلدى .
- ۱۲۵۹ بوش چوال طورمز .
- ۱۲۶۰ § بوش چوال ديك طورمز .
- ۱۲۶۱ بوش طوربه ايله آت طوتماز .
- ۱۲۶۲ بوش كزديك بوش قالفهسى .
- ۱۲۶۳ بوش لاقردى قارين طويورماز .
- ۱۲۶۴ § بوشنه تلاش . ديكنه تراش .
- ۱۲۶۵ § بوشه قويسهم طولماز . طولويه قويسهم آلاماز .
- ۱۲۶۶ § بوغاز طقور بوغومدر .
- ۱۲۶۷ § بوغازى طوقلغنه خدمت . پاردسز پواسمز همت
زرد بوبولاق !
- ۱۲۶۸ بول بول يين . بل بل باقار .
- ۱۲۶۹ بوياجى كوپى دكل يا همان طالديروب چيقاردهسن .
- ۱۲۷۰ بويته كوره بوى بولدم : خويته كوره خوى بولدم .
- ۱۲۷۱ بوينك اولچيسنى آلدى .
- ۱۲۷۲ بوينه كوره بچلمش قفتاندر .
- ۱۲۷۳ § بوينى اوزون يينى بوش : طوت قولاغندن
چفته قوش .

- § ۱۲۴۶ بورجلو صوچلو طور ر .
 § ۱۲۴۷ بورجلونك دعاچيسي آلاچقيدر .
 § ۱۲۴۸ بورج ويرمكه توكنور؛ يول كتمكه .
 § ۱۲۴۹ بورج يگيتك قامچيسي در .
 § ۱۲۵۰ بوريده پيشرو اولماز سورناده .

[عطايي - خمسہ - نفخہ رابع عشر - منع
 اصطلاح گفتن]

« اوندى قبه زورند كى بى مل

غنہ تجويد منع مقال

بوزمه اصول تخنى ماحصل

پيشرو اولمز بوريده واز كل »

- § ۱۲۵۱ بوستان اولوغى كى دوزمه .
 § ۱۲۵۲ بوستان قورقولوغى .
 § ۱۲۵۳ بوش اوتورمتدن آيلاقچلىق يگدر .
 § ۱۲۵۴ بوش ايتہ منزل اولماز .
 § ۱۲۵۵ بوش بوشنه بکلين قولارنى صاللايه صاللايه كيدر .
 § ۱۲۵۶ بوش بوغازلق قارين طويورماز .
 § ۱۲۵۷ بوش بوغازى جمنه آتمشلا اوطون ياش ديه
 حايقرمش .

- ۱۲۳۱ § بیک طراقدہ بزی وار .
 ۱۲۳۲ بیکٹ یاریسی بش یوز .
 ۱۲۳۳ بیک نصیحتدن بر مصیبت یگدر .
 ۱۲۳۴ بیلسہ مدہ بیک الویرمز بگا .
 ۱۲۳۵ بیلنر قدر عبا موسم باران اولسه .
 (مصراع فاضل)
 ۱۲۳۶ § بینغاز عذری .

بُو - شمه ثقيله مبسوطه Bo

- ۱۲۳۷ بودور طاوق هرکون پلچ .
 ۱۲۳۸ بورج ایو کونه قالماز .
 ۱۲۳۹ بورج بنم قساوت سنگمی .
 ۱۲۴۰ § بورجدن قورقان قیوسنی گگیش اچاز .
 ۱۲۴۱ بورجسز آدم یوقسول بگدن یگدر .
 ۱۲۴۲ § بورجسز برالله .
 ۱۲۴۳ § بورجسز چوبان یوقسول بگدن یگدر .
 ۱۲۴۴ § بورجک ایوسی ویرمک، دردک ایوسی اولمک .
 ۱۲۴۵ بورجلو اولز بگری صارارر .

§ [مصراع]

« کانهی سویلیاندر بویینه بزجد قراطلقدر »

۱۲۲۴ بلور کچی .

۱۲۲۵ § بیچاره قاطر مفتہ ساتلدی سمریله .

(مصراع مشهور)

۱۲۲۶ § بیغی بالطه کسمر .

[ثابت - ظفر نامه - صفت شتاء ووصول

خان بمشتا]

« فلك كاسددر زهر برد ايله پر

زمین مرتبایینی چاتلادور

شرابن دوکوب قیردی طوفان بوزی

اویوزدن اونوب قانندی قان قارپوزی

میک جرعدمی بزجد طاسده

قرزل فویددر فص الماسده

خطب کشرن بوز دوشوب ریشنه

یتقلارینی بانطه کسمر هله »

۱۲۲۷ بیک ایشچی یه برباشچی لازمدر .

۱۲۲۸ بیک ایشیت برسویله .

۱۲۲۹ بیک تاسه بربورج اودده من .

۱۲۳۰ بیک ترک برطورپ .

- ۱۲۱۰ بری یر. بری باقار. قیامت آندن قوپار .
- § ۱۲۱۱ بریگیت قرق ییلده میدانه گایر .
- ۱۲۱۲ برینی یر. برینه نشان قور .
- § ۱۲۱۳ بز. بز اولدقده آج قالدق یا !
- § ۱۲۱۴ بزده تل اهلی یز اما حصیر طقورز .
- § ۱۲۱۵ بزده صباح کچ اولور .
- § ۱۲۱۶ بز قرق کشی یز. بر برمری بیایرز .
- § ۱۲۱۷ بز قوزومری کندیمز پایلا شیرز .
- ۱۲۱۸ بزلبلی دینجه بازار صاولور .
- § ۱۲۱۹ بز بوز اشکده بو هوادن کتیدی .
- § ۱۲۲۰ بز طوق بریومورطه یومورطلاریدی محله
- طویار، ایلک قصرانی کحیلان طوغورر هیچ سسی چیتماز .

[شیخ غالب - حسن عشق]

« مانند ما کیان غرا

بك بیضه هزار فخر ودعوا »

§ ۱۲۲۱ بز کوپک سزل کویه بالعه کتیدی ؟

§ ۱۲۲۲ بزمله مهتاب ایدیوز .

§ ۱۲۲۳ بز کوزده ایچ یوزی قرا کلق .

- ۱۱۹۶ برکوچك صو کورینور اشکمه نسبت دریا .
 (مصراع)
- ۱۱۹۷ برکور اوغلی بر آیواز .
- ۱۱۹۸ § برکوزك آغلادیسه برکوزك کولدی .
- ۱۱۹۹ برگوملك سندن زیاده اسکتمش .
- ۱۲۰۰ § برکون اولور یوز یوزه باقیلور .
- ۱۲۰۱ § برگونلك بگلك، بگلكدر .
- ۱۲۰۲ برگونلك رزق ایچون ایکی گون چباله ملیدر .
- ۱۲۰۳ § برمسلمانه برقازی لازم .
- ۱۲۰۴ برمشتري ایچون دکان آچلنز .
- ۱۲۰۵ برموم آلدده دردیگه یان .

فارسى

- غم خود خورکه تو غم نشوی .
- ۱۲۰۶ § برمیندن اوتوری نال (نعل) نالدن اوتوری
 برآت غائب اولور .
- ۱۲۰۷ § بروقت که قویروقه بیه حسبال اولمز .
- ۱۲۰۸ بریار بیقلمینجه بریار یابئلز .
- ۱۲۰۹ بری اکر بری بچر .

۱۱۸۶ برقولاغندن کیرر. برقولاغندن چیقار .

۱۱۸۷ برقویروقلی ییلدیزدرکه قرق یلده برطوغار .

[خاتم - غزل ردیف]

« کلب غریب دنبه نهان کپی صوفیان

قویروقلی ییلدیز اولسوده ناطیلسان اولور »

۱۱۸۸ برقویوندن ایکی دری چیتماز .

§ ۱۱۸۹ برکره آلدانشده قباح آلداتانک. ایکی کره

آلدانشده قباح آلداتانک .

[هرسکلی عارف حکمت بك - مصراع]

« عاقل دوشرمی دوشدییکی زندانه بردخی »

۱۱۹۰ § برکشیه یا آتش ویریش اتمه لی. یابوله کتمه لیکه

نه اولدینی ییلنسون .

۱۱۹۱ § برکشینک پیه جکیله ایکی کشیده اولور اما

ایکسید. آج قالیر .

۱۱۹۲ § برکمی دونانیر برقرز دونانمز .

۱۱۹۳ § برکمیده ایکی قپودان اولماز .

۱۱۹۴ § برکمی بی ایکی رئیس باتیرر .

۱۱۹۵ برکوتونک یدی محله یه ضرری واردر .

۱۱۷۵ § برقا قرق ایوی بوزار؛ قرق ایو برفنای دوزلده مز.
 ۱۱۷۶ برفجان قهوه نك قرق ییل حق وار .
 ۱۱۷۷ § برفوچی سرکه دن زیاده برطامله بال ایله
 سئك طوتیلور .

۱۱۷۸ § برفیت بیک بویو یرینی طوتار .
 ۱۱۷۹ برقاریله برقوجه، دیر دیر ایدر هرکیجه .
 ۱۱۸۰ برقاشیق صویك ایچنده بوغمق ایستر .
 [عاصم - تاریخ - جلوس مصطفی خان ثالث -
 استطراد]

« طائفه بکتاشیده کندوسند جمله دن اول دشمن
 جان و بونسدر [برقاشیق صوده بوغدجقلى]
 وارستد کآن ایدی . »

۱۱۸۱ برقوینی بند ایدرسه بیک قوایلر کشاد
 حضرت الله، افندی فاتح الالبوابدر .
 (بیت مشهور)
 ۱۱۸۲ برقده می کشینک جمله حجابن کوتورد .
 (مصراع مشهور)
 ۱۱۸۳ برقارده بر الله .

۱۱۸۴ § برقورقاق براردوینی بوزار .
 ۱۱۸۵ برقوز ایچون طاش آتلز .

- ۱۱۵۹ § برسوزی یه برچوبان .
- ۱۱۶۰ برسوز سویلرکه درهمنی یین کوپک قودورر .
- ۱۱۶۱ § برسوزی برسوزینه اویماز .
- ۱۱۶۲ برسویله ایکی ایشیت .
- ۱۱۶۳ برشعی که حق یاقه جهان اوفلسه سونمز .
- (مصراع مشهور)
- ۱۱۶۴ برشیئک اوکنه باقه صوکنه باق .
- ۱۱۶۵ § برشیئک پک ایلروسنه کتیه .
- ۱۱۶۶ § برشیئک دینه طاری اکمه .
- ۱۱۶۷ § برشیئی آکلامه دن آتله .
- ۱۱۶۸ § برصچرارسن چکرکه . ایکی صچرارسن چکرکه
اوچنجیده کیررسک اله .
- ۱۱۶۹ § برصوچله آدم آصلماز .
- ۱۱۷۰ § برطاش آتدی ایکی قوش اوردی .
- ۱۱۷۱ § برطاش ایله ایکی قوش اورولماز .
- ۱۱۷۲ § بو طولاشیق ایش که اوجی بولماز .
- ۱۱۷۳ برعبام وار آتارم: نرده اولسه یاتارم .
- ۱۱۷۴ برغزا ایتدک که خشنود ایلدک ییغمبری .
- (نقعی)

۱۱۵۳ § بردلگی اولان فاره چابوق طوتیلور .

۱۱۵۴ بردن بره کلن دولته خیر یوقدر .

فارسی

دولت تیرزا بقای نیست .

۱۱۵۵ بردیکش قالدی .

[عزت منلا - قصیده - برای سراطبا]

« سوزن فکرم ایله جامه دیکر کن عقله

بردیکش قالدی اوله نوب دماغم مختل »

۱۱۵۶ برزیان بیک بهتانه سبب اولور .

۱۱۵۷ برساقز چکندی .

[ندیم - غزل]

« کرم اولوب اوغلاک بزه بر بوسه اقرار ایلش

دون قز کرده چکندی ان بیرمی اول ساقزی »

۱۱۵۸ برسورچن آتک باشی کسلز .

(شیخ غالب - حسن و عشق - سبب تألیف)

« لازمی براق مدح و توصیف

بوکاری آکا کیم ایتدی تکلیف

عفو ایلیدلم که بلکه بیلتمز

برسورچن آتک باشی کسلز »

۱۱۴۹ § برچوال انجیری برباد ایتدی .

۱۱۵۰ برچیچکلرکه قوقلایانک بورنی دوشر .

۱۱۵۱ برچیچکلہ یاز اولماز .

[واصف - قصیدہ شتائیہ]

« زینت سبز اولدق قادی همان برشمشیر

برچیچکلہ یاز اولورمی بومثلدر فرضا »

[عزت منلا - غزل]

« کوکل برداغ ایله فخر ایله داغ اوستند داغ اور

مثلدر کلشن عالمده برکوکلہ بہار اولمز »

[خاتم - تاریخ - ولادت خیرالدین بک]

« برچیچکلہ یاز اولور دیردم اولیدی نو بہار

تک همان آسوده مرکان اولسون چشم حسود »

[فرانسزجد]

Une hirondelle ne fait pas printemps.

(ترجمہ سی) پرقیر لانعج یاز پیدا ایتدیرمز .

[فرانسزجد]

Une exception ne fait pas la règle.

(ترجمہ سی) براستتنا قاعدہ تشکیل ایلمز .

۱۱۵۲ بردالده طورماز .

- ۱۱۳۹ بر باشه بر کوز یت .
 ۱۱۴۰ بر بالظه صاپ اولور .
 ۱۱۴۱ بر بت ینگى وار .
 ۱۱۴۲ بر بولود ايله قیش اولماز .
 ۱۱۴۳ § بر بونده بنی بردخی محشرده کوررسک .
 (مصراع)
 ۱۱۴۴ بر پاره ایچون طقوز تاغلاق قیلار .
 ۱۱۴۵ بر پاره ایچون ییلدیزه کند آتار .

[فرانسزجده]

Il tire le diable par la queue.

(ترجمه سی) شیطانی قویروغندن چکر .

۱۱۴۶ بر پره ایچون بر یورغان یاقار .

[فاضل - دفتر عشق - ذکر نقاره زن شاهلوند]

« کرچه اول مهلکدن دور اولدم

جوز وآلامله مغدور اوندم

بکره دی بوروش نذانی

یا قعد بر بت ایچون یورغانی »

۱۱۴۷ § بر تک پایوج بولسه بیرام ایدر .

۱۱۴۸ § بر چپلاغی بیک زرهلی صویه من .

§ [ثابت - غزل]

« شو حسن ایله بر ایچم صو ایسه کده سلطام
 قویلد ساغره دام شرابه دوشمد صقین »

§ [مصراع]

« کو چوئ صو تمندی لطفته بر ایچم صودر »

[فرانسه زجد]

C'est aussi facile que d'avaler un verre d'eau.

(ترجمه سی) بر بازداق صوئی ایچمک قدر قولایدز.

۱۱۳۳ بر ایشدر اولدی غیری نه چارد .

(مصراع)

§ ۱۱۳۴ بر ایشی بیترمینجه بر ایشه قوشمه !

§ ۱۱۳۵ بر آینه آلد یوز یکه باق !

§ ۱۱۳۶ بر بابا طقوز اوغلی بسلر . طقوز اوغل بر بابایی
 بسلیه مز .

§ ۱۱۳۷ بر باش صوغانله کچنیر .

§ [ثابت - غزل]

« یاز بدر ایله مخ نجومی خواند قویوب
 تعیش ایتمده بر باش صوغانله چرخ خسیس »

§ ۱۱۳۸ بر باش نردیه اولسه صیغار .

[نابی - غزل]

« طور من سیاه رویلغد ینہ مشق ایدر

بیچاره خاندنک بر آیاغی چقورده در »

۱۱۳۰ § بر آیق اوستنده بیك یالانك بلنی بوکر .

۱۱۳۱ § برایت اورومکله بر کروان کیرودونمز .

ایت اورر .

۱۱۳۲ § بر ایچم صو .

[عطایی - خمسه - منلا بدری]

« حوض ایچنده اوسیم تن خوبان

هر بری بر ایچم صو ابدی همن »

[سروریء ثانی - غزل]

« آتشین در رخ خویر کرده چنان اما

آلنان بوسه لطافتده بر ایچم صودر »

[حشمت - غزل]

« عالم آب لطافتده بر ایچم صودر

رند دریا کش بزم مید آب رودر »

[عزت علی پاشا - تاریخ چشمه]

« عجب بنایی کوزل طرحی پاک دلجودر

بوچشمه سار لطافتده بر ایچم صودر »

۱۱۲۳ § برآلان بردها آلماش : صوپالودسی صالتان
 قرق ییل کچنمش .

۱۱۲۴ برالک شمتاهی چیتماز .

فارسی

یک دست هرگز صدا ندهد .

فارسی

صدا زیکدست برنیاید .

۱۱۲۵ برانسانی طانیق ایچون کندیسلیه یول آرقه داشانی
 ایتملیدر .

۱۱۲۶ § براوده دوزن اولنجه او اوده دوزن اولمز .

§ [فوآد پاشا - بیت]

« براوده دوزن . سده دوزن اولمز او اوده

ماننده توأم ایکی شردره ایکی شر »

۱۱۲۷ بر اورمغله آغاج دورلمز :

۱۱۲۸ براوق ایله ایکی قوش اورلمز .

۱۱۲۹ برآیانی چقورده .

ب - کسرۀ خفیفه الیه

- ۱۱۱۵ بتلی بقله نك كور آلیجیسی اولوز .
 ۱۱۱۶ بتمز ایشك آناسنی اویقو آغلادیر .
 ۱۱۱۷ § بر آتوب ایکی اوردی .
 ۱۱۱۸ § بر آخوردۀ آتدۀ بولنور؛ اشکده .
 ۱۱۱۹ § بر آدمك آدی چیقهدن ایسه جانی چیقق خیرلی در .
 ۱۱۲۰ § بر آدیم کیرو کیدن . ایکی آدیم ایلری آتلار .
 ۱۱۲۱ بر آغزدن چقان براردویه یاییلور .

عربی

- کل سر جاوز الاثنین شل .
 (ترجمه سی) ایکی اوگ دیشنی تجاوز ایدن هر
 برسر شایع اولور .
 ۱۱۲۲ بر آچه ایله طقوز قبه لی حمام یاپار .

[فرانسزجد]

Il fait des chateaux en Espagne.

[ترجمه سی) اسپانیاده سرایلر بنا ایدر .

- ۱۱۰۴ بن ديمك شيطان ديمك .
 ۱۱۰۵ § بن شاهمی بورايه قدر سورم .
 ۱۱۰۶ بن شاهمی بوقدر سورم .
 ۱۱۰۷ § بن طوپراغه باش قويدقدن صكره طاش طاش
 اوستنده قالمسون بن اولد كدن .
 ۱۱۰۸ بنلك شیطانه ياقيشور .

[شناسی - بيت]

« مسكندر ياراشن انسه
 چونكه بنلك ياقيشور شیطانه »

- ۱۱۰۹ بنلكه لغت شيطان .
 ۱۱۱۰ § بنمده آدم يعقوب اما اوقدر اوزون دكل .
 ۱۱۱۱ يرامده اودينه رمضان قيصه كلور .
 ۱۱۱۲ § يرام كونی بورج اودديه جك اولانه رمضان
 اوزون سوزمن .
 ۱۱۱۳ يرام هفته می . مقال تحت می .

ب - كسره ثقيله اليه

- ۱۱۱۴ § براق سرخوشی كندی ييقلسون .

§ ۱۰۹۴ بلغم براقدی .

[ثابت - غزل]

« بر بارچه آشمشدی دل صیف شتایه

بلغم براقوب برف یند ایلدی تبرید »

۱۰۹۵ بلکه آتی اوستندن ایو چیقار .

۱۰۹۶ بن استرکن برینه جک، الله ویردی بر کوتوره جک .

§ ۱۰۹۷ بن اشک اولدقن صکره سمر اوره جق چوق بولنور .

۱۰۹۸ بن اولد کدن صکره طاش طاش اوستنده قالمسون

بن طوپراغه .

[عطایی - خمسه - صحبت بیست و یکم]

« سنک و خاکه قویه جقسک چون باش

قالمسون صکره طاش اوستنه طاش »

۱۰۹۹ بن اولدم سنجلین . سنده اولورسک بنجلین .

§ ۱۱۰۰ بن اولورسه م یاره نه، یار اولورسه چاره نه !

۱۱۰۱ بن خادمم دیرم ؛ او اوغلدن اوشاقدن نهک وار دیر .

۱۱۰۲ بندن اوزاق اولسونده ایستره جهنمه دیرک اولسون .

۱۱۰۳ بن دیرم بیرام هفته سی . اودیر منقال تحته سی .

فارسی

من میگویم آسمان . اومیگوید ریسمان .

§ ۱۰۸۷ بگم دیدکجه آرتدی .

۱۰۸۸ بگم سنده پک پاشامسک .

[فاضل - مصراع]

« بگم اما که سنده پاشامسن »

۱۰۸۹ بگنمین قزینی ویرمسون .

[ثابت - مقدمه ظفرنامه]

« بومجاسده شهنامه خوان مقال

پیان ایتسه برقصه برخیا

ایدوب خاص براختراع نفیس

خوش آینده ودلپسند وسلیس

تصرف ایدوب بکر مضمونتری

که ملک یمینی اولد اکثری

ایلاک عورقی منکمه کیرمسون

بگنمرسه یاران قزین ویرمسون »

§ ۱۰۹۰ بلا بازانی کبی گوز یاشی دوکر .

§ ۱۰۹۱ بلاسنی بن چکدم: صفاسنی ال سوردی .

۱۰۹۲ بلا طور، واردم دیمز .

۱۰۹۳ بلالرمبار کی .

[مصراع مشهور] §

« آلدک متاع عشق بلالرمبار کی »

- ۱۰۷۶ بگدن کلان بگدر .
 ۱۰۷۷ بکری مصطفی .
 ۱۰۷۸ § بکرینک مکافات آقشام میخانه صباح اشکبه جی دکانی .
 ۱۰۷۹ بگزردیه بگزردیه یاز . بگزردیه بگزردیه قیش اولور .
 ۱۰۸۰ بگلرہ اینانہ ، صویہ طیانہ ، کچ کونلہ قاری سوزینہ
 آلدانہ .
 ۱۰۸۱ بگلرہ اینانہ . صویہ طیانہ .

[علوی - بیت]

« عشاقہ کوزلاردن هیچ بوسہ عطا اولمز
 سندی دیدیکک آب روانہ اعتماد اولمز »

- ۱۰۸۲ بگلک چشمہ دن صو ایچمہ .
 ۱۰۸۳ § بگلک سرخوش .
 ۱۰۸۴ § بگلک قاشق آشسز . کارگیر بنا طاشسز قالماز .
 ۱۰۸۵ بگلک ویرمکہ یگتک اورمقہ آغالق .
 ۱۰۸۶ بکلہ صباحہ یقین .

[فرانسر جہ]

Attendez-moi sous l'orme.

(ترجمہ سی) بنی قارہ آغاجک آلتدہ بکلہ .

- ۱۰۶۳ § بقال اولولرك بورجنى ديريلره يوكلاير .
 ۱۰۶۴ § بقال برمشتری ایچون دکان آچمز .
 ۱۰۶۵ § بقال دفتری کبی قاره لندی .
 ۱۰۶۶ § بقال دکانی پناهمزدر .
 ۱۰۶۷ § بقال قندغیه یار سولمز .
 ۱۰۶۸ § بگا آغز طنبورده سیمی چالیورسک .
 ۱۰۶۹ § بگا برآدیم کلنه ایکی آدیم واریم .
 ۱۰۷۰ § بکارلق کبی سلطانلق اولماز .

[فاضل - زنانامه - درصدد غائله امر نکاح]

« عارفه محض تجرد لازم
 ذات عیسی کبی اونسون قائم
 بوتجرد ایسد سلطانلقدر
 عارفه مایه عرفانلقدر »

- ۱۰۷۱ § بگا فائده سی اولیان کوز چیقسون .
 ۱۰۷۲ § بگا گوزده بایدده بر گداده بر .
 ۱۰۷۳ § بگا گوزده هوا خوش .
 ۱۰۷۴ § بگا بندن اولور هر نه اولورسه .
 باشم راحت بولور دیلم طور رسه . (بیت مشهور)
 ۱۰۷۵ § بگدر اما جیبی اومزنده .

۱۰۵۰. بسمله سز ایشه شیطان قاریشیر .
 ۱۰۵۱. § بسمله سز چیتقه یوله باشه کلیر درلو بلا .
 ۱۰۵۲. § بش پارمغی موم دیه یاقدم ینه یارانہ مدم .
 ۱۰۵۳. § بش پارمق بردکل .

فارسی

- بیچ انکشت برابر نیست .
 ۱۰۵۴. بش پاردیه برقاز آلدہ سندہ لقردی یہ قارش .
 ۱۰۵۵. § بشده بش، اون بشده بش .
 ۱۰۵۶. § بشقه سنک سوزندن زیاده کندی کوزیکه اینان .
 ۱۰۵۷. بعد خراب البصرہ .

§ [مصراع]

- « نیلیم یایدیگی بعد خراب البصرہ »
 ۱۰۵۸. § بعض کرده ینش اولور قارینک فرّاجه سی .
 ۱۰۵۹. § بغدادہ تاتار اولمش .
 ۱۰۶۰. § بغدادہ ساعی لازمسه ایشته بن !
 ۱۰۶۱. بغداد کبی دیار اولماز، آنا کبی یار اولماز .
 ۱۰۶۲. بغداد والیسنک دودہ لری یانمش طاغلرده کی آیولردہ
 نه دیمه !

فارسی

- بخت چو برکشت پالوده دندان بشکند .
 § ۱۰۴۰ بختك اولسه ایدی باشك كل اولمزدی .
 § ۱۰۴۱ بختكه کوسون .
 § ۱۰۴۲ بختم اولسه ایدی آنامدن قیر طوغاردم .
 § ۱۰۴۳ بخشش آتک دیشه باقلمز .

[فرانسزجه]

A cheval donné on ne regarde pas à la bride.

- (ترجمه‌سی) بخش اولنان آتک دیز کینه باقماز .
 § ۱۰۴۴ بخیل اولان ذلیل یشار .
 § ۱۰۴۵ بد دعادن قورقیان بلاسنه اوغرار .
 § ۱۰۴۶ بذریاغندن پلاو اولور اما نیمز .
 § ۱۰۴۷ بربره صورمشلر طراشم آقی قاره‌می ؟ اوککه
 دوشرسه کورورسک دیمش .
 § ۱۰۴۸ بسله‌دن قادین اولماز گل آغاچندن اودون اولماز .
 § ۱۰۴۹ بسله قارغه‌نی کوزیگی اویسون .

[فرانسزجه]

C'est un serpent que j'ai rechauffé dans mon sein.

- (ترجمه‌سی) بو برییلاندرکه سینه‌مده ایستدم .

- ۱۰۳۲ بالق کبی بر برینی یر بیوک بالق .
 ۱۰۳۳ بال یاماز آری یه بگزور .
 ۱۰۳۴ بالی اولان بال یز می .
 ۱۰۳۵ بالی یه، آریسی صورمه ! اوز می .
 ۱۰۳۶ بام تلنه باصدی .
 ۱۰۳۷ بیرام بیرام ،
 ۱۰۳۸ بیقوشک قستی آیغنه کلور .

بَ - قتیحه ایله

۱۰۳۹ بخت اولمبجه باشده، نه قوریده بتر، نه یاشده .

[عطایی - خمسه - صفت روز شدن]

« صبحی کوردم غم یاد ایتدم
 دهر سیند چاک یاد ایتدم
 چونکد اولمایه طالع یاور
 قاره کوکلویه صبحدن نه طوغار »

§ [راغب پاشا - غزل]

« بخت اولمبجد حسن طبیعت ندی مفید
 صابده اولسد خلق خطاسن آزار بولور »

۱۰۲۷ بالطه‌بی آصدی .

[خاتم - غزل]

« بانطه آسمش مدنو، کار که کردوند
یکی باشند یند سامانسر دوران اولسون »

[واصل - قصیدهٔ رمضانیه]

« کفتسکولرلد او اوب بانطه زن دشمن کیف
وسط راهد دخی یتددن اول مسخره یان »

۱۰۲۸ بالطه‌بی طاشه اوردی .

۱۰۲۹ بالق باشند اولانور .

۱۰۳۰ بالق باشند قوقار .

§ [مصراع]

« بانق باشند قوقار دیرلر فسادش باشی معلومدر . »

۱۰۳۱ بالق قواغه چیقنجه .

[فرانسر جد]

Quand les poules auront des dents.

(ترجمه سی) طاوقلر دیش چیقارنجه .

[فرانسر جد]

Lorsqu'une mule engendrera.

(ترجمه سی) دیشی قاطر طوغورنجه .

[فرانسز جه]

Les belles promesses ne valent pas la vérité.

(ترجمه سی) کوزل وعدلر حقیقه دگمز .

۱۰۲۰ بالچی قزی دها طاتلی .

۱۰۲۱ بالچینک وار بال طاسی . اودون یاریچینک وار بالطه سی .

۱۰۲۲ بال دوکده یاله .

۱۰۲۳ بالده بر بهاسی ده بر .

[خاتم - بیت مفرد]

« عسلاه نعلنی تبدیل ایدرسد بقال آل

اوطنل عسوه نما بالده بهاسیده بال »

۱۰۲۴ § بال دیدگمی بل بل باقار .

۱۰۲۵ بال طوتان پارمغنی یالار ،

§ [غزالی - مصراع]

« بال طوتان پارمغین یالار دیرلر »

[فرانسز جد]

Qui entreprend une affaire en tire le profit.

(ترجمه سی) برایشی طوتان فائده سنی کورر .

۱۰۲۶ بالطه دکمک آغاچ اولمز .

- ۱۰۱۰ باقان کوزه یساغ اولماز .
- ۱۰۱۱ § باقدن قار هواسی . اوده کل کور اوله سی .
- ۱۰۱۲ § باق شو فلک کارینه آیویه قوال چالدرز .
- ۱۰۱۳ § باقنر خاطر احبابه هیچ دلبر خصوصنده .
(مصراع مشهور)
- ۱۰۱۴ § باقهلم آینه دوران نه صورت کوستر .
(مصراع - باق)

فارسی

- تاخود فلک از پرده چه آرد بیرون .
- ۱۰۱۵ § باق قلان بوقهده برخوش صدا ایش .
(مصراع - باق)
- ۱۰۱۶ § بال آله حق چیمکی بولدی .
- ۱۰۱۷ § بال اولدیغی یرده سیکده بولنور .
- ۱۰۱۸ § بال ایله قایمق ینیر اتما هر کیسهیه کورد دکل .
- ۱۰۱۹ § بال دیمکه آغز طاتی اولماز .

[سامی - بیت مفرد]

« یال و بان باری آکده ایتمه بیوده رفت
بال دیمکه آغز کی طاتلی اولور صانه عبث »

[نوعی - غزل]

« باین فقری مسند خرشیده و یرمید

باشی ایرشده کوکلره اهل فنانرک »

- ۹۹۹ § باصدیقی یرده اوت یلتخر .
 ۱۰۰۰ باصقیسز تحته یی ال آلور : ال آلمانسه یل آلور .
 ۱۰۰۱ § باصقین باصانک آو اورانک .
 ۱۰۰۲ باص مهری تمسکلره اصنافی دولاندر .
 (موزوند)
 ۱۰۰۳ باصمه قالب .
 ۱۰۰۴ باغبان برکل ایچون یلک خارده خدمتکار اولور .
 (مصراع مشهور)
 ۱۰۰۵ § باغ دعا دکل چیا ایستر .
 ۱۰۰۶ باغرینه طاش باصدی .

[پرتو پاشا - بیت]

« ایشکنده کیچدنر بغریزه طاش قورز

یوزمز یوق ایسهده خدمته باش قورز »

- ۱۰۰۷ § باغلی آرسلانه طوشانلریله هجوم ایدر .
 ۱۰۰۸ § باغه باق اوزم اولسون . اوزمی یمکه یوزک اولسون .
 ۱۰۰۹ § باقار کوز .

- ۹۹۵ باشه کلینجه بیلنیز .
 ۹۹۶ باشه یازیلان کلور ~~آلینده~~ .

[علوی - غزل]

- « اول الف قد باشمه بر مد چکرسه راضیم
 علویا هر دمه باشه یازیلان یازو کلور »
 ۹۹۷ باشی کوزی صدقه سی .
 ۹۹۸ باشی کوکه ایردی .

§ [خواجه سعدالدین - تاج التواریخ - رفتن
 شاه بفتح حصن کاخ - جلد ثانی - صحیفه ۲۸۹]

« ومعمار اقتدار بانیسی نونۀ [مالهامن فروج]
 ایش برکوه فلک شکوه اوزره استوار اولوب
 رفعتله [باشی کوکه ایرمش] و آیاغی قعر زمینده
 کیرمش »

§ [کافی - قصیده - در بیان فقدان صداقت]

« ایردی کوکه دستار سر مفسد تمام
 دوشدی یره تاج سر کیوان صداقت »

[سروریء ثانی - بهاریه]

« برچم دنبیره بکرز دیدنی سنبل باغ
 کوکه ایردی باشی کوز آ که اولان انعمی »

۹۸۷ باشنی اوده طوتان غلبه لقدمه قالمیغن غائب ایدر .

[شفیعنامه - بیت]

« اوئند زن کبی مقیم خانه
مرد ایسک سنده قارش یازاند »

۹۸۸ باشنی بکندیکی طاشه اورسون .

۹۸۹ باشنی خرقه یه چکدی .

۹۹۰ باشنی طاشدن طاشه اوردی .

[عطایی - خمسه - داستان گفتن ملا علی]

« غرق اولوب چشمدن آقان یاشد

باشنی اوردی طاشدن طاشد »

۹۹۱ باشنی عجمی بر بره تسلیم ایدن جیندن پاموخی

اکسیک ایتسون .

۹۹۲ باشنی قاشیه وقتی یوق .

۹۹۳ باشنی میدانه قویدی .

[فرانسرجه]

il en mettrait la main au feu.

(ترجمه سی) الی آتسه صوقار .

۹۹۴ باشه کلز ایش اولمز .

۹۸۱ باش زردیه کیدرسه آياقده اورايه کيدر .

۹۸۲ § باشنه بويروق .

§ [کافي - تنيهنامه - باطرز ارسال مثل
نمونه ادبيات]

« الحاصل باشم سلامت اونسون دين کيمد باشنه

بوللاري اختياريله ساتون آلوب [باشنه بويروق]

برسلطان ايکن کوشه بي توشه غريته مکين اولماز »

۹۸۳ باشنه تلر طاقسون .

[مصرع]

« باشنه تلر طاقسون دوش اولان کيسوله »

۹۸۴ باشنه چلنک طاقارم .

۹۸۵ § باشنه دولت قوشي قوش .

۹۸۶ § باشنه کلان پاشمقيدر .

§ [کافي - تنيهنامه - باطرز ارسال مثل -
نمونه ادبيات]

« باشمه کلدکچون بوخصوصده صغير وکيره

وصيت عادت مستمره اولدي [باشنه کلان

پاشمقيدر] شمدی باش انده ايکن ايکی ال برباش

ايچون اولديغني تمل ايله »

§ ۹۷۷ باشندن بیوک خلط ایدر .

§ ۹۷۸ باشندده دکرمن طاشی دونسه قید ایتمز .

§ ۹۷۹ باشندده طور بهسی اکسک .

۹۸۰ باشندده قواق یلی اسر .

[عطایی - خمسه - داستان عشق یزد جرد بن

بهرام کور]

« بر بوی سرده هوادار پکر

شمدی باشندده قواق یلی اسر »

§ [ثابت - غزل]

« عجبمی اولسد قواق سیری ذوقند مفتون

قواق یلی اسر اول سرو قو باشندده »

[پرتوافندی - غزل]

« بوخاکه میلی کور-کده مرحت صاندم

مکر باشندده اوسروک قواق یلی وار ایش »

[فاضل - چنکی نامه - در بیان ماهیت چنگیان]

« ند چیچکدر یلورز تازه فدان

چوق فلز آشلدیلر آکه جهن

قوری آعاجده بولاشدرم قان

اشته باشندده قواق یلاری وار »

[فاضل - صفت زنان ارمنی]

« اشته بازوت ایله آتش اویونی »

قورده اصمرددر بوقیونی »

۹۷۰ باش اولده اشك باشی اول .

[فرانسه زجه]

Il vaut mieux être cheval que charrette.

(ترجمه می) عربی اولمقدن آت اولمق اولادر .

§ ۹۷۱ باش باشه باغلو . باشده پادشاهه .

§ ۹۷۲ باش باشه ویرمینجه طاش یرندن قالمماز .

§ ۹۷۳ باش بوستانده بیتیز .

§ ۹۷۴ باش ساللامقدن قاقوق اسکیدی .

§ ۹۷۵ باش کسیلور بوزک ایچنده قول قیریلور یگت ایچنده .

§ ۹۷۶ باش کیدنجه آیق پایدار اولماز .

§ [کافی - تنبیهنامه - باطرز ارسال مثل -

نمونه ادبیات]

« باشك ایچون اونسون عقلکی باشند دیوشیر .

پدريكك قدرینی ییل . ایش باشه دوشنجه سوزی

آیاغده دوشورمه ، زیرا باش کیدنجه آیق پایدار

اولماز . . . »

§ ۹۶۲ بادھوا آزار ایسهك بشقه قپویه یناش .

§ ۹۶۳ بادھوادن کلان بادھوایه کیدر .

§ [نفی - سهام قضا - درحق شاعر وحدتی]

« مشهور مثلدر بونی خود سنده یلورسن

از بادھوا آمد وبر بادھوا رفت »

§ ۹۶۴ بادھوا سرکه بالدن طاتلیدر .

فارسی

سرکه مفت از غسل شیرین تراست .

فارسی

شراب مفتی قاضی خورد .

(ترجمه سی) بادھوا شرابی . یاخود مفتینك

شرابی قاضی ایچر .

§ ۹۶۵ بازگیر ایو اولنجه یاطوپال اولور: یا کور .

§ ۹۶۶ بازگیر دیری ایکن ینیر .

§ ۹۶۷ بازگیرك ایوسی یولی قیصالدیر .

§ ۹۶۸ بازگیرك صورتنی دکل سرعتی اوگرلر .

§ ۹۶۹ باروت ایله آتشك او یونی اولمز .

- ۹۵۶ § باباسی طورپ. آناسی شالغ
- ۹۵۷ § باباسی کوی کهپسی اولنجه کندینک نه دن پرواسی اولور .
- ۹۵۸ § بابال اولدیه کویلی یه مرام آکلات .
- ۹۵۹ بابا نه دن اولدی ؟ طمله دن .
- ۹۵۰ § بابا کی اولدر دیم یدم یا .
- ۹۵۱ بابامک آدی حضر، المدن کلان بودر. اوسته
- ۹۵۲ بابامک اوله جکنی ییلسه یدم طوزایله دکشیرردم دیمش .
- ۹۵۳ § بابا میرائی یانان موم کیدر .
- ۹۵۴ § بابانک اولدیکنی ایسترمیسک دیمش. الله اسیرکسون .
- دیتی آتق اچون اولدر دکلرینی ایسترم دیمش .
- ۹۵۵ بابا همت. اوغل خدمت .
- ۹۵۶ § بابا هندی کبی قباریر .
- ۹۵۷ باب-توکلدن آیرله .
- ۹۵۸ باب رضادن آیرله .
- ۹۵۹ § باتاچی یه مال قایدیرمدی یا .
- ۹۶۰ § باجاسی اکری اما توتونی طوغری چیقار او جاق .
- ۹۶۱ باجاق قدر بونی وار: درلو درلو خونی وار .

ب ب

با - الف ایله

- ۹۳۲ § بابا او جانغی .
- ۹۳۳ § بابا اوغلنك فناغنی استه مز .
- ۹۳۴ § بابا ایله . آنا ایله یشانلنز .
- ۹۳۵ § بابا برخرسز طوتدم: آلدە كل، كلیمور. براقده كل.
- ۹۳۶ § بابا بیلکیسی ایله آدم. آدم اولنز .
- ۹۳۷ § بابا جیتلکسك ! اوغلم اومه میورم .
- ۹۳۸ § باباسنك جاننه رحمت .
- ۹۳۹ § باباسنك خیرلی اولادی .
- ۹۴۰ § باباسنك خیرینه دكل آ .
- ۹۴۱ § باباسنك کچه لك کلاهنه نور اینسون .
- ۹۴۲ § باباسنه خیری اولیانك کیمه خیری اولور .
- ۹۴۳ § باباسنه طقوز طاش چیقارر .
- ۹۴۴ § باباسنی قودوز طالامش: اوغلنی ییلان یالامش .
- ۹۴۵ § باباسی اوغلنه بر باغ باغشلامش صکرده اوغلی باباسنه برصالقم اوزوم ویرمش .

۹۲۹ اوسته توز قوندرمز .

§ [غباری - قطعه]

« ای غباری سنك اشعاركه هينج
 كيمسه بر ذره جه توز قوندیره مز
 مكر اول كاتب مستعجل كيم
 خط شعرم قورويجده طوره مز »

[پرتو افندی - غزل]

« ايتسده هرنه قدر خاطر زارد مغبر
 بن اومرات رخك اوسته قوندرم توز »

§ [كاظم پاشا - غزل - ترجهان حقيقت]

« عشق توز قوندرمز اول قاشي كاك فوقنه
 تير آهر چيقد شصت لامكان فوقه »

۹۳۰ § اوشنك اوغلي - قزي اولمامش .

۹۳۱ اون لازم دكل اون لازم .

[عطایی - خمسه - صحبت چل]

« قوجه ابلیس ایسد اصلن دیددی
نیشن یی، آغا جن سورمه دیدی . »

فهرسی

انکور بخور. باغ میرس

۹۲۷ اوزنکی پارلاتدی .

[و اصف - قصیده - در ستایش سلطان

سلیم ثالث]

« عفو ایدرسد وضع کستاخاندی، شاعر لره
بر اوزنکی پارلادایم که قاشسون کوزلری »

۹۲۸ اوستنه آت سوردی .

[پرتوافندی - غزل]

« چوق چوق نیاز بوس رخ ایت آت سوراوستنه
فی الواقع اویلدر قبه کور برزیاده جک »

[پرتو پاشا - غزل]

« آت سورمه پکده اوستنه شهیر فتاده نک
قلمز پیاده اول دخی برکون فرسلنور »

§ [ثابت - بیت مفرد]

« سد روزه شیره ایچون زاهدان خر مشرب
دغای رند ایله اوچ کونلکند اوغرادى هب »

- ۹۱۸ اوچ نال (نعل) ایله برآته قالدی .
۹۱۹ اورومسنى بیلان کویك سوری یه قوزد کتیز .
۹۲۰ § اوروین کویك ایصیرمز .
۹۲۱ اوزدك اوزدك قویروغنه کلدك .
۹۲۲ § اوزم بربرینه باقهرق قرارر .

فارسی

آلوجه بالوجه نکرد رنگ برآرد .

[فرانسر جد]

On ne peut rester longtemps dans la boutique d'un parfumeur sans en emporter l'odeur.

(ترجمه سی) قوقو آلتسزین دسك یانجیسنك

دكانند چوق طورلماز .

- ۹۲۳ اوزم چوپسز اولماز .
۹۲۴ اوزمك چوپي وار: آرمودك صاپي وار .
۹۲۵ § اوزمنی صاتمئش: كوفهسنی دویرمش .
۹۲۶ اوزمنی یهده باغنی صورمه .

- ۹۰۲ § اولن ايله برابر اولونمز .
- ۹۰۳ اولنك مالى دخى برابر اولور .
- ۹۰۴ § اولورسه ير بگنسون قاليرسه ايل بگنسون .
- ۹۰۵ § اولو برايكن ايكي اولدى: مزارى كنش قاز!
- ۹۰۶ اولوزم ديانك اوسته وارماز .
- ۹۰۷ § اولورميسك. اولديرميسك ؟
- ۹۰۸ § اولويه آغلامز: ديرى يه كولمز .
- ۹۰۹ اولويه كوناك صاتان كيسه دن خير كلمز .
- ۹۱۰ § اوليله باش. بويله تراش .
- ۹۱۱ § اوليله دكل قازك آياغى .

أ أو ضمه خفيفة مقبوضة ۱۱

- ۹۱۲ § الفت قوت بولنجه. كانت آرادن قالتار .
- ۹۱۳ امت محمد آلتش ايله يتمش آردسنده كيدر .
- ۹۱۴ امید ايله قناعت ایدن آچاقدن اولور .
- ۹۱۵ § امید ايله يشايان محنت ايله جان ويرر .
- ۹۱۶ § اوچ کوچ بريانغين يريني طوتار .
- ۹۱۷ § اوچ كونلكنه اوغرادى .

- ۸۸۵ اوکوز آلتده بوزاغی آرار .
- ۸۸۶ اوکوز اوگدیره یه باقار کی یان یان باقار .
- ۸۸۷ اوکوز اولدی : اورتاقلق ایرلدی .
- ۸۸۸ § اوکوزی بوینوزندن، انسانی سوزندن طوتارلر .
- ۸۸۹ § اول بنم ایچون . اولیم سنک ایچون .
- ۸۹۰ § اولدیرسه لر قانی آقز .
- ۸۹۱ اولدیکنه باقمزده قوز آغاچندن تابوت ایستر .
- ۸۹۲ اولم ایله اوج آلتز .
- ۸۹۳ اولم بردود درکه هرکسک قپوسنه چوکر .
- ۸۹۴ § اولم حق . میراث حلال .
- ۸۹۵ اولم . دیرم بزم ایچوندر .
- ۸۹۶ § اولمش اشک آزاد ایدر .
- ۸۹۷ اولمش اشکک نغانی سوکر .
- ۸۹۸ § اولمک وار دونمک یوق .
- ۸۹۹ اولمه اشکم اولمه یونجه یتیه جک .
- ۹۰۰ اولمه . یتیه قپومدن کیتیه ~~تیه~~ اوکمه .
- ۹۰۱ اولمی کورنجه خسته لغه قائل اولور .

§ [سروری - مصراع]

« اونومی کورمیچک ستمید قائل اولمز »

[واصل - جوابنامه پسندیده ازدهان دختر]

« کندی کسر کو بکنی او کسز اولان صاول
یا کشتی قارشمه دردر ایدوب قالدیمی طول
ایش ایدیم که سا که کوروب صاچلریکی پول
قومشو قیوسن آچوب الله اصول اصول
اون بش یاشنده کندیمه براویناش آرهیم »

§ [فاضل - مصراع]

« کو بکن کندی کسر طفل یتیم »

§ او کسزک شیطانی طقوز اولور . ۸۷۶

او کسزک قارنی طویمز . ۸۷۷

او کسز کولرمی مکر یا کله . ۸۷۸

او کسزه آجیر چوق اما اتمک ویرر یوق . ۸۷۹

او کسزی دو کشار وای آرقهه دیمش . ۸۸۰

§ او گنگن آدم اک صکره او کنه باقار . ۸۸۱

§ او گنورسه بخت او گنسون . ۸۸۲

§ [نظیم - غزل]

« قوماز آسیا بنی چرخد که مراد اوزره دونسون

مثال دقیقدر بو، او کونورسد بخت او گنسون »

او کنه باقه صو کنه باق . ۸۸۳

§ او کنه گلانی قاپار. آردینه گلانی تیر . ۸۸۴

- ۸۶۵ اوتہ سی چیتماز سوقاق .
- ۸۶۶ اودنچ گولہ گولہ کیدر . آغلایہ آغلایہ کلیر .
- ۸۶۷ § اورت . کہ اولہیم .
- ۸۶۸ § اوردک محبتی کبی سادہ واد واد واد دیر .
- ۸۶۹ § اوز آغلایہ کوز یشارمز .
- ۸۷۰ اوفکہ ایله قالقان زیان ایله اوتورر .
- ۸۷۱ § اوفکہ سندن آتش پوسکورر .
- ۸۷۲ اوفکہ طوبوغنه چیقدی .

فارسی

صفرا بسرش زده .

[ترجمہ سی (صفراء باشندہ اوردی .

[فرانسیز جد]

La moutarde lui monta au nez.

[ترجمہ سی] خردل بوزنہ چیقدی .

- ۸۷۳ اوگرئمکہ عار اولمز .
- ۸۷۴ § اوکسز اوغلانک باغری یاغ باغلامز .
- ۸۷۵ اوکسز چوجق کو بکنی کندی کسر .

فارسی

خواب برادر مرده است .

۸۶۰ § اویقو کوچوک اولوددر .

۸۶۱ او یوز دیواره سورینور .

۸۶۲ او یویان کوپکی اویاندیرمه .

۸۶۳ او یویان ییلاک قویروغنه باصمه .

§ [نفی - سهام قضا - قصیدهء هجویه درحق
کورجی محمد پاشا]

« قویروغک باصمد نکرا او بور اژدرهاتک

دیسند او نوردی خود اول عاجره منیم آ ... »

§ [ثابت - ظفر نامه - پیکار کردن خان

جنگیز تبار. باطابور اعدای برکشته کار]

« تفنگ اولمش آتش فشان ازده.

آغز وزنه سی کردم پر جفا

کیروب فلیه ضوبه ناکه شرر

او بور اژدرن قویروغن باصدیلر . »

او - ضمه خفیفهء مبسوطه eu

۸۶۴ اوته سنده کاور کونی یوق یا .

۸۵۹ اوکمه، بته. قپومدن کته اولمه.

۸۵۰ اولو سوزی دیکلمیان اولویه قالیر.

۸۵۱ اولولرک سوزی یره دوشنر دنیا طوردجه.

۸۵۲ اومادیغک دلیکدن تلکی چیقار.

۸۵۳ اومادیغک طاش باش یارار.

۸۵۴ اومایه اوغرادى.

§ [ثابت - ترجیع بند - برای حسجال خود]

« دوشدم خیال منصب ایله غم شکنجه

اوغراتدی نوامید بنی اوم. رنجید ! »

۸۵۵ اومه. اومه دوندم مومه.

۸۵۶ اون چوالی کبی اوردجه توزار.

۸۵۷ اونئی الهدی؛ الکنی آصدی.

فارسى

آرد بیختم و پرویزن آویختم.

(ترجمه سی) اونى الهدم: الکی آصدم.

۸۵۸ اونودرلر سنی بیچاره همان سن اولمه.

(مصراع)

۸۵۹ اویقو اولومک قرداشیدر.

§ [ضیا پاشا - غزل]

« چرخدن آلدن صیا تیغ زبانه انتقام
رحمت اولسون فن نظمك بیرینه استادینه »

۸۴۵ اوسته مک آدی حضر المدن کلان بودر. بابامک

۸۴۶ اوغری اول. حرامی اول. طوغریلخی الدن براقه .

فارسی

راه بزن راه خداهم بین .

فارسی

دزد باش ومرد باش .

۸۴۷ اوگمدق بابانك اولادی .

§ [طلوعی - بیت]

« خلق ایدر داد وستد بز پر تلاش و بی نصیب

چازسوی عالمك براوگمدق دنالی یز . »

۸۴۸ اوگمدق حاجی یی دوه اوستنده ییلان صوقار .

فارسی

مخت زده را از هر طرف سنك آید .

(ترجمه سی) مخت زده به هر طرفدن طاش کلیر ،

- ۸۳۸ اوزاق یری اورغان اینه اولچمه .
 ۸۳۹ اوزون بویلی . اوزون صقاللی احمق اولور .

[عطائی - خمسة - صحبت سزدهم]

« دینس ازباب خرد انقصه
 بوی اوزون اولانک عقلی قصد »

فارسی

ریش دراز و سر کوچک نشان احمق است .

- ۸۴۰ اوزنجه اوود پنایری کبی اوزادی .
 ۸۴۱ اوزون چارشینک آلت طرفده بریالان سویلهمش؛
 یوقاریسینه چیقمش کندی اینانمش .
 ۸۴۲ § اوزون قولاقدن ایشیدیدی .

§ [ثابت - غزل]

- « مریدی سویلدی شیخک ریاهروش ایدوکن
 اوزون قولاقدن ایشتمه دراز کوش ایدوکن »
 ۸۴۳ اوسته خرسز اوصاحبنی باصدیرر .

[نوعی - غزل]

- « قهر دهر ایله اونوب طوطی غرابه همنشین
 ینده دعوائی غراب ایله: غرابت بونده در ! »
 ۸۴۴ § اوسته سینه رحمت .

- ۸۳۲ اوجقوری کندیلکندن .
 ۸۳۳ اوردم طویماز .
 ۸۳۴ اوردیمه دن اولدیرر .
 ۸۳۵ اور عبالی یه .
 ۸۳۶ اوزاقدن طاولک سسی خوش کلیر .

[نابی - خیریّه - مطلب دغدغه پاشایی]

« اولد پاشاق ایچون آواره
 طبل و سوزنا ایله کیرمه ناره
 بغمه طنطنه طبله کوکل
 دوزدن خوش کلور آواز دهل »

فارسی

- آواز دهل شنیدن از دور خوش است .
 (ترجمه سی) طاول سنی اوزاقدن ایشتمک
 خوشدر .
 ۸۳۷ اوزاقدن مرحبا ای آیو قرداش !
 (مصراع)

- [شانی زاده - تاریخ - جلد اول - صحیفه ۷ :]
 « قننی قریب سی مسیره برنده (ع) [اوزاقدن
 مرحبا ای آیو قرداش] فحواسنجد »

§ [سروری - هزلیات - تاریخ حیه رقص علی]

« ایتدی رقص علی توبه صایویردی صقالی
 قالدی میدانی بوهنکلمده خالی اویونک
 ضاغیلورکن دیدی ارباب تماشای تاریخ
 لحید قوبویردی کوچک بتدی صقالی اویونک »

أو - ضمه ثقيله مقبوضه ou

۸۲۶ اوتانانک اوغلی - قزی اولماش .

عربی

الحیاء يمنع الرزق .

[فرانسوزجه]

Jamais honteux n'eut belle amie.

(ترجمه سی) اوتانناج اصلا محبوبه صاحبی اولماز .

۸۲۷ اوتاننه پازرار معدینی بوزار اشکلی .

۸۲۸ اوجنی بولده یاغه . باله ویر .

۸۲۹ اوجوزاتک یخنیسی طاتسر اولور .

۸۳۰ اوجان قوشدن امداد اومار .

۸۳۱ § اوجان قوشه بورجی وار .

§ [قوجه سكبان باشی - خلاصة الكلام
فی رد العوام - نمونۀ ادبیات]

« خوشمندی، مقدر بویله ایش [اولدجغد چاره اولمز]

دیدر - هرج و مرجه سبب اولدجقنری بدیدر . »

۸۲۰ اوله جق اولور .

۸۲۱ اون بشنده کی قز - یارده کړک ، یارده .

۸۲۲ اولسخه نك ازده صوینی ایچ .

۸۲۳ او یپراغی قاپیه لم .

۸۲۴ اوینامه سنی سیلیان قز یرم طار دیمش؛ یرینی
بوللاتمشله نیم طار دیمش .

فارسی

شیخ را که هنر نیست، خاتقاده تنگست .

۸۲۵ او یونك صقالی بتدی .

[عطایی - خمسة - داستان گفتن سمایی زاده]

« کاه آنوب اول ایکی ملکلردن

ذوق آشوردیلر فلکلردن

نعبده باز خط بی بدلی

کلدی بتدی بو او یونك صقلی »

- ۸۱۰ اولان اولدی: طور به طولدی .
- ۸۱۱ § اولان درت باغلار: اولیان درد باغلار .
- ۸۱۲ اولدی اوله جق- قیرلدی نجق .
- ۸۱۳ اولسه ایله بولسه یی بریرد اکسه لر- یل ایله یوف بیتر.

فارسی

- « اکر را بامکر ترویج کردند
از ایشان بچه شد کاشکی نام »
- ۸۱۴ § اولماز اولماز دیه اولماز اولماز .
(مدراع مشهور)

§ [فطین - تضمین]

- « بوکا کیه عالم امکان دیرلر
اولماز اولماز دیه اولماز اولماز »
- ۷۱۵ § اولمشیده بو- اوله جغیده بو .
- ۸۱۶ § اولیه دولت جهانده برنقس صحت کی .
[مدراع سلطان سلیمان قانونی]
- ۸۱۷ اولور اما نه دن صگره .
- ۸۱۸ § اولورسه یازارم- اولنزه بوزارم .
- ۸۱۹ اوله جغه چاره یوقدر .

- ۸۰۳ اوق منزلن آلدی .
 ۸۰۴ اوق میداننده بخور یا قیور .
 ۸۰۵ اوقنی آتدی یاینی آصدی .

§ [ثابت - ظفر نامه - پیکار کردن خان
 جنکیز تبار باطابور اعدای برگشته کار]

« اومسکت که اعدایه تو بخدر
 در خصن اعدایه کالمخدر
 عمل مانده بازولر ایش طوتمدن
 زیره نرده قالدی دیکش طوتمدن
 [اوقن آتدی] ترکش [یاین آصدی] قوس
 کیرش قیرمق اوزره آیاق باصدی قوس »

[فاضل - دفتر عشق چرکه پرداخته چنگاز]

« براغوب لنکری آویزه ایدر
 بر دیرکلی قزل الماید کیدر
 یار اوقن آتیده یاین باصدی
 قوکشو قاپوسنه قنذیل آصدی . »

- ۸۰۶ اوقو دیدم اوقومدی: واردی بویله اولدی .
 ۸۰۷ § اوقومدن عالم کزمدن سیاح .
 ۸۰۸ اوقومه جانمه دگدی .
 ۸۰۹ اوق یایدن حیقدی .

- ۷۸۶ § اورتہ دد فول یوق - یمورطہ یوق .
- ۷۸۷ § اورتہ شتعدانی کبی دیکلوب طورر .
- ۷۸۸ § اورتہ لغی چوربہ یہ دوندردی .
- ۷۸۹ § اورتہ لغی خالی بولدی - ایستدیکبی کبی آت قوشدیرر .
- ۷۹۰ § اورتہ لغی قاصدی : قاوردی .
- ۷۹۱ § اورتہ لقصہ کساد - انسانلردہ فساد دیشلر .
- ۷۹۲ § اورتہ لقی قان آغلایور .
- ۷۹۳ اوردودہ صاری چیزمہ لی محمد اغا .
- ۷۹۴ اورمان بالطہ لیور .
- ۷۹۵ اورمان طاشلایور .
- ۷۹۶ § اورمانہ بر بالطہ کیرمش ؛ صاپی ینہ کنڈیسندن ایمش .
- ۷۹۷ اوروسپینک طقوزدر طونی ؛ سکزینی الہ کیددر ؛ برینی کندی کیرر .
- ۷۹۸ اوغلان آلدی او یونہ کتدی : چوبان آلدی قویونہ کندی .
- ۷۹۹ § اوغلان اولنجہ بک اولدم صانیر .
- ۸۰۰ اوغلان دای یہ - قز خالہ یہ چکر .
- ۸۰۱ § اوغلان طوغورن او گنسوں قز طوغورن دو گنسوں .
- ۸۰۲ § اوغلی - قزی اولیان عورتدن سکی حصیر یگدر .

[خاتم - بیت مفرد]

« انجیرمی دیکدی صوفی و صالک اوجاغند
من بعد کیمسد کیرمدی یارک قوجاغند »

[شناسی - قصیده]

« بتیجد میوهٔ فضل بهار عمر مده
دیکلدی باغ جهانده اوجاغند انجیر »

- ۷۷۶ . § اوجاغی سوندی .
- ۷۷۷ اوجاملر بارداق الدی .
- ۷۷۸ § اوحاجی- بوحاجی- کیم اوله جق بویاجی .
- ۷۷۹ § اودونجینک کوزی آغاچده در .
- ۷۸۰ § اودونیده گیدرسهک آدم اولور .
- ۷۸۱ § اورادده پوستکیسی سریلی در .
- ۷۸۲ اوراسن ساقی کلچهره نیک ابرامی بیایر .
- (مصراع نابی)
- ۷۸۳ § اورتاق چوق اولنجه زیان آزا اولور .
- ۷۸۴ § اورتاق گمیسی یورومش- ایاتی گمیسی یورومامش .
- ۷۸۵ اورتاقلق او کوزدن بوزاغی یگدر .

فارسی

دیک شراکت بجوش نباید .

نارسی

هرجا باد آنجا برباد .

§ [شانی زاده - تاریخ - جلد اول - صحیفه ۸۱]

« امنای دولتل آنجق مرادی مومی انیهك آستنددن
طرد واجه دی اوغله حقنده [هرجا باد آنجا برباد]
مضمونی ایراد اوئندی . »

۷۷۳ § اوتوز ایکی دیشدن چیقان اوتوز ایکی محلهیه یایلیر .

۷۷۴ § اوجاغك اگریاكنه باقه: توتونك طوغری
چیقیشنه باق .

§ [واصف - شمس]

« اولد مذام ارنلر قیومی جلوه کرم
باب مولی د چیقار طوغری بنم شاه رهم
طوغریدر حقه اوزم دکه کج اونسون کلمه
زیده بویله قبول ایتدی ارنلر شاهی »

۷۷۵ اوجاغنه انجیر دیکدی .

[فاضل - دفتر عشق - در بیان صفت

صاحب عشق]

« دهر ایسه ایشنی صغ ایلر
عشقی قابله افراغ ایلر
قامه جاذبه شوقد ار
عشقت اوجاغنه انجیر دیگر
بوکا عاشق دیدم زانیدر
بوهم فتنه شیطانیدر »

۷۶۳ ایولکه ایولک هر کشینک کاری، کملکه ایولک از
کشینک کاری .

عربی

اتق شر من احسنت الیه .

(ترجمه سی) ایولک ایتدیکک کسنه نک
شرندن صاقن .

- ۷۶۴ ایولکه کملک اوله کلش اوله کیدر .
۷۶۵ ایو نصیحت ویریلور اتما ایو ادب ویرلنز .
۷۶۶ ایو یالان بویالان- فیلی یوتدی بوییلان .

أَوْ - ضَمَّةٌ ثَقِيَّةٌ مَبْسُوطَةٌ

- ۷۶۷ اردوده صاری چزمه لی محمد اغا .
۷۶۸ او بر صاغناقلی یاغمور ایدی کلدی کچدی .
۷۶۹ § او بر دوشش ایدی .
۷۷۰ § او بر صغاناق ایدی کلدی کچدی .
۷۷۱ § او بورله ادعا اولمز .
۷۷۲ اوتوردینی یرده اوت یلتمز .

[اخلاق علائی - کتاب ثانی - علم تدبیر
منزل - باب سادس - تدبیر مدن - فصل ثانی
محبت بیانده در - صخیفه ۹۳]

« آدمی تقدیر کفران نعمه متهم و قضای حقوقده
سست ایسه اول جود کریم و منان رحیم خراین
جود و رحمتدن جزائز بیورر که نطاس قدرت
آدمیاندن بیرون و خیال تصور عالم و عالمیاندن
افزون اولور . (مصرع)
(که کشته اندنکو بی کن و در آب انداز)
و ترکیده دبرلر: ایلوکی ایت سوید آت باقی بیلرسه
خالق ییلور . »

نهرسی

[بیت]

« تونیکی میکن و در دجله انداز
که ایزد در ینبانت دهد باز »

۷۵۸	§ ایولک ایکی باشدن اولور .
۷۵۹	ایولک بیلین آدم آدم صایلماز .
۷۶۰	ایولک ضایع اولماز .
۷۶۱	ایولک غریبدر .
۷۶۲	ایولکه ایولک اولسیدی قاره اوکوزده بچاق اولمازدی .

- ۷۴۴ § ايلك آتيلان طاش اوزاق دوشر .
- ۷۴۵ ايلك اوران اوچيدر .
- ۷۴۶ ايلك بازار بازاردر .
- ۷۴۷ § ايلك كوزينك آغريسي .
- ۷۴۸ ايليك كجي .
- ۷۴۹ اينامه دوستكه صمان طولديرر پوستكه ،
- ۷۵۰ اينجه الر صيق دوقور .
- ۷۵۱ ايو ايش آلتی آيدے بتر .
- ۷۵۲ ايو ايله قونسان چواننه اون طولديرر .
- ۷۵۳ § ايودن کوتولك كلز .
- ۷۵۴ ايو دوست قارده كونده بللی اولور .
- ۷۵۵ ايو سويلرسهك ايو ايشيديرسن . کوتو سويلرسهك
- كوتو ايشيديرسن .
- ۷۵۶ ايو كون دوستی .

فارسی

يار نو بهار .

- ۷۵۷ ايولك ايت دكره آت بالق ييلزسه خالق بيلور .

۷۳۳ ایکی یاشنده کی صپا کندى کيدر صويه .

۷۳۴ ایکی یاقه سی بریره کلز .

۷۳۵ ایکی یوزلی .

§ [کانی - بیت]

« حال مسکی طرف واحد ایستز

اون چفته بکاونک هر ایشی ایکی یوزلی در »

۷۳۶ ایکنه ایله قیو قازار .

۷۳۷ ایکنه آتسه ک یره دوشمز .

۷۳۸ ایکنه دلیکندن هندستانی سیر ایدر .

۷۳۹ ایکنه دن ایلکه وارنجه .

۷۴۰ ایکنه یمش کوپک کبی درت یانه سالار .

۷۴۱ ایکنه یی اول کندیکه صوق . سکره چوالدیزی اله .

اله ایکنه .

۷۴۲ ایلچی یه زوال اولماز .

[وهیء سنبل زاده - غزل مستط]

« ای شاه اقلیم جمال

چون ایچی یه یوقدر زوال

وهی ایدر فکر وصل

امر نه اون فرزانده »

۷۴۳ § ایلر طوتاری قالماش .

فارسی

یکدست و دو هندوانه .

[فرانهمزج]

Qui poursuit deux lièvres à la fois n'en prend aucun.

(ترجمه سی) ایکی طاوشانی بردن قوغالیان

هیچ بریسی طوته‌ماز .

۷۲۲ ایکی قامچی بر قویروق هر کس کندی باشنه بویروق .

۷۲۳ ایکی قبهیه طاپانده دین اولماز .

۷۲۴ ایکی قبودان بر کمی نی باتیر .

۷۲۵ ایکی قلیج بر قینه کیرمز .

۷۲۶ ایکی کدی بر ارسلا نه بسدر .

۷۲۷ ایکی کشی دیندن چیقارسه . بر کشی جاندن چیقار .

۷۲۸ ایکی کشی لاقردی ایدرکن او چنجیسی سن اوله .

۷۲۹ ایکی کشی یرندن قیلدانه بر او چنجی یه دهه یر آچیلیر .

۷۳۰ ایکی کوپک بر کمیکی پایلاشه‌ماز .

۷۳۱ ایکی کوکل بر اولنجه صمانلق سیران اولور .

۷۳۲ ایکی لاقردی بی بریره کتیره‌مز .

[عزت منلا - غزل]

« ایکی لاقردی بی بر آردیه کتورمده محال »

دهان شکوه کشاده زبان تفسیده »

[فرانسه ز جد]

Fin contre fin ne fait pas bonne doublure.

(ترجمه سی) حیلہ کار حیلہ کارہ ایوجہ ایکی

یوزلیک ایددمز .

۷۱۳ ایکی چلاق برحامده یاقیشور .

۷۱۴ ایکی درهم برچکردک .

۷۱۵ ایکی دستی بربرینه دو قوشنجه بری البت قیریلور .

۷۱۶ ایکی دلی به براوصلو قویمشور .

۷۱۷ ایکسینی برقرغانه قویسه لر قاینمازلر .

۷۱۸ § ایکی شلته بریاصدیق . آئیده ترکی به آصدق .

۷۱۹ ایکی ضو براتماک یرینی طوتار .

۷۲۰ § ایکی طاوشان بردن آولانماز .

۷۲۱ ایکی قارپوز برقوانغه صیغماز .

[عزت منلا - حکایت شخص حاضر جواب

در مجلس دوانقی]

« بتکسد مرادیکر اعالی

طاعون یریند یتربووانی

طاعون اولد همه قایا جانسوز

رقوانغه صیغماز ایکی قارپوز »

۷۱۱ ایکی جامع آره‌سنده قالمش بیغازه دوندی .

§ [سروری - قطعۀ هزل آمیز]

« انسام وار رجال ایله کبار عصره کیم
درکه عایلریدر قبیلۀ اعل نیاز
سجده شکر ایتمزم لکن کوروب احسانلرین
دانیکه قائم ایکی جامع آره‌سنده بیغاز »

عربی

§ کال کلب المتخیر بین القریتین

§ [عاصم - تاریخ - آمدن اردوی هایون

و علمدار پاشا باستانبول - جلدثانی صحیفه ۲۰۰]

« وارباب معلمت خفیه ایسد بعث اخبار تعجیل

وتقاضا ایدوب بوباده [کالکلب المتخیر

بین القریتین] مخیر ودرهم اولوب . »

[فرانسه زجه]

Il est entre deux feux.

(ترجمه سی) ایکی آتش آره‌سنده در .

[فرانسه زجه]

Il est entre le marteau et l'enclume.

(ترجمه سی) چکچ ایله اورس آره‌سنده در .

۷۱۲ ایکی جانباز برآیده اویناماز .

۷۰۸ ایکی او کوزه بر صمان ویره جگ حالی یوق .

۷۰۹ ایکی آیاغنی بر پابوجه قویدی .

نارس

هر دو پارا دریک کفش کرده .

۷۱۰ § ایکی آیاقلی اشك .

§ [نفعی - رباعی]

« یارب دیلی سهو و خطادن صاقلد

اندیشدی ترو بر وریادن صاقلد

باصدم ره وادی رباعی ید قدم

طعن حر نادان دو پادن صاقلد »

•

§ [نفعی - قصیده - در وصف وزیر اعظم

احمد پاشا]

« کوردینی بر عارفی بر کیمسه هنج

دونتله معتمم روزگار

بر خر دوباده کوزینور همان

دولت ثابت قدم روزگار

خر دیدم بلکه ستمدر خره

فضله حشوشکم روزگار »

[فاضل - زنانامه - صفت حال زنان سودان]

« خانایله ایدر اول هم غوغا
صکره آعاسنه دیر ی پروا
بکا آماده قیل ای دیواند
بشقدر بر دایره بشقدر خانه
اولدمز خاندده ایکی اوسته
ایکی ارسلان سیغدمز بر پوسته »

۷۰۵ ایکی ال بر باش ایچوندز .

§ [کافی - مکتوب - نمونه ادبیات]

« باشمد کادیکی ایچون بوخصوصده صغیر و کبیره
وصیت عادت مستمره اولدی . باشنده کلان
باشمقیدرز . شمدی باشانده ایکن [ایکی ال بر باش
ایچون] اوندیغنی تأمل ایله غیرت ایده کور »

•

۷۰۶ ایکی الی قانده در .

§ [احمد پاشا - قصیده حبسیه]

« قول کنه ایتمه نوله عفو شهشاه قنی ؟
طوندلم ایکی الم قنده ایش قنی کرم ؟

[عزت منلا - غزل]

« ایکی دستب دخی قانده ایسمه مرکام کبی ای دل
خیالی تختکاه چشمه گلشدر اوشاهک کل »

۷۰۷ ایکی الیه قاره بولاشدیرر .

§ [مجموعه ابوالضیا - امثال عرب]

لیس الخبر کالمعینه .

« آخردن ایشیدیلان کوزیلان کی دکلدر زراخبرت
کذب وصحتد احتمالی وارد دیکدر . قول مجرد
ابله عمل ایتیوب تفتیش اونمغده تنبیه برنده ایراد
اونور . بومشلی علیه الصلاة افندمرك اکثر یا
ایراد بیوردقیری مرویدر . ترکیبده [ایشتمک
کوزمک کی دکلدر] مثلی بوندن مأخوذدر . »

۶۹۶ ایشیدلماش جهانده خبر اولماز .

§ ۶۹۷ ایشی چوجق اویونجغه چویردی .

• § ۶۹۸ ایشی . قاچان قاضینک ایشنه بگزدر .

۶۹۹ ایشی صرمه گموشیدر .

۷۰۰ § ایشی اللهه قالمش .

۷۰۱ § ایشی یوزینه . کوزینه بولاشدیردی .

۷۰۲ ایکندیدن صگرد دکان آچغه بگزدر .

۷۰۳ ایکی آت برقازیغه باغلانماز .

۷۰۴ ایکی ارسلان برپوسته صیغماز .

§ [خواجه سعدالدین - تاج التواریخ -

داستان سلطان سلیم اول]

« ورنیمده ایکی شمیر ورکنده ایکی شیر اولدمز »

[عطائی - خمسہ - تعریف معراج]

« لطف اکسیرینہ مقرون اولدی »

مشتربنک ایشی آلتون اولدی »

§ [ثابت - غزل]

« ایشن لطفنکار آلتون ایتدی ثابت شمیدین صکرہ »

دعای دولتہ اخلاصہ یرکلدی سلطانم »

[سروری - قصیدہ رائیہ - برای مدح و ثنای

سلطان سلیم ثالث]

« معدن امینی ایلسد برعبد افقری »

آلتون اونور ایشی آکھ افلاس امان ویرر »

۶۹۴ § ایشی امش قارش ایتدی .

§ [کانی - بیت مفرد]

« بلاد سرای ساحہ عشق قاریش قاریش »

ایشہ قازتمہ اولمید تایش امش قارش »

۶۹۵ ایشتک کورمک کبی دکدر .

فارسی

شنیدن کی بود مانند دیدن .

(موزوندر)

- ۶۸۱ § ایش چیغرندن چیقدی .
 ۶۸۲ ایشیزلک کوجلرک باباسیدر .
 ۶۸۳ § ایشک انجانی دوشنیان چاردهسز قالیر .
 ۶۸۴ ایشک ایوسی آئی آیده چیقار .

فارسی

دیر آی ودرست آی .

- ۶۸۵ § ایشک صوگنه باق .
 ۶۸۶ ایشک یوقسه شاهد اول . پارک چوقسه کفیل اول .
 ۶۸۷ ایشلندکجه ایشیلار .
 ۶۸۸ § ایشلیان انختار ایشیلار .
 ۶۸۹ § ایشلین تیمور ایشیلار .
 ۶۹۰ ایشلین تیمور پاس طوتماز .
 ۶۹۱ ایشن بیلن . اشن بیلن . آشن بیلن فقیر اولماز .
 ۶۹۲ ایشنک جلادیدر .

[فرانسه زجه]

Il est du bois dont on les fait.

(ترجمه سی) استعمال اولنان تخته دندر .

۶۹۳ ایشی آلتون اولدی .

- ۶۷۳ ایش اعتقادہ باغلیدر . ~~ایش~~ هر ایش .
 ۶۷۴ § ایش آکلادیلنجهیه قدر باش الدن کیدر .
 ۶۷۵ § ایش اوله ختکارم .
 ۶۷۶ ایش ایچنده ایش وار .

فارسی

- زیرکسه نیم کسه است .
 ۶۷۷ ایش ایشدن کچدی .
 ۶۷۸ § ایش بیتدی : غوغا صاولدی .
 ۶۷۹ § ایش سلیان آدم . اوشت آکلامیان کرد ایتته بکزر .
 ۶۸۰ ایشدن آرتماز . دیشدن آرتار .

[وهبیء سنبل زاده - اطفیّه - در مهماننوازی]

« دائماً مطعم اولان منع اولور
 مکرم اولمزی اوکیم مکرم اولور
 دیشدن آرت دیندن اصل مراد
 ایملکدر فقرایی اطعام »

فارسی

- از بن دندان .
 (ترجمه سی) دیش دیندن .

چکدرک فاندہ فکریاہ زین
 خلق اچندہ اولد یک حال یمان
 عاقبت آنچق ایدوب پاید سنی
 کدی یه یوکلده سرماید سنی
 صکره دکاند دوشسد فاره
 یازیلوب باشی اولد صد پاره »

§ [سروری - تاریخ هزل آمیز]

« علی بک مطبخنده یادی بردولاب کیم آشجی
 آکا هم طار، هم بوشدر دینجه طازیلور البت
 چیقاردن تنطدن خالی حروفی جمع ایدوب تاریخ
 بوکیلاره دوشرسد فاره باشی یازیلور البت »

§ ۶۶۶ ایچی بنی یاقار طیشی ایلی .

§ ۶۶۷ ایدن بولور .

§ [نابی - مصراع]

« ایند ایدن بولور بلاسن »

۶۶۸ ایر ~~یر~~ ار .

۶۶۹ ایرتهیه قالان آرقهیه قالور .

۶۷۰ ایرتهیه قالان بلادن قورقه .

۶۷۱ ایردیگنه ایرر - ایرمدیگنه طاش آتار .

۶۷۲ ایریشور منزل مقصودینه آهسته گیدن .

[مصراع مشهور]

§ [سروری - مصراع]

« ایتک آیاغنی طاشدنی اسیرکر آدم »

ایتک چاقشیری اولماز . ۶۵۷

§ [سروری - هزلیات - بیت مفرز]

« قوقارم اولماز ایتک چاقشیری دیر

بو یاده کورد کده بنی خصم غیور »

ایتمه بوله دنیاسی . ۶۵۸

نارسی

دنیا مکافات خانه است .

ایت شکله قوجار . ۶۵۹

ایچدک اوزم صوینی ، دوکدک یوزک صویکی . ۶۶۰

ایچ دیدیلرسه . چشتمه بی قودروت دیدیلریا . ۶۶۱

ایچریسی چنید چارشوسیدر . ۶۶۲

§ ایچ گوگیندن حاللیجه . ۶۶۳

§ ایچندن بازاراقلی . ۶۶۴

ایچنه صیجان دوشسه باشی یاریلور . ۶۶۵

[وهیء سنبل زاده - لطفیه - در آتصاف

اصناف بعدم انصاف]

« ند روا عرنی اولان تجاره

نم ایدوب حیلایی کسب وکاره

فارسی

وفا از زن مخواه .

۶۵۲ ایت دیشی طوموز دریسی .

[فاضل - زنانامه - در بیان زنان افرنجیان]

« بوده حقل نه کوزل رایشیدر .

اشته خنزیر دریسی ایت دیشیدر »

فارسی

پوست خردندان سک .

فارسی

گوشت خردندان سک .

۶۵۳ ایتدیک خیر: اور کوتدیک قورباغه یه دکر .

۶۵۴ ایت سوری آچه قازان .

[سامی - بیت مفرد]

« بیله سوزر ایت رقیی قنده کتسه اول نکار

ایت سوری آچه قران پندینه ایتس اعتبار »

۶۵۵ ایتک آیاغنه طاش طوقمغله نه اولور .

۶۵۶ ایتک آیاغنی طاشدنی صاقیورسن ؟

۶۴۸ ایت اورور کروان گوچر .

[علوی - غزل]

» یکسہ قپوکدن اهل دل ایلر فغان حسود
جانا مثلدر ایت اورر کاربان پکر «

فارسی

سک نالد و کاروان گذرد .

۶۴۹ ایت ایتہ بیورمش - ایتدہ قویروغنه بیورمش .

[سامی - بیت مفرد]

» خدمت یاری رقیبان بر برید دیسلر
کویا ایت ایتہ وایت قویروغند امر ایدر «

فارسی

۶۵۰ ای ایت دریسندن پوست اولمز، روم ارمنی یہ
دوست اولمز .

۶۵۱ ایتدہ وفا اولور؛ عورتدہ وفا اولمز .

فارسی

از اسب و زن و شمشیر وفاداری کہ دید .

فارسی

وفاداری از سک باید آموخت .

§ [وله - بیت]

« مالک حسن و بها یوسف کلچر لک
رویند خط کلچن ایلدی بازاره چیتار »

§ [خواجه نائی - قطعه دن مفرز مصرع]

« ایلیکی بازاره چیتقش خلقد استغنا ساتار »

۶۴۳ اینی سوزوکلر .

۶۴۴ ایپه اون سردی .

۶۴۵ ایپ صانی یوق .

[فرانسر جد]

Il n'y a ni rime ni raison.

[ترجمه سی (نه قافیه وار. نه مال .

۶۴۶ ایپ قیردی .

[فرانسر جد]

Il a rompu la pille avec quelqu'un.

(ترجمه سی) بریسیله صمانی قیردی .

۶۴۷ ایپله قیویه اینلر .

§ [ثابت - رباعی]

« آلداند او یوب هر کر یوه رو روباهد

ثابت صغین اول کریم اولان الله

کور واقع یوسف و کرک چرخ

اخوان زمان ایپله ایند چاهد »

۶۵۱ ایلیک اوجنی قاچردی .

فارسی

سرکلافه را گم کرده است.

فارسی

سر رشته از دست رفت .

۶۵۲ ایلیکی بازاره چیقدی .

[فاضل - زنانامه - در بیان حال زنان استانبول]

« قیلدک هیچ آیانده نکهه

بنی فردایه می صاندک آیه

بزی اوردکی ینده دیواره

چیقدی ایلیکیز بازاره »

[نابی - غزل]

« کلسه میران جهان اوردیه ای یوسف حسن

فتی چوق کسدرک ایلیکی بازاره چیقار »

§ [ثابت - رباعی]

« دل ویرمشیدی یوسف اول آواره

هیچ عشقنی کتمه بولد مزدی چاره

رشته یله خریدار لغن آکلادیلر

چیقدی عجوزک ایلیکی بازاره »

- ۶۳۰ انسان یا کلمغاه عالم اولور .
 ۶۳۱ انصاف دینک یار یسیدر .
 (بومثاک مائی عریدن آلمددر)

عربی

الانصاف نصف الدین .

فارسی

انصاف بالای طاعتست .

- ۶۳۲ انکلیر آرمه سی کبی دوناندی .
 ۶۳۳ ان الله مع الصابرين . (آیه)
 ۶۳۴ ای اهماک هر کون ضرری چکیلیر .
 ۶۳۵ ایپ اوجی ویردی .
 ۶۳۶ ایپ ایپ الله سیوزی کلاه .
 ۶۳۷ ایپدن قازیقدن قورتلش .
 ۶۳۸ ایپدن قوشاق قوشاندی .
 ۶۳۹ ایپسز صاپسز .
 ۶۴۰ ایپ طاقمدی .

[عزت منلا - حکایت]

« دیردیکم اور افندی هیچ باقده
 جوهر اشن چشمه ایپ طاقده »

۶۲۶ § انسانك صوي بر، خوي بيگدر .

[مجموعه ابوالضيا - امثال عرب]

« الناس اخوان وشى فى الشيم »

« بنی آدم خلقتده مساویدر . لکن طبایع جبرتیله انواعی

واردرد دینکدر . بومثاک حکمی نسانزده [انسانك

صوي بر ' خوي بيگدر] قوليله ايراد اولنور . »

۶۲۷ انسانك کوتوسی اولماز مکرکه زوکورد اوله .

۶۲۸ انسانك کوزینی برآوج طوپراق طویودر .

[وهبيء سبل زاده - لطفیه - درمنع خست]

« مال ايسد آدمی ايجز اغنا

اولا کلمچک قلبه غنا

چشم حرمی طورر خاک آنجق

موت ايدر چرکن آنک پاك آنجق »

۶۲۹ انسان نسیاندن خالی دکلدر .

(بومثاک مالی سریدن آلتددر)

عربی

الانسان مرکب عن النسیان .

۶۱۵ § انسان اولیان انسان قدرینی بیلمز .

§ [ضیا پاشا - غزل]

« آصفك مقدارینی بیلز سلیمان اولیان
بیلز انسان قدرینی عالمده انسان اولیان »

۶۱۶ انسان انسانه لازم اولور .

۶۱۷ § انسان ایکی کرّه اولمز .

۶۱۸ انسان خطاسز اولماز .

۶۱۹ انسان سویلشه سویلشه، حیوان قوقلاشه قوقلاشه .

۶۲۰ انسان طاشدن پك، گلدن ناز کدر .

۶۲۱ انسان کاه اولور طاغی قالدیرر . کاه اولور طاری یی
قالدیردماز .

۶۲۲ انسانك اتی نیمز . دریسی کیلمز . طاتلی دیلمدن بشقه
نهسی وار .

۶۲۳ انسانك آدی چیمهدن جانی چیمهسی خیرلیدر .

۶۲۴ انسانك آلاجهسی ایچندهدر، حیوانك آلاجهسی
طیشندهدر .

۶۲۵ § انسانك آینهسی افعالیدر .

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« آینهسی ایشدر کشینك لافده باقلمز
شخصك کورینور رتبه عقلی اثرنده »

[وهبي - مصراع]

« انتقام آئنده كام المقدّر . »

§ [نفعی - سهام قضا - درحق اتمکجی احمدپاشا]

انتقام آلمز ایسدم هجو ایله بنده آندن

شاعریت بکا هروجهله بهتان اونسون »

§ [نفعی - سهام قضا - درحق کورجی محمدپاشا]

« هله بن تائب اوندم هجو ایله هم انتقام آندم

اکر ویمی بوخرانکده قانورسد یته ارزانی »

۶۱۰ انجولی چاوشی مات ایدن ترکلردندر .

۶۱۱ انسان آدم-کشی .

۶۱۲ انسان احسان قولیدر .

(بومثاک دئی سریدن آنقددر)

عربی

الانسان عید الاحسان .

۶۱۳ انسان اقرارندن- حیوان یولارندن طویلور .

 اوکوزی

۶۱۴ انسان انسانک شیطانیدر .

[شناسی - بیت]

« آدمک خلقیدر نفسانی

آدمک آدم اولور شیطانی »

۵۹۸ اشته قلیج. اشته میدان .

فارسی

اینک شمشیر فرنگی. اینک زمین پلنگی .

۵۹۹ § اشتاه (اشتها) دیشک آلتددر .

۶۰۰ § اشته کلن کیدیورز شن اولهسک حلب شهری .

۶۰۱ اشکلی بازار معدنی بوزار .

۶۰۲ اگر تی (عاریتی) آته بنن تیر اینر .

[نابی - غزل ردیف]

« عجبمی قطره آرام ایتمه ابر بهار اوزره

بینتر تیر نزول اینر سمند دستعار اوزره »

۶۰۳ امام اوندن آش. اولو کوزندن یاش .

۶۰۴ امامه صوی .

۶۰۵ امام فناری کبی دوندجه دوزر .

۶۰۶ امامک اوینه بقلوا کتمش سکا نه . خواجه

۶۰۷ § امامه او یغون جماعت .

۶۰۸ امامه حق دکسونده کیم اولورسه اولسون .

۶۰۹ § انتقام آله غزادر .

- ۵۸۶ اصمارله حج قبول اولماز .
 ۵۸۷ § اصمارله دعا قبول اولماز .
 ۵۸۸ اظهارى کوچ . اضماری کوچ .

۱ - کسرۀ خفیفه

- ۵۸۹ احتمالدر پادشاهم ، بلکه دریا طوشه .
 ۵۹۰ § اذعان دیدکجه اوزاندی .
 ۵۹۱ اذعاننه طورپ صیقهیم .
 [واصف - تخمیس - با اصطلاحات زنان ، در
 وادیء نصیح پند ازدهان والده]
 « های بازی یوری یوردامکد کولدیمر براز
 طورب صیقدیمر ظرافتکده فوص چوغد بوناز »
 ۵۹۲ استدیکنی سویلین استدیکنی ایشیدر .
 ۵۹۳ استینک بریوزی قارده . ویرمینک ایکی یوزی .
 ۵۹۴ § استینک قولی یم استینک سلطانی .
 ۵۹۵ § اسمی وار جسمی یوق عنقا .
 ۵۹۶ اسقندیل ایدر .
 ۵۹۷ § اسلامک شرطی بش . آلتجیسی انصاف دیمشله .

۱ - كسره ثقيله

۵۸۱ استانبولك يانغىنى اولمسه اولرك اشىكى آلتوندىن
اولوردى .

۵۸۲ اصران ايت دىشنى كوسترمز .

۵۸۳ اصرغان ايله طهارت اولماز .

۵۸۴ ې اصلاق قارغەيە دونمش .

۵۸۵ اصلانمشك ياغموردن پرواسى اولماز .

[عطايى - خمسه - ظهور سحاب]

« طورمشم بيك كان اولورسد كساد

تير باراند هرچد بادا باد

اومد قاچق بوزار وكر ياندن

اسلنان غم چكرمى باراندن »

[فرانسز جد]

Qui n'a rien, ne perd rien.

(ترجمه سى) هيچ برشيئى اولمىان هيچ برشى

غائب اتمز .

[فرانسز جد]

Les malheureux n'ont rien à perdre.

(ترجمه سى) بىچاره لرك غائب ايدە جك برشيئى يوقدر .

۵۷۱ § اوی یانمش چیفیت قاریسی کی یایغره ایدر .

۵۷۲ اویقانک اوی اولماز .

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« ظالم بند بر ظله گرفتار اولور آخر

انبه او اور اویقانک خاندسی ویران »

۵۷۳ ای ابدال، ای درریش، آچه ایله بترهر ایش .

[شناسی - بیت]

« شمدی آلتونله بترکن هر ایش

آچه ایلری دعای درویش »

۵۷۴ § اهل دل بر برینی بیلامک انصاف دکل .

(نفعی)

۵۷۵ ایام رئیسی .

۵۷۶ § ای عاشق عمر آج باشکی طوزا که جکلر .

۵۷۷ ای عاشق محنت زده بولدجه بوکارسن .

(شامی زاده)

۵۷۸ ایوب اویونجایی بو .

۵۷۹ ایوب صبری .

۵۸۰ ایوگون دوستی .

فارسی

اول طعام آخر کلام .

- ۵۶۱ اول چان قورتیلور .
 ۵۶۲ اول کورش . صکره بیلش .
 ۵۶۳ اولنه ، او یا پانه الله یارد مجیدر .
 ۵۶۴ § اولیده شام آخریده شام .
 ۵۶۵ اومکله یول آلتماز .
 ۵۶۶ اود کلن دلیردندر .
 ۵۶۷ او یاپ . او ییقه .
 ۵۶۸ § او یانمش اتما بورج باجادن قاقش .
 ۵۶۹ § اوی او ایدن قادیندر .
 ۵۷۰ اویکی . دیواریکی الکم سنی نردیه آصهیم ؟ .

عربی

کل جدید لذیذ .

(ترجمه سی) هریکی طاتیلدر .

[فرانسزجد]

Tout nouveau tout beau.

(ترجمه سی) هریکی کوزلدر .

§ [بیت]

» «

ر در افندی شمندی امیر ایله ارمنی «

- ۵۵۰ § امیر عیارك طغارجنی .
 ۵۵۱ امیرك ایتی کبی ترتر تتر .
 ۵۵۲ § انگلسز درنك اولمز .
 ۵۵۳ او آله قومشو آل
 ۵۵۴ اوده کی بازارلق چارشویه اویماز .
 ۵۵۵ § او صاحبك بر اوی . کراجینك بیك اوی وار .
 ۵۵۶ § اوصاحبی . ملك صاحبی . زرده عجب ایلك صاحبی ؟

§ [امرم یونس - غزل]

» اوصاحبی ' ملك صاحبی ' قنی بونك ایلك صاحبی ؟

اوده یالان ملکده یالان ' وار بر زمان سن او یالان «

- ۵۵۷ اوّل حساب صگرده قصاب .
 ۵۵۸ اوّل دوشون : صگرده سویله .

فارسی

اوّل اندیشه وانکهی گفتار .

- ۵۵۹ اوّل زحمت چکن صگرده راحت ایدر .
 ۵۶۰ اوّل طعام صگرده کلام .

§ [ثابت - غزل]

« قمازدی بو کر کرده ندامتله دستکز
برقونپ طاقسه سزه ای می کشن سبو »

- ۵۴۰ § الی طوتار. گوزی گورر .
۵۴۱ ال یومروغنی یمین کندی یومروغنی بوز طاغنک
آرمودی سانور .
۵۴۲ امانته خیانت اولماز .
۵۴۳ امانه قلیچ اولماز .
۵۴۴ امر ایله فندق قبوغنک ایچنه گیردیم .
[عطائی - خسه - ستایش کذارئ حضرت
پادشاه اسلام]

« اوردی نب فتدییه مهر امن
قوز قانبد قویدی جهرانی همین »

- ۵۴۵ § امکسزیمک اولمز ~~یمک~~ یمک
۵۴۶ امکی. صاغدیچ امکنه دوندی .
۵۴۷ § امم (عمم) دایم کیسه: الینی صوقسهه ییسهه.
۵۴۸ امه. سته یاردماز .
۵۴۹ امیر ایله ارمنی بللی دکل .

۵۳۳ الی آحیق .

فارسی

فراخ آستین است .

(ترجمه سی) گگیش یکلیدر .

۵۳۴ ال یازدهسی اوکیلور: دیل یازدهسی اوکلماز .

عربی

جراحات السنان لها التیام .

ولا یلتام ما جرح اللسان .

۵۳۵ § الی اوزون .

۵۳۶ الی ایرمز، گوجی یتمز .

[عطایی - خمسة - صحبت دهم]

« تیر پر زوری وارر کار ایتمز »

الی ایرمز آکا کوجی یتمز »

۵۳۷ الی ایشده، کوزی اویناشده .

۵۳۸ الی بایراقلی .

۵۳۹ § الی بوکرندده قالدی .

- ۵۲۵ § الینک خیریله ارکک ایشنه قاریشیر .
 ۵۲۶ الله کچ اوسته دن . آياغنه چابوق ديلنجی یگدر .
 ۵۲۷ الله صو دوکمز .

[عزت منلا - قصیده - برای مفتی زاده
 اسعد پاشا]

« دوکمز صو انده چشمه مهر رخشان
 ویردمز دنبرمک دستنه ناهید نکن »

[پرتوافندی - غزل]
 « بواب و تاب که وارد جال باککده
 الیکه صوقویدمز آفتابه خورشید »

- ۵۲۸ الله خنا قویسون .
 ۵۲۹ § الله . ديلنه پرهیری یوق .
 ۵۳۰ اله ایدن سکاده ایدر .
 ۵۳۱ اله ایگنه صو قق ایستین انه ابتدا چوالدیزی
 کندینه صوقلیدر .
 ۵۳۲ اله ویرر تلقینی . کندی یوتار صالقی .

[فرانسه زجد]

Il fait chaire de médecin.

(ترجمه سی) حکیم درسی ویرر .

۵۱۴ الله ویرنجه کیمک اوغلی . کیمک قیزی دیمز .

۵۱۵ الله هرکسک گو کلنه گوره ویرر .

۵۱۶ اللهه عاصی اولمق استرسهک وصی اول .

[وهبیء سنبلی زاده - لطفیه - در منع وصایت
و وکالت و کفالت]

« ند تصدی و وصایت ایله

نه وکالت نه کفالت ایله

انیک مال یتیمی آلد

نار سوزان ججیمه طالمه »

§ اللهی سوزسهک بنی سویلته غم وار

[سلطان وند]

۵۱۷ الماس تراش برداق لطیف اولور .

۵۱۸ الماسی چامورده آتمشله یینه الماس یینه الماس .

۵۱۹ المی یمان؛ بکمی یمان .

۵۲۰ المی صاللاسم الایسی . باشتی صاللاسم تللیسی کلور .

۵۲۱ § الندن گلسه برقاشیق صوده بوغار .

۵۲۲ § الندن گلسه جانی آلیر .

۵۲۳ § الندن گلمیان ایشی دیلنه طولار .

۵۲۴ الندن گانی آرقه سنه قویمسون .

- ۵۰۵ الله صبرلی قوانی سور .
- ۵۰۶ § الله طاشنه طوپراغنه برکت ویرسون .
- § [ثابت - قطعه]
- « قونید محصوانی ثابتدن ایدنک استفسار
که جوان سزه بر موجب دفتر ویرسون
روزکاری کتورر سنک وغبارین کوزومه
طاشنه طوپراغنه حق برکتور ویرسون »
- ۵۰۷ الله طقوزده ویردیگنی سکزده آلماز .
- ۵۰۸ الله قرداشی قرداش یاراتمش . کیسه سنی آیری یاراتمش .
- ۵۰۹ الله قولنک گوتوره جکی قدر ویرر .

[فرانسه زجه]

A brebis tondue Dieu mesure le vent.

(ترجمه سی) تویی قیریش قیونه کوره حق تعالی

روزگاری موازنه ایدر .

۵۱۰ اللهم اولدرمدیگنی کیسه اولدیردمنز .

۵۱۱ اللهم ایشنه قارشماز .

۵۱۲ اللهم بیلدیگی قولدن صاقلانماز .

۵۱۳ الله نه ویرر که قول گوتورمنز .

[شیخ غالب - حسن عشق - ملالت کردن

عشق از بلای دوری]

« هجران کبی موت ۴۰۰ سورمنز

الله نه ویرر که قول گوتورمنز »

(ترجمہ سی) برقبو قبانور، یوز قبو آچیلور .

برقبو .

§ ۵۹۹ : اللہ بکا، بندہ سکا .

۵۰۰ : اللہ بیاہ قولنک قاردسنی یوزینہ اورماز .

۵۰۱ : § اللہدن قورقیانندن قورقیلور .

§ [ضیا پاشا - غزل]

« کیمکد قورقز: حقدن آدن قورقار ارباب عقول

هرند ایسترسد یاپار حقدن هراسان اولمیان »

۵۰۲ : اللہ دین محروم قالماز .

۵۰۳ : اللہ سودیکنه درد ویرر .

۵۰۴ : اللہ صاغ گوزی، صول گوزد محتاج ایتمسون .

§ [وهیء سنبل زاده - مصرع]

« صاغ کوزی ایلید صول کوزد اللہ محتاج »

فارسی

چشم راست محتاج چشم چپ نشود .

(ترجمہ سی) صاغ گوز صول گوزد محتاج اولیہ .

فارسی

دست راست بدست چپ محتاج نشود .

(ترجمہ سی) صاغ ال صول الہ محتاج اولیہ .

- ۸۸: الٰه قويمديغك شيئه طوقته .
 ۸۹: الٰه ايله وير: آيانغك ايله آرد .
 ۹۰: الٰه ترازوسى يوقدر .
 ۹۱: الٰه دردى اله يالان كلور الٰهه كى .
 ۹۲: الٰه درلو طعامندن بزم ترخانمنز يگدر .
 ۹۳: § الٰهكن گلان ايلكى دريغ ايمه .
 ۹۴: الٰه عيىنى سويلين سنگگنى ده سويلر .

فارسی

[بیت]

- « هر كه عيب دكران پيش تو آورد شمرد
 بيكمان عيب تو پيش دكران خواهد برد . »
 ۹۵: الٰه كچديكى كو پریدن سنده كچ .
 § [نجيب - غزل]
 « خطكده كلده فكر ابرواندن بر زمان چكهم
 بن ايلار چكديكى كو پریدن اى قاشى كان چكهم »
 ۹۶: الله امداد ايلسون طوپ چكن بارگيرلر .
 ۹۷: الله امهال ايدر: اهمال ايمز .
 ۹۸: الله برقويى قاپارسه، بيك قيوى آچار .

فارسی

يك در بسته صد در باز کرده .

يعنى صرتى صاغ اولان دايديد ياغر اولان دايديك
 حالى آسان كلور. - غيريده كى ياره ياره سزه ديوار
 دنيكى كيدير - مثيله ياكين دره بر كسه احباب
 واحسانك كرفتار اونديغى محنه مبالات واهمه
 اينديكى صورتده ضرب اولتور »

۴۸۰. ال عارفدر: تير طويار .
 ۴۸۱. ال عارى. دشمن غيرتى .
 ۴۸۲. الفى گورسه مرتك صانور .

[فرانسه زجه]

Il ne sait ni A ni B.

- (ترجمه سى) نه الفى بيلور: نه باني .
 ۴۸۳. § ال. قول اينه قوت بولور .
 ۴۸۴. الك آتديغى طاش اوزاق دوشر .
 ۴۸۵. الك آجيسى اله كيجى كلور الده كى .
 ۴۸۶. الك آغزى طور به دگلکه چكوب بوزده سن .
 ۴۸۷. الك آغزينه باقان آچ قالور .

[فرانسه زجه]

Qui s'attend à l'ecuelle d'autrui dine souvent
 par coeur.

(ترجمه سى) غيرينك چور با طاسنى بکلىن
 آقشام طعامنى از بردن ايدر .

[فضولی - قلعہ]

« کرد قیل کسمه ساق انتفاتک بی نوالردن
 انکدن کلدیکی خیری دریغ ایتمه کدالردن
 صبا کوینده دلداریک ندر افتادنر حالی
 بزم یردن کلورسک رخبر ویر آشنالردن »

۷۴: الدن گلن اوگون اولماز. اوده وقتده بولخاز .

۷۵: الدن گلن اولوش اولماز. اولسه دخی وقتده گلماز .

[عاصم - قاموس ترجمه سی - رزق ماده سی]

« (الرزق) راتک کمریله وبعض جوده
 واصل اولان غذا. وقوته استعمال اولنور که
 بو که فارسیده روزی و ترکیده [اونوش] دینور.
 نسه که ترک بینده مثلد که - ایلدن کلان اونوش
 اولنر اونسده وقتده کلز - دیرنر »

۷۶: الدن وفا. زهردن شفا .

۷۷: الدن کی فرصتی قاچر مه بردها چکمز اله .

۷۸: الدن عادت بزده بدعتی .

۷۹: الدن کی یارده. یاره سزه دیوار دیلگی گی در .

[عاصم - قاموس ترجمه سی - دبر ماده سی]

« (اندیر) کتف وزنده صرتی یئر اولان طواره
 دینور . ومنه المثل هان علی الاملس مالا فی الدبر .

§ [ثابت - ظفر نامه - پیکار کردن خان
جنگیز تبار با اعدای برکشته کار]

« قیرو ب کوسنی رخس صبر و قرار
فراز ایتدی اعدای برکشته کار
علید اولدی تدبیر معکوس [لد]
یئد قازدینی قویوید دوشدی [چه] »

عربی

من حفر بئراً لآخیه فتمد وقع فیه .

[فرانسه چه]

Le mal qu'on fait à autrui retombe sur soi.

(ترجمه سی) آخره ایدیلن فنالق . ایدنه عائداولور .

۶۹ : ال ایچون یانمه ناره : یاق چوبوغکی صفاکی آره .

۷۰ : ال ایله آلتیان الی ییل طورر .

۷۱ : ال ایله گلن دوگون بیرامدر .

عربی

إذا عانت البلية فطابت .

۷۲ : الدن چیقان اله گیرمز .

۷۳ : الدن گلن خیری دریغ اتمه .

فارسی

دست بر بالای دست .

۶۰ : ال الک آینه سیدر .

[شریف - غزل]

« چونکه آینه سیدر بر برینک دیوار خلق
ایتدیکه وضعی کورر هرکشی آخردن بق »

۶۱ : ال الیه ییلان طوتار .

۶۲ : ال الی یویار: ایکی ال یوزی یویار .

۶۳ : ال اویمکله آغز آشتاز .

۶۴ : ال اوزادیلان یره آیاق اوزادلاماز .

۶۵ : ال اوزادیلان یره دیل اوزادلمز . دیل

۶۶ : ال اولاغم اوده قالمش .

۶۷ : ال ایچون آغلایان ایکی کوزدن حیقار .

۶۸ : ال ایچون قیو قازان الک ابتدا کندی دوشر .

[عطایی - خمسه - منع طعن ومذمت خلق]

« قازدوغی قوبوبه دوشر خشمناک »

چوغن ایدر کندی تفنکی هلاک »

فارسی

هرکسی آن درود عاقبت کار که کشت .

- ۴۴۷ اکنجی یا غمور استر . یولچی قوراق .
 ۴۴۸ اکنجی یا غمور استر . کرد میتجی قوراق .
 ۴۴۹ اکنی بالی ایتمز .
 ۴۵۰ اگری آغاچ یایم ؛ هرگور دیگم دایم .
 ۴۵۱ اگری اوتوز . طوغری سویله .
 ۴۵۲ اگری قونک اگری سیدر ؛ محله سنک طوغری سیدر .

فارسی

- مار تاراست نشود بسوراج نمیرود .
 (ترجمه سی) ییلان طوغر لمنجه دلیگنه کیرمز .
 ۴۵۳ اگری گمی طوغری سفر .
 ۴۵۴ اکلنجه قوری کستانه .
 ۴۵۵ اگیلن باش کسنز .
 ۴۵۶ اگسه دکل آ ؛ تاقیه جی قالبی .
 ۴۵۷ اگسه گده بوزده پیشیریم .
 ۴۵۸ ال آغزیله قوش طوتلاز .
 ۴۵۹ ال الدن اوستوندر ؛ عرشه حیقنجه یه قدر .

- § ۳۵ : اشنی آغلادن کوله مش .
- § ۳۶ : اصل زاده دن کملک گلمز .
- § ۳۷ : اصل سوز صاحبه یوز قارده سی گتیرر .
- § ۳۸ : اصلدن شاه ایدی : شمدی شاهباز اولدی .
- § ۳۹ : اصلی صاقلایان حرامزاده در .
- § ۴۰ : اصلی . فصلی یوق .
- § ۴۱ : اصلی یوق آستاری یوق .
- § ۴۲ : اصلی نه ایسه نسلی ده اودر .
- § ۴۳ : افدینک نظری آته تیماردر .

[فرانسه زجد]

L'oeil du fermier vaut fumier .

(ترجمه سی) چفتلک صاحبک نظری کوبره دکر .

[فرانسه زجد]

L'oeil du uaitre engraisse le cheval .

(ترجمه سی) صاحبک نظری آتی سیرلدر .

۴۴ : افدی بی افدی ایدن اتباعیسیدر .

۴۵ : امک اتمک .

۴۶ : امه دن بچلمز .

۲۹: § اشکندن چولی یگدر .

§ [ثابت - بیت مفرد]

« زاهد شهر یکی جبدر ایتش پیدا
اشکندن چولی یک اسکی مثلدر کویا »

۳۰: اشکه گوجی یتز سمرینی دوگر .

فارسی

زورش بخر نمیرسد بیالان می چسپد .

۳۱: اشگی دوگونه چاغر مشله؛ یا ادون اکسیک .
یا صو دیش .

۳۲: § اشگی صاحبك دیدگی یرد باغلاده وارسون
قورد یسون .

۳۳: § اشگی طامه چیقاران ینه کندی ایندیرر .

۳۴: § اشك یوکللی اولنجه آکرمز .

فارسی

خررابعزوسی خوانده اند، مکرآب وهیزم لازم
آمده است .

[شیخ نظامی - اسکندرنامه]

« خر انرا کسی در عروسی نخواند
مکر آن زمان آب وهیزم نماند »

- ۲۱۴: اشك بيله مقامله آگرير .
 ۲۱۵: اشك بيودي: سمر کوچولدي .
 ۲۱۶: اشكدن دوشمك آتدن دوشمكدن تهلکه ليدر .
 ۲۱۷: اشكسز آخوره دوندي .
 ۲۱۸: اشك طاغده اولوز: ضرري اوده گلوز .
 ۲۱۹: اشك قارپوز قابوغی گوردی .

[شناسی - اشك ايله تلکی حکایه سندن مفرز بیت]

« اشك افراط نشاطندن آكردي دير ايكن
 صافكه قاربوز قېوغی كوردی یاخود تازه ديكن »

- ۲۲۰: اشك قوجامغله طاوله باشی اولماز .
 ۲۲۱: اشك آگرمازی اولماز .
 ۲۲۲: اشك اولومی صودندر .
 ۲۲۳: اشك جانی یا نتیجه آتدن یوروك اولوز .
 ۲۲۴: اشك ستری كندینه یوك كلز .
 ۲۲۵: اشك قویروغنی غلبه لقده كسنجه كیمی اوزون دير
 كیمی قیصه .

- ۲۲۶: اشك قویروغنی کبی نه اوزار. نه قیصه لوز .
 ۲۲۷: اشكگی اول صاغ قازغه باغله. صگره تگری یه اصمارله .
 ۲۲۸: اشكگی اول باغله صگره تگری یه اصمارله .

۴۰۵ § اسکی شهره ییگی عادت .

§ [عزتی - غزل]

« هرکز یانسون دل و بران اهل درد

یارب اسکی شهره ییگی عادت اولسون »

۴۰۶ اسکی صمانلری قارشیدیرر .

۴۰۷ اسکی کوتوک .

[واصف - غزل]

« مضمون نو البت بولنور لوح دنده

واصف نقدر اولسد یند اسکی کوتکدر »

۴۰۸ اسکی کوز آغریسی .

۴۰۹ اسکی یه اعتبار اولیدی بت بازارینه نور یاغاردی .

۴۱۰ استای اوسته صچراتدی .

[وهبیء سنبل زاده - لطفیه - درعلم وفق]

« اولور اولماز ایشد اسما چکمد

صدمه قدر مسما چکمد »

۴۱۱ اشک آریسی کبی بال یایماز .

۴۱۲ § اشک آلتون یولار طاقسه ینه مرکب ینه مرکب ..

§ [ضیا پاشا - ترکیب بند]

« بد اصله نجابتی و یرر هیچ اوینفورمد

زر دوز پالان اورسدک اشک بند اشکدر »

۴۱۳ § اشک باش اولنجه انجام خیر اولمز .

- ۳۹۵ § اسکی آغزه یئگی طعام .
 ۳۹۶ اسکی اون چوانیدر: اوردجه توزار .
 ۳۹۷ اسکی پاموقدن بز اولمز: کوتودمردن قلیچ اولمز .
 ۳۹۸ § اسکیچی قصبار .
 ۳۹۹ اسکی حمام اسکی طاس .
 ۴۰۰ § اسکی خر اسکی پالان .

§ [ثابت - دردنامه - قصه خواجه فساد]

« حائنه واقف اونجه استاد

دیدي : حیفه یوغمیش استعداد

ایتمس ترید تاثیر باغ

چکدیکم زحمت دشواره دریغ

بند سن اسکی خر اسکی پالان

نجن آدم اولد جقسک حیوان! »

۴۰۱ اسکی دفترلری قارشیدرر .

[واحف - غزل ردیف]

« شمدی قید ایتزلر اما وقت اونور ایتدکلر:

یوقلور خطک کلنجه اسکی دفترز کی »

۴۰۲ اسکی دوست دشمن اولماز: یگینسندن وفا گلمز.

۴۰۳ اسکی سپورگه نی دامه آتارلر .

۴۰۴ § اسکی سرایدن زکات چیقدی .

[فرانسه زجده]

Il n'y a rien qui soit plus orgueilleux qu'un riche qui a été gueux.

(ترجمه سی) كدا ايكن زكنينلش اولاندن
زياده متكبر يو قدر .

۳۸۵ § ارمنيده عرفان يهوديده پهلوان بولنمز .

۳۸۶ ارمني کي غماز .

۳۸۷ ارمني کليني کي قيريدر .

۳۸۸ ازنلر حاضرده قيلش دعايي .

(موزوندر)

۳۸۹ ازنلرک صاغي صولي اولماز .

۳۹۰ ارده اينانمه، صويه طيانمه .

۳۹۱ § ازده صويني ايچ .

§ [ثابت - بيت]

« نمنخدك مرض قلبه شفا ويرمدی هيچ

ای شيخ كرامات فروش ازده صوين ايچ »

۳۹۲ اسر اتما يا غماز .

۳۹۳ § اسر صاوورير .

۳۹۴ اسريك دودنك چولي اگري گرک .

۳۷۴ ار اولور آدی قالور .

[عطایی - خسه - تربیت خدام واولاد]

» صوکنده سکنه ارشادی قالور

بومثلدر ار اونور آدی قالور

۳۷۵ § ار او یونی اوچه قدر .

۳۷۶ ار طوغری یه . حق طوغری یه

فارسی

راستی از تو ظفر از کردکار .

۳۷۷ § ارکاک ارسلان ارسلانده؛ دیشی ارسلان ارسلان دگی .

۳۷۸ § ارگگک الی حناسی . قادینک یوزی قاردهسی .

۳۷۹ ارگگک نفسی بردر؛ قادینککی طقوزدر .

۳۸۰ ار لقمهسی ار قورساغنده قالماز .

۳۸۱ ارلک اون ایسه؛ طقوزی حیلدر .

[عطایی - خسه - داستان آرش صاحب کان]

» حسن عمل همتله بویله در

ارلک اون ایسه طقوزی حیلدر »

۳۸۲ § ارله عورت آردسنه کیرن نادم اولور .

۳۸۳ ارم آلان جانم آلان :

۳۸۴ ارمیندن دونمه صگره دن کورمه .

§ [کال - قطعه]

« کلال ویردی دله جور دورسغله نهاد
چکلر اولدی ادانی جناسی عالمده
مدتی ایتسه کوکل جان ایله تولد خواهش
عذاب ایدرسده الله ایدر جهنمه »

- ۳۶۶ § ادبسنزدن عرضگی صاتون آل .
۳۶۷ § ادبسنزك پاره ایله پول ایله دکل .
۳۶۸ § ادبی ادبسنزدن اوکرن ! عاقل .
۳۶۹ § ادرنهك طونجهسی . بروسهك قابلیجهسی .
۳۷۰ § ار اوغلی اوچه قدر . ار او یونی
۳۷۱ § ار اولان اتمکنی طاشدن چیقارر .

[سامی - بیت]

« طفل حکاکه دیدم چکمد فقر یایی وار
ار اولان اتیمی طاشدن چیقارر دیدی او یار »

- ۳۷۲ § ار اولده باش یار .
۳۷۳ § ار ايسهك ميدانه چیق .

§ [ینت]

« زن کی اولد مقیم خانه
ار ايسدك سنده قارش یاراند »

- ۳۵۹ اجنیلر اچنده طوب اوینایور .
 ۳۶۰ اجنی یه کلاهی ترس کیدیرر .
 ۳۶۱ احمدک اوکوزی کبی نه باقارسن .
 ۳۶۲ § احمق اولدر دنیا ایچون غم ییه . نه بیلیرسک کیم
 قرانه کیم ییه !
 ۳۶۳ § احمق کلین ینکینی خالایغی صایر .
 ۳۶۴ اخفشک کچیسی کبی نه سویلسه لر باشنی ساللار .

[عزت علی پاشا - غزل]

« باق مرایلرنی اللهی سوزسدک زاهد
 باشنی صامدده کویا بز اخفش کورینور »

[خاتم - غزل ردیف]

« ابن جنی ید باشن صامسد ریاسیله یند
 بزم رندانه صوفی بز اخفش کور خور »

[منف - غزل]

« هم ایدر ضعه تحمل هم اونور سر جنبان
 زاهده خرمی دیسه یا بز اخشمی دیسه »

۳۶۵ § ادانینک جفا سی کوچ چکیلیر .

- ۳۴۴ § اتمکنی آياغیه تبدی .
- ۳۴۵ اتمکنی طاشدن چقارر . ار اولان .
- ۳۴۶ § اتمکنی قاتغنه دنك ایدن بروقت آچ قالمز .
- ۳۴۷ اتمکنی کندی بین یوکنی کندی قالدیرر .
- ۳۴۸ اتمکه پایا. صویه بوآدیر .
- ۳۴۹ ات نه قدر آریق اولسه: اتمك اوستده یاراشور .
- ۳۵۰ § اتی بنم میکی سنك .
- ۳۵۱ § اثواب قباسی توی .
- ۳۵۲ اجلسز قول اولمز .
- ۳۵۳ § اجلدن بشقه هرشیك چاردهسی بولنوز .
- ۳۵۴ اجل کلدی جهانہ باش آغریسی بهانه .
(موزوندِر)
- ۳۵۵ اجل کلدی باش آغریسی بهانه .
(موزوندِر)
- ۳۵۶ اجلنه صوصامش .
- ۳۵۷ اجله چاره اولماز .

[فرانسزجه]

Il y a remède à tout hors à la mort

(ترجمه سی) اجلدن بشقه هرشیئه علاج واردر .

۳۵۸ § اجلی کلن کوپك جامع دیوارینه سورتنوز .

۳۳۴ § اتکلی ایصلق چالار .

۳۳۵ اتکلی طوتشدی .

[منیف - قصیده - درستایش ابراهیم پاشا]

« داندك شفق كوروب تف قهرين سهردين

تاب ندامت ايله طوتشدی اتکلی »

۳۳۶ § اتکی بلنده تیر انداز .

§ [ثابت - غزل]

« اونخ ناز اتکی بلده برنول اونس

عجیبی دامن سرو سهی مشمر اونور . »

۳۳۷ § اتمك اتمك مایه سی . کلین قاین آنانك دایه سی .

۳۳۸ اتمك چیکتمینجه یوتماز .

۳۳۹ اتمکچی چتله سنه دوندی .

۳۴۰ اتمکدن قاشق اولور اما هر یوغوردك حقنه دکل .

۳۴۱ § اتمکسز او . کوپکسز کوی اولمز .

۳۴۲ اتمک بیوکی خیرك چوغندن اونور .

۳۴۳ اتمکنه یاغ سورلدی .

فارسی

نانش بروغن افزاده .

(ترجمه سی) اتمکی یاغ دوشمش .

- ۳۲۵ § آیوسز اورمان اولمز .
 ۳۲۶ آیونك قرق حكايه سی وارمش : هپسی اخلاط اوزرینه .
 ۳۲۷ § آیه یا طوغ . یاطوغهیم دیر .

§ [ضیا پاشا - غزل]

« آچ یوزکدن زانفی کیتسون نقب
 سودیکم یاطوغ ، یاطوغسون آفتاب ! »

آ - نتجه ایله

- ۳۲۸ ابه نك اوركه سی .
 ۳۲۹ ات ایله طرناق آردسنه کیرلمز .

[فرانسرجد]

Entre l'arbre et l'écorce, il ne faut pas nettre le doigt.

(ترجمه سی) آغاچ ایله قبق آردسنه پارمق

صوقه ملیدر .

- ۳۳۰ ات ایله طرناقدر : آرد یره کیرن قیاقدر .
 ۳۳۱ ات طرناقدن آیرلماز .
 ۳۳۲ ات قانی کرک : یگیت جانلی کرک .
 ۳۳۳ § ات ققالی .

[فرانسه زجه]

Il est une bibliothèque vivante.

(ترجمه سی) کتابخانه ذی حیات .

- ۳۱۲ آی آیدین حساب بلی .
 ۳۱۳ آی ایشیغده جوز سیلکمز .
 ۳۱۴ آیدین عباسیدر قیسه کس .
 ۳۱۵ § آیک اون دردی کبی .
 ۳۱۶ آی کوردگسه یرام ایت .
 ۳۱۷ آی کوزمش . ییلدزد متی یوق .
 ۳۱۸ آیک صو چارشنبه سی کیمه یارار کیمه یاراماز .
 ۳۱۹ § آینه یه باقدد کندیک کور .
 ۳۲۰ آینه یه ده زیب زیب . پاره یه ده زیب زیب .
 ۳۲۱ آیواز قصاب هپ برحساب .
 ۳۲۲ آیو اینه صیغامش برده قویروغنه قالبور باغلامش .

فرسی

موش بسوراخ نیرفت جاروب بدم بست .

- ۳۲۳ § آیو آیو ایکن یگلمسنی استقر .
 ۳۲۴ آیو پوستیی آتیورسن بزد .

- ۳۲۵ § آیوسز اورمان اولمز .
 ۳۲۶ آیونك قرق حكايه سی وارمش : هپسی اخلاط اوزرینه .
 ۳۲۷ § آیه یا طوغ . یا طوغهیم دیر .

§ [ضیا پاشا - غزل]

« آچ یوزکدن زلفکی کیتسون نقاب
 سودیکم یطوغ ، یا طوغسون آفتاب ! »

آ - نتجه ایله

- ۳۲۸ ابه نك اوركه سی .
 ۳۲۹ ات ایله طرناق آردسنه کیرلمز .

[فرانسزجد]

Entre l'arbre et l'écorce, il ne faut pas nettre le doigt.

(ترجمه سی) آغاچ ایله قبق آردسنه پارمق

صوقه ملیدر .

- ۳۳۰ ات ایله طرناقدر : آرد یرد کیرن قیماقدر .
 ۳۳۱ ات طرناقدن آیرلماز .
 ۳۳۲ ات قانی کرک : یگیت جانلی کرک .
 ۳۳۳ § ات قنالی .

[فرانسه زبد]

Il est une bibliothèque vivante.

(ترجمه سی) کتابخانه ذی حیات .

- ۳۱۲ آی آیدین حساب بللی .
 ۳۱۳ آی ایشغنده جوز سیلکلمز .
 ۳۱۴ آیدین عباسیدر قیصه کس .
 ۳۱۵ § آیک اون دردی کبی .
 ۳۱۶ آی کوردگسه بیرام ایت .
 ۳۱۷ آی کورمش . ییلدزد متی یوق .
 ۳۱۸ آیک صول چارشنبه سی کیمه یارار کیمه یاراماز .
 ۳۱۹ § آینه یه باقده کندیک کی کور .
 ۳۲۰ آینه یه ده زیب زیب . پاریه ده زیب زیب .
 ۳۲۱ آیواز . قصاب هپ برحساب .
 ۳۲۲ آیو اینته صیغامش برده قویروغنه قالبور باغلامش .

فارسی

موش بسوراخ نمیرفت جاروب بدم بست .

- ۳۲۳ § آیو آیو ایکن یگلمسنی استمز .
 ۳۲۴ آیو پوستیمی آتیورسن بزد .

- ۳۰۱ § آياغی دوزده باصدی .
 ۳۰۲ آياغی صويه ايردی .
 ۳۰۳ § آياغی کؤکه ايلشدی .
 ۳۰۴ آياغيه قنارديه کادی .

فارس

- بيای خود بسلاخ خانه آمدی .
 ۳۰۵ § آياغيه کلانه اولم اولمز .
 ۳۰۶ آياغی يانمش ايت کبی يلز .
 ۳۰۷ آياغی یرمی باصار زلفگه بردار اولانک .
 (مصراع)
 ۳۰۸ آياغی یره باصمير .

§ [ثابت - غزل]

« جام وش مغرور دست التفات يار اونوب
 شوقدن یرمی باصار [ثابت] آياغی لالهک »

- ۳۰۹ آياق قابلرینی چويردم .
 ۳۱۰ § آياقی جانور حبس اولورمی .
 ۳۱۱ آياقی کتبخانه .

ایوارده اویناق اولنده ایسه باق شو بوستاله

قویور انیمی منوتند بنی قبیج جانم خلد

اون بش یاشنده کندینه براویناش آرهیم «

آوجی کوپکی کچی یلراوگماز . ۲۹۲

آیاصوفیه ده دینلور: سلطان احمدده زکات ویرر . ۲۹۳

آیاغنده طونی یوق باشنه فسکن طاقار . ۲۹۴

[شناسی - مصرع]

« آیاغنده طونی یوق فسکن استر باشند »

آیاغنگ آلتنه قارپوز قپوغی قویدی . ۲۹۵

آیاغنه ایپ طاقدی . ۲۹۶

[عزت منلا - غزل]

« بومئلدر سوریدر لر کوپکی اولدرند

تمدین پای رقیب سکه بر ایپ طاقدم »

§ آیاغنه پایوچ اوله مز . ۲۹۷

آیاغنه صیحا ق صومی دوکه لم . ۲۹۸

§ آیاغنه طاش طوقنسه بندن بیلیر . ۲۹۹

آیاغی اوزنکوده . ۳۰۰

فارسی

پادر رکاب شده .

- ۲۷۹ ❧ آناسنک کور په قوزیسی .
 ۲۸۰ آناسنک نکاحنی استر .
 ۲۸۱ آناسنه باق قزین آل . کنارینه باق بزین آل .
 ۲۸۲ آناسنه باق قزین آل .
 ۲۸۳ آناسنی آغلادتدی .

[عزت منلا - قصیده - برای احمد خورشید پاشا]

« آنار آغلده رق اولیه قیلچ چاندک کیم

یدی اوز تور اوغلندن اوسیفی اعجامه »

- ۲۸۴ ❧ آناسی سویله دن قیرنی تماملار .
 ۲۸۵ آنا قوزیسی .
 ۲۸۶ ❧ آنکه آشیق آتکز .
 ۲۸۷ آنالی قوزی . قنالی قوزی .
 ۲۸۸ آنی بوزارم؛ سنی یازارم .
 ۲۸۹ آو اولندی؛ دلی اوانندی .
 ۲۹۰ آواردلرک یری میخانه در .
 ۲۹۱ آوجنی یاله سون .

[واصف - جوابنامه پسندیده از دهان دختر]

« درت استیوی کیچده ویرمیه قاباله

ایلمرمم او یوه یوب آوجی یاله

۲۷۱ آماسیه نك بارداغی . بری اولمازسه برداخی .

۲۷۲ آنا بابا کونی .

[عطاای - خسه - حاتم طای]

« ایتدیلم مکره ندامتله فغان

آنا بابا کونی ایدی اوزمان »

۲۷۳ § آنادن طوغمیان قرداش صائیز .

۲۷۴ آناسندن امدیکی سود بورنندن کلدی .

[فاضل - زنانامه - فذلکه منظومه]

« امدیکیم سود آنه دن مهد ایچره

کلدی بورنندن اینان بوکره »

[فرانسه زجد]

Il a sué sang et eau.

(ترجمه سی) قان وُصو ترلدی .

۲۷۵ § آناسندن طوغه لی کولماش .

۲۷۶ § آناسنك ایلکنی صاتمش .

۲۷۷ § آناسنك آق سودی کبی حلال .

۲۷۸ آناسنك قارنده طقوز آی اون کون نصل طورمش .

[فرانسه زجد]

Paris n'a pas été bâti dans un jour.

(ترجمه سی) پارس برکون ایچنده یاپلماشدر .

[عطای - خسه - خاقان چین]

« کیه بقر طانع مولوده ولی
قوتلو کون چاق طوغشندن بللی
چین پیشانی ایله ابرومی
آلننت اولد قاره یازومی »

۲۶۴ آلتی قارشلادی .

۲۶۵ آلتی آچیق یوزی آق .

[عطای - خسه - احتراز از نفس اماره]

« مرد اودر کیم اولد اهل مذاق
کل کبی هم آلتی آچیق یوزی آق »
۲۶۶ آلوزمیسن عقیده ی مسکی بهاسنه .

(امری - مصراع)

۲۶۷ § آله جغه شاهین ویره جکنه قارغه .

۲۶۸ آله جق ایله ویره جک اودنمر .

۲۶۹ آله مدک حاجی بابا دیز !

۲۷۰ آیلنده یازیلان کور یلور .

[علوی - غزل]

« اول انف قد باشم برمد چکرسد راضیم

علو یا هر دمه باشد یازیلان یازو کلور »

۲۵۵ آل کلاهکی . ابو اللهی دخی ایچنددر .

۲۵۶ آل کم . ویر کم .

۲۵۷ آل کوملکدر کیرلنخز .

۲۵۸ آل کیمدم که آله یم .

۲۵۹ آلمدم ویرم؛ کورمدم یم .

[شانی زاده - تاریخ - جلد اول صحیفه : ۵]

« بعض اسرار داد و ستاد کندودن نفحص واستقصا

اونند قجد سر یهود کبی کتم واخفا ایدرن [آلماده

ویرم کورمدد بنیم!] صورتزینی ایما یلیدی کندن ماعدا »

۲۶۰ آله مظلومك آهینی چیقار آهسته آهسته .

۲۶۱ § آلتنك تریله قرانمش .

۲۶۲ آلتنك طمارى چاتلامش .

فارسی

چشم دریده است .

عربی

خلیع العذار .

۲۶۳ آلتنك قارد یازیسی .

[فرانسه زجه]

Sur la peau d'une brebis on écrit ce que l'on veut.

(ترجمه سی) دیشی قیونک دریسنه ایستیلان شی
یا زیلور .

[فرانسه زجه]

On frappe toujours sur plus faible que soi.

(ترجمه سی) دائما کنديسندن ضعیف اولانه
اورورلر .

آلچاق اوچان یوجه قونار: یوجه اوچان آلچاق قونار . ۲۴۴

§ آلچاقدن کورد شیر . ۲۴۵

آلچاق یرده تپه جک کنديسنى طاغ صانور . ۲۴۶

آلچاق یرده یاتمه سيل آلور: یوکسک یرده یاتمه ییل آلور . ۲۴۷

آلدادیم دیین آلدانور . ۲۴۸

آلدی قتیلی . ۲۴۹

آلش اوغلی ویرشدر . ۲۵۰

آلشکه ویرشم . ترخانه که بولغور آشم . ۲۵۱

§ آلشمش قودورمشدن بتردر . ۲۵۲

آل قران باش کسن . ۲۵۳

آل قشاغی کیر آخورد یارده سی اولان قوجونور . ۲۵۴

- ۲۳۷ آلتونک قیمتی صراف بیلور .
 ۲۳۸ آلتونی صرافه سور جوهری قیوچی یه .

فارسی

[مصراع]

- قدر زر. زرکر شناسد. قدر جوهر. جوهری.
 ۲۳۹ § آلتی اوستندن بلکی خیرلیدر .
 ۲۴۰ آلتی اولوز. یدی اولوز؛ هپ اللهک دیدیکی اولوز .

فارسی

[بیت]

- « خدا کشتی آنجا که خواهد برد
 اگر ناخدا جامه بر تن درد »
 ۲۴۱ آلتی قوال. اوستی ششخانه .
 ۲۴۲ آل جنکیز او یونی .
 ۲۴۳ آلچاق اشکه کیم اولسه بزر .

فارسی

- چوب نرم را مور میخورد .

۲۲۹ § آل تاقیه. ویر کلاده.

۲۳۰ آلت ایشلرال اوکنور.

فارسی

اسباب کار کنند صاحبش لاف زند.

۲۳۱ § آلت چگه سی مور جوخه یه قاپلی.

۲۳۲ § آلتون آتشد انسان محتده بللی اولور.

۲۳۳ آلتون آدی باقر اولدی.

[وهیء سنبل زاده - غزل]

« آلتون آدین قزل باقر ایلر بولورسه کر

صاری بک اوغلی کیی فروماید بکایی »

[خرابات - سکه نحاسیه نك ظهونده سولمخشدرد]

« اشك حرماندر عقاری هرکسك

حیف کیم اوندی خزینده طواد طاقر

یکمه ده زر بیرینده شمعی نحاس

دولتک آلتون ایشی اولدی باقر »

۲۳۴ آلتون الی یچاق کسکز.

۲۳۵ § آلتون انختار. قلعه قبولرینی آچار.

۲۳۶ آلتون پاس طوتماز.

- ۲۱۸ آق کوپك. قاره كوپك ايکيسیده کوپکدر .
 ۲۱۹ آقك آدی قاره نك دادی .
 ۲۲۰ آقندی یه كورك چكر .
 ۲۲۱ آقهجق قان طمارده طورماز .
 ۲۲۲ § آكلادم ايسه عرب اولهيم .
 ۲۲۳ آكلاديلشه كوزه ويزرلر فتوای .

[شناسی بیت]

- « نقل و تقریرہ کورہ دعوائی
 شیخ الاسلام ویرر فتوایی »
 ۲۲۴ § آكلاشدی وهینك كراکھسی .

[فرانسه زجه]

On juge d'après ce qu'on entend.

(ترجمه سی) ایشیدلدیکنه کوره حکم اولنور .

- ۲۲۵ آكلایانه سیوری سیکك سازدر: آكلامیانه طاول
 زورنا آزدر .

- ۲۲۶ آل اللهم قوالکی ضبط ایت دلیکی .
 ۲۲۷ § آل مالکی کور خیرنی .
 ۲۲۸ آلائی کچیرر .

فارسی

زر سفید از برای روز سیاهیست .

- ۲۰۳ آق ایله قارمی سچدی .
- ۲۰۴ § آچه آدمه عقل او کرده در .
- ۲۰۵ آچهسی آق اولانك باقه یوزین قاره سنه .
- (موزوند)
- ۲۰۶ آچهلی آدمدن طاغیر قورقار .
- ۲۰۷ آچهك كتدیكنه باقه ایشك بتدیكنه باق .
- ۲۰۸ آچهك یوزی صیقا قدر .
- ۲۰۹ آق دکره قپودان مصره سلطان .
- ۲۱۰ آقشام ایسه یات صباح ایسه کیت .
- ۲۱۱ § آقشامدن جزایره کیدن چوق اولور .
- ۲۱۲ § آقشامدن صگره صباحر خیر اولسون .
- ۲۱۳ آقشام قول، صباح صاول .
- ۲۱۴ § آقشامك ایشی صباحه براقه .
- ۲۱۵ آقشامك خیرندن صباحك شری یکدر .
- ۲۱۶ آق قویونی کورن ایچی طولو یاغ صانور .
- ۲۱۷ آقکرمانلی یم قویرامام .

- ۱۹۵ آغلامه اولو ايچون آغلا دلی ايچون .
 ۱۹۶ آغلامه اولو ايچون. آغلا دیری ايچون .
 ۱۹۷ آغلاميان چوجغه مه ويرمزلر .

فارسی

[بیت]

- « تانکريد کوزکي حلوا فروش
 بهر بخشايش بجا آيد بجوش »
 ۱۹۸ آغلا هی کوزلرم آغلا نه کلور وار نه کيدر .
 (موزوندر)
 ۱۹۹ آفتاب کبی اکلندی .
 ۲۰۰ § آفت کبی .
 ۲۰۱ آقار صو مردار طوماز .
 ۲۰۲ آق آچه قاره کون ايچوندر .

[فغانی - غزل]

« فغانی یشوکی تونک روز هجر زلفنده
 آغ آچه قاره کونیچون دینور منلدر بو »

§ [ثابت - غزل]

« عجبمی آغلر ایسدم خطکه اجلدر بو
 آق آچه قاره کون ايچون دینور منلدر بو »

۱۸۴ آغزینه برپارمق بال چالدى .

[واصف - غزل]

« اصلى يوقدر بيلورم وعده بوس دهنك

نافله بال چانوب آغزيمد يلاندردى بنى »

۱۸۵ آغزینی آچشکه آرمود آغزینه دوشسون .

[فرانسهزجه]

Il attend que les allouettes lui tombent
toutes roties dans le bec.

(ترجمه سی) طویغار قوشلری کباب اولدینی

حالد آغزینه دوشسون دیو بکلور .

۱۸۶ آغزینی پویرازده آچار .

۱۸۷ § آغزینی خیره آچ .

۱۸۸ § آغزینی کرایه می ویرمش .

۱۸۹ آغزی وار دلی یوق .

۱۹۰ § آغستوس بوجکی کبی جبرلار .

۱۹۱ آغستوسده صویه کیرسه بالظه کستز بوز اولور .

۱۹۲ آغلادرسه مولام برکون کولدیور .

۱۹۳ § آغلارسه آنام آغلار، قالانی یالان آغلار .

۱۹۴ § آغلامق آچه اتمز .

ترکیدن هر طرفی با صلبش
 طو ربد آغر یانند آصلش
 بر بلا ایدی باشند اگری
 هب او یولمشی تکلی می یری
 یله سی کبی مشوش حالی
 ان صالاردی اجله دنبالی
 عدم آباه وارردی فی الحال
 اولمسه آکه آباق باغی شکال
 اولدجک بریر آراردی ناکام
 آغزینک اولچوسن المشدی لجام «
 ۱۸۲ آغزینک صوی آقدی .

[پرتو پاشا - غزل]

« بر رتبه آقدی آغزی صوی ذوقه زاهدک
 صاندم بوغاز ایچنده کی شیطان آقندیسی »
 ۱۸۳. آغزینک قاشغی دکدر .

[عطایی - خمسه احتراز از باده نوشی]

« ساغر زرین جم کامکار
 قاشغیمی آغزکک ای نابکار »

فارسی

مرغ این انجیر نیست .
 (ترجمه سی) بوانجیرک قوشی دکدر .

۱۸۰ آغزیله قوش طوتسه ینه ییلئرز .
 [وهبیء سنبل زاده - لطفیه - در احوال
 ملاحدۀ زمان]

« قلب درویشد طوقمه حذر ایت
 فقرادر دیو حسن نظر ایت
 چون اوله جذبهسی من عندالله
 ایتد مجذوبه حقارتله نگاه
 ییلورز آغزی ایله قوش قابدیز
 آدمی بیقصدده آنلر یاپدیز »

۱۸۱ آغزینک اولچوسنی آلدی .

[عطایی - خسه - در صفت ساقی]

« نددر مطربا دأم اول هوی وهای
 مکر آغزک اولچوسنی آلدی نای »

[سامی بیت مفرد]

« دهن یاره دیدم حقه نعل یاقوت
 آغزینک اولچوسنی الدی همان ایتدی سکوت »

§ [ثابت - قصۀ عمرو بن لیث با سپاهی]

« کوردی عسکرده شد نام آور
 بر سپاهی بر آرق رخشد بیز
 آکا نسبت فرس شاه وکدا
 شیر غرنده وازدر سیما

- ۱۷۱ § آغزگی خیره آج .
 ۱۷۲ § آغزندن چیقانی قولاغی ایشتر .
 ۱۷۳ آغزنده باقله اصلانماز .

[یحیی - حکایه منظمه شاه وکدا صحیفه ۷]

« شمدی سن سنک جهانک آغزنده
 باقله اصمغز آنک آغزنده . »

[منبف - غزل]

« رند تردامند هراز اوله زاهد خشک
 اولمز آغزنده آنک یکدمه نناک جواب . »

۱۷۴ آغزده داد بوغازده فریاد .

فارسی

نالاه از جگر خیزد

- ۱۷۵ آغزی آچیق ایران دلیسی .
 ۱۷۶ § آغزی اکری . کوزی شاشی اگسه سندن بلیدر .
 ۱۷۷ § آغزی چلیکلی .
 ۱۷۸ § آغزی قارده .
 ۱۷۹ § آغزی قولقلینه وارر .
 سونجمن -

۱۶۵ آغرنجه آلتونه طارتیلور .

[عطایی - خسه - درستایش قاضیعسکر روم]

« چیتدی سوز نرخ در مکنوند

طارتیلور آغرنجه آلتوند . »

[فرانسرزد]

Il vaut son pesant d'or.

(ترجمه سی) آلتون آغرینه دگر .

۱۶۶ § آغریسزباش مزارده کړک .

۱۶۷ آغریسزباشنه قاش باصدی باغلامش .

۱۶۸ § آغر ازکی فستقی مقام .

۱۶۹ § آغر اوطورکه ملا دیسونلر .

۱۷۰ آغر خفافی .

[وهیء سنبل زاده - لطیفه - در ا تصاف

اصناف بعدم انصاف]

« بعض اصناف ایدر اما راحت

هبنج چکلر هله ذل حرفت

یوقدر آنلرده معز ز بر فرد

چون یکیت باشیلری باش نامرد

نیجه سی نقد حیل صرافی

نیجده سی اولش آغر خفافی . »

- ۱۵۶ § آشکار دشمن کیرلی دوستدن یگدر .
 ۱۵۷ اصلورسهك فرنكى سجميله اصل .

[فاضل - زنانامه - دریان زنان افرنجیان
 مستأمنان]

« سوديكك روم اولد یا افرنجی
 سارك حسنه دكر رنجی
 باصاورسك او كوز لاللد باصل
 اصلورسكه فرنكى يد اصل . »

فارسی

بارچه کشی بارنکاری بازی .

- ۱۵۸ اصله حق بو غماز .
 ۱۵۹ اصله حق صویه بو غماز .
 ۱۶۰ § آغاجه بالطه اورمشلر صاپی بندندر دیمش .
 ۱۶۱ آغاجه چیقسه پانوجی یرده قالماز .
 ۱۶۲ آغاج یاش ایکن اکیلور .
 ۱۶۳ § آغالق و یرمکه یگیتك اورمقله در .
 بکلك
 ۱۶۴ آغر باصنجه یکن قالقار .

- ۱۴۴ § آزیقسز یوله چیقمنز .
 ۱۴۵ آزیه ده برخدمتکار طوت .
 ۱۴۶ § آستاری یوزندن بهالی .
 ۱۴۷ آستاری یوزینه اویماز .
 ۱۴۸ § آسیاب دولتی برخرده اولسه دونددر .
 [مصراع مشهور]
 ۱۴۹ آشاغی توکورسم صقالم یوقاری توکورسم بیغم
 [فرانسه زجه]

Il est entre le marteau et l'enclume.

(ترجمه سی) چکچ ایله اورس آره سنده در .

- ۱۵۰ آشاغیسی یوقاری سنه اویماز .
 ۱۵۱ آشاغیکی چشته قول کی آقیور .
 ۱۵۲ آش طاشنجه کفجه یه بها اولماز .
 ۱۵۳ آشکار دشمن کیرلی دشمندن ایودر .
 ۱۵۴ آشیغی بك اوتوردی .
 ۱۵۵ § آشیق آته ماز .
 آتکله

§ [ثابت - غزل]

« غزنده شرط سخن اختصار در ثابت
مقال اهل هنر در بواز اولوز اوز اولوز »

[عاصم - قاموس ترجمه‌سی - سکت ماده‌سی]

« (السکت) کتف و زنده شول کسید دینور که
[سویلز سویلز اما در مکتون سویلز] ناطقه سنجده آز
سویلیوب و سویلده کوزل و مضبوط و معنی‌دار
سویلز اولده اضلا حزمده [آز سویلز اوز سویلز]
تعبیر اولوز . یقائن زجل سکت ای قلیل انکلام
فاذا تکلم احسن . »

۱۳۹ آز طمع چوق زیان کتیر .

[علوی - غزل]

« صبره دو کمنسون دیر ایکن کتدی نقد جان
علوی ند چاره که آز طمع چوق زیان ایدر »

۱۴۰ آز ویر چوق یالوار .

۱۴۱ آز ویرن جانندن ویرر . چوق ویرن مالدن ویرر .

۱۴۲ آزی بیلین چوغی هیچ بیلر .

۱۴۳ آزی بچق آشم . غوغاسز باشم .

فارسی

یکدانه صد هزار راحت .

- ۱۲۷ آرمود پيش آغز مه دوش !
- ۱۲۸ آرمودك ايوسنى طاعده آيوير .
- [يحيى - حكاية منظره شاه وكدا صحيفه ۳۵]
- « عاشقك كوني محتيله پكر
يشك ايوسن ظموزلر بر »
- ۱۲۹ آرمودك صاپي وار. اوزمك چوپي وار .
- ۱۳۰ آره ~~پيش~~ آرا .
- ۱۳۱ آريق اتدن ستميز تريت اولماز .
- ۱۳۲ آي آريق اوكونزه بچاق اولماز .
- ۱۳۳ آي آري قواني كبي ايشلر .
- [كاني - قصيده - در بيان فقدان صداقت]
- « درگاه نفاق آري قواني كبي ايشلر
صيد مكس ناطر ديون صداقت! »
- ۱۳۴ آري كبي صوقار .
- ۱۳۵ آز اولسون. اوز اولسون .
- ۱۳۶ آز. چوغه تابعدر .
- ۱۳۷ آز سويلك. چوق سويلكدن اولادر .
- ۱۳۸ آز سويلر. اوز سويلر .

- ۱۱۳ آرتق مال کوز چیقارماز .
 ۱۱۴ § آرد آياغيله قولاغنی قاشیر .
 ۱۱۵ § آردنده یوز کویک حاولامیان قورد، قورد سائیز.
 ۱۱۶ § آرسلان آغزندن شکار آلتیز .
 ۱۱۷ آرسلان پوستنده یاقیشور .
 ۱۱۸ آرسلانندن طوغان آرسلاندر .

[لاتیجده]

Aquila non generat corvos.

(ترجمه سی) قرتال قازغه طوغورماز .

- ۱۱۹ § آرسلان یتاغندن بلیدر.
 ۱۲۰ آرسلان یتاغنده یکیک چاغنده .
 ۱۲۱ آرقه سز اولانک آیاغنه اورمشلر وای آرقه م دیمش؛
 قارنه اورمشلرینه وای آرقه م دیمش .
 ۱۲۲ آرقه سنده یمورطه کوفه سی یوق یا دونیویرر .
 ۱۲۳ آرقه سی محرابده در .
 ۱۲۴ آرقه سی یره کلز .
 ۱۲۵ آرقه یه قالان قضادن قورقه !
 ۱۲۶ § آرمود آغاچندن اوزاق دوشمز .

فارسی

موئی در میان ایشان نمی کنجد .

۱۰۸ آزالرندن قاره کدی کچدی .

فارسی

شکر آبی در میان بهمرسیده .

۱۰۹ § آرامقله اله کچمز .

۱۱۰ آرایان مولاسنی ده بولور . بلاسنی ده بولور .

[فاضل - دفتر عشق - ذکر تقارده زن شاهلوند]

« دل مجنون آرایوب لیلانسن

یا بلاسن بولد یا مولاسن »

فارسی

جوینده یابنده است .

عربی

من طلب جداً فوجد .

۱۱۱ § آرایه مودی کیدی .

۱۱۲ آره جی قریسی کبی دوشونور طورر .

§ [عاصم - تاریخ - انغزال قائم مقام موسی
پاشا - جلد ثانی صحیفه ۷۳]

« حتی طرابلس شد طرفنده اولدیغی حانده مرحوم
جزار پاشا فی ذاتہ صاحب تجربه وده! اونغله
بین الجدد و انهنزل [اسمی موسی، بوی قیصد، صفالی
کوسد بویله آدمدن خیر کلز] دینش ایدی . »

۱۰۱ آرابه عرب به .

۱۰۲ آراده دونن برخاطر در .

۱۰۳ § آرادیده بولدی .

 بلاسنی

۱۰۴ § آرادینغی بولدی .

۱۰۵ آراسنده طاغلر وار .

۱۰۶ § آراسنده قارلی طاغلر وار .

۱۰۷ آرازدنن صو صیرماز .

[لطیفی - غزل خمس]

« کوزم یشینی بحر ایندک فراقیکله جداقدن
سنکله قانی آخلام صوسمزردی آراقدن »

[علوی - غزل]

« کرپکریک حالی خراب اولدی یشمله
صوسمزریکن برنیجه دم آره نردن »

§ [کال - هرده نامه]

« کيسدي قاپسد دوکړدی یره هپ پاره لری

جکړه ایشلر ایدی طرناغنگ یاره لری

قوشدیرر اوینار ابدی قوقله کی فاره لری

دنیکد صوقز ایدی برکون او آواره لری

کدی غنلت ايله فاره ادباریدی

بوکا یاندی یورکم آه کدی، واه کدی! »

۹۷ آدی چیقدی طقوزده انمز سکرده .

§ [ثابت - غزل]

« نه فاک نام بلیغکله مباحات ایلر

ایشتد ثابت طقوزده چیقدی سنکده ناملک »

۹۸ § آدی صانی بللیسمز .

۹۹ آدی قاله آلتماز .

فارسی

نامش بر زبان نمیتوان آورد .

۱۰۰ § آدی موسی بوی قیصه . صقالی کوسه اولاندن

کندیکی صاقین .

- ۸۸ § آدَمْک ایوسی آش ویرشده بلی اولور .
 ۸۹ آدَمْ آدمه لازم اولور .
 ۹۰ آدَمْ آدمی برکَرّه آلدادر .
 ۹۱ آدَمْ اوغلاننه ایولک یارانماز .
 ۹۲ آدَمْ اولدرکه اقرارندن دونیه .

فارسی

قول مردان جان دارد .

[فرانسزجه سی]

Les honnêtes gens n'ont qu'une parole.

(ترجمه سی) اهل ناموسده سوز بر اولور .

- ۹۳ § آدَمْک کوتوسی اولمز مکر زوکرد اوله .
 ۹۴ آدَمْک قِیمَتی آدَمْ بیلور .

[فرانسزجه سی]

L'homme de mérite. connaît le mérite.

(ترجمه سی) هنر اهلّی، هنری طانور .

- ۹۵ آدَمْ یا کلمغله عالم اولور .
 ۹۶ § آدَمْ قوقله کبی اوینادیر .

۷۵ آجی باطلیحانی (بادیحانی) قراغی چالماز .

۷۶ آچدرمه قوطونك قیاغنی .

§ [کریمی شیخ الحرم زاده)

« آچدیرمد اهل کیفه قوطونك قیاغنی ! »

۷۷ § آچدیرمه قوطوی سویلمته کوتوی .

۷۸ § آچلقدن کوپوك قوصار .

۷۹ آچه قوطوی سویلدرسك کوتوی .

۸۰ آچق اغز آج قالماز .

[فرانسزجدهسی]

Qui ne demande rien, n'a rien.

(ترجمه سی) طلب ایتمین هیچ برشیئه نائل اوله ماز .

۸۱ آچ کوزیککی یوقسه آچارلر .

۸۲ § آخرتده شفاعت ایده جن .

۸۳ آخشام آخشام

۸۴ آدامق ایله مال توکنز .

۸۵ آدم آدم انسان، کشتی .

۸۶ § آدم اتی آغردر .

۸۷ § آدم. آدم سایه سنده آدم اولور .

[وهبى سنبل زاده - لطفيہ - در کيفيت جرّار
واعطای صدقه بفقرای صابرين]

« جر نفع ايتمده در ليل و نهار
يعنى جرّار دکلدر جبار
ال آچار اولسه داخی محتاج
قارنى طوق اولسه يند کوزلى آج »
[فرانسزجدي]

Il a les yeux plus grands que le ventre.

(ترجمه سى) قارندن بيوك كوزلى واردر .

§ آج كوزلى دايه چوجنى . ۷۰
§ آجلقدن كوبكنه طاش باغلدى . ۷۱

§ [ضيا پاشا - ترجيع بند]

« طاش باغلدى مجاعه اياه بطن پاكنه
دنيابه رغبت ايلدى سيد البشر »

۷۲ آجلقدن كيمه اولمز .
۷۳ آجلقدن نفسى قوقار . طوقلقدن كرت كرت كيير .
۷۴ آجى آجى نى باصديرر .

[خاتم - غزل]

« صوفى ساقى بزم ايتمده در جانه صفا
باصديرر ديرر آجى آجى مشهور مثل »

[فرانسیسی]

On espère toujours ce qu'on desire.

(ترجمہ سی) آرزو اولنان شی دائما امید اولنور.

§ آج طویم۔ طوق آحیتقم صانیر۔ ۶۳

آج قلیجہ صاریلور۔ ۶۴

[خاتم - غزل]

« ابتز کر سنکال هوس غزہ دن حذر

مشهور در قلیجہ صاریلور دیشلر آج »

فارسی

کشنہ بشیر میزند .

(ترجمہ سی) آج کندنی آرسلانہ اورور .

§ آج قورد ارسلانہ صالدریر . ۶۵

§ آج قورد یاورینی بیر . ۶۶

آج یئمکله اولورسه صاواشور . ۶۷

آج کر مکدن طوق اولک یگدر . ۶۸

آجک قارنی طویار کوزی طویماز . ۶۹

- ۵۶ § آج اولمز کوزی قاراریر .
 ۵۷ آج اولمکدن طوق اولمک یکدر .

[فرانسه زجده سی]

Il vaut mieux mourir d' indigestion que de faim.

(ترجمه سی) هضم سزلقدن اولمک آجلقدن
 اولمکدن اولادر .

- ۵۸ آج ایله اجلی کلان سویلشور .
 ۵۹ آج ایله دوست اولمه .
 ۶۰ آج آیو اویناماز .

[فرانسه زجده سی]

Ventre affamé n'a point d'oreilles.

- (ترجمه سی) آجیقش بطنك قولانغی اولماز .
 ۶۱ § « آجدر کوپك ایستركه يمك صحبتی اولسون . »
 (سروری)
 ۶۲ آج طاوق کندینی بغدادی انبارنده صانیر .

فارسی

کربه همه شب بخواب بیند دنبه .
 (ترجمه سی) کدی بتون کیجه دوشده قویروق
 کورور .

- ۴۷ § آته بینهدن آياقلا رینی ساللار .
 ۴۸ § آته دوست کبی باقوب، دشمن کبی بینهلیدر .
 ۴۹ § آته نعل چاقلدیغنی کورمشده قور بی آياقلا رینی
 اوزاتمش !

۵۰ آت یرینه اشک باغلادی .

۵۱ § آتی ضبط ایدن کدر .

۵۲ آتیلان اوق کری دونمز .

[عطایی - خمسہ - حاتم طایی]

« مرد اولئر سوزینک اوله اری
 چاره وارمیکه سخن دونه کری »

فارسی

تیری که از کان رفت بر نکردد

[فرانسزجه سی]

Le trait en est lancé.

(ترجمه سی) اوق آتلدی .

Le gant est jeté.

(ترجمه سی) ال دیوان آتلدی .

۵۳ آج آج ایله یاتنجه آرهدده دینجی طوغار .

۵۴ آج اسنز، عاشق کرینور .

۵۵ § آج امان ییلز .

۳۳ آتش قیش کوننک میوه سیدر .

۳۴ § آتشک دوستلغی اولمز .

[مصراع مشهور]

« آتش کناری قیش کوننک لاله زاریدر »

ع ب

النار فاکه الشاء

۳۵ آتسه اورسهك توتونی چیقار .

۳۶ آتشی آتشنه .

۳۷ آت صاحبنه کوزه اشرف .

۳۸ آتله جاملری قیرار سین .

۳۹ § آتله یوله کیدن اشکک وای حالتنه .

۴۰ § آتلی ایله یایا بردکلدر .

۴۱ آتلی آتدن ایندیرد .

۴۲ آت مزاجی . ال مزاجی .

۴۳ آتنه بالی . شام شکری .

۴۴ § آتوب طوتار اما الندن برشی کیمز .

۴۵ آته باقمه طونه باق . ایچنده کی جانه باق .

۴۶ § آته یینرسهك اللهی آتدن اینرسهك آتی اوتمه .

[سامی - قصیده شتائیه ناتمام]

« سیاه فحم ایله آتش بهاسند هیرم
نتیجه سردی قحط ایله دل مشقتده »

§ [صفوت - کومور التماسنه دائر تذکره -

لطائف انشا]

« غالباً مالک دوزخ حضرتلرینه دردی یانوب
یا قنعد جهم اولوب کتمس و بو تقریب ایله کاند
وصلی [آتش بهاسند] چیقدرق پروانکلن تابسو-
فاقدنک جهره وحلول نوروز شویله طورسون
قنطار آغماسند دخی تمام برماه قلمش ایکن بردهم
کوموری اولدیغی »

[فرانسه زجده سی]

Cher comme poivre

(ترجمه سی) بیر کبی بهالی .

۳۰ آتشدن اشددر انتظار .

(بو مثلك منی غریدن آنغددر)

ع ب

الانتظار اشد من النار

۳۱ § آتشدن کوملک .

۳۲ آتش دوشدیکی یری یاقار .

فارسی

از اسب فرود آمد و برخیزد .

[فرانسه زجده سی]

D'évêque il est devenu meunier

(ترجمه سی) پستپوس ایکن دکر منجی اولدی .

آدن دوشنه تیمار . دوددن دوشنه مزار کر کدر . ۲۳

آتده طوران وار . طور میان وار . ۲۴

آتدیغنی اورر . طوتدیغنی قوپاریر . ۲۵

آتش اولسه جرمی قدریر یاقار . ۲۶

آتش ایله پاموونک او یونی اولماز . ۲۷

باروت ایله

[یحی - حکایه منظومه شاد و کدا صحیفه ۶۳]

« نولد آدن ایراغ ایسه هر بار

اودلد پتیدنک نه اوینی وار ؟ »

[واصف - قصیده شتایه]

« الحذر سوز دروندن امان بقلاشم

آتش پتید ایله اولماز او یونی زیرا »

آتش بوجکنی کورسه یانغین صانور . ۲۸

آتش بهاسنه . ۲۹

[حشمت - تخمیس - در وصف بهجت افندی]

« ایدرسک زه پاکندن تفخص ای دل شیدا
سمی شاه کونین بهجت افروز دل دنیا
مقامه دفتر یه ذاتیدر رونق و برن حالا
بیدار اولدی هر قال اعط القوس بارها
بومسندده اوهمتکاری کوردنه دیده لر روشن »

ع بی

عاد السهم الى التزعة

(ترجمه سی) اوق آتجیلره عائد اولدی .

- ۱۷ آت بنجیسنی بیایر .
۱۸ آت بولنور میدان بولخاز ، میدان بولنور آت بولخاز .
۱۹ آت بولنور میدان بولخاز .
۲۰ آت تپر قاطر تپر آره یرده اشک اولور .
۲۱ آت چالندقدن صگره آخورت قپوسنی قپار .

[فرانسه زجده سی]

Il ferme l'étable quand les bœufs sont sauvés.

(ترجمه سی) اوکوزلر قاحدقدن صگره آخوری قپار .

۲۲ آتدن ایندی اشکه بندی .

۹ § آت ایزی ایت ایزینه قارشدی .

§ [ادهم پرتو پاشا - عوعوه - نمونه ادبیات]

« حکیم - بوتقدیرجد قباحت سنده، اوله آت ایزی

ایت ایزینه قارشمش غرغشه نده ندکرسن ؟ »

۱۰ آت ایلک. ایت ایلک بزه نه !

۱۱ § آت ایلک، طور به امانت بزم داه داهمز وار .

۱۲ آت ایله آرپه نی بوزشدر .

۱۳ § آت ایله اشک بردکل .

۱۴ § آت ایله اشک یاریشه مز .

۱۵ آت باشی برابر .

فارسی

عنان برعنان

(ترجمه سی) دیزکین دیزکینه .

۱۶ آت بنک قلیچ قوشانانک .

عربی

اعط القوس باریها .

(ترجمه سی) یایی آتچینه ویر .

آ الف ثقیله

- ۱ § آبدال تکیده حاجی مکده بولنور .
- ۲ آبدالی تکیده کوررسن .
- (آبدال لفظی عربیده اولان فقیله در . ترکیده ایسد الف ثقیله اوقونور)
- ۳ § آب ودانه سریلیر انسانی قسمت کردیرر .
- ۴ - § آبوق سابوق سویلر .
- ۵ آت آلان اسکداری کچدی .

§ [ضیا پاشا - مقدمه خرابات]

- « سنر که چل وچهاری کچدی
آتی آلان اسکداری کچدی »
- ۶ - آتالر سوزینی طوتمیانی یبانه آتالرلر .
 - ۷ آتالر صنعتی اوغلانه میراثرلر .

[فرانسه زجده سی]

Le fils hérite du métier de son père.

(ترجمه سی) اوغل باباسنک صنعتته وارث اولور .

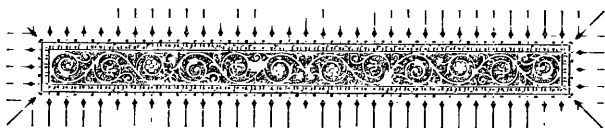
- ۸ آت اولور میدان قالور . یگت اولور شان قالور .

ضروب امثال عثمانیه

— مقدمه مؤلف —

ضروب امثال که حکمة العوامدر اسانندن صادر
اولدینگی بر ملتک ماهیت افکارینه دلالت ایدر .
ضروب امثال عثمانیه ایسه جمله معنی-داردیر .
بناءً علیه بونلرک قبا تعیراتی مشتمل اولانلرندن ماعدا
اکثرینی اشبو مجموعهیه الفبا ترتیبی اوزره درج ایلدم .
عربی و فارسی و فرانسهزجه بعض مقابلهلری ترجمه لرلیله
برابر علاوه قان-دینگی، کبی لفظاً و یاخود معناً ضروب
امثالی متضمن اولان برطاقم ترجمه ابیات ابله عبارات
مشوره دخی استدلال مقامننده ذیل اولندی .

تتظیمی ۱۲۶۸ شماس

افادۀ مخصوصه

شناسی مرحومك اثر ترتیبی اولان اشبو [ضروب
امثال عثمانیه] مجموعه سی برنجی دفعه ۱۲۸۰ و دفعۀ ثانیه ده
بعض علاوات ایله ۱۲۸۷ سنه لرنده « تصویر افکار »
مطبعه سنده طبع اولمش ایدی .

بوکرده ایسه طرف عاجزانه مدن نصفه قریب امثال
و جامعك متخذی اولان اصوله اتباعاً مقام استشهدده
بعض مناسب ابیات و عبارات درجیله و مشار الیهك مخدو .
مدن آلدیغم رخصت رسمیه اوزرینه اوچنجی دفعه اوله رق
غایت نفیس و اصح صورتده تمثیل ایدلمشدر .

علاوه ایلدیكم امثال ایله مستشهداتك اولکیلردن
تفریقی ایچون شو [۵] اشارت وضع ایدلدیکی کبی عمومك
حداسنه دخی اعدادینی ناطق اولق ایچون بررقم قولمشدر .

فی غره رمضان ۱۳۰۱
للطابع
ابوالخیر

PN
6505
T855
1884

مكتبة
أبو الحسن

LI 3 221 16
AUG 26 1965

ITY 75 T

1003158

Şinasi, İbrahim, 1826-1871
Durûb-i emsâl-i Osmaniye
محکم شناسی ابو الضیا

...: عدد امثالی حاویدر

« سوزده ضرب مثل ایرائیند سوز یوق اما

سوز اودر غلامه سندن قالد بر ضرب مثل »

[نمایی]

تمثیل ثالث

معارف عومیه نظارتک رخصتیه طبع ایدمشدر

[تکرار تمثیلی حق طالعکدر]

قسط طینیه

۱۳۰۲

مطبعه ابو الضیا

1-5

1

1

1

60

71

DURUBU EMS i OSM II

PN Şināsi, İbrāhīm
6505 Durūb-i emsāl-i 'Osmāniye
T8S5 Tem.3
1884

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

شناسی ابو الضیا

ضمیمہ اول

۴۰۰۴ عدد امثالی حاویدر

تمثیل ثالث

معارف عمومیہ نظارتک رخصتیہ

تکرار تمثیلی حق طابعکدر]

قسطنفعیہ

۱۳۰۲

مطبعہ ابو الضیا